

18369 *sale2*

29

PROPOZYCJE i MATERIAŁY

Elwira Śliwińska

INTERNET

Skrypt dla studentów
kierunków humanistycznych

WYDAWNICTWO
SBP

29

INTERNET

POLISH LIBRARIANS ASSOCIATION
UNIwersytet w Białymstoku. ZAKŁAD BIBLIOTEKOZNAWSTWA

CONTRIBUTIONS AND MATERIALS

Elwira Śliwińska

INTERNET

Textbook for the students
of humanities

WYDAWNICTWO
SBP

WARSAW 1999

STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH
UNIwersytet w Białymstoku. Zakład Bibliotekoznawstwa

PROPOZYCJE I MATERIAŁY

Elwira Śliwińska

INTERNET

Skrypt dla studentów
kierunków humanistycznych

WYDAWNICTWO
SBP

WARSZAWA 1999

Komitet Redakcyjny serii wydawniczej
<<PROPOZYCJE I MATERIAŁY>>

Stanisław CZAJKA (przewodniczący), Lucjan BILIŃSKI, Jan BURAKOWSKI, Marcin DRZEWIECKI,
Janina JAGIELSKA, Janusz NOWICKI (sekretarz), Ewa STACHOWSKA-MUSIAŁ, Maria WASIK-
-ŚWIDERSKA, Elżbieta Barbara ZYBERT

Projekt graficzny okładki i strony tytułowej
Wydawnictwo SBP

Recenzent
Mieczysław MURASZKIEWICZ

Redakcja techniczna i korekta
Anna LIS

© Copyright by Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich

ISBN 83-87629-27-8

18369 s. 2

CIP - Biblioteka Narodowa

Śliwińska, Elwira

Internet : skrypt dla studentów kierunków humanistycznych / Elwira Śliwińska ; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Uniwersytet w Białymstoku. Zakład Bibliotekoznawstwa. - Warszawa : Wydaw. SBP, 1999. - (Propozycje i Materiały / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich ; 29)

Wydawnictwo SBP, Warszawa 1999, Wyd. I. Ark. wyd. 6,25. Ark. druk. 12,0

Łamanie: Krzysztof Brański

Druk i oprawa: Zakład Poligraficzny „PRIMUM”
Kozerki 17a, 05-825 Grodzisk Maz., tel. 724-18-76

11.05

dp JBP, 2000

SPIS TREŚCI

OD WYDAWCY	7
PRZEDMOWA	9
WYKAZ SKRÓTÓW	10
1. WPROWADZENIE DO INTERNETU	11
2. STRUKTURA INTERNETU	13
3. PROTOKÓŁY	15
4. APLIKACJE SIECIOWE	19
4. 1. WWW	19
4.1.1. Przeglądarki	19
4.1.1.1. Internet Explorer	19
4.1.1.2. Netscape Navigator	21
4.1.1.3. Opera	21
4.1.2. USENET NEWS	23
4.1.3. Wyszukiwarki Internetowe	26
4.1.4. Poczta elektroniczna	31
4.1.4.1. Pine	31
4.1.4.2. Eudora	32
4.1.4.3. PegasusMail	34
4.1.5. FTP	37
4.1.6. ARCHIE	41
4.1.7. GOPHER	42
4.1.8. WAIS	44
4.1.9. IRC	45
4.1.10. Microsoft® NetMeeting™	48
4.1.11. ICQ	49
4.1.12. SMS	50
4.2. TELNET	51
4.3. PROXY (W3CACHE)	52
4.4. Ćwiczenia czynią mistrza...	54
5. JAK PRZESZUKIWAĆ ZASOBY INTERNETU?	60
5.1. Adresy niektórych czasopism	66
5.2. Spisy baz gazet i czasopism znajdujących się w Internecie	71
5.3. Adresy słowników pojęć i wyrażeń internetowych	74
5.4. Słowniki terminologiczne z różnych dziedzin wiedzy	76
5.5. Adresy internetowych baz poświęconych różnorodnym dziedzinom wiedzy	79
5.6. Adresy ważniejszych instytucji rządowych i państwowych Rzeczypospolitej Polskiej	86
5.7. Katalogi biblioteczne	90
5.8. Książki, księgarnie, wydawcy i dostawcy	101
5.9. Adresy serwerów poświęconych muzyce	105
5.10. Adresy internetowe witryn poświęconych sportowi	106
5.11. Inne adresy bardziej lub mniej przydatne	107
5.12. Ćwiczenia raz jeszcze...	111

6. POŁĄCZENIE Z INTERNETEM	116
7. INSTALACJA POŁĄCZEŃ I NIEKTÓRYCH APLIKACJI	120
7.1. Połączenia konwencjonalne	120
7.2. Połączenia protokołowe	120
7.3. Instalacja modemu	123
7.4. Parametry połączenia z dostawcą usług internetowych	124
7.5. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług internetowych	124
7.6. Ćwiczenia do rozdziału INSTALACJA POŁĄCZEŃ I NIEKTÓRYCH APLIKACJI	127
SŁOWNIK TERMINÓW INTERNETOWYCH	129
NIEOFICJALNY SŁOWNIK UŚMIECHÓW	135
ANEKSY:	
ANEKS I Internetowy Słownik reguł postępowania w internecie	140
ANEKS II Elementy składni języka zapytań WAIS	142
ANEKS III Wyniki Wyszukiwania poprzez Archie	145
ANEKS IV Polskie grupy dyskusyjne Polish Usenet News	147
ANEKS V Listy dyskusyjne na serwerach polskich. Lists hosted in Poland	148
ANEKS VI Mudy - granie w Internecie	155
ANEKS VII Czym jest Arkadia ?	156
ANEKS VIII Adresy Chat Rooms	157
ANEKS IX Gopher: umarły świstak?	159
ANEKS X BBS i FIDO	163
ANEKS XI Telekonferencje - przyszłość Internetu ?	166
ANEKS XII Dostęp do Internetu za pomocą kablówki	170
ANEKS XIII WebTV	171
ANEKS XIV Sposoby wyszukiwania w HotBot	172
ANEKS XV Przydatne wyrażenia i polecenia UNIX i nie tylko...	175
BIBLIOGRAFIA	175
SPIS ILUSTRACJI	185

OD WYDAWCY

Książka, którą Państwu oferujemy jest w oficynie wydawniczej SBP nowością – bowiem po raz pierwszy w tytule naszych publikacji znalazło się słowo SKRYPT. Potrzeby dydaktyczne w 11 uczelniach i CUKB, kształcących bibliotekoznawców i pracowników informacji naukowej są ogromne, a materiałów dydaktycznych jest bardzo mało. Chcemy tą książką rozpocząć edycję skierowaną nie tylko do studentów bibliotekoznawstwa ale szerzej – do studentów kierunków humanistycznych.

Pomysłodawcą tej publikacji i inspiratorem działań zmierzających do szybkiego wydania *Internetu* jest Pani prof. dr hab. Anna Sitarska, kierownik Zakładu Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu w Białymstoku.

Jesteśmy otwarci na propozycje i współpracę innych nauczycieli i uczelni kształcących fachowców dla polskiego bibliotekarstwa.

PRZEDMOWA

Na temat Internetu napisano w przeciągu ostatnich dwóch lat wiele, świadczy o tym chociażby literatura przedmiotu, która jest bardzo obszerna. Poświęcono temu zagadnieniu sporo tytułów książek, czasopism i artykułów w czasopismach. W samym Internecie można znaleźć na nurtujące nas zagadnienia z tej dziedziny wcale nie mało informacji. Zastanawiałam się zatem po co jeszcze jedna pozycja na ten temat? Nie ulega wątpliwości, że każdy z autorów ujmuje sobie znane obszary wiedzy traktując początkującego internautę bardzo instrumentalnie. Postanowiłam zatem podjąć próbę wypełnienia luki pomiędzy tymi co umieją wiele a tymi co po raz pierwszy sięgają po to narzędzie – INTERNET.

Czytelnicy zostaną wprowadzeni w świat Internetu i znajdą niezbędne podstawy z zakresu omawianego przedmiotu, poszerzone o materiały z internetu (w aneksach). Dla wzbogacenia umiejętności posługiwania się Internetem umieściłam w kilku rozdziałach ćwiczenia pozwalające również na przypomnienie i ugruntowanie wiadomości ze skryptu. Pozwoli to także, na praktyczne poznanie aplikacji zamieszczonych w materiale.

Skrypt zawiera kilka rozdziałów, z których trzy pierwsze dotyczą samej historii, powstania i podstaw budowy Internetu. Czwarty omawia większość aplikacji powiązanych z ćwiczeniami, znajdującymi się na końcu rozdziału. Powiązania te są jednostronne, tj. odsyłają od aplikacji do ćwiczeń. Następnie zamieściłam rozdział, który zawiera dane dotyczące narzędzi umożliwiających i ułatwiających przeszukiwanie Internetu. Zamieściłam w tym rozdziale szereg adresów internetowych uszeregowanych działowo, których zadaniem jest ułatwienie pracy bibliotekarzowi i nie tylko. Następnie zamieściłam kolejne ćwiczenia pozwalające na wypróbowanie i instalację niektórych narzędzi pomocniczych oraz możliwość różnorodnych wyszukań w oparciu o przeglądarki, szperacze internetowe, serwisy informacyjne i tp.

Tak nabyte umiejętności ułatwią początkującemu użytkownikowi, ze szczególnym uwzględnieniem narzędzi przydatnych bibliotekarzowi przeszukiwanie Internetu. Istotnym bowiem jest fakt, iż im więcej umie bibliotekarz, tym więcej może z tego zyskać użytkownik biblioteki.

Naturalnie nie ze wszystkich narzędzi bibliotekarz musi skorzystać w równym stopniu, ale nie ulega kwestii, że powinien o nich przynajmniej wiedzieć.

Do kolejnego rozdziału dołączonych jest kilka bardziej skomplikowanych ćwiczeń związanych z instalacją i konfiguracją sprzętu oraz aplikacji pozwalających na połączenie z Internetem. Ćwiczenia te są powtórzeniem Rozdziału „Instalacja połączeń i niektórych aplikacji”, który wzmacniają ilustracje instalacji: modemu, połączeń z dostawcą internetu czy poczty elektronicznej.

Umieściłam w skrypcie słownik, który moim zdaniem najpełniej odzwierciedla potrzeby użytkownika i już istnieje, tyle tylko, że w formie online. Zamieściłam w pracy także kilkanaście łączników do adresów słowników związanych z Internetem, w których można znaleźć brakujące terminy i ich objaśnienia.

Na zakończenie umieściłam kilkanaście aneksów (część z nich znajduje się w Internecie). Pozwolą one na szybsze i bardziej efektywne zrozumienie wielu działań ułatwiających poszukiwania oraz pogłębią wiedzę z zakresu Internetu.

Skrypt uzupełnia wykaz skrótów, spis ilustracji i obszerna bibliografia wydawnictw piśmienniczych i online.

WYKAZ SKRÓTÓW

AFAIK	- As far as I know - z tego co wiem, na ile mi wiadomo
AFAIR	- As far as I remember - o ile pamiętam
ARPANET	- Advances Research Project Agency Network
ASYNC	- Asynchronous
BBS	- Bulletin Board System
BTW	- By the way - swoją drogą
CGI	- Common Gateway Interface
DNS	- Domain Name System
EOD	- End of discussion - kończę rozmowę na temat
FAQ	- Frequently Asked Questions
FTP	- File Transfer Protocol
FYI	- For your information - do Twojej wiadomości
GOK	- God only knows - Bóg jeden raczy wiedzieć
HHOK	- ha, ha - only kidding - ha, ha, żartowałem
HTML	- Hypertext Markup Language
HTTP	- Hypertext Transport Protocol
ICQ	- I seek you
ID	- Identification
IE	- Internet Explorer
IMHO	- in my humble opinion - moim skromnym zdaniem
IMO	- in my opinion - moim zdaniem
INFA	- International Fido Net Association
IP	- Internet Protocol
IP	- Internetowy Poszukiwacz
IRC	- Internet Relay Chat
ISDN	- Integrated Services Digital Network
LAN	- Local Area Network
MAN	- Metropolitan Area Network
MUD	- Multiple User Dimension lub Multiple User Dungeon
NASK	- Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa
Nntp	- Network News Transfer Protocol
OTOH	- in the other hand - z drugiej strony
POP	- Post Office Protocol
PPP	- Point to Point Protocol
RFC	- request for comments - zadanie komentarzy
RTFM	- read the forgotten manual - przeczytaj w podręczniku
RTFS	- read the forgotten source - przeczytaj w źródłach programu
S-F	- Science Fiction
SLIP	- Serial Line Interface Protocol
SMS	- Short Message Service
SMTP	- Simple Mail Transfer Protocol
SSL	- Secure Sockets Layer
SysOp	- System Operator
TCP	- Transmission Control Protocol
TCP/IP	- Transmission Control Protocol/Internet Protocol
TIA	- Thanks in advance - dziękuję z góry
UDS	- User Datagram Protocol
URL	- Unique Resource Locator
VERONICA	- Very Easy Rodent-Oriented Net-Wide Index to Computerized Archives
VRML	- Virtual Reality Modeling Language
WAIS	- Wide Area Information Server
WAN	- Wide Area Network
WSH	- Wyższa Szkoła Handlowa
WWW	- World Wide Web

1. WPROWADZENIE DO INTERNETU

W ostatnich latach obserwuje się coraz większe zainteresowanie Internetem, tj. siecią komputerową o światowym zasięgu. Jest to ogólnosiwiatowa sieć komputerowa (pajęczyna, infostrada) pozwalająca na dostęp do zasobów komputerowych z każdego miejsca w świecie.

W roku 1969 powstała pierwsza sieć o nazwie ARPANET (Advances Research Project Agency Network) na potrzeby Departamentu Obrony USA. Na początku sieć ta służyła jedynie celom wojskowym do przekazywania ich danych. W miarę jej rozszerzania zaczęły z niej korzystać i inne przedsiębiorstwa, szkoły i szpitale. Sieć ta zaczęła być wykorzystywana zupełnie w innych celach niż dotychczas. Internet umożliwił nam szybkie porozumiewanie się i łatwe wyszukanie dowolnej informacji. Sprawił, że uzyskaliśmy łatwiejszy dostęp do niezmiernych zasobów ogólnie pojętej wiedzy. W Internecie powstało również wiele sklepów internetowych oferujących swoje produkty i usługi. Z zasobów sieci znajdujących się na „końcu świata” korzystamy poprzez różnego rodzaju aplikacje umożliwiające zdobycie informacji.

Możemy porozumiewać się z innymi użytkownikami – znajdującymi się na drugim kontynencie. Możemy, my i nasi respondenci, jednocześnie pracować na tych samych plikach, dzięki różnorodnym narzędziom. Możemy prowadzić i uczestniczyć w konferencjach, prowadzić różnego rodzaju rozmowy, korespondencję – ze znacznie większą prędkością niż nam umożliwia to tradycyjna poczta czy telefon.

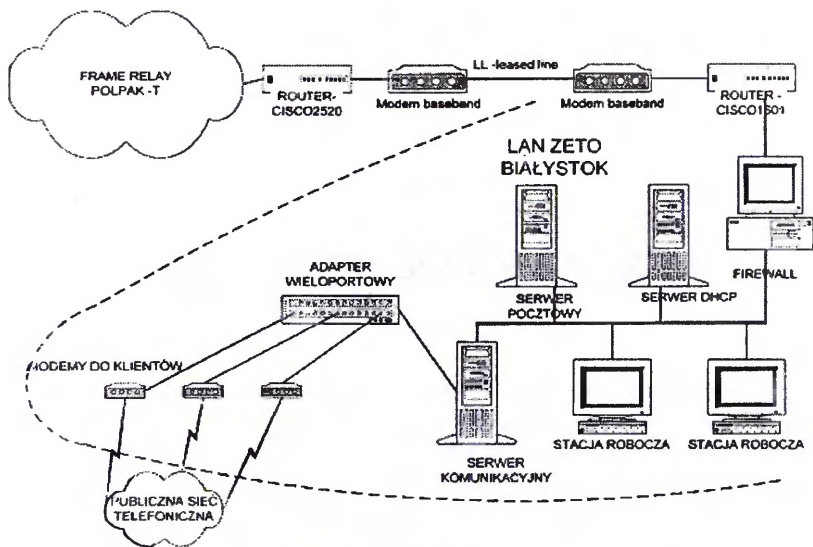
Ocenia się, że w 1995 roku na całym świecie w sieci działało ponad 1 milion komputerów (hostów)¹ i liczba ta zwiększyła się już w roku 1997 do 16 milionów. Udostępniają one innym użytkownikom przechowywane dane. Poczta elektroniczną wymieniało około 50 milionów osób. Jednakże liczba użytkowników jest znacznie większa, gdyż dane te nie uwzględniają tych, którzy jedynie przeglądają zasoby a nie mają własnych kont.

Witold Marciszewski określa, że „brak centralnego ośrodka w sieci okazał się jednym ze źródeł sukcesu. Innym była presja na uniezależnienie się od różnorodności typów sprzętu”² i dodaje, że „jeszcze jeden czynnik związany z pierwotnym przeznaczeniem omawianej sieci wpłynął na jej sukces. Protokoły komunikacyjne musiały nie tylko wiązać poszczególne komputery w jedną sieć, lecz także wiązać ze sobą wiele sieci, rozproszonych po frontach potencjalnej wojny”³.

¹ Komputer główny (host) - to każdy komputer (lub grupa komputerów) bezpośrednio podłączony do Internetu, udostępniający swoje usługi użytkownikom sieci.

² Marciszewski W.: *Sztuczna inteligencja*. Kraków : „Znak”, 1998 s. 164.

³ Tamże, s. 165.

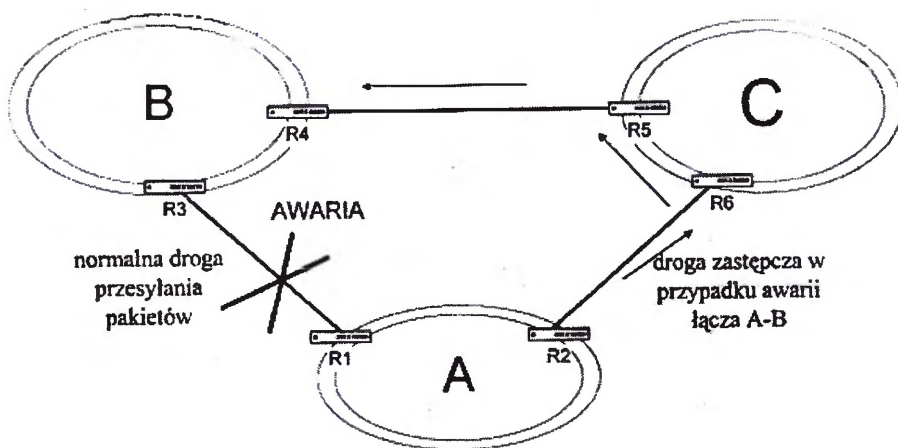

Rys. 1. Otoczenie sieciowe LAN ZETO – Białystok

Na szczęście wykorzystujemy internet także w innych celach, myślę tu o przeciętnym odbiorcy. Uczymy się, bawimy, zdobywamy wiedzę i oprogramowania, robimy zakupy i poznajemy nowych przyjaciół na całym świecie, a nie tylko we własnym miasteczku.

2. STRUKTURA INTERNETU

Internet jest rozległą, rozproszoną siecią komputerów. Jest siecią rozległą, ponieważ łączy ze sobą wiele odległych systemów komputerowych. Jest ona także siecią rozproszoną, gdyż nie można w jej całej skali wyróżnić centralnego punktu, który w jakikolwiek sposób nadzoruje jej pracę. Każdy fragment sieci o dowolnych rozmiarach jest zdolny do samodzielnego działania. Jeżeli jeden z routerów¹ ulega uszkodzeniu i zostanie wyłączony, sieć będzie działała dalej, z pominięciem uszkodzonego łącza.

Rys. 2. Tworzenie dróg zastępczych w razie awarii fragmentu sieci

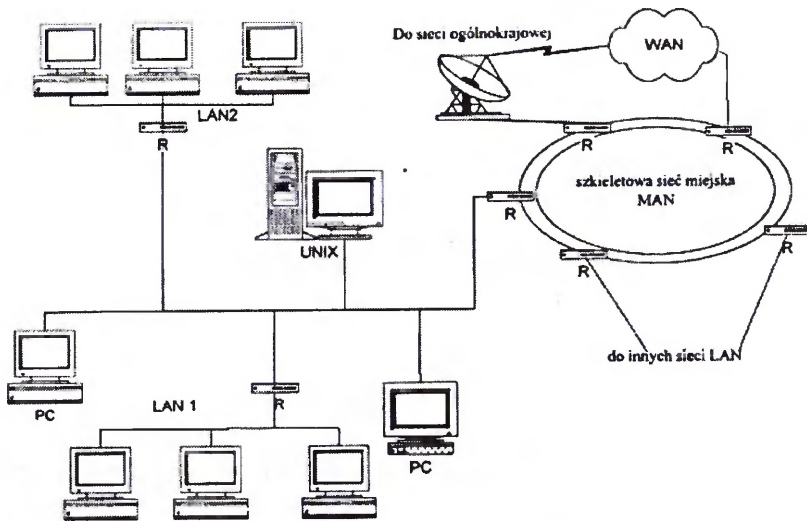
Ze względu na zasięg i wielkość sieci te mają nazwy WAN – Wide Area Network², MAN – Metropolitan Area Network³, LAN – Local Area Network⁴.

¹ Urządzenie, które funkcjonuje tak jak mostek, ale obsługuje odmienne protokoły.

² Fizyczna sieć komunikacyjna rozległa, rozpostarta na dużym obszarze.

³ Fizyczna sieć komunikacyjna wkomponowana w obszar miasta.

⁴ Lokalna sieć komputerowa. Jest to grupa komputerów lub innych urządzeń połączonych ze sobą w celu przesyłania danych - funkcjonuje na ograniczonym geograficznie obszarze.

Rys. 3. Schemat budowy przykładowego fragmentu sieci INTERNET; literami R oznaczone są routery łączące poszczególne podsieci

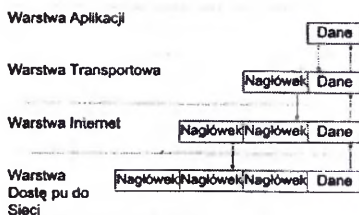
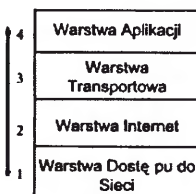
„Struktura Internetu jest pięknym przykładem procesu *samorealizacji*, który okazuje się tak ważny dla postępu jak samoorganizacja gospodarki w warunkach wolnego rynku. Jeden tego sekret tkwi w ludziach, w podobieństwie ich dążeń i wysokich umiejętnościach, drugi w doskonałości oprogramowania (jego odpowiednikiem w gospodarce są systemy prawne)”⁵.

⁵ Marciszewski W.: Sztuczna inteligencja. Kraków : Znak, 1998 s. 165.

3. PROTOKÓŁY

Wiadomości przesyłane są na duże odległości i trafiają na miejsce przeznaczenia nie zmienione. Jest to możliwe, dzięki składowej Internetu, zwanej zbiorem protokółów. Są one stosowane do wykonywania różnych czynności. Jedne sterują ruchem wiadomości, inne sprawdzają poprawność przesyłanych danych, a jeszcze inne przekształcają dane z jednego formatu w inny.

Zadanie przesyłania wiadomości zgodnie z protokołami wykonywane jest przez komputery podłączone do sieci. Każda wiadomość przesyłana w Internecie przechodzi przez co najmniej cztery warstwy protokółów: warstwa dostępu do sieci – odpowiedzialna za transmitowanie bitów danych poprzez kabel sieciowy oraz przypisywanie określonych znaczeń do przesyłanych w sieci bitów, protokół sieciowy, którego zadaniem jest nadzorowanie przesyłania wiadomości pomiędzy komputerami, protokół transportowy – zapewniający poprawność przesyłania danych i protokół aplikacji, przekładający odbierane dane na postać zrozumiałą dla użytkownika. Protokoły te tworzą jakby kolejne warstwy¹.

Rys. 4. Warstwy protokółów

¹ Warstw tych w niektórych źródłach wymienia się znacznie więcej: warstwa fizyczna, warstwa łączy danych, warstwa sieciowa, warstwa transportowa, warstwa sesji, warstwa prezentacji danych, warstwa aplikacyjna.

Protokół przesyłania wiadomości pomiędzy komputerami w Internecie nazywa się **IP (Internet Protocol)**. Jest to protokół sieciowy. Wiadomości dostarczane przez IP nazywane są **pakietami**². Zawierają one około 1500 bajtów. Jest to o wiele mniej, niż rozmiar dostarczanych wiadomości czy plików, dlatego też pojedyncza transmisja wymaga wysłania wielu pakietów. Zadanie zbierania powiązanych pakietów, ich składowanie we właściwej kolejności, weryfikacja ich poprawności nie są wykonywane przez IP lecz przez protokół transportowy.

W sieci Internet istnieją dwa takie protokoły TCP (Transmission Control Protocol) i UDP (User Datagram Protocol). Wreszcie, istnieją protokoły aplikacji, których zadaniem jest formatowanie żądań użytkowników i danych będących odpowiedzią na te żądania. Istnieje niemal tyle protokółów aplikacji, ile jest aplikacji w Internecie. Należą do nich m.in.: poczta elektroniczna, telnet, FTP (File Transfer Protocol), Archie, Gopher, WWW (**World Wide Web**). Usługi te będą omówione w następnej części materiału.

Protokoły IP, TCP występują najczęściej łącznie, dlatego mówi się o sieciach TCP/IP³. Są one powszechnie stosowane. Protokoły IP są niewidoczne dla użytkownika, z jednym wyjątkiem, adresem IP. Protokół wymaga, by każdy komputer miał jednoznacznie identyfikujący go i niepowtarzalny adres. Pozwalają one użytkownikowi na wysłanie wiadomości do określonych komputerów w sieci. Adres w Internecie jest 32-bitową liczbą. Wprowadzono pewne ułatwienia polegające na zapisie adresu jako czterech liczb rozdzielonych kropkami np. 195.117.87.92. Każda z tych liczb reprezentuje osiem bitów adresu. Żadna z tych liczb nie może być większa od 255. Adres składa się z dwóch części, z których jedna określa pojedynczy komputer, a druga sieć lokalną, do której jest on podłączony.

Ze względu na kombinację tych dwóch elementów wyróżnia się trzy klasy adresów:

- Klasa A – adres rozpoczyna się liczbą od 1 do 126. Można zaadresować 126 sieci i ponad 16,5 miliona komputerów;
- Klasa B adres rozpoczyna się liczbą od 128 do 191. Można zaadresować 16 tysięcy sieci i 65 tysięcy komputerów;
- Klasa C – adres rozpoczyna się liczbą 192 do 223. Można zaadresować ponad 2 miliony sieci i 254 miliony komputerów.

Numer IP nie może zaczynać się liczbą 127. Adres ten jest zarezerwowany jako oznaczenie lokalnego komputera.

Wykonanie usługi, np. telnet 195.117.87.92 połączy nas właśnie z tym komputerem. Adres IP określa jedynie pojedynczy komputer w sieci, zatem stosunkowo łatwo było stworzyć system nazywania komputerów w Internecie.

Opracowano zbiór określonych reguł oraz mechanizm przekształcania nazw na adresy IP. Ten zbiór reguł oraz wspomniany mechanizm zwane są łącznie jako **system nazw domenowych**⁴ (**Domain Name System, DNS**). Może

² Porcja informacji przesyłanej przez sieć. Każdy pakiet zawiera adres maszyny, do której został skierowany, adres zwrótny i trochę innych danych.

³ Domyślny protokół używany w systemach UNIX do rozsyłania pakietów w lokalnych i rozległych sieciach komputerowych. Jest to standardowy protokół, na którym opiera się Internet.

⁴ Domena to grupa komputerów w sieci, której nazwa zwykle zależy od kraju lub typu sieci. DNS organizuje grupy komputerów w Internecie zgodnie z hierarchią domen.

Rys. 5. Klasy sieci

w domenie znajdować się jeden lub więcej komputerów⁵. Za ustalenie lokalnych domen i zarejestrowanie ich w NASK (Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa) odpowiedzialny jest administrator sieci lokalnej. Oczywiście i tu istnieją odpowiednie przepisy i reguły określające nazwy domen. Trudniej zapamiętać ciąg cyfr niż nazwy, oto przykład:

195.117.87.2
 czy
www.zetobi.com.pl

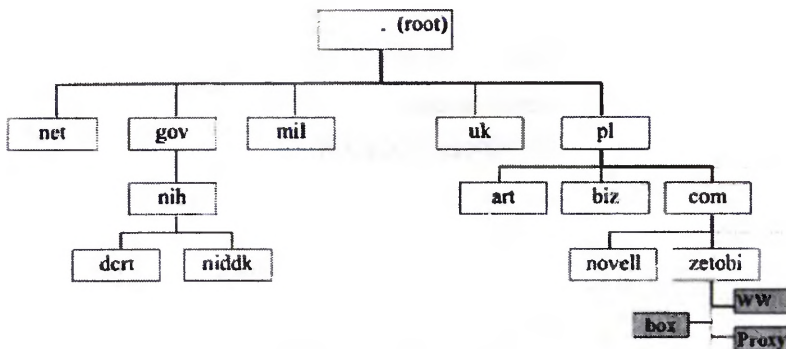
Podany adres składa się z czterech symboli. Pierwsza z nich to nazwa usługi⁶ np. WWW, Proxy czy News, druga jest lokalną nazwą komputera, trzecia mówi, że jest to firma komercyjna, a ostatnia, że znajduje się w Polsce. Nazwy komputerów przedstawiane są zatem standardowo w następujący sposób;

1. Na początku umieszczona jest usługa lub nazwa serwera.
2. Następnie umieszczane są nazwy firm lub nazwy ich oddziałów.
3. Dalej symbol organizacji. Są to:
 - .com – dla organizacji komercyjnej,
 - .gov – dla organizacji rządowej,
 - .mil – dla organizacji wojskowej,
 - .edu – dla organizacji zajmujących się edukacją,
 - .org – dla organizacji nieochodowych,
 - .net – dla dostawców usług internetowych,
 - .int – dla organizacji międzynarodowych.
4. Na samym końcu umieszczony jest symbol kraju, np.:
 - .pl – Polska,
 - .de – Niemcy,
 - .uk – Wielka Brytania,
 - .au – Australia

⁵ Więcej na ten temat w Schemacie domen internetowych w Polsce <http://info.nask.pl/domain.html>

⁶ To samo określenie może dotyczyć zarówno nazwy serwera, jak i aplikacji.

WWW.zetobi.com.pl

Rys. 6. Hierarchia domen

Uwaga: W przyszłości rozważa się dodanie do już istniejących domen kolejnych rozszerzeń firmujących przedsiębiorstwa:

- .store – dla sklepów,
- .info – dla różnego rodzaju informacji (helpów itp.),
- .arts – dla instytucji artystycznych i kulturalnych,
- .rec – dla usług rozrywkowych i rekreacyjnych,
- .web – dla organizatorów i dostawców usług internetowych,
- .nom – dla klientów indywidualnych.

4. APLIKACJE SIECIOWE

Obsługę Internetu zapewniają wszelkiego rodzaju aplikacje tj. programy, które ułatwiają użytkownikowi pracę z Internetem. Ogólnie można je podzielić na programy tekstowe i graficzne. Część z nich jest użytkowana bezpośrednio w sieci UNIX, są to programy tekstowe oraz poprzez system Windows 9.xx i są to programy graficzne. Wszystkie usługi w sieci Internet są udostępniane zarówno w jednym, jak i w drugim trybie. Nie muszą udowadniać, iż obsługa aplikacji graficznych jest znacznie prostsza i nie wymaga opanowania ogromnej ilości poleceń UNIX-a. Skupię się zatem na omówieniu aplikacji dostępnych za pośrednictwem WWW.

4. 1. WWW

W ostatnim okresie Internet jest utożsamiany z jedną lub z kilku usługami dostępnymi za pośrednictwem sieci. Najbardziej powszechną jest właśnie WWW. Usługa polega na dostępie do informacji za pomocą łącz hipertekstowych¹, które łączą ze sobą dokumenty. Usługa ta jest dostępna w systemie operacyjnym Windows poprzez aplikację zwaną przeglądarką, odczytującą język HTML (Hypertext Markup Language).

4.1.1. Przeglądarki

4.1.1.1. Internet Explorer. Przeglądarka Internet Explorer jest chyba najczęściej stosowaną przeglądarką graficzną w Polsce, ze względu na obsługę języka polskiego. Obsługuje protokół SSL (Secure Sockets Layer)², umożliwiając bezpieczne przeprowadzenie transakcji w Internecie, dzięki szyfrowaniu danych przesyłanych pomiędzy użytkownikami a serwerem³.

Wpisany adres strony tzw. URL (Unique Resource Locator) może być przez nią zapamiętany w tzw. Ulubionych, jeżeli użytkownik chce jeszcze z niego

¹ To wyróżnione obszary, umożliwiające „przeskoczenie” do innych dokumentów zawierających powiązane informacje.

² Technologia SSL służy do ochrony transakcji poprzez umożliwienie bezpiecznego komunikowania się i prowadzenia handlu elektronicznego w Internecie.

³ Komputer skonfigurowany w celu oferowania usług lub zasobów. Zapewnia dostęp do informacji dla „klientów”, czyli komputerów żądających informacji.

korzystać później. IE może być skonfigurowana z pocztą, czy też z obsługą serwera NEWS. Po uruchomieniu przeglądarki uaktywnia się tzw. strona domowa (home page). Znaczną część ekranu IE zajmuje obszar wyświetlania strony. Strony mogą być podzielone przestrzennie na tzw. okna (ramki), w których wyświetlają się różnorodne informacje. Jeżeli strona jest zbyt obszerna i nie mieści się na ekranie przeglądarki, po lewej stronie i u dołu na samej krawędzi pojawiają się paski przewijania. Od wersji 4.0 nie musimy wpisywać nazwy protokołu, wystarczy tylko URL. W IE umieszczone są w menu polecenia pozwalające sterować przebiegiem sesji. Do innego dokumentu możemy przejść wybierając łącznik (tzw. link) lub wpisać ręcznie URL.

Rys. 7. Strona główna Centrum Informatyki „ZETO” z przeglądarki Internet Explorer

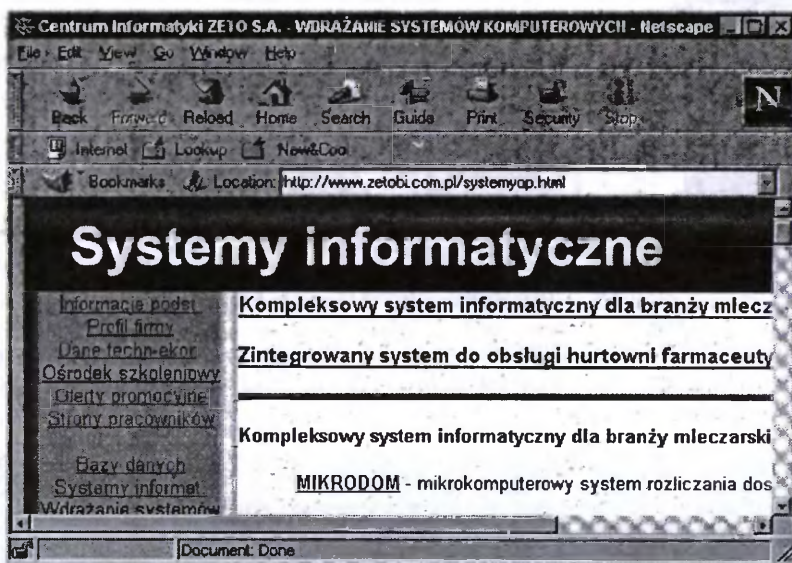
KLAWISZE SKRÓTÓW W PROGRAMIE INTERNET EXPLORER

Czynność	Kombinacja klawiszy
Powrót do poprzedniej strony	Backspace
Przejdźcie do następnej strony	Shift+Backspace
Wyświetlenie menu podręcznego łączy	Shift+F10
Podświetlenie kolejnych odnośników na stronie	Tab
Przewijanie tekstu do początku dokumentu	Strzałka w górę
Przewijanie tekstu do końca dokumentu	Strzałka w dół
Przewijanie pełnych ekranów do początku dokumentu	Pg Up
Przewijanie pełnych ekranów do końca dokumentu	Pg Dn
Przeskok na początek dokumentu	Home

Przeskok na koniec dokumentu	End
Odświeżanie bieżącej strony	F5
Zatrzymanie pobierania strony	Esc

Wykonanie ćwiczeń 1, 2 ze s. 56 pozwoli na ugruntowanie podstaw z obsługi Internet Explorer. Ćwiczenia te można powtórzyć w oparciu o inne przeglądarki np. Netscape Navigator.

4.1.1.2. Netscape Navigator. Przeglądarka Netscape Navigator – to również bogata i łatwa w obsłudze przeglądarka, umożliwiająca wyszukiwanie i korzystanie w Internecie z informacji w postaci tekstu, głosu, zapisu wideo czy dźwięków. Aplikacja zapewnia szybkie wyświetlanie danych, dzięki jednoczesnemu wczytywaniu tekstu i rysunków. Obsługuje też protokół SSL. Przeglądarka może zostać zainstalowana na każdej stacji roboczej z dostępem do Internetu oraz współpracować z protokołem TCP/IP. Niestety Netscape Navigator nie jest dostępny w polskiej wersji językowej, co przeciętnemu polskiemu użytkownikowi może utrudniać korzystanie z niej⁴.

Rys. 8. Jedna ze stron Centrum Informatyki „ZETO” z przeglądarki Netscape Navigator

Po wywołaniu adresu serwera WWW, przeglądarka (Internet Explorer lub Netscape Navigator – patrz wyżej) wyświetla dokument. Może on zawierać wyróżnione fragmenty (łącza hipertekstowe), które po kliknięciu na nich myszą wywołują następny dokument znajdujący się na tym samym lub zupełnie innym Serwerze WWW. Łącze zawiera wskaźnik (adres) do dokumentu, który jest udostępniany po kliknięciu. Wskaźnik ten jest zwany adresem URL⁵.

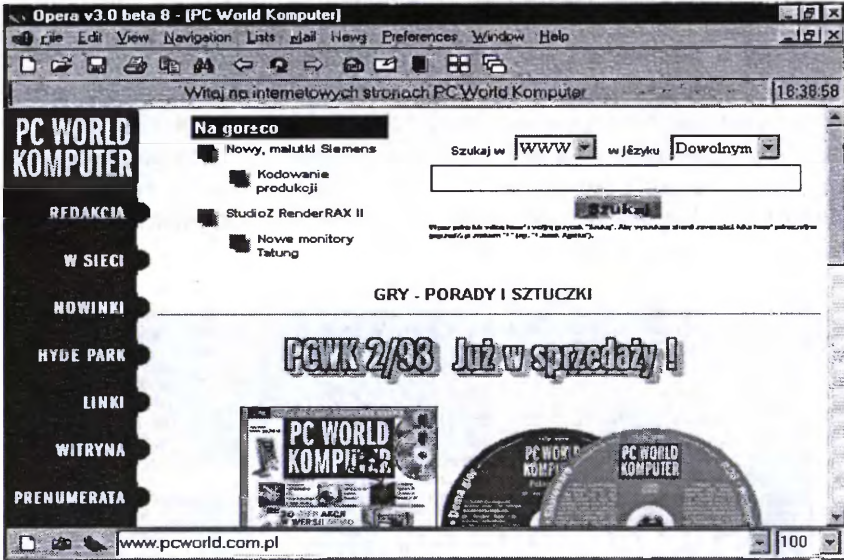
⁴ Wersja 4.5 Netscape Navigator jest już wersją w języku polskim. Program nazywa się Sylaba Komunikator 4.5 PL.

⁵ Jednorodny lokalizator zasobów wskazujący adres miejsca.

4.1.1.3. **Opera.** Kolejna przeglądarka WWW, mniej znana od poprzednich to Opera. Działa szybko i obsługuje większość standardów sieci Web.

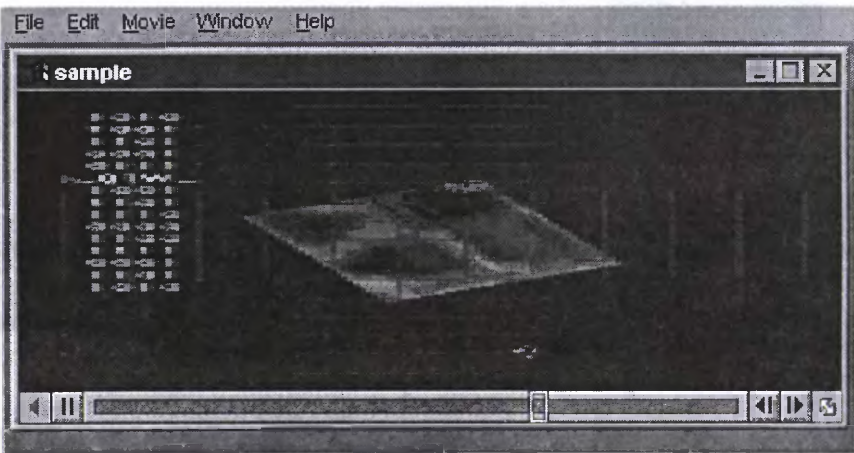
Oczywiście oprócz tych wymienionych istnieje cała masa innych przeglądarek, np.: NCSA Mosaic, Spyglass Mosaic, Emissary, HotJava, Spry Mosaic, Odyssey. O tych i innych przeglądarkach można więcej informacji uzyskać pod adresem

<http://browserwatch.internet.com/browsers/browsers-full.html>

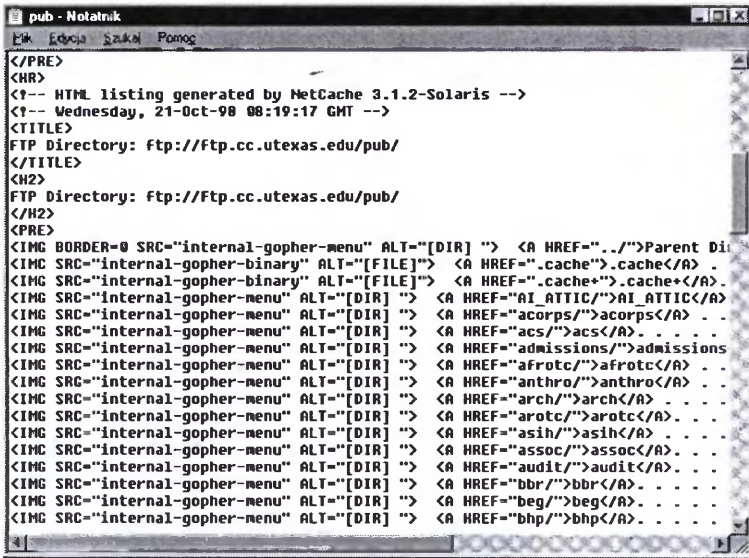
Rys. 9. Przeglądarka WWW Opera w. 3.0 beta 8

Za pośrednictwem WWW dostępne są niezmiernie zasoby baz pełnotekstowych, statystycznych i multimedialnych oglądanych poprzez kolejne aplikacje np. Movie Player.

Rys. 10. Movie Player jest aplikacją wideo i dźwięku

Internet w WWW korzysta ze standardów umożliwiających „publikowanie” informacji, czyli umieszczanie ich w systemach komputerów głównych, dzięki czemu użytkownicy mogą uzyskać do nich dostęp, a nawet korzystać z nich w trybie interakcyjnym.

Rys. 11. Widok na tekst HTML – tzw. źródło

Protokołem, który stanowi podstawę działania sieci WWW jest HTTP (Hypertext Transport Protocol)⁶. Podobnie jak TCP/IP pozwala na uzyskiwanie dostępu do dokumentów w sieci WWW. Dokumenty WWW są tworzone w języku HTML (Hypertext Markup Language)⁷ (zob. Rys. 11).

Tekst jest tworzony w języku HTML, również za pośrednictwem odpowiednich edytorów, w których tworzy się zwyczajny tekst a aplikacja przekłada go na język HTML. Jednym z takich narzędzi jest oprogramowanie Front Page. Wykonanie ćwiczenia 5 s. 55 ułatwi samodzielne wykonanie strony WWW w oparciu o edytor tekstu MS Word'97.

4.1.2. USENET NEWS

Dodatkową atrakcją na WWW i w UNIX jest możliwość korzystania z newsów, tj. grup dyskusyjnych na określone tematy, dzięki serwerowi news. Obsługują je olbrzymie serwery np. BBS⁸, w których dyskusja toczy się w około 15 000 grupach tematycznych. Do odczytania ich zawartości służą programy zwane czyt-

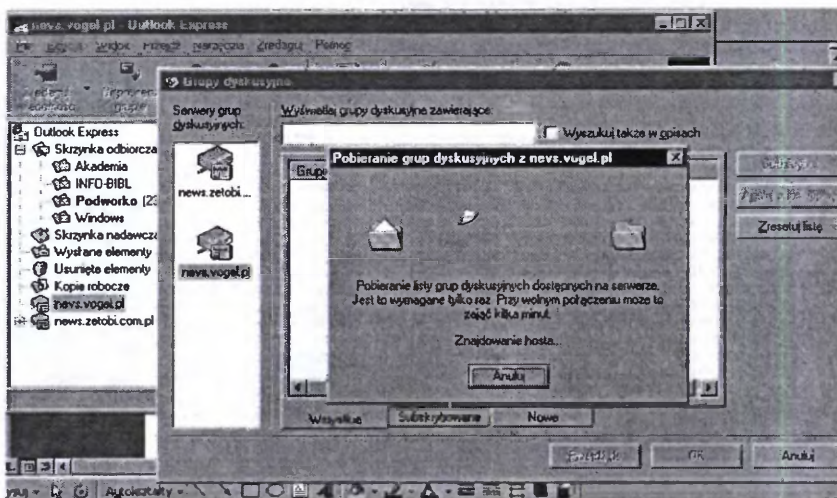
⁶ Jest protokołem umożliwiającym przeglądarkom sieciowym uzyskiwanie dostępu do plików na dowolnym serwerze WWW.

⁷ Język skryptów używany do tworzenia dokumentów WWW. Jest to sposób tworzenia stron, między innymi kodowania krojów czcionki tekstów, grafiki i formatu oraz odnośników hipertekstowych.

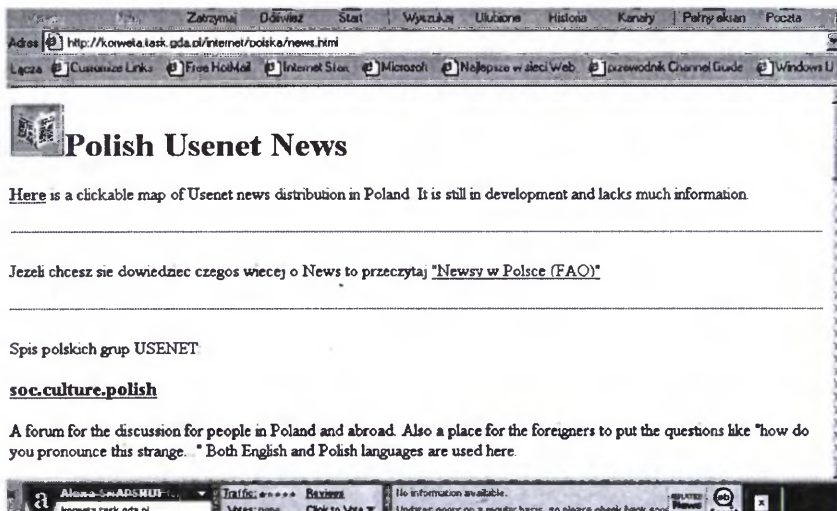
⁸ Zob. więcej na ten temat w ANEKS X BBS i FIDO s. 163.

nikami wiadomości (newsreader) np. TIN, trn itp. oraz poprzez użycie przeglądarek mających wbudowane takie możliwości (Internet Explorer czy Netscape Navigator).

Aplikacja ta powstała w środowisku systemu UNIX i początkowo nie miała żadnego związku z siecią Internet. W latach osiemdziesiątych udostępniono ją środowisku użytkowników Internetu poprzez protokół NNTP (Network News Transfer Protocol) służący do dystrybucji wiadomości w Internecie. Serwer NEWS jest zainstalowany również w Centrum Informatyki „ZETO” S.A. w Białymstoku⁹.

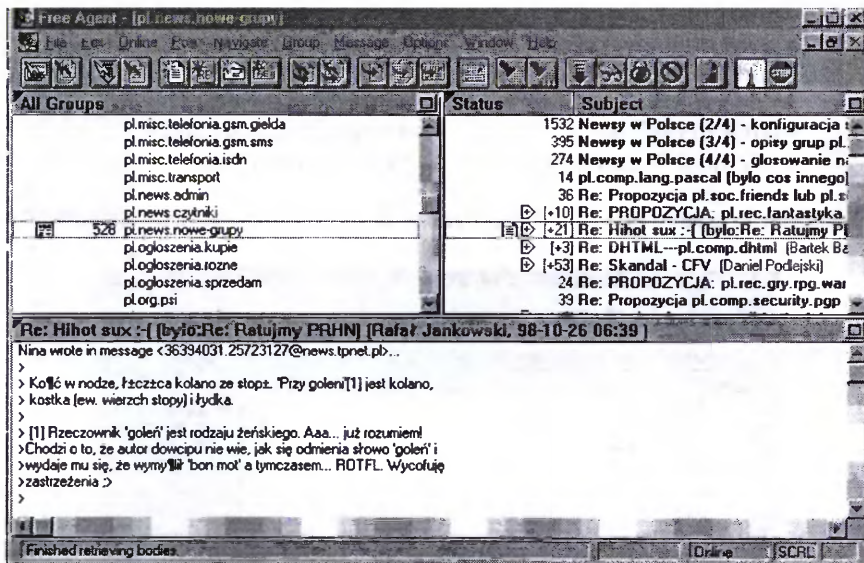
Rys. 12. Pobieranie grup dyskusyjnych z serwera news://news.vogel.pl/

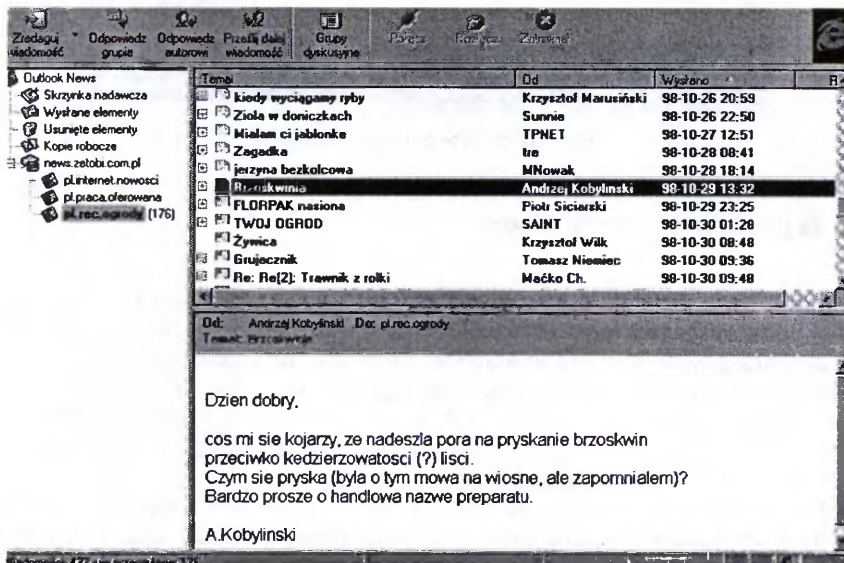
Rys. 13. Informacja o grupach dyskusyjnych

⁹ news.zetobi.com.pl

Polskie grupy dyskusyjne znajdują się także na serwerze <http://korweta.task.gda.pl/internet/polska/news.html> (zob. ANEKS IV Polish Usenet News s. 147). Najlepszym narzędziem umożliwiającym szperanie w USENET jest serwis Dejanews <http://www.dejanews.com/>. Przechowuje on w swoim archiwum ponad 138 mln artykułów z około 20 tys. aktualnych grup¹⁰.

Rys. 14. Czytnik Newsów Free Agent

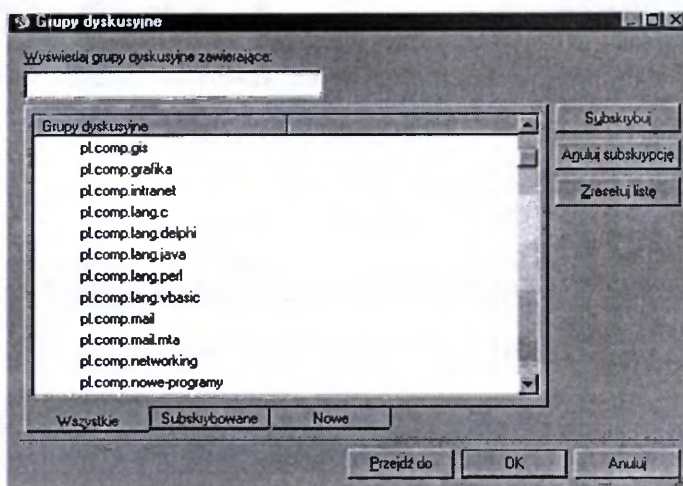
Rys. 15. Odczyt zaprenumerowanych list dyskusyjnych ze skrzynki pocztowej

¹⁰ Bienias T. : *Internet*. Kraków, 1998 s. 104.

Znacznie więcej informacji nt. NEWS można uzyskać pod adresami: <http://www.free.com.pl/jak-to/news-pl-faq.htm> i <http://www.free.com.pl/jak-to/news-pl-faq2.htm>. Oto niektóre serwery grup dyskusyjnych USENET:

- cocos.fuw.edu.pl
- galaxy.uci.agh.edu.pl
- news.zetobi.com.pl
- news.nask.org.pl
- www.dejanews.com/
- sunrise.pg.gda.pl
- news.miracle.net
- ikp.atm.com.pl
- alfa.nask.katowice.pl
- news.mat.uni.torun.pl
- cyber.ict.pwr.wroc.pl
- ghost.mimuw.edu.pl
- news.nask.katowice.pl
- news.man.szczecin.pl
- news.cuprum.com.pl
- news.coi.pw.edu.pl
- news.man.poznan.pl
- news.wariat.org

Wykonanie ćwiczenia 17 s. 58 przybliży wiedzę na temat grup dyskusyjnych.

Rys. 16. Serwer grup dyskusyjnych

4.1.3. Wyszukiwarki internetowe

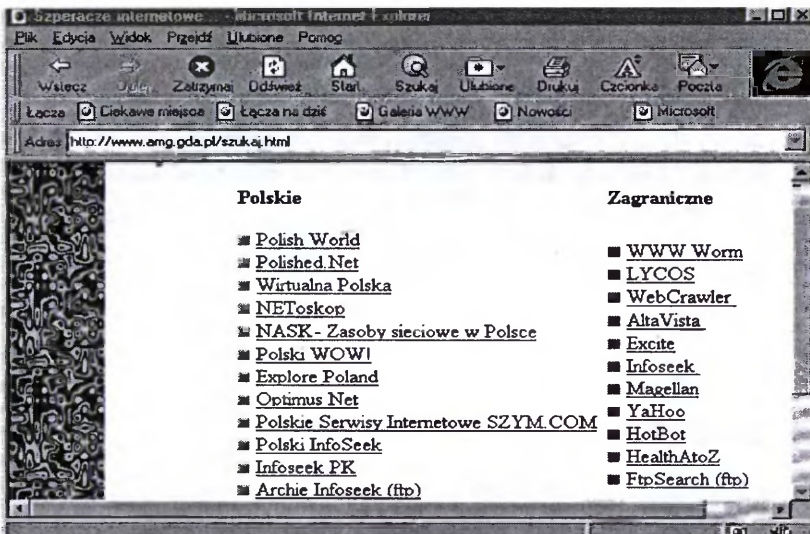
Istnieją dwie podstawowe metody dla poszukiwanej informacji: dotarcie do niej na podstawie znanego adresu lub też poprzez wyszukiwanie dokumentu, który zawiera pewne charakterystyczne elementy (np. dany ciąg znaków).

Pierwsza metoda jest niewątpliwie najszybsza, lecz posiada zasadniczą wadę: należy znać adres URL na WWW, pod którym informacja jest dostępna. Najczęściej jednak poszukiwana informacja jest umieszczona na serwerach, których adresu nie sposób odgadnąć.

Na szczęście jest wiele narzędzi wspomagających przeszukiwanie. Są nimi:

- listy serwerów – uporządkowane najczęściej geograficznie (np. serwery zintegrowanego systemu bibliotecznego ALEPH pogrupowane wg krajów <http://www.aleph.co.il/h-clients-0.html>),

- katalogi zasobów – uporządkowane tematycznie, np. najdłużej istniejący katalog tematyczny WWW W3C <http://www.w3.org/>),

Rys. 17. Jedna ze stron w Internecie posiadająca linki do wyszukiwarek

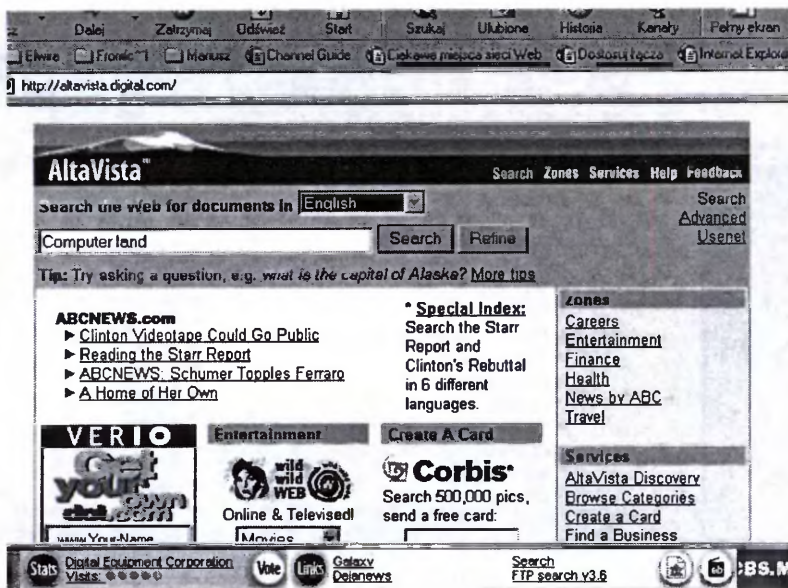
– przeszukiwalne bazy danych (poindeksowane strony WWW pozwalają na wyszukiwanie informacji poprzez podanie słów kluczowych).

Przeszukiwaniem baz danych zajmują się wyszukiwarki internetowe. Linki do nich znajdują się często na różnych serwerach; a oto przykład serwera Akademii Medycznej w Gdańsku <http://www.amg.gda.pl/szukaj.html> (zob. Rys. 17).

Wyszukiwarka zwana także często szperaczem internetowym, to jest specjalny serwer, który na żądanie użytkownika odnajduje w Internecie dokumenty zawierające podane elementy (dokumenty spełniające dany warunek).

Rys. 18. Z menu Szukaj w przeglądarce Internet Explorer 3.0 wyświetlają się wyszukiwarki

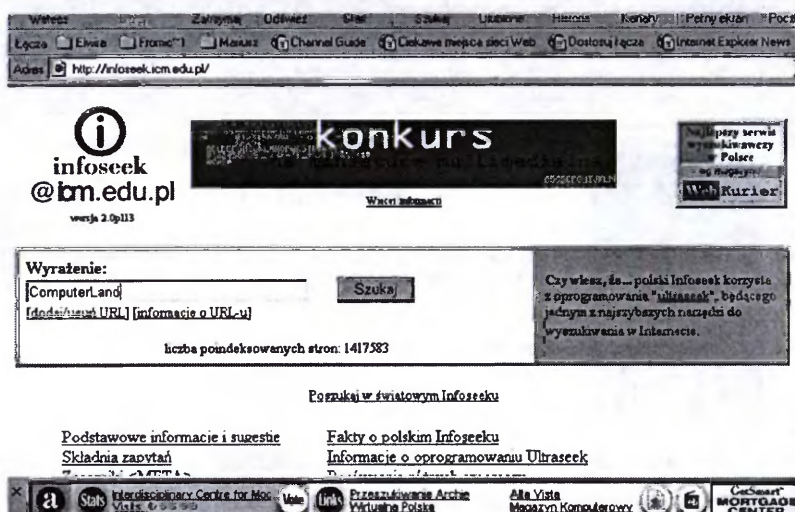

Rys. 19. Wyszukiwarka internetowa AltaVista

Proces wyszukiwania dokumentu od strony użytkownika można przedstawić w postaci następującego algorytmu:

- wywołać należy wyszukiwarkę internetową,
- wprowadzić kryteria wyszukiwania dokumentu,
- utworzyć odnaleziony(ne) dokument(y).

Więcej informacji uzyskasz w Rozdziale 5. Jak przeszukiwać zasoby Internetu? s. 60. Możesz także zajrzeć na stronę serwera Akademii Górniczo-Hutniczej poświęconą wielu szperaczom <http://www.agh.edu.pl/www.html>

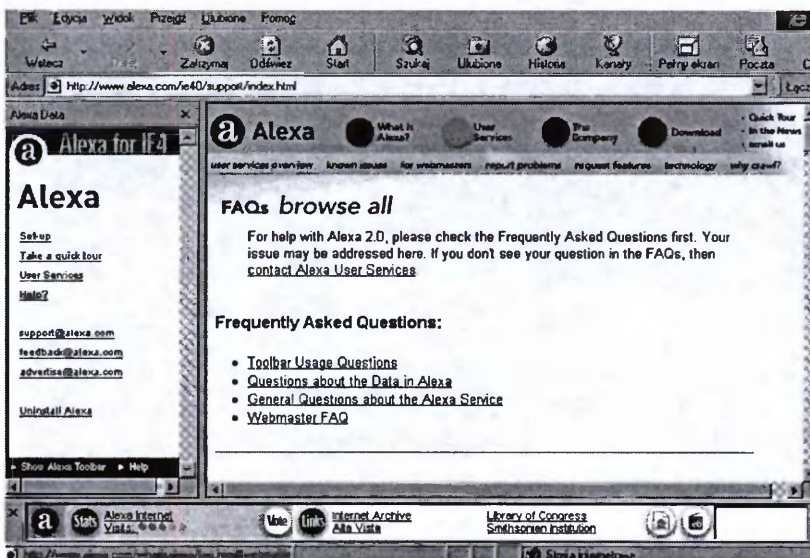
Rys. 20. Wyszukiwarka internetowa Polski Infoseek

W obecnej chwili dostępnych jest w Internecie wiele wyszukiwarek. Oto adresy niektórych z nich:

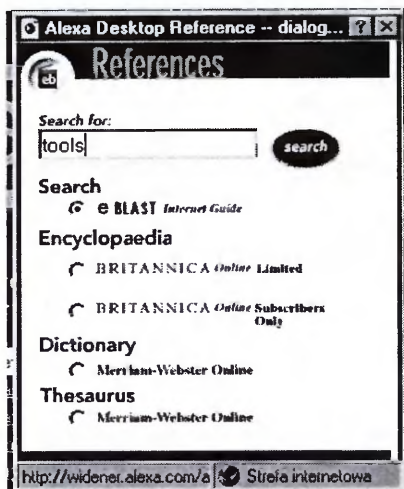
- AltaVista – <http://altavista.com/>
- Excite – <http://www.excite.com/>
- Explorer Poland
– <http://www.explore-poland.pl/>
- Infoseek (po polsku)
– <http://infoseek.icm.edu.pl/>
- Infoseek – <http://www3.infoseek.com/>
- HotBot – <http://www.hotbot.com/>
- LYCOS – <http://www.lycos.com/>
- Magellan –
<http://magellan.mckinley.com/>
- Netfind http://netfind.icm.edu.pl/netfind_pl.html (poszukuje konkretnych osób)
- Netoskop – <http://www.chip.pl/>
- Optimus Net – <http://www.onet.pl/>
- Polish World
– <http://www.polishworld.com/>
- Polished Net –
<http://www.pi.polished.net/main.html>
- Polskie serwisy internetowe Szym.com
– <http://szym.com/pl/index.html>
- Wirtualna Polska – <http://wp.cnt.pl/>
- WOW! – <http://www.wawa.wow.pl/>
- WWW Worm – <http://www.goto.com/>
- Yahoo – <http://www.yahoo.com/>
- Książka adresów e-mail
<http://www.emailbook.com/>

Znakomitą pomocą dla szperaczy służą programy wyszukujące spokrewnione tematy do strony WWW, na której obecnie się znajdujemy. Interesującą aplikacją z tego zakresu, a raczej serwerem wykonującym taką usługę, jest ALEXA. Serwer ALEXA <http://www.alexa.com/> ukazuje URL stron na WWW związanych ze stroną, którą w danej chwili przeglądamy.

Poprzez łączniki umieszczone w dolnej części ekranu można obejrzyć interesujące nas strony WWW. Można też obejrzyć około 10 adresów po kliknięciu na klawisz „linki”. Można też określone wyrażenie wyszukać w encyklopediach, słownikach, tezaurusach online i szperaczach internetowych udostępnionych na tym serwerze.

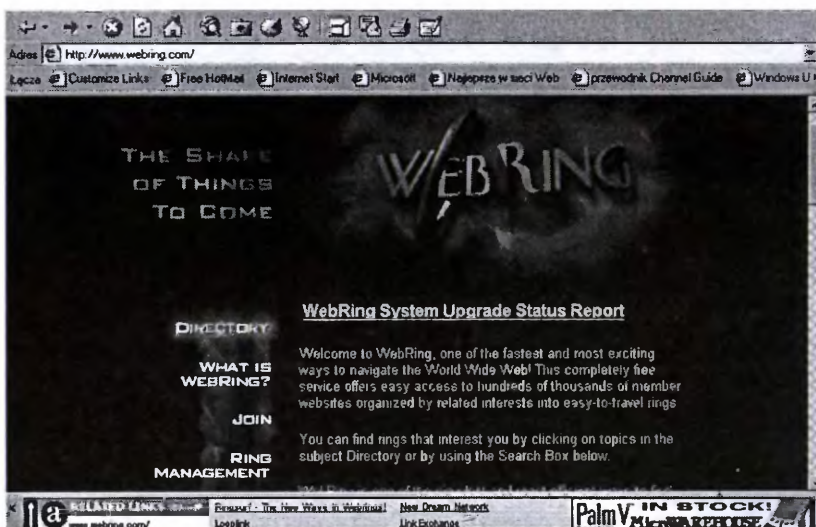
Rys. 21. Witryna Alexy

Rys. 22. Słowniki serwera Alexa

Wykonanie ćwiczenia 22 s. 59 pozwoli na zainstalowanie serwisu ALEXA w używanej przeglądarce.

Wśród nowości pomagających w wyszukiwaniu interesujących nas stron na określony temat jest **Web Ring**¹¹ (po polsku sieciowy pierścień) pozwalający na grupowanie stron WWW o określonej tematyce, zagadnieniu czy branży. Jest to wykonalne dzięki specjalnej sekwencji w kodzie źródłowym HTML tworzącej stopkę zawierającą kilka odnośników odwołujących się do specjalnego skryptu CGI, umieszczonego na centralnym serwerze pierścieni (<http://www.webring.com/>).

Rys. 23. Nowość internetu Web Ring

¹¹ 25-sieciowy pierścień / Jacek Konikowski // Enter. – 1999, nr 4, s.105-107 ; W wielości siła / Marcin Pawlak // Chip. – 1999, nr 5, s. 180-181.

Skrypt ten przeszukuje bazę danych stron należących do danego webringu umożliwiając swobodną nawigację po nich. Operatorzy witryn WWW o podobnej tematyce łączą swoje serwisy we wspólny łańcuch, który nie ma końca ani początku. Webringi cieszą się coraz większym powodzeniem z uwagi na łatwą nawigację, można się cofać, oglądać co drugą stronę, oglądać wykaz itp. Łatwiej trafić na to, co nas wyraźnie interesuje. Pierwsze webringi pojawiły się w 1996 roku, wprowadziła je w życie firma Starseed a od ubiegłego roku takie strony pojawiły się również w Polsce. Zainicjowało je Wydawnictwo HELION (<http://www.helion.com/ring/>). Web Ring może stanowić świetne uzupełnienie dla dużych serwisów wyszukiwawczych.

4.1.4. Poczta elektroniczna

Podobnie jak WWW, najbardziej chyba wykorzystywanym narzędziem w Internecie jest poczta elektroniczna (e-mail). Pełni ona w zasadzie tę samą funkcję co poczta tradycyjna. Za jej pomocą można przesłać poprzez sieć do konkretnej osoby: tekst, rysunki, pliki multimedialne, programy itp. Wysłanie poczty umożliwia adres skrzynki o nazwie unikatowej w skali całego Internetu. Adres e-mail jest odpowiednikiem adresu poczty tradycyjnej. Ma on postać symbolu i składa się z dwóch części przedzielonych znakiem „@”(czytaj at) np.:

Kowalij@box.comfort.com.pl

Przed znakiem @ znajduje się identyfikator skrzynki pocztowej użytkownika, a za nim umieszczony jest adres serwera, w którym ta skrzynka się znajduje. Do obsługi poczty służą odpowiednie programy, zarówno w systemie operacyjnym Windows, jak i Unix.

Dzięki punktowi dostępu POP (Post Office Protocol) użytkownik może mieć dostęp do poczty elektronicznej w każdym miejscu. POP jest to najbliższe miejsce lub numer telefoniczny zapewniający dostęp do sieci lub firmy telekomunikacyjnej. Do wysyłania i odbioru poczty niezbędny jest na serwerze standardowy protokół o nazwie SMTP (Simple Mail Transfer Protocol).

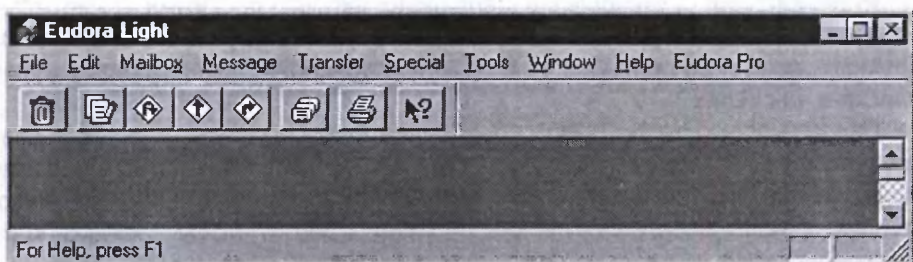
4.1.4.1. Pine. Pine jest programem pocztowym napisanym w języku angielskim i działa w środowisku Unix-a. Jego szata graficzna jest uboga, ale nie ulega to kwestii, że spełnia on oczekiwania użytkowników, tj. umożliwia przeglądanie, drukowanie, wysyłanie, jak i edycję listów.

Zarządzać można folderami (można poukładać swoje listy w różnych miejscach), pozwala na dostęp do własnej poczty z każdego komputera, o ile ten jest podłączony do sieci. Zapewnia książkę adresową i wysyła dołączone pliki. Niestety dołączone pliki odczytywać można tylko na lokalnym dysku. Jedyną chyba jego wadą jest to, że utrzymuje skrzynkę pocztową na serwerze a nie na lokalnym komputerze. Wykonanie ćwiczeń 8, 12, 13 s. 57-58 ułatwi pracę w programie Pine i przybliży jego tematykę. Innymi tego typu programami pocztowymi są: mail ; mailx ; elm itp.

Rys. 24. Program do obsługi poczty elektronicznej – Pine w środowisku UNIX

4.1.4.2. Eudora. Jest to łatwy w obsłudze program pocztowy, pod warunkiem, że użytkownik zna język angielski. Ten program pocztowy współdziała z WinSockiem¹² i PPP czy SLIPem¹³ a pracuje pod systemem Windows. Zapewnia także pracę bez podłączenia się do serwera (offline).

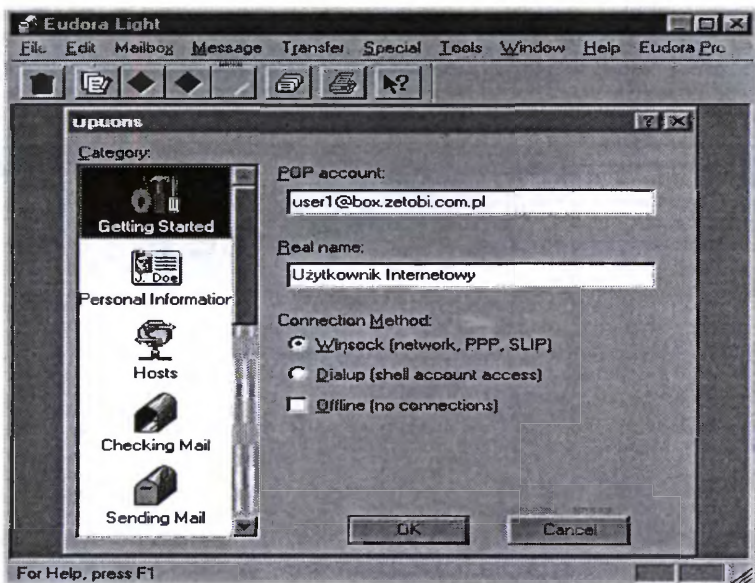

Rys. 25 Menu Eudory Light

Skrzynka pocztowa znajduje się na lokalnym komputerze. Umożliwia pisanie i czytanie listów oraz wysyłanie odpowiedzi. Jej konfiguracja sprowadza się do wprowadzenia kilku zmian w zaledwie kilku polach. W pierwszej kolejności należy wejść do opcji programu Eudora i w kategoriach wypełnić pola **POP Account** i **Real Name**. W pierwszych z nich wpisujemy swój adres tj. nazwę konta i jego adres : np. User1@zetobi.com.pl.

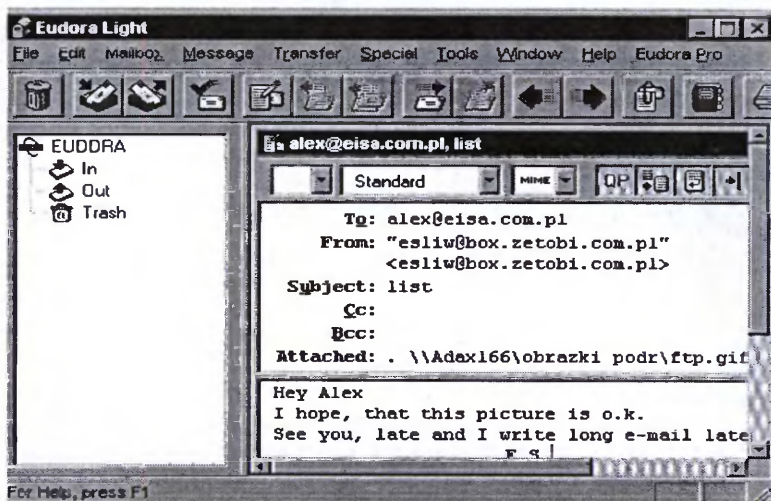
¹² Standardowy sposób pracy systemu Windows zgodnie z protokołem TCP/IP w przypadku połączenia z Internetem typu SLIP.

¹³ Metoda łączenia komputera z Internetem. Można na przykład uruchomić SLIP na swoim komputerze w domu i zatelefonować do maszyny dostawcy. Wówczas komputer użytkownika nie będzie terminalem lecz pełnoprawnym hostem.

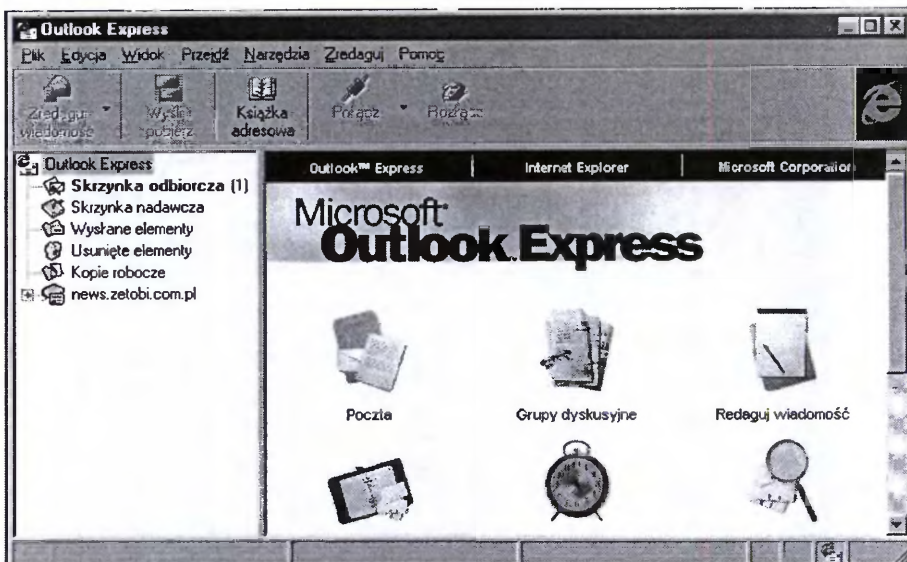
Rys. 26. Właściwości i konfiguracja Eudory Light

W **Personal Information** uzupełnia się dane wpisane poprzednio, a w polu **Return Address** dopisuje się adres zwrotny, na który ma trafić list do nas. Podobnie wypełnia się wszystkie konfigurowane skrzynki e-mailowe.

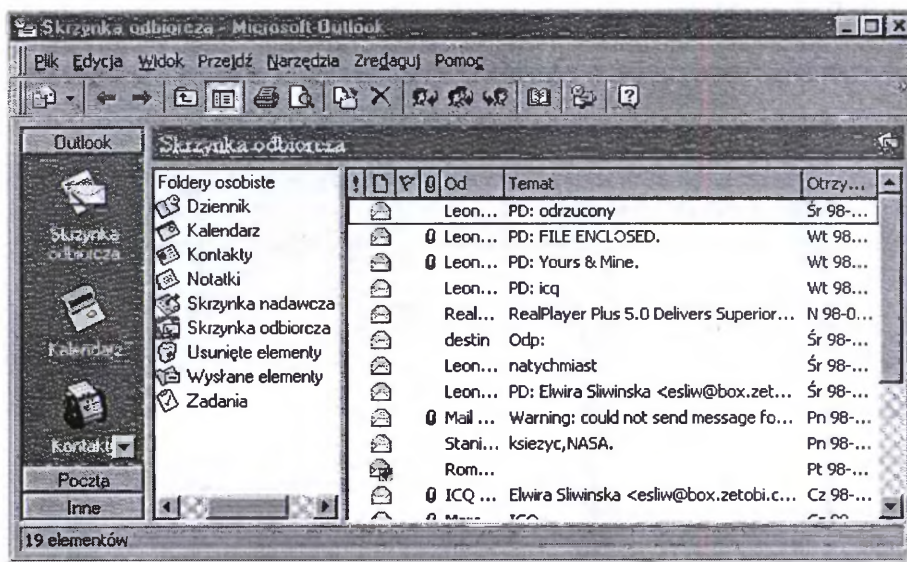

Rys. 27. Program do obsługi poczty elektronicznej – Eudora

Obok Eudory egzystuje szereg programów pocztowych w środowisku Windows m. in. Internet Mail, PegasusMail, Microsoft Exchange czy Microsoft Outlook dołączony standardowo do pakietu Microsoft Office 97 czy Outlook Express powiązany z przeglądarką Internet Explorer v. 4.0. Są to programy pocztowe w języku polskim, zapewniające pisanie i czytanie listów, ich kodowanie, księgę adresową czy autopodpis.

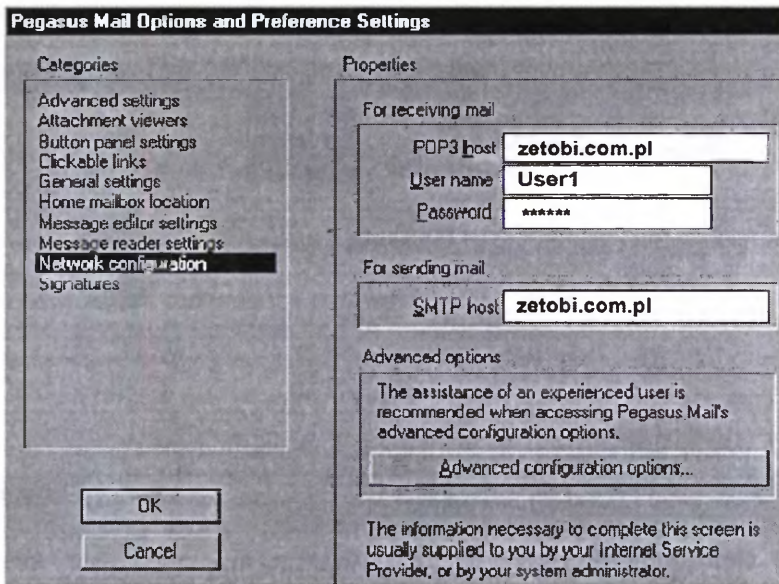

Rys. 28. Outlook Express

Rys. 29. Program do obsługi poczty elektronicznej – Microsoft Outlook

4.1.4.3. PegasusMail. PegasusMail różni się od innych programów e-mail Eudora, EMC, MSMail, Netscape między innymi tym, że: umożliwia kontrolę i zarządzanie wieloma kontami e-mail. Posiada wygodną pamięć podręczną do notatek i poprawek w korespondencji. Posiada rozbudowany system katalogowania korespondencji w folderach, funkcje automatycznego sprawdzania kont i przekierowywania informacji.

Rys. 30. Konfiguracja Pegasusa

Posiada także funkcje automatycznego odpowiadania na wiadomości, łatwe do tworzenia listy adresatów do wysyłania grupowego i wiele ciekawych i pożytecznych aplikacji rozszerzających możliwości. Użytkownicy tego programu automatycznie potwierdzają fakt przeczytania otrzymanych wiadomości, zaznaczenia pilnego tematu, itp. Najistotniejszym jego walorem jest to, że świetnie współpracuje z Netware Novell.

Zaletą tych programów jest właśnie to, że bezpośrednio ze skrzynki pocztowej możemy rozpakować na własnym komputerze dołączone do listu pliki, np.: tekst Worda, arkusz kalkulacyjny Excela, czy jakieś rysunki i animacje.

Oczywiście programów do obsługi poczty elektronicznej jest znacznie więcej. Pokazaliśmy tylko nieliczne. Większość wymienionych aplikacji pocztowych może utworzyć tzw. książki adresowe (Address Book), pozwalające na notowanie adresów osób, z którymi stale prowadzimy korespondencję.

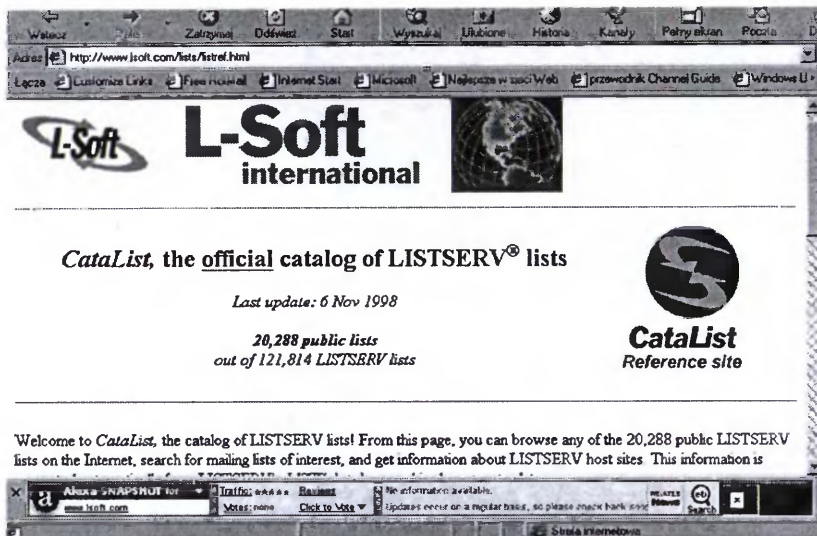
W Internecie znajdują się także książki adresowe, które pomogą w uzyskaniu potrzebnych adresów e-mailowych. Oto niektóre z nich:

- <http://www.iaf.net/>
- <http://www.emailbook.com/>
- <http://people.yahoo.com/>

Ćwiczenia 11, 12, 13 s. 57-58 przybliżą problematykę poczty elektronicznej i pozwolą na praktyczne wykorzystanie nabywanych umiejętności.

Z pocztą elektroniczną wiążą się listy dyskusyjne, które istnieją na wielu serwerach a ich użytkownicy prowadzą dyskusje na interesujące ich tematy. Pocztove listy dyskusyjne są wygodną formą wymiany informacji między grupami osób, rozproszonych na całym świecie.

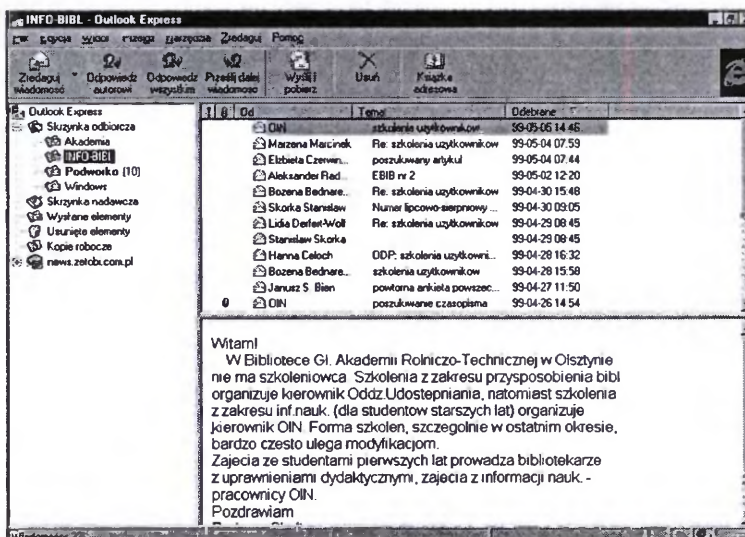
Dla każdej listy dyskusyjnej istnieją dwa adresy: adres listy i adres serwera. Adres serwera służy do wysyłania komend takich jak: **help**, **subscribe**, **unsubscribe**, **signoff** itp. Natomiast każda przesyłka wysłana na adres listy ulega powieleniu i rozestaniu do wszystkich czytelników listy. W trakcie powielenia

Rys. 31. Listy dyskusyjne znajdujące się na różnych serwerach

otrzyma ona nowy adres zwrotny wskazujący na listę, więc odpowiedź udzielona komendą **reply** trafi również do listy.

Aby zostać członkiem listy dyskusyjnej należy na adres serwera wysłać list zawierający polecenie **subscribe**. Należy zwrócić uwagę, by nie wysłać tego polecenia na adres listy, bo zostanie ono wysłane do wszystkich jej członków.

Rys. 32. List otrzymany z listy dyskusyjnej INFOBIB-L

Podczas wypisywania się z listy należy napisać polecenie **unsubscribe**, jednak trzeba pamiętać, że należy je wysłać z tego samego konta, z którego się zapisywano, gdyż serwer uzna nas za nieczłonka listy i nie będzie mógł nas

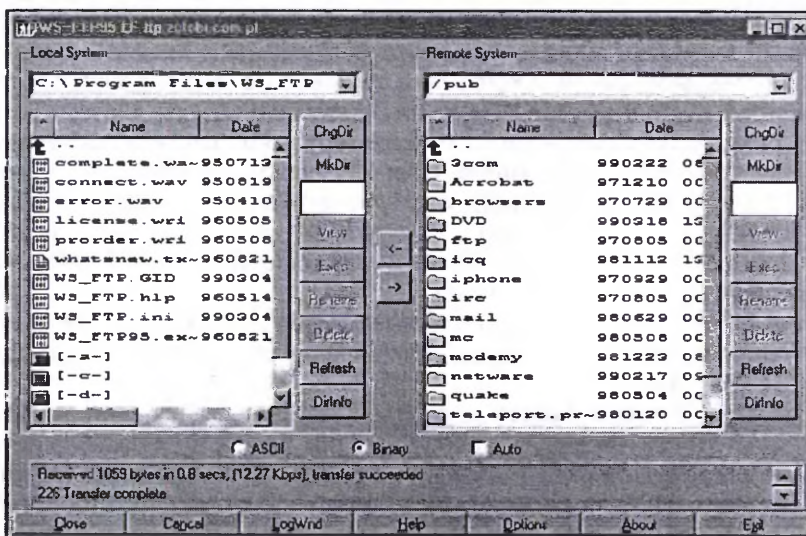
wypisać. Należy również pamiętać, że nie wszystkie listy są dostępne bez ograniczeń. Istnieje wiele list o ograniczonym dostępie (ang. restricted) – każde zgłoszenie nowego członka musi zostać zaakceptowane przez osobę upoważnioną. Wiele też list, zwłaszcza technicznych jest cenzurowanych (ang. moderated). Zadaniem takiej cenzury jest eliminacja wypowiedzi nie związanych z tematem listy lub pytań, na które odpowiedzi łatwo znaleźć w odpowiednich książkach.

Listy dyskusyjne mają swoje zestawy często zadawanych pytań tzw. FAQ (ang. Frequently Asked Questions) zawierające odpowiedzi na większość pytań zadawanych przez nowicjuszy. Dlatego zanim zadamy pytanie, postarajmy się zdobyć odpowiedni dokument i sprawdzić, czy czasem nasz problem nie jest tam rozwiązany. Nasze pytanie będzie czytane przez dziesiątki a nawet tysiące ludzi na świecie, w związku z tym należy pamiętać, aby zwięźle i precyzyjnie opisać swój problem.

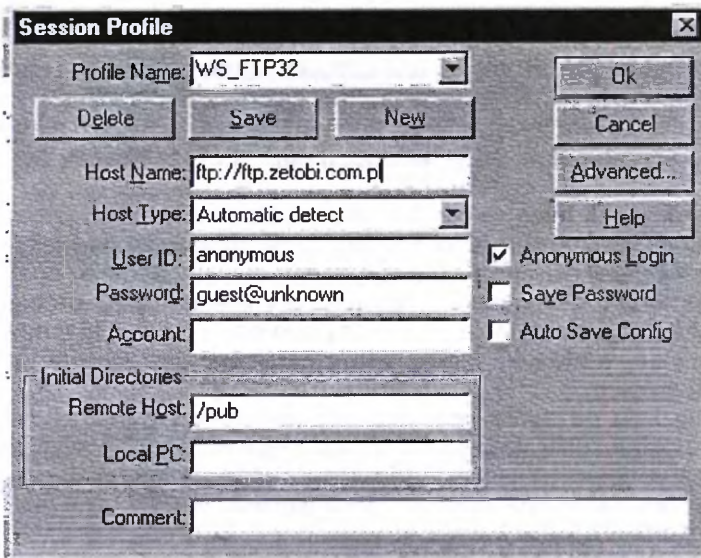
Wysłanie listu na adres np.: listserv@bitnie.bitnet z treścią : list global spowoduje dostarczenie do skrzynki e-mail zestawu list dyskusyjnych na różne tematy. Można zatem potem wybrać sobie te, które interesują użytkownika. Sposób zapisu na listę dyskusyjną znajduje się w ANEKS V Listy dyskusyjne na serwerach polskich. Lists hosted in Poland s. 147 i ANEKS XV Przydatne wyrażenia i polecenia UNIX i nie tylko... s. 175. Wykonanie ćwiczenia 16 s. 58 przybliży problematykę list dyskusyjnych.

4.1.5. FTP

Inną, również często wykorzystywaną usługą, jest FTP (File Transfer Protocol). Jest to protokół umożliwiający przenoszenie plików pomiędzy komputerami. Za pomocą FTP użytkownik może przekopiować na dysk swojego komputera pliki, które umieszczone są na zdalnym serwerze. Może także z własnego komputera wysłać pliki do innego komputera. Z pojęciem FTP związany jest termin „anonimowe FTP”.

Rys. 33. Aplikacja obsługująca FTP w Windows'95

Rys. 34. Profile sesji w WS_FTP

Pliki, które można przekopiować w Internecie, umieszczone są w pewnych wydzielonych katalogach serwerów. Dostęp do serwera ftp umożliwia posiadanie konta na tym serwerze. Nie wszyscy mogą go posiadać. Zazwyczaj dlatego, że na serwerze FTP istnieje konto o nazwie „anonymous” czy „ftp”, dostępne dla każdego użytkownika. Funkcja ta dostępna jest zarówno poprzez Windows, jak i bezpośrednio w UNIX-ie.

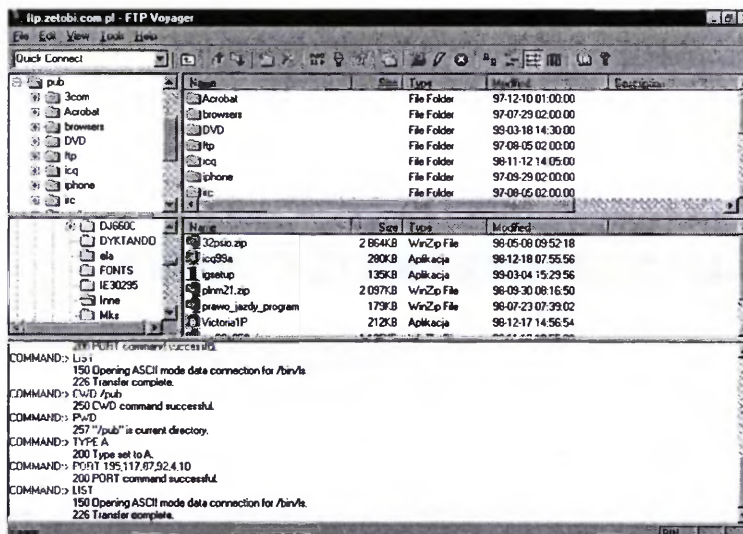
Główne okno programu WS_FTP (zob. Rys. 33), którego używamy już po połączeniu z serwerem ftp jest podzielone na dwie połowy. Z lewej strony znajdują się pliki lokalne, z prawej pliki zdalnego komputera. Każde z pól podzielone jest także na dwie połowy – u góry katalogi, u dołu pliki w aktualnym katalogu.

Strzałki znajdujące się na pasku rozdzielającym pliki lokalne od zdalnych, służą do przesyłania plików z komputera zdalnego do lokalnego lub odwrotnie. Pliki tekstowe można oglądać klikając na odpowiedni przycisk **View**.

Aby połączyć się z określonym komputerem trzeba wypełnić najważniejsze pola w oknie poniżej, tj. **Host Name**, **User ID** i **Password**. Następnie wystarczy wcisnąć przycisk **OK**. Aby nie wpisywać tych samych danych, kiedy użytkownik będzie chciał powtórnie się połączyć z tym samym komputerem można po wypełnieniu pól oraz nadaniu jakiejś nazwy tej konfiguracji (pole **Profile Name**) wcisnąć przycisk **Save** (zob. Rys. 34).

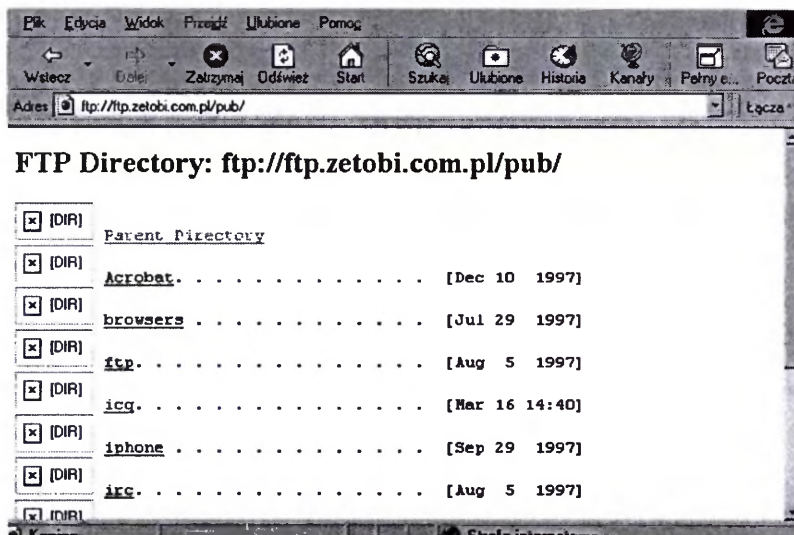
Innym narzędziem o podobnych możliwościach jest **Ftp_voyager**, który ma wbudowane w swoje menu adresy microsoftowych serwerów obejmujących różne dziedziny wiedzy.

Z usługi FTP można bardzo wygodnie korzystać za pomocą jakiegokolwiek przeglądarki WWW. Jednakże sposób ten ma pewne ograniczenia. Przede wszystkim przeglądarki nie umożliwiają korzystania z innego konta niż **anonymous**, jak również WWW obsługuje jedynie operację **get**, czyli ściąganie plików ze zdalnego komputera, nie ma natomiast obsługi **put** czyli transmisji w odwrotną stronę, tj. do serwera ftp.

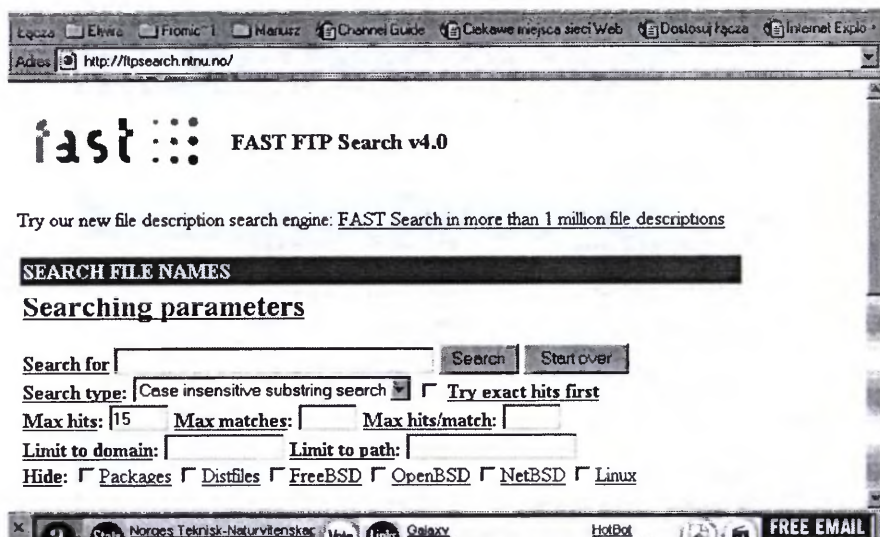
Rys. 35. FTP_voyager połączony z serwerem ftp.zetobi.com.pl

Najprostszym sposobem obsługi serwera ftp przy użyciu przeglądarki jest wpisanie adresu serwera ftp w okienku adresu. Następnie widząc foldery serwera ftp klikamy na nie klawiszem myszy wchodząc w ich głąb. Wszystkie foldery, które są uwidocznione w przeglądarce są dostępne dla użytkownika. Najczęściej jednak potrzebne nam oprogramowania znajdują się w folderze pub (public). Zob. Ćwiczenia 6, 7, 9 s. 56-57.

Rys. 36. Ftp poprzez przeglądarkę Internet Explorer

Innym sposobem łączenia z ftp jest połączenie bezpośrednie poprzez telnet. Pomocą w obsłudze ftp będzie spis przydatnych poleceń zawarty w ANEKS XV Przydatne wyrażenia i polecenia UNIX i nie tylko... s. 175.

Rys. 37. FAST FTP Search

Najpopularniejszym serwerem ftp-ów jest serwer FAST FTP Search znajdujący się pod adresem <http://ftpsearch.ntnu.no/>, który to na zadane pytanie wyszukuje globalnie serwery ftp, zawierające poszukiwaną informację (zob. Rys. 37).

Oto niektóre adresy serwerów ftp:

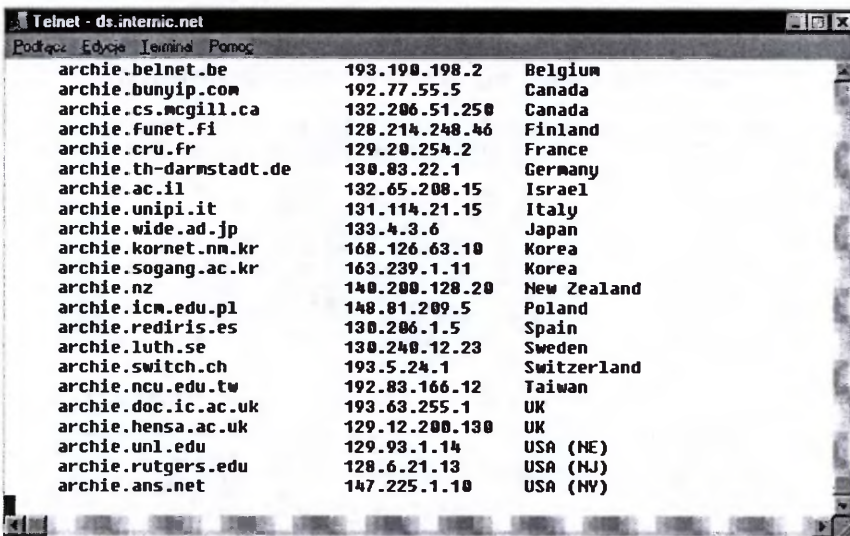
- ftp.cc.utexas.edu
- ftp.cnrs-orleans.fr
- ftp.crl.com
- ftp.dds.com.tw
- ftp.netsource.fr
- ftp.polycnrs-gre.fr
- ftp.raid.ru
- ftp.sdsmt.edu
- ftp.mira.net.au
- ftp.ping.at
- ftp.newedge.net
- ftp.ciril.fr
- ftp.uni-koeln.de
- ftp.cuhk.hk
- ftp.hk.super.net
- ftp.eecs.wsu.edu
- ftp.spc.univ-lyon1.fr
- ftp.tiac.net
- ftp.uninett.no
- ftp.univ-rennes1.fr
- ftp.unizar.es
- ftp.wu-wien.ac.at
- ftp.zetobi.com.pl
- ftp.iberinet.es
- ftp.sunet.se
- ftp.aretl.co.uk
- ftp.channel1.com
- ftp.frontiernet.net
- ftp.harborcom.net
- ftp.iquest.com

Niemalą informacji na temat ftp dowiemy się z FAQ, tj. odpowiedzi na zapytania użytkowników z zakresu ftp czy też o zasobach serwerów ftp, znajdujących się na serwerze FTP Interface <http://hoofoo.ncsa.uiuc.edu/ftp/>, zasobów serwerów niemieckich: German Anonymous FTP Sites Listing <http://askhp.ask.uni-karlsruhe.de/ftp/ftp-list-de.html>, czy też zawartości serwerów ftp Title.Net/FTP. The Reference to Anonymous FTP Sites <http://tile.net/ftp-list/> (układ wg państw i nazw).

4.1.6. ARCHIE

Archie to narzędzie nawigacyjne w Internecie, używane do lokalizowania serwerów i uzyskiwania informacji na konkretny temat w innych podłączonych sieciach. Narzędzie to przeszukuje przestrzeń internetową w określonym celu. Użytkownik musi znać nazwę pliku, który poszukuje. Może ściągnąć go później za pośrednictwem FTP.

Archie to baza danych zawierająca zawartości kartotek dostępnych przez anonimowe ftp na komputerach w całym Internecie. Informacje te są gromadzone przez program, który łączy się np. raz w miesiącu z każdym z komputerów i generuje wydruki zawartości jego kartoteki. Archie stał się popularny ze względu na możliwość zadawania pytań jego serwerom. Jeżeli przy wywołaniu programu Archie poda się właściwe słowo kluczowe np.: recipe, w bazie zostaną znalezione pliki i kartoteki, w nazwach których zawarte są podane słowa kluczowe. Przykład zob. ANEKS III Wyniki Wyszukiwania poprzez Archie s. 145.

Server Name	IP Address	Location
archie.belnet.be	193.190.198.2	Belgium
archie.bunyip.com	192.77.55.5	Canada
archie.cs.mcgill.ca	132.206.51.250	Canada
archie.funet.fi	128.214.248.46	Finland
archie.cru.fr	129.20.254.2	France
archie.th-darmstadt.de	130.83.22.1	Germany
archie.ac.il	132.65.208.15	Israel
archie.unipi.it	131.114.21.15	Italy
archie.wide.ad.jp	133.4.3.6	Japan
archie.kornet.nm.kr	168.126.63.10	Korea
archie.sogang.ac.kr	163.239.1.11	Korea
archie.nz	140.200.128.20	New Zealand
archie.icm.edu.pl	148.81.209.5	Poland
archie.rediris.es	130.206.1.5	Spain
archie.luth.se	130.240.12.23	Sweden
archie.switch.ch	193.5.24.1	Switzerland
archie.ncu.edu.tw	192.83.166.12	Taiwan
archie.doc.ic.ac.uk	193.63.255.1	UK
archie.hensa.ac.uk	129.12.200.130	UK
archie.unl.edu	129.93.1.14	USA (NE)
archie.rutgers.edu	128.6.21.13	USA (NJ)
archie.ans.net	147.225.1.10	USA (NY)

Rys. 38. Lista serwerów Archie w środowisku UNIX

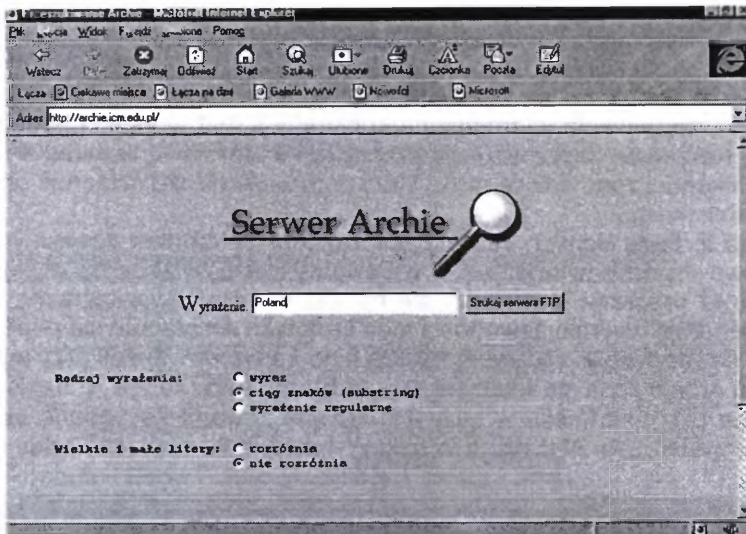
Oto niektóre adresy Archie na WWW:

- <http://cuiwww.unige.ch/archieplexform.html>
- <http://marvin.physik.uni-oldenburg.de/Docs/net-serv/archie-gate.html>
- <http://www.ucc.ie/cgi-bin/archie/>
- <http://www.wg.omron.co.jp/AA-eng.html>
- <http://www.nexor.com/archie.html>

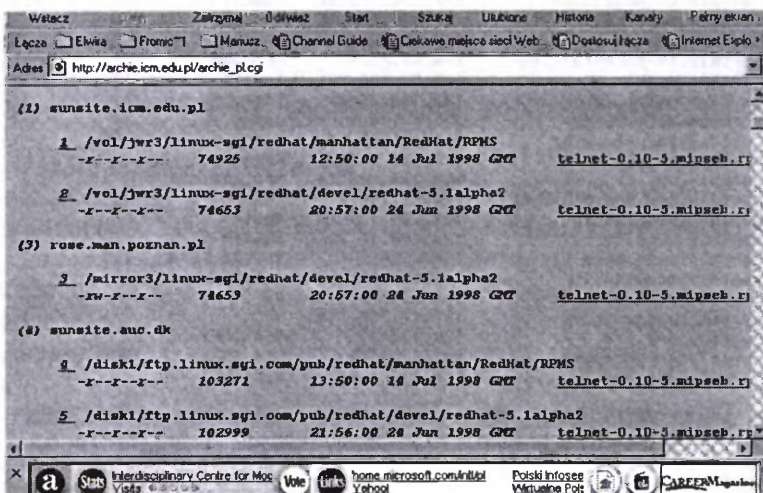
Pomocą na temat Archie służyć może wiele informacji umieszczonych w Internecie. Oto niektóre z nich:

- http://www.it.com.pl/buszowanie_narzedzia_archie.htm
- <http://www.waw.pdi.net/lynx/archie.html>
- <http://www.cyf-kr.edu.pl/ack/sieci/node60.html>
- <http://www.ipe.pw.edu.pl/siec/archie.html>
- http://www.sggw.waw.pl/~kardel/internet/in_archi.html

Wykonanie ćwiczenia 3 s. 54 przybliży problematykę ARCHIE.

Rys. 39. Polski serwer Archie na WWW – <http://archie.icm.edu.pl/>

Rys. 40. Wynik wyszukiwania w Archie wyrażenia „telnet”

4.1.7. GOPHER

Wiele serwerów FTP jest równocześnie serwerem Gopher. Jest to protokół umożliwiający użytkownikowi uzyskanie dostępu do plików i katalogów poprzez Internet. Gopher pozwala również na ich kopiowanie.

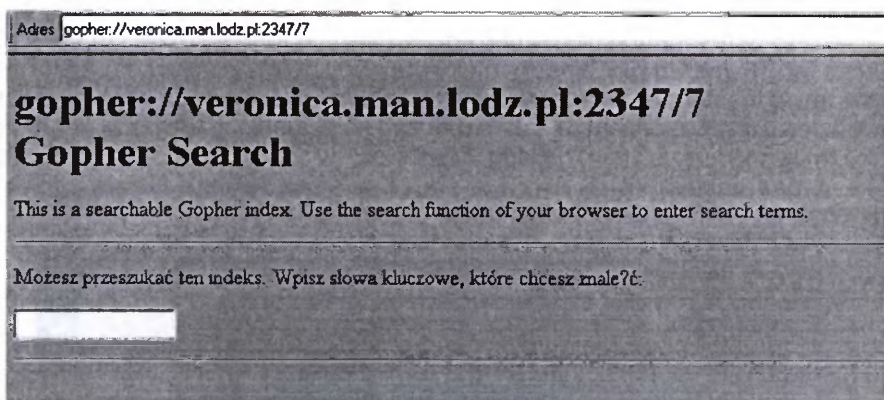
Serwery Gopher to popularne narzędzie nawigacyjne, służące do wyszukiwania serwerów i informacji w innych sieciach podłączonych do Internetu. Podobnie jak spisy treści, zawierają one listy pogrupowanych tematycznie informacji dzięki czemu, łatwiej znaleźć i skopiować właściwy plik. Nie uzyskuje się takiej możliwości przez FTP. Bardzo łatwy w obsłudze jest serwis VERONICA (Very Easy Rodent-Oriented Net-wide Index to Computerized Archives) zain-

stalowany na WWW. Więcej informacji na temat Gophera znajduje się w ANEKS IX Gopher: Umarły świstak? s. 159.

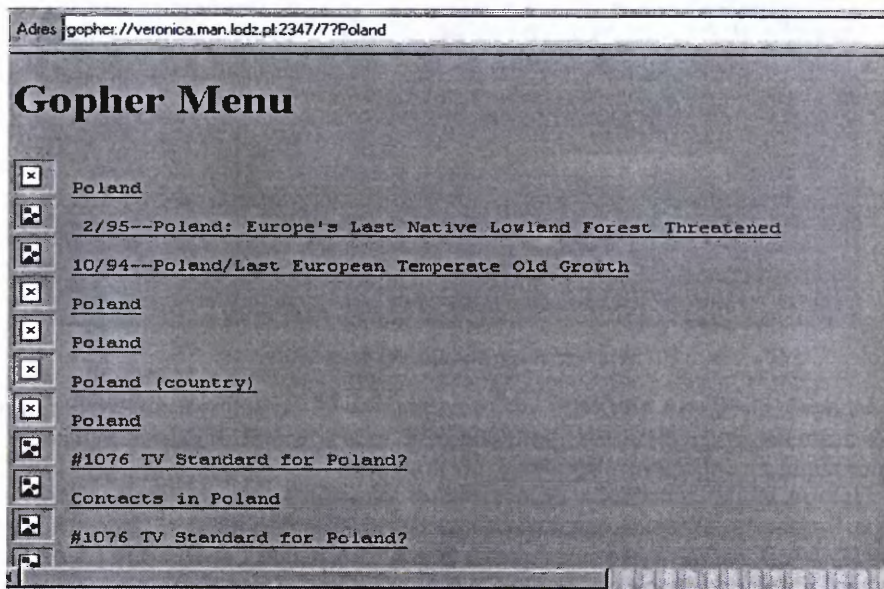
Adresy niektórych gopherów:

- gopher://gopher.panam.edu/
- gopher://veronica.man.lodz.pl:2347/7
- gopher://gopher.tc.umn.edu/11/
- gopher://gopher.msen.com/11/
- gopher://riceinfo.rice.edu/11/
- gopher://gopherhost.cc.utexas.edu/11/
- gopher://chronicle.merit.edu/11/
- gopher://sun.cis.smu.edu/11/off-campus/other-servers/veronica

Wykonanie ćwiczenia 4 s. 55 przybliży problematykę GOPHERA.

Rys. 41. Strona główna serwera Gopher bazy Veronica

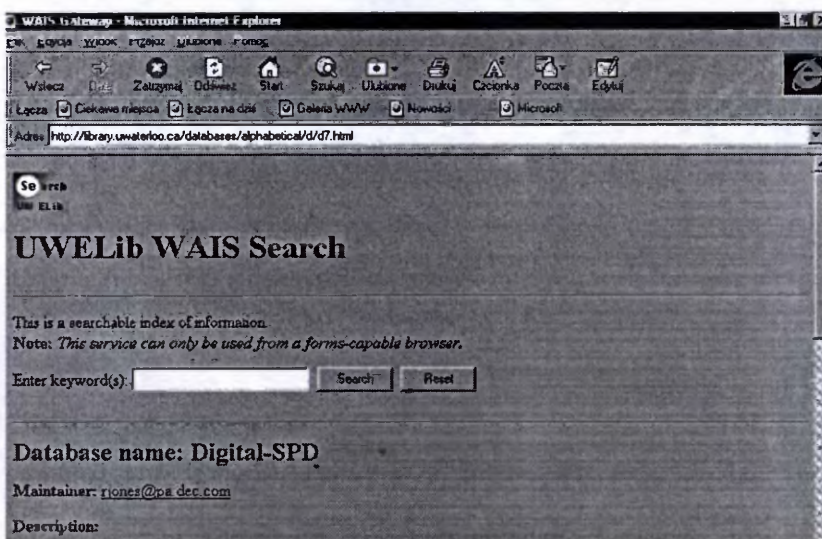

Rys. 42. Menu GOPHER-a na zapytanie „Poland”

4.1.8. WAIS

Inny sposób wyszukiwania informacji w Internecie przynosi WAIS (Wide Area Information Server). WAIS jest to aplikacja typu klient-serwer służąca do przeszukiwania tekstów dokumentów zgromadzonych w bazie danych. Bazy danych WAIS-a mogą zawierać także dane dźwiękowe i pliki graficzne – ale większość z nich to pliki tekstowe. Na świecie istnieje ponad 4000 baz WAIS – poświęconych różnym tematom. Większość z nich dotyczy wyspecjalizowanych zagadnień naukowych, ale również istnieją bazy interesujące dla ogółu użytkowników zawierające archiwa grup dyskusyjnych z USENET'u, poezję, s-f, publikacje rządowe i tym podobne.

Serwery WAIS rozsiadane są po całym świecie. Na takim serwerze znajdować się może jedna lub więcej baz. Znalezienie interesującej nas bazy może być problemem – dlatego w sieci są dostępne spisy baz (jeden z takich spisów znajduje się pod adresem ftp.sunsite.unc.edu w katalogu /pub/wais/ jest to plik wais-sources.tar.Z). Jest to plik binarny utworzony unixowym programem archiwizującym tar, a następnie skompresowany. Dobrym miejscem, w którym można dowiedzieć się nieco więcej nt. jak rozpocząć korzystanie z serwisów WAIS jest quake.think.com w firmie Thinking Machines, w której opracowano system WAIS. Z baz danych WAIS korzysta się za pomocą telnetu, klienta gophera, bądź obsługę WAIS-a umożliwiają także przeglądarki WWW.

Rys. 43. Wyszukiwarka WAIS na WWW

W odróżnieniu od ARCHIE, WAIS zagląda w to, co jest w środku pliku, a nie tylko zajmuje się jego nazwą, pełniącą rolę opcji w menu Gophera. Aplikacja ta współdziała z programem WinWais lub WaisMan.

Usługa WAIS umożliwia przeszukanie informacji (np. szukanie odpowiedniego fragmentu Biblii) w bazach danych znajdujących się na różnych komputerach. WAIS został wymyślony przez Brewstera Kahle i stworzony przez Dow Jonesa, Thinking Machines, Apple Computer i KPMC Peat Marwick, jako wspólnie realizowany projekt. Po wydaniu zapytania (ang. query) system WAIS

przeszukuje bazy danych i wraca z dokumentami, które, jak mu się wydaje, mogą pasować do wprowadzonego wcześniej przez użytkownika wzorca. System WAIS jest niezwykle skuteczny i obejmuje duże terytorium. (zob. ANEKS II Elementy składni języka zapytań WAIS s. 142). Wykonanie ćwiczenia 21 s. 59 przybliży korzystanie z serwera WAIS.

Oto adresy niektórych serwerów WAIS:

- American Mathematical Society SWAIS Preprints Demotelnet e-math.ams.com or 130.44.1.100 Login: waisdemo Password: waisdemo
- Arizona State University telnet info.asu.edu or 129.219.9.100 login: wais
- Finnish Academic and Research Network Project FUNET telnet wais.funet.fi or 128.214.6.100 login: wais
- WAIS, Inc.telnet wais.com or 192.216.46.98 login: wais WAIS, Inc.telnet wais.com or 192.216.46.98 login: wais
- <http://info.cern.ch/hypertext/products/WAIS/overview.htm>
- <http://friko7.onet.pl/ka/fedah/search.htm>
- <http://library.uwaterloo.ca/databases/alphabetical/d/d7.html>
- <http://www.cyfronet.krakow.pl/cgi-bin/Fwais.pl>
- krajowe katalogi OPAC bibliotek politechnicznych
<http://www.bg.pwr.wroc.pl/WAIS.htm>

4.1.9. IRC

IRC (Internet Relay Chat)¹⁴ to narzędzie do porozumiewania się „na żywo” w sieci INTERNET. Jest to sposób na prowadzenie dyskusji z użytkownikami tej aplikacji na całym świecie. Jak inne programy, Internetowe IRC ma swoje serwery i klientów. Użytkownicy za pomocą odpowiedniego oprogramowania (tzw. klient IRC) podłączają się do serwerów, tworząc sieć IRC. W sieci tej użytkownika identyfikuje tzw. nickname (po polsku: pseudonim, ksywka – przyjęło się mówić skrótowo nick). W danej chwili może przebywać na IRC tylko jedna osoba o danym nicku.

```

115 operators online
9 unknown connections
14362 channels formed
I have 858 clients, 8 services and 1 servers
-
Message of the Day
-
- 9/4/1999 3:38
- /-----\
- | Witamy na serwerze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie |
- |-----\
- | Serwery irc w Polsce: |
- | warszawa.irc.pl poznan.irc.pl lublin.irc.pl krakow.irc.pl |
- |-----\
- | IRC jest programem dla ludzi a NIE botow |
- | Wykrycie bota moze spowodowac natychmiastowe |
- | zabanowanie konta na wszystkich serwerach irc w Polsce. |
- |-----\
End of MOTD command.
-
Your connection is restricted!
-
*** Alexa^^ sets mode: +ir
Baliens Alexa^^ @Basiorka lotnik @Mau3rick @PBS3J0NN @Ic3c0ld @jagscreen @Nicole wiedzmin
@_Meksniuni gucio^ @insected @Planet_D @Losgar @kolo "bashu" @PatMan @Jagor @StarGate
Naja
Baliens End of NAMES list.
-

```

Rys. 44. Serwer IRC (warszawa.irc.pl)

¹⁴ <http://www.irc.pl/>

Rozmowa polega na przesyłaniu krótkich (do kilku linii naraz) wiadomości między użytkownikami – docierają one do rozmówcy zwykle po kilku sekundach. Takie krótkie linijki nazywane są msgami (od msg – polecenia do ich wysyłania), wysła się je do innego użytkownika sieci IRC podając jego nick.

Aby ułatwić dyskusje w większym gronie istnieją tak zwane kanały. Do kanałów można się przyłączyć (polecenie /join lub odpowiedni przycisk w kliencie IRC), jednocześnie na kanale przebywać może wielu użytkowników. Wszystko, co napiszemy na kanał jest przekazywane do wszystkich, którzy na danym kanale się znajdują. Nazwy kanałów tradycyjnie rozpoczynają się od znaku „#” (np. #bialystok). Każdy użytkownik może utworzyć nowy kanał. Rozmowa odbywa się na ekranie monitorów, możemy do niej włączyć się w każdej chwili, jak również ją opuścić jeżeli nas nie interesuje.

```

*** Topic is 'Ray to bandziol a losgar to pijak :)
*** Set by losgar#kaczmar@gss.abis.lodz.pl on Fri Apr 16 11:22:19
#PMS3JDMH- Jesteś 4499th osoba wchodząca na #aliens
[Nicole] er
[Nicole] insa :)))
[Losgar] nicole :)
*** Basiorka (basiek@zlom.nzs.agh.edu.pl) has left #aliens (Basiorka)
[Losgar] nicole juz po szkole ??:)
*** StarGate has quit IRC (Ping timeout)
[Kolo] ale kicha
[Kolo] stargate rozlaczyle
[Losgar] hm fajnie :)
[Kolo] alexa cze
[Kolo] kim jesteś?
[Alexa]~> witajcie wszyscy :)
[Kolo] witamy
*** sanchez (-ns6@465ms.uss.br) has joined #aliens
*** StarGate (radio@radioassi.hacker.jest.z.zsweie.torun.pl) has joined #aliens
[Meksiuni] You people make me sick!
*** PMS3JDMH sets mode: +o StarGate
*** Planet_D sets mode: +o StarGate
*** Meksiuni sets mode: +o StarGate
[Alexa]~> kolo / zgadnij
+ kolo spi
[Kolo] alexana?
[sanchez] ciao
[Kolo] ciao
[Losgar] nicole jesteś ?
[Alexa]~> kolo dluga historia

```

Rys. 45. Rozmowa na kanale #aliens

Dla ugruntowania wiedzy nt IRC warto wykonać ćwiczenia 18, 19 s. 60.

Oto niektóre serwery prowadzące IRC:

- warszawa.irc.pl
- lublin.irc.pl
- poznan.irc.pl
- irc.webbnet.net
- irc.mimuw.edu.pl
- irc.uci.agh.edu.pl

Uruchomione zostały na WWW interaktywne kafejki internetowe, spełniające rolę IRC, rozmowa jednak odbywa się w sposób nieco inny, jak w IRC. Toczy się również na ekranie, ale wzbogacona może być o różnego rodzaju grafiki i animacje. A rozmowa z jedną osobą widoczna jest tylko na ekranie adresata i odbiorcy w ciągu innych wypowiedzi. Sprawia to wrażenie, że w rozmowie uczestniczą wszyscy.

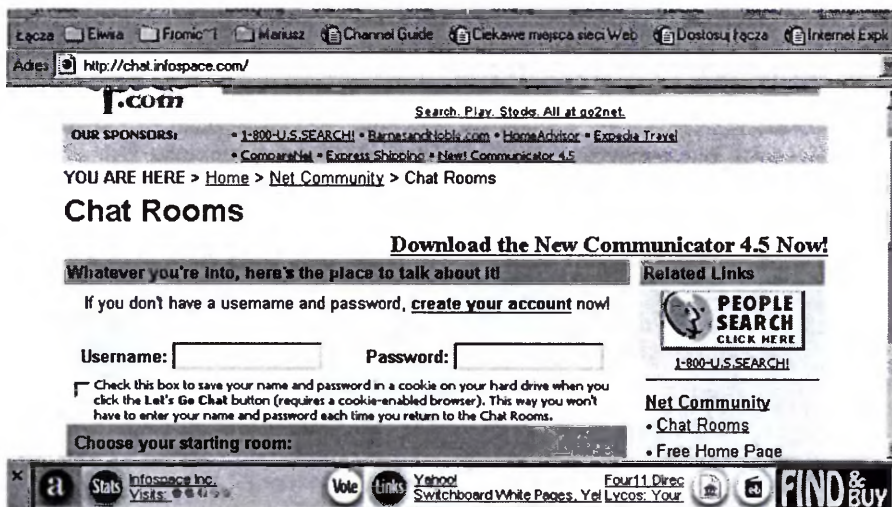
Oto adresy kilku kawiarenek internetowych¹⁵:

- Chat Room <http://cclan.fuw.edu.pl/~trochim/Chat/>
- Chat Room <http://friko2.onet.pl/jg/xxxpass/chat.htm>
- Chat Room <http://friko3.onet.pl/ka/luksus/CHAT2.htm>

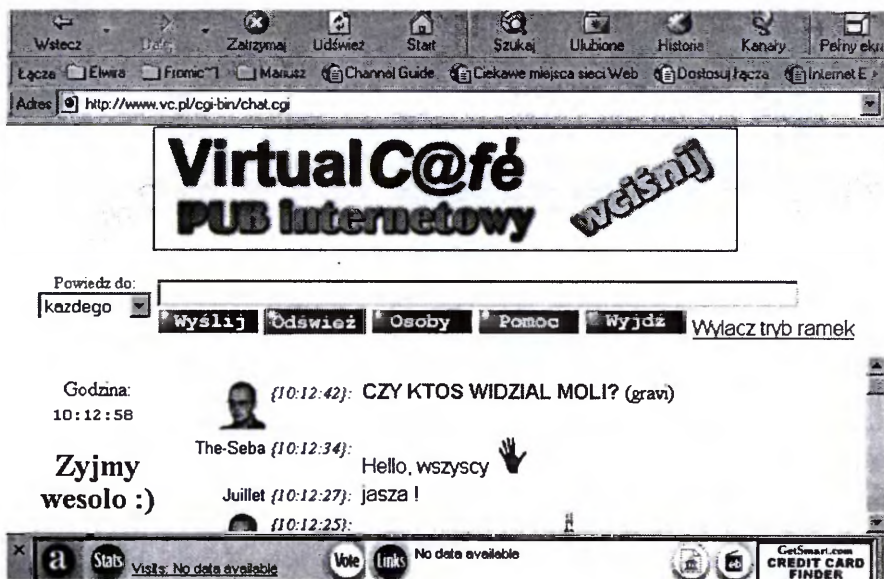
¹⁵ Zażrzyj do ANEKS VIII Adresy Chat Rooms s. 157.

Chat Rooms <http://chat.infospace.com/>
 Chat Random <http://general.lycoschat.com/>
 Wirtualna Kafejka <http://www.vc.pl/>
 World chat <http://www.worlds.net/>

Odmianą IRC są także MUD-y (nazwa pochodzi od **M**ultiple **U**ser **D**imension lub Multiple User Dungeon) – jest to interaktywne środowisko dla wielu graczy. MUD jest to coś w rodzaju IRC (Internet Relay Chat), lecz z zawartymi wieloma zasadami gry. W grze MUD stajesz się bohaterem pewnej historii i współdziałasz wraz z innymi ludźmi grającymi w tej samej chwili. Grę

Rys. 46. Chat rooms na Yahoo

Rys. 47. Rozmowy uczestników Virtual Cafe

w MUD rozpoczynasz po połączeniu się poprzez Telnet, z hostem, który uruchamia program MUD.

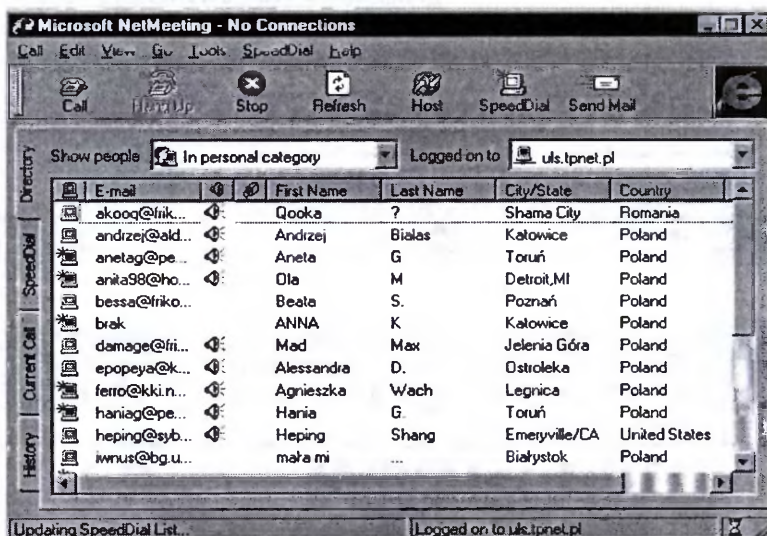
MUD może mieć w pewnych godzinach wielu graczy i dużą liczbę obowiązujących w danej chwili zasad, a w innych godzinach graczy może być mało i zasad może również być niewiele (zob. ANEKS VI Mudy – granie w Internecie s. 155).

Adresy niektórych MUD-ów:

Arkadia (opis gry zob. ANEKS VII Czym jest Arkadia ? s. 156), Genesis, Helios
<http://www.kaszub.top.pl/~zielony/mudy.html>
<http://www.starachowice.pl/~misiek/games/>

4.1.10. MICROSOFT® NETMEETING™

NetMeeting jest pierwszym narzędziem internetowym, które jednocześnie, w czasie rzeczywistym, obsługuje komunikację głosową, telekonferencje oraz udostępnianie aplikacji i danych (pełne lub tylko do odczytu).

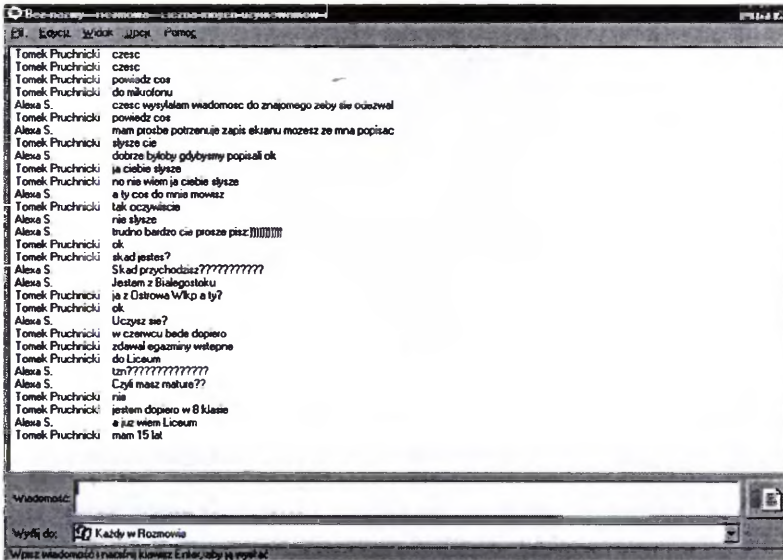
Rys. 48. Połączenie z polskim serwerem NetMeeting tpnet.pl

NetMeeting¹⁶ wykorzystuje całą moc PC i Internetu zastępując codzienne telefony w bogatsze i bardziej efektywne, multimedialne spotkanie. Wbudowany telefon internetowy ułatwia łączność z każdym, gdziekolwiek się znajduje na świecie.

Natomiast telekonferencje wieloosobowe i bilateralne to jednoczesna praca w czasie rzeczywistym użytkowników poprzez Internet lub intranet wraz z udostępnianiem aplikacji, wspólną tablicą i rozmowami. NetMeeting jest standardowo dołączany już do Internet Explorera 3.0. Daje to gwarancję szybkiego rozwoju komunikacji i pracy grupowej w Internecie.

¹⁶ <http://www.microsoft.com/poland/ie30/poznetm.htm>

Kilka możliwych scenariuszy wykorzystania NetMeeting to połączenia telefoniczne poprzez Internet, wirtualne spotkania, wspólne opracowywanie dokumentów, obsługa klientów, nauczanie na odległość i pomoc techniczna. Wykonanie ćwiczeń 14, 15 s. 58 przybliży tematykę programu NetMeeting.

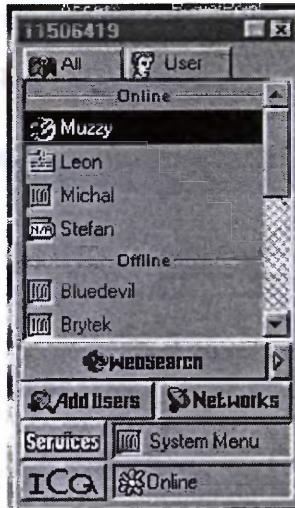
Rys. 49. Ilustracja rozmowy dwóch użytkowników

4.1.11. ICQ

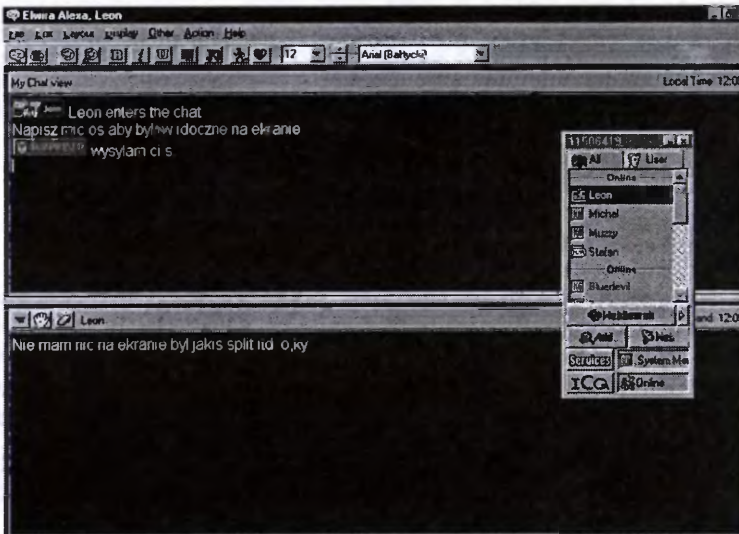
ICQ (I seek you) – „szukam Cię”, jest połączeniem potężnych serwerów, zaawansowanego oprogramowania sterującego serwisem a także milionów egzemplarzy oprogramowania klienckiego, które jest rozpowszechniane za darmo. Sama usługa jest w dalszym ciągu bezpłatna, aczkolwiek po wykupieniu Mirabilis przez America Online nasiłowały się pogłoski o wprowadzeniu ryczałtowej opłaty za korzystanie z serwisu.

Program ICQ jest uniwersalnym narzędziem, które pozwala uzyskiwać wszechstronny kontakt z innymi użytkownikami serwisu, a także z osobami z zewnątrz. Pośrednikiem są serwery Mirabilis, których liczba rośnie wraz ze wzrostem liczby korzystających z nich osób. Wystarczy przypomnieć, że jednocześnie na linii bywa nawet milion osób, a zatem ich sprawne obsłużenie wymaga naprawdę solidnej podbudowy sprzętowo-programistycznej. Jest to kolejna aplikacja typu „chat” posługująca się dodatkową możliwością powiadomienia innego użytkownika, m.in. za pomocą pagera. W momencie zalogowania się do sieci Internet (tj. w wielu wypadkach włączenia komputera) osoba autoryzowana przez użytkownika otrzymuje sygnał, że jest ona już w systemie online.

Prowadzenie rozmowy odbywa się podobnie jak w IRC. Dla wygody i przyzwyczajenia użytkownika, można ekran przełączyć tak, aby wyglądał jak w IRC. Zarówno poprzez IRC, Netmeeting, jak i ICQ można wysyłać: pliki, obiekty, linki itp.

Rys. 50. Menu ICQ

Rys. 51. Przykładowa rozmowa na ICQ z innym użytkownikiem

4.1.12. SMS

SMS (Short Message Service) jest usługą przesyłania krótkich wiadomości tekstowych na telefony GSM. Wiadomości te można przysłać pomiędzy dwoma abonentami sieci GSM, wpisując tekst o długości do 160 znaków z klawiatury telefonu, jak również z komputerów podłączonych do sieci Internet. Wiadomości SMS może otrzymywać każdy abonent sieci Era GSM, o ile posiada aparat telefoniczny wyposażony w tę opcję.

Rys. 52. Jeden z dystrybutorów wysyłki SMS do ERY GSM

Każdą wiadomość po odebraniu można skasować lub zapamiętać w pamięci karty SIM. Zaleca się kasowanie niepotrzebnych wiadomości, gdyż pojemność pamięci pozwala na zapamiętanie tylko kilkunastu SMS-ów. W przypadku wyłączonego telefonu wiadomość przechowywana jest w systemie i dostarczana do abonenta po uruchomieniu aparatu. Ćwiczenie 20 s. 59 pogłębi wiedzę nt. SMS.

Oto adresy do wysyłki SMS:

<http://corcoran.if.uj.edu.pl/~ujma/sms.htm>

<http://www.text.plusgsm.pl/sms/>

<http://alfa.awinet.com.pl/>

4.2. TELNET

Telnet to program emulacji terminala¹⁷, umożliwiający logowanie się w innych komputerach sieci w środowisku UNIX. Przypomina to bardzo konwencjonalne połączenie pomiędzy dwoma komputerami, z tym, że odbywa się ono za pośrednictwem Internetu a nie modemów i linii telefonicznych. Dzięki temu, dane przesyłane są znacznie szybciej. Telnet daje dostęp do rozmaitych aplikacji (zarówno samodzielnych, jak i klient/serwer¹⁸) zainstalowanych na komputerach w sieci.

Przy nawiązaniu połączenia jednak, wymagane jest podanie nazw konta i hasła, poprawnych na zdalnym komputerze. Za pomocą telnetu można także

¹⁷ Dawniej terminalem był ekran z klawiaturą podłączony kablem do komputera. Obecnie komputer po zapuszczeniu odpowiedniego programu, zwanego emulatorem terminala, może udawać, że jest monitorem z klawiaturą.

¹⁸ Termin oznaczający, że praca jest dzielona pomiędzy komputer-serwer a komputer-klient. Cała rzeczywista praca odbywa się jednak na serwerze.

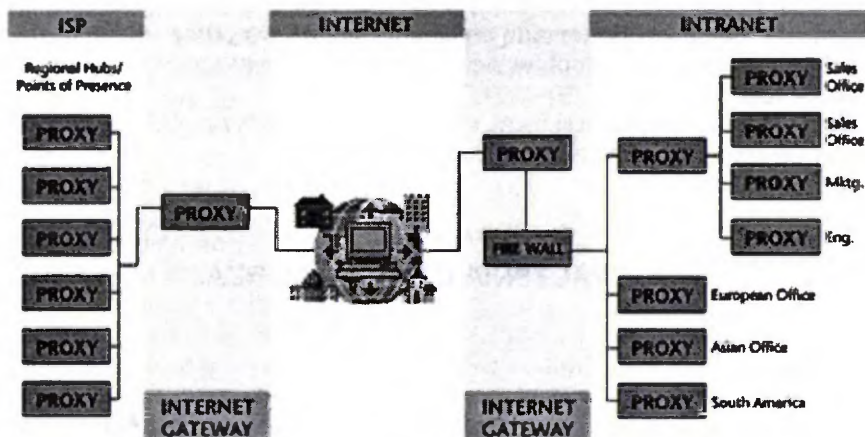
Rys. 53. Program emulacji terminala Telnet z Windows'95

połączyć się z dowolnym komputerem, gdyż na wielu komputerach dostępnych przez telnet, udostępnia się specjalne konta (guest lub anonymous), skonfigurowane w taki sposób, by można było skorzystać z jakiejś wybranej aplikacji. Wersja ta ma prosty interfejs znakowy. Dostawca oferuje poprzez Telnet na połączenie protokołowe w oparciu o ten tylko program oraz na zarządzanie plikami, kartotekami, zmianę hasła itp. Telnet pozwala także, na korzystanie z interfejsowych aplikacji klient/serwer w sytuacji, gdy na komputerze nie ma klienta tej aplikacji. Telnet także, to jedyny sposób, by skorzystać z nie sieciowych zasobów Internetu. Kilka niezbędnych poleceń znajdziesz w ANEKS XV Przydatne wyrażenia i polecenia UNIX i nie tylko... s. 175.

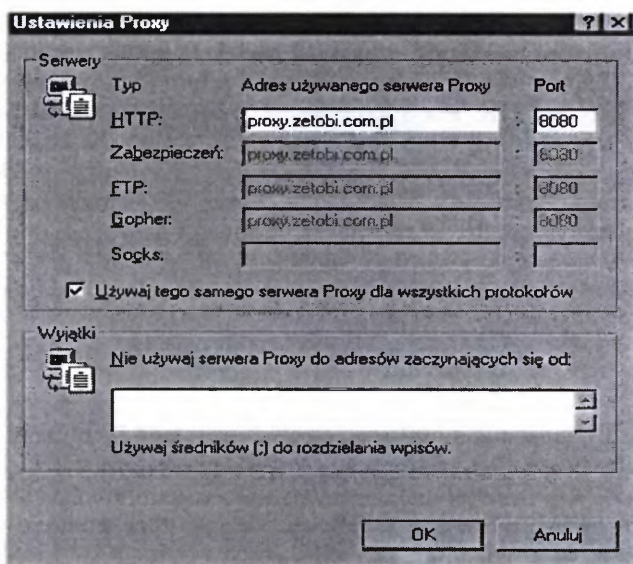
4.3. PROXY (W3CACHE)

Proxy Server to oprogramowanie służące do buforowania i filtrowania danych sieciowych. Korzystając z Proxy Server-a firmy mogą ograniczyć ruch sieciowy oraz skrócić czas oczekiwania na dostarczenie dokumentu. Proxy Server pomaga w likwidacji wąskich gardeł w sieci oraz gwarantuje bezpieczny i wydajny dostęp do zasobów sieciowych.

Serwer proxy działa także jako serwer z pamięcią podręczną (cache). Usługa ta polega na przechowywaniu stron www (wraz z ich elementami) oglądanych przez jednego użytkownika tak, że kolejni użytkownicy chcący oglądać tę stronę nie muszą już ściągać jej ze świata a jedynie z lokalnego dysku naszego serwera. Proxy serwer zachowuje przez pewien czas strony www oglądane przez wszystkich, którzy skonfigurują swoją przeglądarkę www tak, aby mogła korzystać z proxy serwera.

Rys. 54. Usytuowanie serwerów proxy w sieci

Rys. 55. Ustawienia Proxy serwera na konkretnym komputerze

Jeżeli chcemy oglądać stronę www to:

- przeglądarka www komunikuje się z serwerem proxy,
- serwer sprawdza czy posiada tę stronę w swojej pamięci podręcznej,
- jeżeli serwer proxy posiada żądaną stronę w pamięci podręcznej łączy się z odległym serwerem, aby sprawdzić czy żądana strona jest aktualna,
- jeżeli strona jest aktualna to serwer proxy przekazuje ją dla przeglądarki www ze swoich zasobów,
- jeżeli brak jest strony www na serwerze proxy lub strona jest nieaktualna, strona jest transmitowana z odległego serwera w tym samym czasie do przeglądarki www oraz do serwera proxy do jego pamięci podręcznej.

Zastosowanie proxy serwera powoduje znaczne przyspieszenie pracy w internecie, ponieważ dane będą przesyłane z serwera proxy zamiast z serwerów odległych, zmniejsza ruch w sieci, przyspiesza wymianę danych lokalnych użytkowników.

Zwiększenie bezpieczeństwa sieci oraz produktywności użytkowników odbywa się poprzez filtrację zawartości dokumentów.

4.4. ĆWICZENIA CZYNIĄ MISTRZA...

Ćwiczenie (1)

Uruchom Internet Explorer. Program wywołany wczyta domową stronę (home page) jaka jest zapamiętana przez niego w ustawieniach. W polu adresu wpisz <http://www.fema.kraków.pl/biblio.htm>. Otwórz folder **Ulubione** i kliknij na **Dodaj do Ulubionych**. Kliknij na **Utwórz w=>>**. W nowym otwartym oknie możesz utworzyć nowy folder klikając na ikonę . Nazwij go własnym imieniem, będzie to folder, w którym wpisywać będziesz wartość zapamiętania strony, potwierdź **OK**. Zapisz wybraną stronę właśnie w tym folderze. Następnie kliknij ponownie na przycisk **OK**. Powróćmy jeszcze raz do Ulubionych i tym razem wybierz folder **Uporządkuj Ulubione**. Kliknij dwukrotnie na ikonę folderu **Imię** i utwórz kolejne podfoldery przydatne ci później: Czasopisma, Biblioteki, Konferencje, Księgarnie, Standardy biblioteczne, Słowniki i Encyklopedie, Bazy Danych, Różne, Rozrywka, itp. W momencie ponownego wejścia do tego folderu uporządkują się one alfabetycznie. Teraz kliknij na zapisany przez siebie adres i przeciągnij go do folderu Biblioteki. Wejź do tego folderu i sprawdź wynik. Zakończ pracę poleceniem **Zamknij**.

Ćwiczenie (2)

Otwórz podręcznik na s. 20 Podrozdział **Internet Explorer**. Uruchom IE i przećwicz wszystkie klawisze skrótu. Spróbuj także zaznaczyć jakiś obszar tekstu myszą, wciskając lewy klawisz i puszczając w momencie końca zaznaczenia. Następnie wciśnij klawisze **CTRL+C**. Obszar ten zostanie zapamiętany i umieszczony w **Schowku**. Otwórz jakkolwiek edytor tekstu i wklej ten tekst poleceniem z menu **Edycja => wklej** lub klawiszami skrótu **CTRL+V**. W ten sposób możesz zbierać ważne dla siebie informacje, potrzebne np. do dalszego przetwarzania.

Ćwiczenie (3)

Zajrzyjmy teraz do ARCHIE. W polu adresu wpisz <http://archie.icm.edu.pl/>. Na ekranie pojawi się serwer archie, gdzie w polu wyrażenia możemy wpisać: wyraz, ciąg znaków czy wyrażenie regularne z rozróżnieniem lub bez wielkich i małych liter. Przeszukiwanie może być proste lub złożone, co pozwoli na użycie kilku ograniczeń pozwalających na lepszy wybór. Wybierzmy wyszukiwanie proste. Poszukajmy wyrażenia **Poland**. W wyniku poszukiwań znalezionych zostało kilkadziesiąt serwerów ftp. Archie wskaże nam miejsca na innych ser-

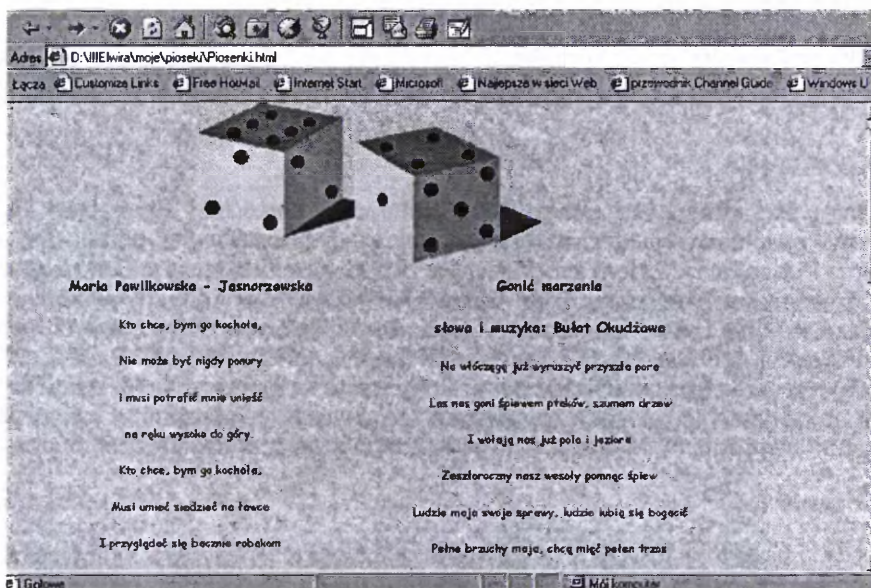
werach, na których to wyrażenie występuje. Możemy zacząć przeglądanie poszczególnych wskazań. Proszę kliknąć na wybrany przez siebie link i sprawdzić co zawiera dokument. Sprawdź jeszcze np. **recipe** lub **ws_ftp404**. Ściągając właściwy plik zwróć uwagę na domenę, aby wybrać ten, który jest najbliższej nas.

Ćwiczenie (4)

W polu adresu wpisz `gopher://veronica.man.lodz.pl:23477`. Po ukazaniu się na ekranie gophera w polu wyboru możemy wpisać potrzebne nam wyrażenie (słowo kluczowe) np.: **Poland**. Po przeszukaniu pojawi się menu, w którym pojawią się dokumenty z zawartym wyrażeniem. Spróbuj użyć też słowa kluczowego Polska. Zajrzyj do któregoś z dokumentów.

Ćwiczenie (5)

Napisz tekst w WORD'97, wstaw tło i ilustracje. Zapisz ten tekst jako plik w formacie .html. W oknie **Zapisz w formacie html** wskaż miejsce na dysku, w którym zostanie zapisany ten plik pod podaną przez siebie nazwą w polu **Nazwa pliku**.

Rys. 56. Przykład strony z Word'97 zapisanej jako plik .html

Kliknij na przycisk **Zapisz**. Następnie otwórz go z poziomu przeglądarki Internet Explorer, tj. **plik otwórz**. Zobacz jak wygląda jego źródło. Zamknij go.

Znajdź ten plik poprzez opcję menu **start => uruchom**. Z jakiego programu startuje ten plik? **Dodaj stronę do ulubionych**, utwórz nowy **podfolder** pod nazwą **moje pliki** w folderze o własnym imieniu. Następnie zapisz stronę w tym **podfolderze**.


```

Piosenki - Notatnik
<HTML>
<HEAD>
<META HTTP-EQUIV="Content-Type" CONTENT="text/html; charset=windows-1250">
<META NAME="Generator" CONTENT="Microsoft Word 97">
<TITLE>Piosenki</TITLE>
<META NAME="Template" CONTENT="C:\PROGRAM FILES\MICROSOFT OFFICE\OFFICE\html.dot">
</HEAD>
<BODY LINK="8000FF" ULINK="800080" BACKGROUND="Image1.jpg">

<FONT FACE="Courier New" SIZE=2><P>&nbsp;</P></FONT>
<TABLE CELLSPACING=8 BORDER=0 CELLPADDING=4 WIDTH=640>
<TR><TD UALIGN="TOP" COLSPAN=2>
<P ALIGN="CENTER"><IMG SRC="Image2.gif" WIDTH=313 HEIGHT=147</TD>
</TR>
<TR><TD WIDTH="50%" UALIGN="TOP">
<B><FONT FACE="Comic Sans MS" SIZE=2 COLOR="8000FF"><P ALIGN="CENTER">Maria Pawlikowska -
<P ALIGN="CENTER"></P>
</FONT><FONT FACE="Comic Sans MS" SIZE=1><P ALIGN="CENTER">Kto chce, bym go kochała,</P>
<P ALIGN="CENTER">Nie może być nigdy ponury</P>
<P ALIGN="CENTER">I musi potrafić mnie unieść</P>
<P ALIGN="CENTER">Na rękę wysoko do góry.</P>
</FONT><FONT FACE="Comic Sans MS" SIZE=1><P ALIGN="CENTER"></P>
</FONT><FONT FACE="Comic Sans MS" SIZE=1><P ALIGN="CENTER">Kto chce, bym go kochała,</P>
<P ALIGN="CENTER">Musiał unieść siedzieć na ławce</P>
<P ALIGN="CENTER">I przycupnąć się bacznie robakom</P>
<P ALIGN="CENTER">I każdej najmniejszej trawce.</P>
<P ALIGN="CENTER">I musi też unieść zlewać,</P>
</FONT><FONT FACE="Comic Sans MS" SIZE=1><P ALIGN="CENTER"></P>
</FONT><FONT FACE="Comic Sans MS" SIZE=1><P ALIGN="CENTER">Kiedy pogrzeb przechodzi ulica,</P>
</FONT><FONT FACE="Comic Sans MS" SIZE=1><P ALIGN="CENTER">gdy na procesjach t

```

Rys. 57. Źródło tej strony utworzone poprzez konwersję z WORD'97

Wydrukuj stronę. Kliknij na przycisk **Drukuj** lub z menu **Plik** wybierz polecenie **Drukuj**. Jeśli w twoim komputerze zainstalowanych jest kilka drukarek w polu **nazwa** podaj tę, na której powinien odbyć się wydruk. W polu **Liczba kopii** podaj liczbę kopii, w ilu ma być wydrukowana strona WWW. Kliknij na przycisk **OK**.

Ćwiczenie (6)

W polu adresu wpisz <http://ftpsearch.lycos.com/>. Jest to serwer ftpów, wskaże nam serwery ftp, na których znajdują się poszukiwane przez nas programy. Poszukajmy zatem programu **ws_ftp95** (ftp okienkowy) i **CommNet 32** (windowsowy telnet) oraz **TINY TERM APPLICATION** (emulator terminala). Wpisz do pola wyszukiwawczego przy Search for nazwy kolejnych oprogramowań. Pozostałe opcje pozostaw tak jak proponuje FAST FTP SEARCH.

Zwróć uwagę na zawartość plików, gdy wpisana jest wartość **0**, oznacza to, że katalog jest pusty. Możemy teraz nasze ćwiczenie wykonać w różnorodny sposób. Wypróbujmy je wszystkie dla każdego z programów inaczej:

Ćwiczenie (7)

Dla programu **ws_ftp95** kliknij na pokazany adres ftp i w ten sposób połączysz się z nim znajdując się od razu we właściwej kartotece. Zwróćmy jednak uwagę na domeny i spróbujmy znaleźć taki serwer ftp, który znajduje się najbliżej nas, ułatwi to ściąganie pliku. Przy **ws_ftp404** propozycja jest jasna ftp://ftp.man.lodz.pl/pub/win/Ws_ftp/ws_ftp404.zip. Jest to serwer ftp w Łodzi, więc dosyć blisko aby usługa została dokonana szybko.

Jeśli masz kłopoty z zalogowaniem się bezpośrednio pokonaj tę drogę stopniowo, tzn. zapisz gdzieś ścieżkę dostępu. Następnie uruchom kolejne okno IE i zaloguj się najpierw na właściwy serwer wpisując jego adres `ftp://ftp.***.*/` Następnie wejdź po kolei do katalogów wskazanych przez ftpsearch aż do momentu, gdy ujrzysz szukany plik. Kliknij na plik i wykonaj kolejne polecenia.

Ćwiczenie (8)

Uruchom zainstalowany CommNet 32 logując się na własnym serwerze. Wpisz **login: *** i password: *****. Na ekranie monitora możesz ujrzeć napis You have new mail. Oznacza to, że na twoje konto wpłynął nowy list. W linii komend napisz **pine**. Właśnie w ten sposób uruchomimy unixowy program pocztowy. Na ekranie ukaże się **Main Menu** aplikacji (zob. Rys. 24 Program do obsługi poczty elektronicznej – Pine w środowisku UNIX, s. 32).

Następnie uruchamiając opcję **Compose Message** zredagujemy list do naszego adresata. W nagłówku listu umieszczamy adres odbiorcy i temat naszego listu. Zredaguj teraz treść listu i wyślij. Możesz na próbę wysłać list do siebie aby zorientować się czy skrzynka pocztowa jest skonfigurowana prawidłowo. Przygotuj także z folderu **Main Menu** kilka adresów w książce adresowej (**Address Book**) wypełniając poszczególne elementy opisu (nickname – to pseudonim bądź ksywka adresata).

Ćwiczenie (9)

Uruchamiamy ściągnięty już program **ws_ftp95** i wpisujemy adres ftp okienko **Session Profile**, zapisz – kliknij na klawisz **Save**, na którym zlokalizowaliśmy plik **CommNet 32**. Następnie szukamy kolejno katalogów wchodząc w nie podwójnym kliknięciem myszą. Po lewej stronie ekranu na dysku **C** znajdujemy folder **Instalacje**, klikamy dwukrotnie otwierając go. Jest to wskazanie miejsca w którym będziemy kopiować plik. Następnie zaznaczmy plik do kopiowania i wskażmy strzałką na nasz katalog. Plik zostanie skopiowany.

Ćwiczenie (10)

Poszukajmy teraz osób zarejestrowanych w serwerze **NETFIND**. Wpisz w IE adres <http://netfind.icm.edu.pl/>. W polu nazwisko wpisz **nazwisko** Banach a w polu **Nazwa i Instytucja** PW.

Poczekaj na wynik, zaznacz te domeny, w których podejrzewasz znaleźć szukaną osobę (wszystkie dotyczące politechniki warszawskiej) następnie kliknij na przycisk **Szukaj w zaznaczonych domenach**. Jaki jest wynik poszukiwań, podaj adres e-mail wyszukanej osoby? Inny serwer obsługujący wyszukiwanie osób to np. <http://people.yahoo.com/> **Search People** sprawdź to dla nazwiska **Clinton Bill**. Jak wiele jest osób o podanym nazwisku?

Ćwiczenie (11)

Uruchom windowsową pocztę elektroniczną na swoim komputerze, sprawdź czy jest prawidłowo skonfigurowana poprzez wysłanie do siebie listu. Pamiętaj o własnym adresie składającym się z nazwy skrzynki pocztowej (konto) **@** (at) znaku oddzielającego i nazwy komputera, np.

user1@hum.uwb.edu.pl

Następnie wpisz do książki adresowej znane ci adresy e-mail, wypełniając wszystkie niezbędne elementy opisu. W **Opcjach** wpisz swój podpis, aby ukazywał się w momencie wysyłania przez ciebie listu. Z folderu **Zredaguj Poczte** wyślij list do jednej lub kilku osób z książki adresowej.

Zredaguj krótką notatkę i wyślij. Pamiętaj o temacie (**subject**), albowiem dobrze wychowany e-mailowiec zawsze pisze temat swego listu. Możesz w teże notatce użyć uśmieški np. ;-) lub :'- (itp. Sprawdź w załączniku jakie uśmieški możesz użyć.

Ćwiczenie (12)

Uruchom pocztę elektroniczną na swoim komputerze i z folderu **Zredaguj Pocztę**, wyślij list do jednej lub kilku osób z książki adresowej i dołącz do niej plik tekstowy lub graficzny. Zredaguj krótką notatkę. Wstaw podpis i wyślij.

Ćwiczenie (13)

Prześlij plik utworzony w ćwiczeniu 5 s. 55 do jednego z kolegów siedzących przy innym komputerze. W liście poproś o uruchomienie tego pliku z przeglądarki IE.

Ćwiczenie (14)

Poprzez menu **Start => Programy** uruchom program MS NetMeeting. Skonfiguruj go, o ile nie jest skonfigurowany na twoim komputerze. Wstaw polski serwer jako połączenie standardowe **uls.tpnet.pl** lub **lts.alma.poznan.pl**. Wpisz swoje dane i połącz się z kimś wywołując jego komputer. Zaczynij rozmowę.

Ćwiczenie (15)

Uruchom program MS NetMeeting. Połącz się z kimś i spróbuj włączyć rozmowę. Następnie uruchom MS WORD'97 i z menu **Narzędzia => Udostępnij aplikację i Rozpocznij pracę**. Spróbuj współpracować z osobą na zdalnym komputerze. Napisz tekst i poproś o dokończenie zdania partnera. Możesz otworzyć inny program np. **PAINT**. Narysuj koło i poproś o narysowanie kwadratu oraz pokolorowanie koła.

Ćwiczenie (16)

W **ANEKS V Listy dyskusyjne na serwerach polskich**. Lists hosted in Poland 148 wybierz interesującą cię listę i wyślij list do listservera z prośbą o zapis na tej liście. Posłuż się gotowymi wzorami na stronie WWW danej listy lub jeśli chcesz zrobić to samodzielnie posługując się informacją w Aneksie V s.153. Proponuję zapis na listę **PODWORKO**
<http://cis.art.pl/PODWORKO/INFO/index.html>

Ćwiczenie (17)

W Aneksie IV obejrzyj polskie grupy dyskusyjne. Otwórz skrzynkę pocztową np. Outlook Express. W opcjach **Narzędzia** wybierz **Konta internetowe. => dodaj grupy dyskusyjne**. Zostanie uruchomiony kreator połączeń internetowych. Musisz podać swoją nazwę i adres e-mail. Następnie przechodzisz dalej. Wpisujesz adres serwera grup dyskusyjnych np. **news.zetobi.com.pl** i przechodzisz dalej. Wybierz typ połączenia np. LAN o ile tak jest. Przejdź dalej. Kliknij **zakończ**. Możesz teraz dokonać subskrypcji 1-2 grup dyskusyjnych.

Postępuj zgodnie z poleceniami. Za chwilę będziesz mógł przeczytać listy na określony, wybrany przez ciebie temat.

Ćwiczenie (18)

A teraz trochę zabawy. Uruchom program **MIRC**. W opcjach wpisz serwer **warszawa.irc.pl**, następnie swoje dane, adres e-mail i nick. Następnie połącz się z serwerem. W tym momencie uzyskasz wgląd w katalog kanałów. Załóżmy własny kanał wpisując w pole #Akademia i dodaj (**add**) następnie połącz się (**join**). Na kanale znajdziesz tych, którzy wpisali i połączyli się z tobą. Na swój kanał możesz zaprosić znajomych z innych kanałów. Przeprowadź rozmowę na kanale a także z konkretną osobą.

Ćwiczenie (19)

Uruchom program **MIRC**. W opcjach wpisz serwer **warszawa.irc.pl** lub **poznan.irc.pl**, następnie swoje dane, adres e-mail i nick. Następnie połącz się z serwerem. Znajdź kanał #Bialystok lub #aliens. Kliknij na połącz się (**join**). Przeprowadź rozmowę na którymś kanale. Używając uśmiezków powitaj wszystkich i kończąc rozmowę pożegnaj, wstawiając jeden z proponowanych w słowniku uśmiezków. Połącz się z konkretną osobą i użyj kilku komend IRC **whois user**, **invite user**, **query user** lub **sleep**.

Ćwiczenie (20)

Połącz się z adresem SMS np. <http://www.text.plusgsm.pl/sms/>. Wstaw w odpowiednie miejsca numer telefonu komórkowego GSM, następnie swój e-mail i napisz krótką wiadomość. Zaznacz termin przesyłki i poproś o potwierdzenie odbioru. Kliknij lewym klawiszem myszy na przycisk **wyślij**. Twoja wiadomość została wysłana.

Ćwiczenie (21)

Uruchom Internet Explorer i w polu URL wpisz adres WAIS-a znajdującego się na serwerze Politechniki Wrocławskiej http://slonko.bg.pwr.wroc.pl/wais_ksiazki_pwr.html. Następnie wpisz poszukiwane hasła np. Banach-Paszkwicz Halina : Vademecum projektanta... Kielce, 1986. Kliknij na przycisk **Search**. Przejrzyj wyniki. Spróbuj wykonać ćwiczenie jeszcze raz zapoznając się z ANEKS II Elementy składni języka zapytań WAIS s. 142.

Ćwiczenie (22)

Programem, który warto skonfigurować z własną przeglądarką jest serwis ALEXA, uaktywniający łączniki z pokrewnymi stronami WWW. Uruchamiamy IE, w polu adresu wpisujemy <http://www.alex.com>, następnie znajdujemy łącznik do ściągnięcia i uruchomienia programu. Klikamy na przycisk **download** i wykonujemy kolejne polecenia komputera. Po zainstalowaniu ALEXA uaktywnia się u dołu przeglądarki.

5. JAK PRZESZUKIWAĆ ZASOBY INTERNETU?

W rozdziale dotyczącym Aplikacji w podrozdziale 4.1.1. Przeglądarki przedstawiono krótką informację nt. ich obsługi. Dalszym problemem jest zatem, czego możemy poszukiwać poprzez szperacze internetowe lub poprzez inne aplikacje (archie, ftp, gopher itp.).

Szukamy rekordów (w bazie danych) i tworzymy własne, szukamy konkretnej informacji na interesujący nas temat, szukamy potwierdzenia miejsca, gdzie znajduje się żądana informacja, czy też chcemy określony zbiór danych, wykorzystując do własnych celów. Ale to nie koniec. Możemy dokonać zakupów nie wychodząc z domu, posługując się kartą kredytową. Jak zrobić te wszystkie operacje? Należy zaopatrzyć się we właściwe narzędzia internetowe i oczywiście adresy.

Ważną usługą dostępną w Internecie jest możliwość przeglądania różnych archiwów i katalogów bibliotecznych. Rozmiary takiej bibliotecznej bazy są olbrzymie. Zapisanie tego wszystkiego na własny dysk byłoby niemożliwe, ze względu na jego rozmiar. Możemy zatem pracując na własnym komputerze przeglądać wszystkie dane a zapisywać na własnym dysku, tylko to co uważamy za potrzebne. Najważniejszą rzeczą dostępu do tych obszarów wiedzy są ich adresy, które możemy uzyskać w przeróżny sposób:

1. W Internetowych książkach adresowych.
2. Poprzez artykuły w czasopismach, informacje w radiu, telewizji.
3. Poprzez znajomych.
4. Poprzez wyszukiwarki internetowe typu : Infoseek, AltaVista, Dejanews itd.
5. Servery wspomagające wyszukiwanie, jak : Alexa.

Ważną też rzeczą jest umiejętność wyszukiwania informacji poprzez różnego rodzaju szperacze. Omówię teraz sposoby wyszukiwania przez AltaVistę. Podobne zasady obowiązują inne wyszukiwarki. Jeśli chcemy je dokładnie poznać, na każdej z głównych stron wyszukiwarek znajduje się często „helpy” i właśnie tam znajdziemy interesujące nas informacje.

W celu zawężenia kryteriów wyszukiwania obowiązują pewne zasady. Odnoszą się one do właściwego oznaczania ciągu znaków. I tak:

1. Wprowadzenie dwóch słów, np.: **informacja elektroniczna**, powoduje odnalezienie dokumentów, które zawierają jedno z podanych słów albo **informacja** albo też **elektroniczna**.

2. Jeżeli wprowadzimy zapis z cudzysłowem „**informacja elektroniczna**” wówczas poszukiwane będą dokumenty, które zawierają oba podane wyrazy.

3. Podobny efekt osiągniemy jak w drugim przypadku, gdy zamiast cudzysłowu wstawimy pomiędzy nie średnik **informacja; elektroniczna**.

4. Jeżeli informację zapiszemy małymi literami to wyszukiwarka wyszuka nam dokumenty zarówno pisane małymi, jak i dużymi literami, jeśli napiszemy je dużymi literami wyszukiwarka odszuka nam tylko te dokumenty, które są napisane dużymi literami (będą to słowa dokładnie tak jak podano, np. **informacja Elektroniczna**)

5. Każde słowo lub ciąg ujęty w cudzysłów może być poprzedzone znakiem plus (+) lub minus (-). Symbole te pozwalają użytkownikowi na budowanie złożonych kryteriów wyszukiwania: **+informacja +elektroniczna -"CD-ROM"** oznacza, że będą wyszukiwane wszystkie dokumenty dotyczące informacji elektronicznej poza CD-ROM.

6. Obok podawania pełnych wyrazów możliwe jest ich obcinanie i zastępowanie znakiem gwiazdka (*). Znak ten symbolizuje dowolny ciąg wyrazów. Używa się go przeważnie wówczas, gdy wyraz, którego szukamy, ma różne końcówki np. **Elektroni***. Będą wyszukiwane wszystkie wyrazy, które zaczynają się na **elektroni** a mają różne zakończenia np. **elektronika, elektroniczny, elektroniczne, elektronikom, elektronik, elektroniczna** itp.

7. Możliwe jest także ograniczanie do określonych elementów dokumentów wyszukiwanych.

title: „informacja elektroniczna” – oznacza, że zostaną wyszukiwane tylko strony, które w tytule mają wyraz informacja elektroniczna,

text : „informacja elektroniczna” – oznacza, że zostaną wyszukiwane dokumenty, które w swojej treści mają informacja elektroniczna,

link: „informacja elektroniczna” – oznacza, że zostaną wyszukiwane te strony, które zawierają przynajmniej jeden odnośnik do strony o adresie informacja elektroniczna

image : pies.jpg – oznacza, że odnalezione zostaną strony, na których znajduje się rysunek o podanej nazwie

domain:pl – oznacza, że wyszukiwane zostaną strony, które w domenie mają rozszerzenie .pl, tj. Polskę.

W wyszukiwarkach typu NETOSKOP¹, który został założony jako pierwszy całkowicie polski serwis wyszukiwawczy, katalogujący strony WWW, zasady wyszukiwania są nieco odmienne, choć filozofia jego konstrukcji podobna. I tak:

- „NEToskop pozwala na wyszukiwanie informacji w dwóch trybach: prostym i logicznym. Dokładny opis obydwu trybów znajduje się poniżej.
- W polu edycyjnym NEToskopa należy wpisać słowa (oddzielone spacjami), które najlepiej charakteryzują poszukiwane informacje. W odpowiedzi NEToskop poda listę stron zawierających **wszystkie** wymienione słowa. Prawidłowo zadane pytanie może np. wyglądać następująco: **samochód osobowy Fiat**
- NEToskop dopuszcza również możliwość wyszukiwania informacji używając operatorów logicznych: **OR, AND, NEAR, NEXTTO** i **ANDNOT**. *słowo1 AND słowo2*. NEToskop zwróci strony zawierające obydwa słowa. W przypadku pytań nie zawierających innych operatorów poza **AND** zaleca się użycia trybu prostego. *słowo1 OR słowo2*. Zostaną zwrócone odsyłacze do stron zawierających *słowo1* lub *słowo2*:. *słowo1 NEAR słowo2*. NEToskop wyszuka strony, na których znajdują się obydwa słowa, pod warunkiem, że są oddzielone co najwyżej trzema innymi słowami. *słowo1 NEXTTO słowo2*. Zwrócone zostaną linki do stron, gdzie *słowo1* i *słowo2* występują obok siebie. *słowo1 ANDNOT słowo2* NEToskop zwróci strony, na których znajduje się *słowo1*, ale nie

¹ <http://netoskop.chip.pl/~netoskop/info.html>

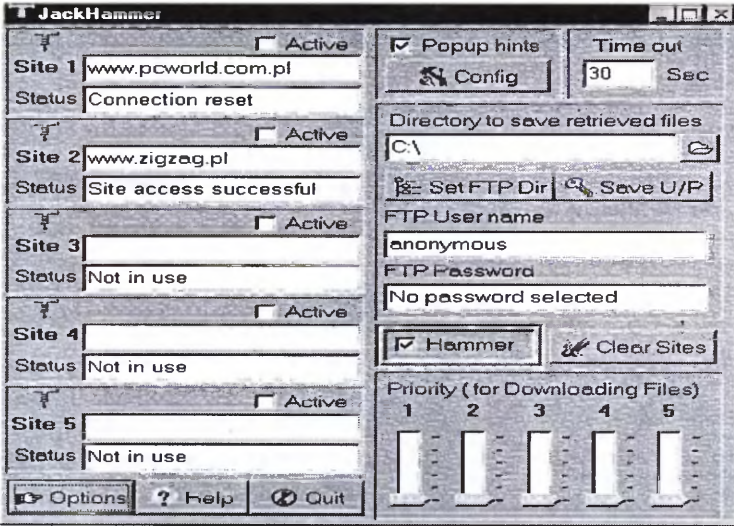
*słowo*². Pytania w trybie logicznym mogą być zadawane przy użyciu kilku operatorów logicznych. Dopuszczalne jest również używanie nawiasów. Poprawnie sformułowane pytanie może zatem wyglądać następująco: **samochód NEXTTO osobowy AND Fiat NEAR Fiesta AND (126p OR Seicento)**

- NEToskop może ograniczyć poszukiwania do konkretnych domen, serwerów, a nawet katalogów.
 - Aby wyszukać strony zawierające słowo „komputer” znajdujące się na serwerach w domenie chip.pl należy w okienku dialogowym wpisać:
komputer@chip.pl
 - Aby NEToskop zwrócił strony, zawierające słowo „komputer”, znajdujące się jedynie na serwerze www.chip.pl, wystarczy wpisać:
komputer@www.chip.pl
 - Jeśli chcemy przeszukać katalog (hardware) na serwerze www.chip.pl, piszemy:
komputer@www.chip.pl/hardware/
 - Wyszukane strony są sortowane według oszacowanej wartości względem zadanego pytania.
 - Kryteria oceny stosowane przez serwis pokazują kulki z cyframi i są one następujące:
 1. Słowa znajdują się na stronie obok siebie, w tej kolejności, w której zostały wpisane w pytaniu, a poza tym są wymienione w polu **title** tej strony.
 2. Słowa znajdują się na stronie obok siebie, w tej kolejności, w której zostały wpisane w pytaniu, a poza tym są wymienione w polu **h1** danej strony.
 3. Słowa znajdują się na stronie obok siebie, w tej kolejności, w której zostały wpisane w pytaniu, a poza tym są wymienione w polu **h2** lub są wyróżnione (np. pogrubione, powiększone, napisane inną czcionką).
 4. Słowa znajdują się na stronie obok siebie, w tej kolejności, w której zostały wpisane w pytaniu, nie są jednak w żaden dodatkowy sposób wyróżnione.
 5. Słowa znajdują się na stronie, lecz nie obok siebie lub nie w tej kolejności, w której zostały wpisane w pytaniu.
 6. Niebieska kulka bez cyfry pojawia się wtedy, gdy strony zostały wyszukane w trybie logicznym.
 - W trybie dokładnym NEToskop wyszukuje strony zawierające dokładnie te słowa, które są w zapytaniu. W trybie przybliżonym zwracane są również strony zawierające słowa **podobne** do znajdujących się w zapytaniu (np. o innej końcówce).
 - Parametr ten wybiera zakres wyświetlanych przez NEToskop odpowiedzi. Zaznaczenie opcji odpowiedzi skrócone sprawia, że wyniki zawierają jedynie tytuły znalezionych stron i ich adres. Opcja odpowiedzi pełne włącza dodatkowe wyświetlanie streszczenia strony”.
- Metody wyszukiwawcze na serwerze HOTBOT² URL <http://www.hotbot.com/> przedstawia³ ANEKS XIV Sposoby wyszukiwania w HotBot s. 172. Ćwiczenia 1-5 s.111; ćwiczenia 8, 11, s. 112; ćwiczenia 13-19 s.114-115 przybliżą znajomość tematyki i pozwolą na dokładne zapoznanie się z metodami wyszukiwawczymi poszczególnych szperaczy. Powyższe ćwiczenia można wykonywać nie tylko

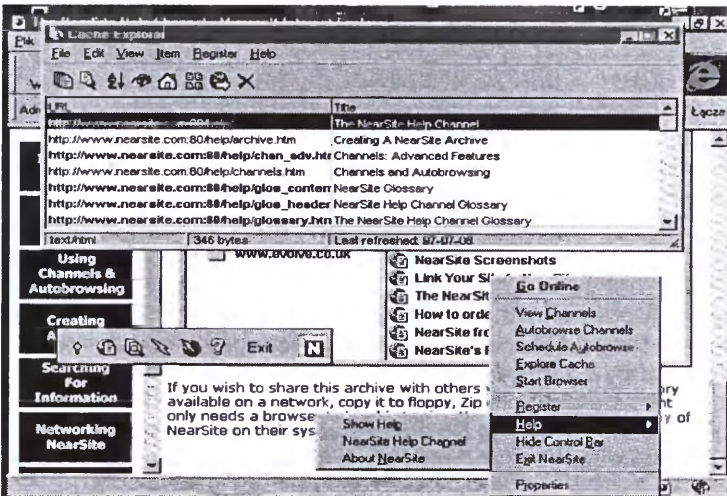
² Naturalnie, szperaczy internetowych jest cała masa, np. Northern Light, Jaudle Online Directory, Scrub the Web, Comfind i każdy z nich posługuje się własnymi metodami wyszukiwawczymi. Zawsze znajdziesz do nich „helpy” na stronach głównych poszczególnych wyszukiwarek.

³ Wiadomości Internetowe (dn.23.04.99) <http://www.winter.pl/hotbot.html>

poprzez przeglądarkę IE ale również Netscape Navigator czy Operę lub inne. Można także używać różnych przeszukiwaczy, aby dokonać większego wyboru przeszukań. Pomocą przy wyszukiwaniu różnego rodzaju informacji służą aplikacje internetowe powstające coraz częściej, a związane z łączeniem się z serwerami WWW, Archie, Gopher lub FTP i ściąganiem potrzebnych plików np. w tym samym czasie.

Rys. 58. Program Jack Hammer 1.02 do łączenia się jednocześnie z kilkoma serwerami

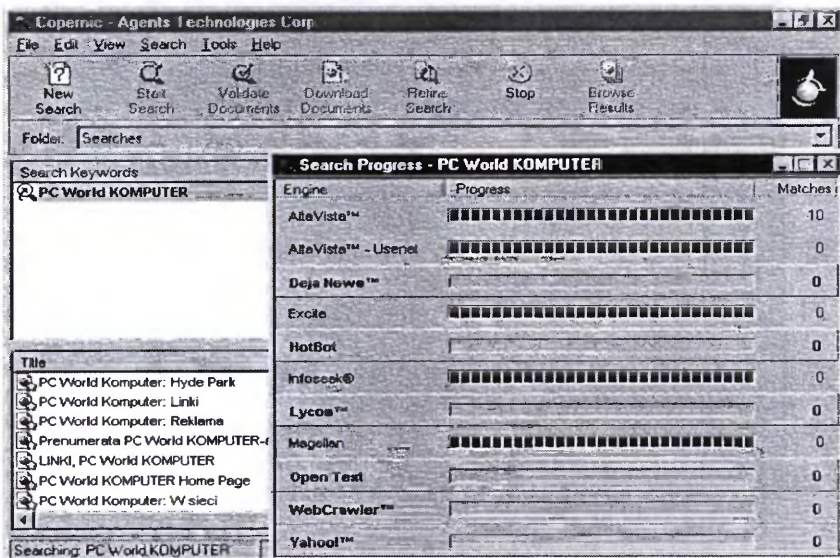

Rys. 59. Aplikacja NearSite for Windows

Do ściągnięcia na dysk twardy swojego komputera i przeglądania danych z określonych serwisów WWW off-line służy m. in. program NearSite⁴ for Windows.

⁴ <http://www.nearsite.com/>

Wyszukiwaniem informacji z różnych szperaczy internetowych służy m. in. Copernic⁵ 1.01 zlecając im odnalezienie wpisanych haseł. Jest to zaawansowane narzędzie służące do wyszukiwania informacji w Internecie, korzystające z mechanizmów powszechnie znanych szperaczy – inaczej mówiąc, Copernic jest swą naturą nakładką na nie, oferując szereg dodatkowych funkcji, program należy do bardziej rozwiniętych funkcjonalnie instrumentów tego rodzaju. Niestety darmowa wersja tego oprogramowania nie ujmuje polskich szperaczy.

Rys. 60. Copernic 1.01

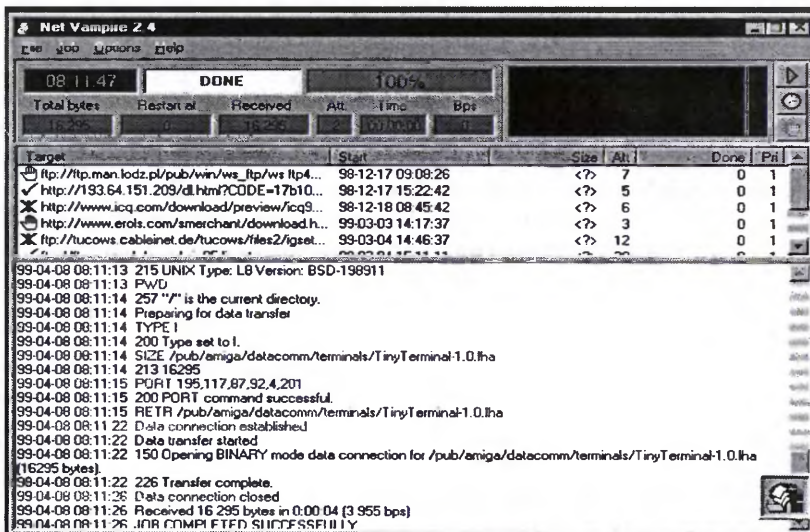
Innym ciekawym i bardzo wydajnym programem wspomagającym pracę z plikami i ich ściągnięciem jest program NetVampire⁶. Aplikacja ta, bez względu na zerwanie połączeń wznawia pracę od miejsca, w którym skończyła, samodzielnie logując się na serwerach ftp i www pracując aż do skutku, tj. do 100% zapisania ściąganego pliku na dysku C. Zobacz Rys. 61 s. 65. Wykonanie ćwiczenia 12 s. 115 pozwoli uzyskać program NetVampire z sieci Internet a następnie dla zapoznania się z działaniem programu przygotowane jest ćwiczenie 20 s. 116.

Kolejnym programem, dzięki któremu pobieranie plików z Internetu jest łatwe i proste to program Go!Zilla. Gdy z poziomu przeglądarki WWW bierzemy jakiś plik do pobrania, Go!Zilla natychmiast przejmuje kontrolę nad tą operacją i będzie troszczyć się o jej prawidłowy przebieg.

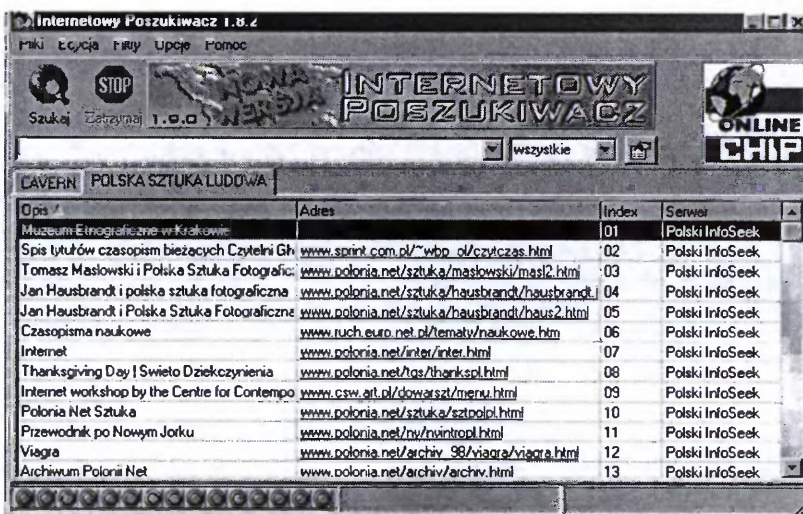
Bardzo przydatną aplikacją do pracy z wyszukiwaniem plików, dokumentów, ilustracji, dźwięków jest Internetowy Poszukiwacz pozwalający na zapis listy wybranych i wyszukanych dokumentów oraz na ich przeglądanie w przeglądarce. W ANEKS VIII Adresy Chat Rooms s. 157 wykorzystano rezultat przeglądania kilkunastu wyszukiwarek poprzez oprogramowanie Internetowego Poszukiwacza.

⁵ <http://www.copernic.com/>

⁶ <http://www.netvampire.com/>

Rys. 61. Net Vampire ściągający plik z ftp

Rys. 62. Efekt wyszukania hasła „Polska sztuka ludowa”

Internetowy Poszukiwacz⁷ wysłał zapytania do kilkunastu systemów wyszukiwawczych – zachodnich AltaVista, HotBot, Excite, InfoSeek, WebCrawler, Yahoo i Lycos, polskich InfoSeek PL, WOW, Wirtualna Polska, AltaVista PL, NEToskop i OptimusNET, a także do serwisów FTPSearch i MP3flash. Należy jedynie podać wyszukiwaną frazę w polu Znajdź i wybrać opcję Którykolwiek lub Wszystkie. Pierwsza spowoduje wyszukiwanie którekolwiek podanego we frazie wyrazu, natomiast druga – wszystkich jednocześnie.

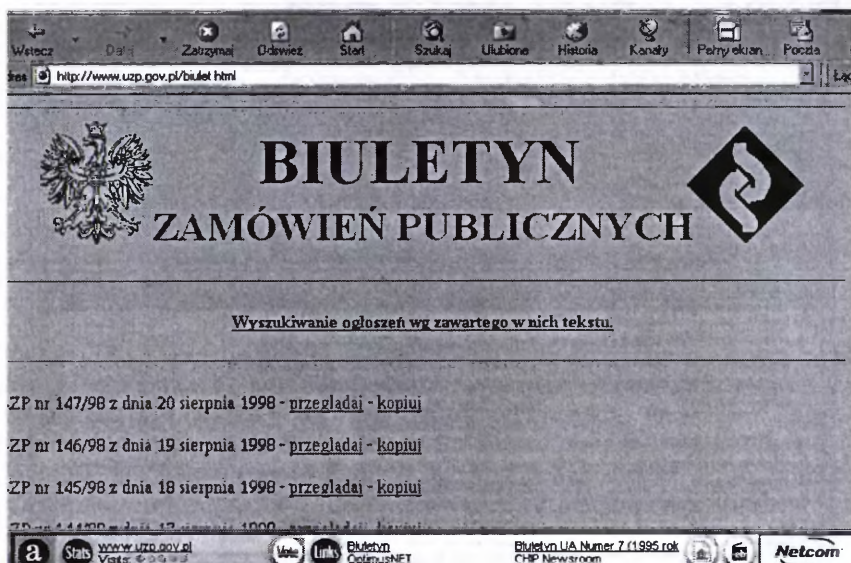
⁷ <http://www.pckurier.pl/inetools/ip.html>

W okienku opcji zaznaczamy te wyszukiwarki, z których chcemy skorzystać w danej sesji. Migające „diody” sygnalizują aktywność poszczególnych wyszukiwarek w trakcie pracy. Trzeba niestety, liczyć się z długim szukaniem, co nie powinno dziwić, gdy angażujemy tak potężne serwisy. Można jednak w dowolnym momencie przerwać proces. Program IP uzyskamy bezpośrednio z serwera <http://www.poszukiwacz.pl/> wykonując ćwiczenie 9 s. 112. Ćwiczenie związane z Internetowym Poszukiwaczem to ćwiczenie 6, 10 s.112.

Poszukajmy zatem interesujących nas informacji. Będziemy je gromadzić wg określonego klucza, którym będą najczęściej używane przeze mnie adresy. A oto one:

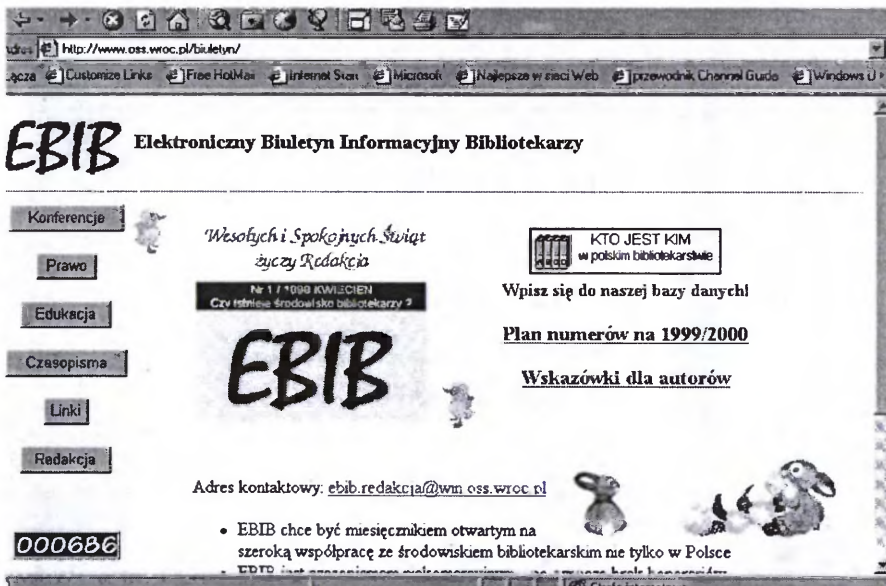
5.1. ADRESY NIEKTÓRYCH CZASOPISM

- Angora <http://www.angora.com.pl/>
- Biuletyn Zamówień Publicznych <http://www.uzp.gov.pl/biulet.html>

Rys. 63. Biuletyn Zamówień Publicznych uaktualniany na bieżąco

- Boston Globe online <http://www.boston.com/globe/>
- Chip Online <http://www.chip.pl/>
- CNN Politics News <http://www.cnn.com/ALLPOLITICS/index.html>
- Der Spiegel online <http://www.spiegel.de/>
- The Electronic Library <http://bubl.ac.uk/journals/lis/ae/elelib/>
- Elektronika Praktyczna <http://www.ep.com.pl/>
- Enternet <http://www.enter.pl/>
- Ex Libris on-line <http://www.exlibris.pol.pl/>
- Foto – magazyn wszystkich fotografujących <http://www.foto.com.pl/>
- Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy <http://www.oss.wroc.pl/biuletyn/>

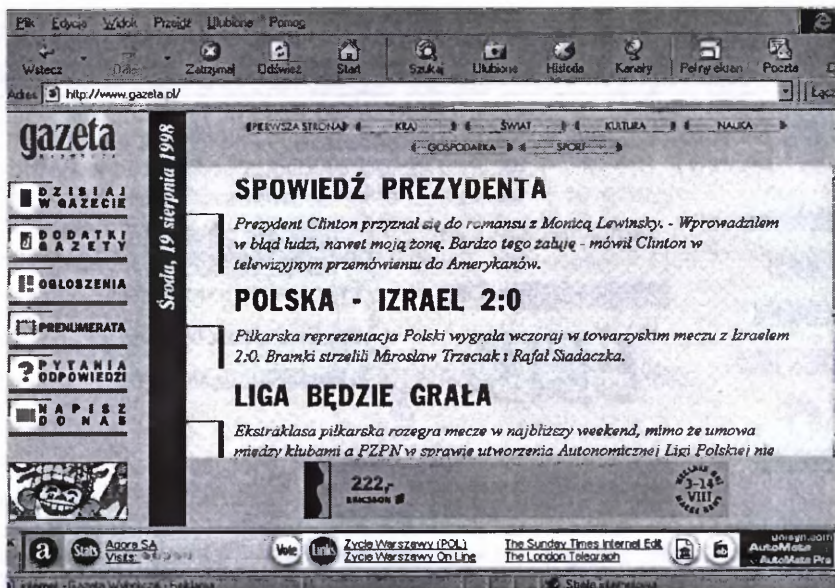
Rys. 64. Pierwszy Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy

- Gazeta Bankowa <http://www.bankowa.com.pl/>

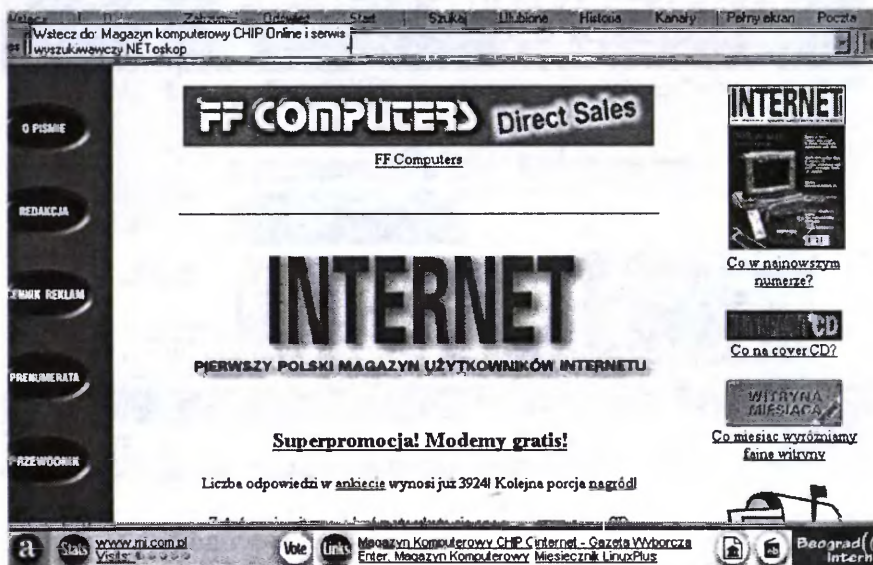
Rys. 65. Strona główna Gazety Bankowej online

- Gazeta Antykwaryczna <http://www.fema.krakow.pl/~antyki/>
- Gazeta Wyborcza <http://www.gazeta.pl/>

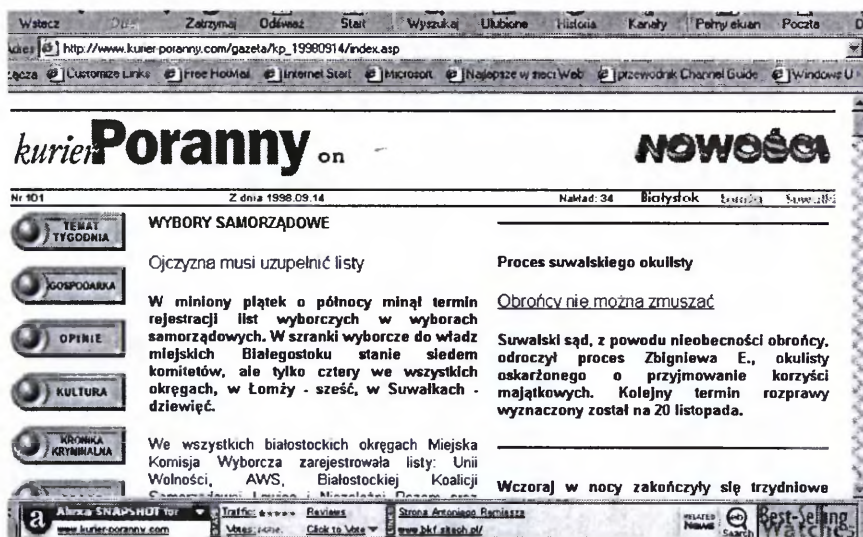
Rys. 66. Strona główna Gazety Wyborczej online

- Głos Uczelni <http://www.ar.wroc.pl/glos/index.html>
- Guliwer – czasopismo o książce dla dziecka <http://free.ngo.pl/guliwer/>
- Information Technology and Libraries <http://bubl.ac.uk/journals/lis/fj/ital/>
- Informator Kulturalny Stolicy <http://www.iks.com.pl/>
- Internet <http://www.mi.com.pl/>

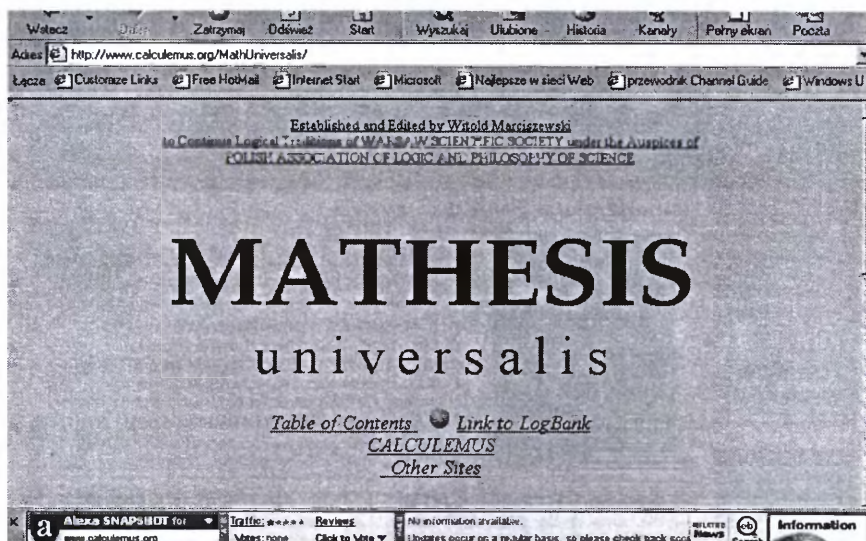
Rys. 67. Strona główna Internet online

- Już czytam – Czasopismo dla Dzieci <http://www.proszynski.com.pl/Juzczytam/>
- Kurier Poranny http://www.kurier-poranny.com/gazeta/kp_19980914/index.asp

Rys. 68. Kurier Poranny

- Library Journal <http://publ.ac.uk/journals/lis/kn/libjou/>
- Mathesis Universalis <http://www.calculemus.org/MathUniversalis/>

Rys. 69. Czasopismo Mathesis Universalis

- Netforum <http://www.netforum.pl/>
- Notes Wydawniczy <http://www.notes-wydawniczy.pl/>
- Rzeczpospolita <http://www.rzeczpospolita.pl/pl-iso/index.html>

Rys. 70. Strona główna Rzeczpospolitej online

- Warsaw Voice <http://www.contact.waw.pl/PI-iso/voice/index.html>
- Washingtonpost <http://www.washingtonpost.com/>

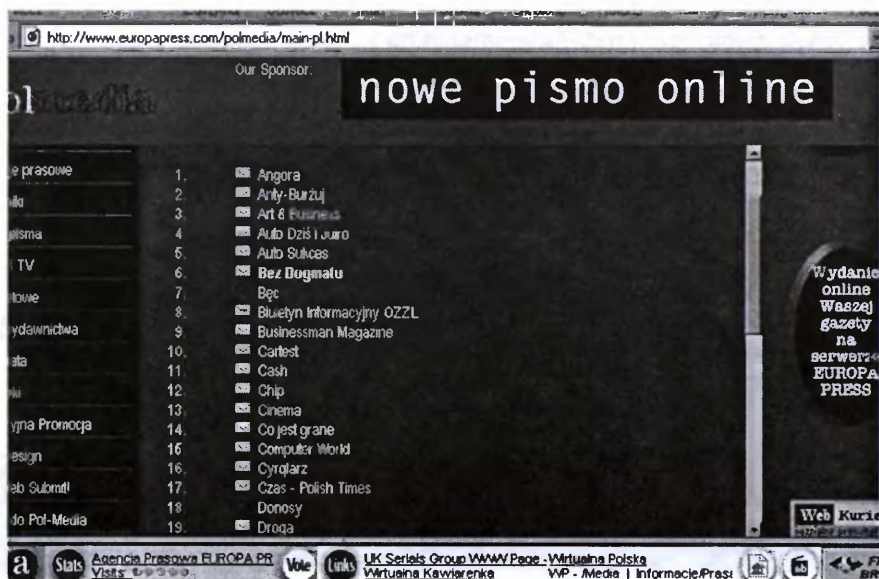

Rys. 71. Strona główna Washingtonpost online

- Wprost <http://www.wprost.pl/iso/numer/wprost2.htm>
- Życie Warszawy <http://www.zw.com.pl/>

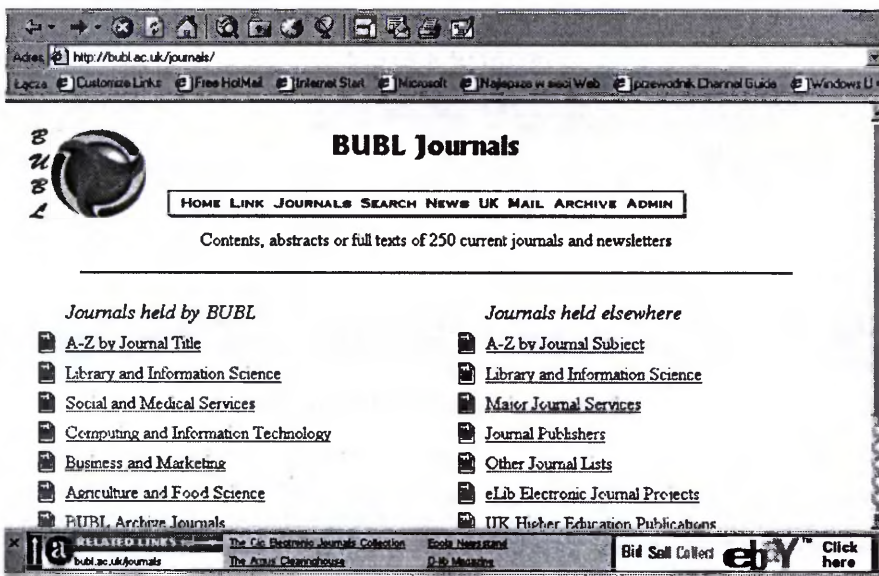
5.2. SPISY BAZ GAZET I CZASOPISM ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W INTERNECIE

- Czasopisma, dzienniki, prasa o Internecie <http://www.europapress.com/>

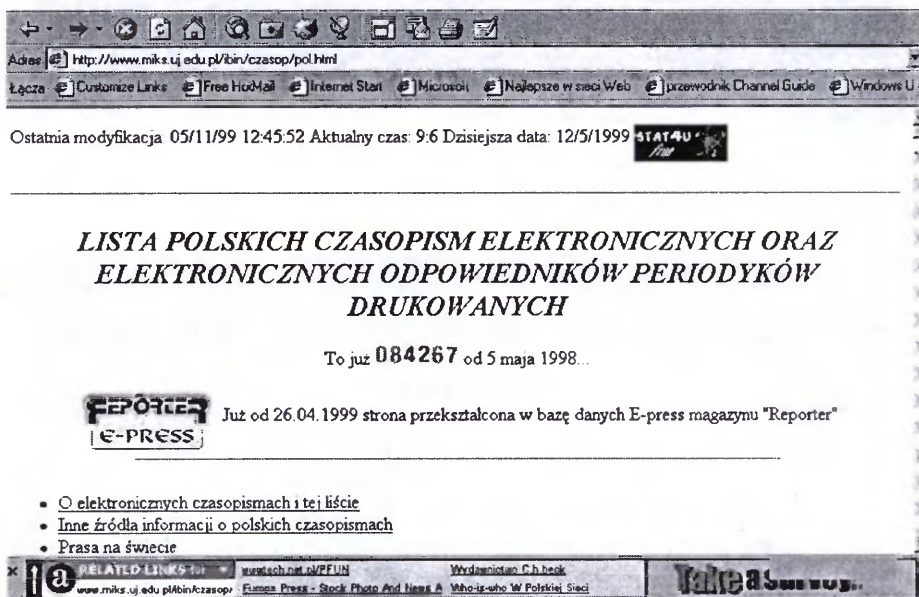
Rys. 72. Linki do czasopism polskich online

- BUBL Journals <http://bubl.ac.uk/journals/>

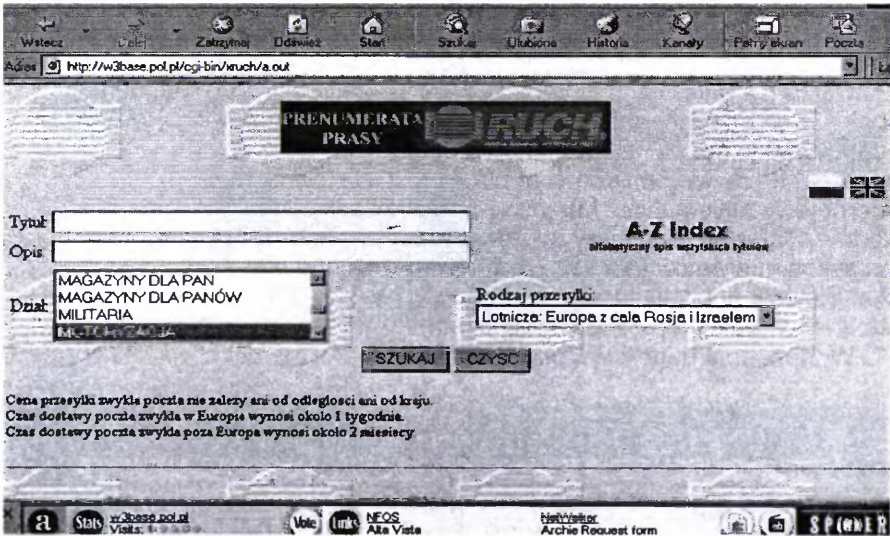
Rys. 73. Serwer BUBL Journals

- Czasopisma zagraniczne <http://www.europapress.com/>
- E-Journal <http://www.edoc.com/ejournal/>
- Gazety online http://www.freestyle.sitech.pl/gazety_online/index.html
- Gazety, czasopisma, agencje wydawnicze
<http://www.ciemnogrod.net/Pages/media.htm>
- Gazety, czasopisma, serwisy informacyjne
http://chemik.chem.univ.gda.pl:8000/new_www/zasoby/serwis/gc.html
- Internetowy salon prasy <http://www.press.pl/>
- Lista czasopism na serwerze Wirtualnej Polski
http://wp.cnt.pl/Media_i_Informacje/Prasa/Gazety_Codzienne_i_Dodatki/
- Lista polskich czasopism elektronicznych oraz elektronicznych odpowiedników periodyków drukowanych <http://www.miks.uj.edu.pl/ibin/czasop/pol.html>

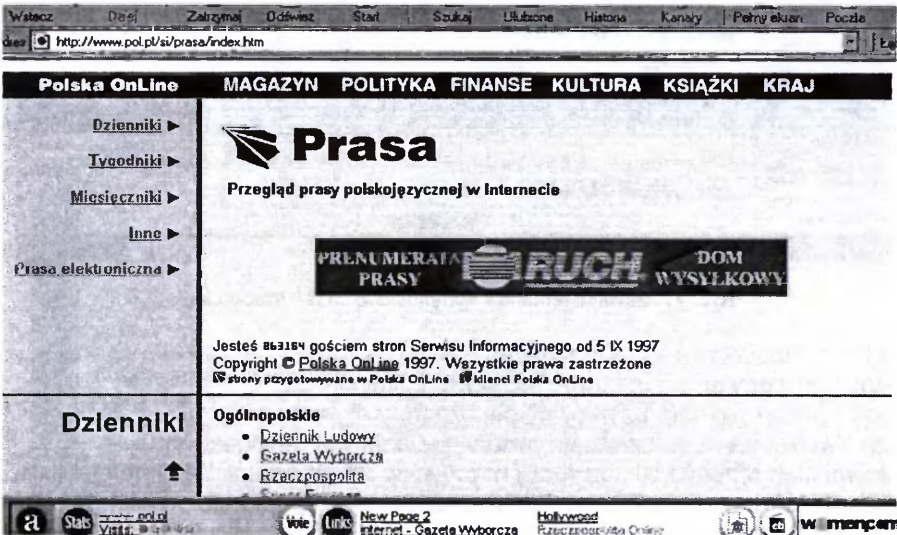
Rys. 74. Lista polskich czasopism elektronicznych

- Prasa w Internecie <http://www.koti.com.pl/~msstudio/>
- Prenumerata prasy polskiej za pośrednictwem serwera
<http://w3base.pol.pl/cgi-bin/xruch/a.out>

Rys. 75. Prenumerata prasy polskiej

- Przegląd prasy polskojęzycznej w Internecie
<http://www.pol.pl/si/prasa/index.htm>

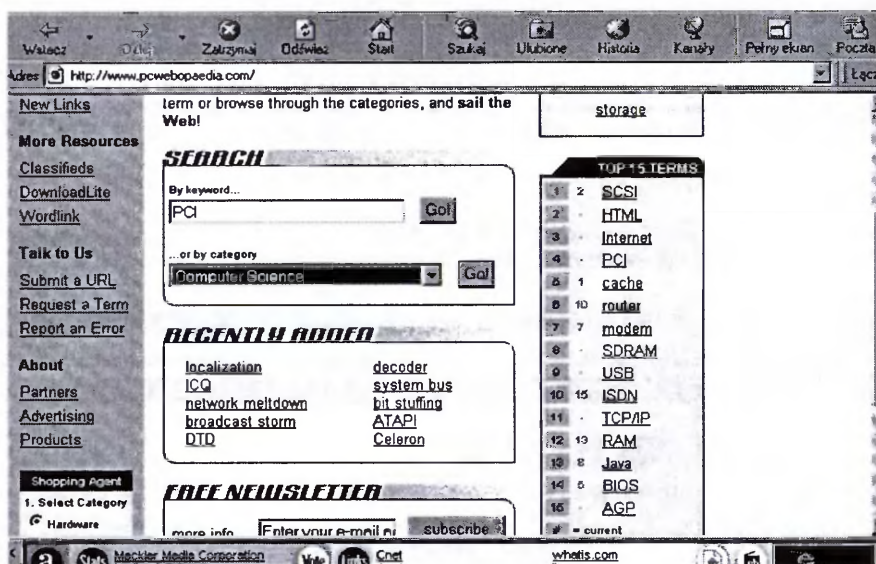

Rys. 76. RSW – przegląd prasy polskiej

- Reporter – Serwis Informacyjny E-press
<http://www.reporter.pl/e-press/index.html>
- Science Magazine <http://www.sciencemag.org/collections/>
- The Internet Directory of Publication <http://www.publist.com/>
- Zasoby internetowe ks. Wiesława Mroza
<http://www.rubikon.net.pl/mroz/a/gazetpar.htm>

5.3. ADRESY SŁOWNIKÓW POJĘĆ I WYRAŻEŃ INTERNETOWYCH

- Encyklopedie online <http://intercafe.zamosc.tpsa.pl/linki/Encyklop.htm>
- Ilustrowana encyklopedia Internetu <http://www.kki.net.pl/~ksiazki/iencyklopedia/>
- Internet <http://www.omikron.com.pl/OMIKRON/slownik.htm>
- Internetowy savoir vivre⁸ <http://free.polbox.pl/netyk.html>
- Kadow's Internet Dictionary <http://www.msg.net/kadow/answers/>
- Leksykon internetowy <http://www.winter.info.pl/2f0a.htm>
- Mini Słownik początkującego internauty <http://www.silesia.top.pl/new/slownik.htm>
- PC Webopaedia <http://www.pcwebopaedia.com>

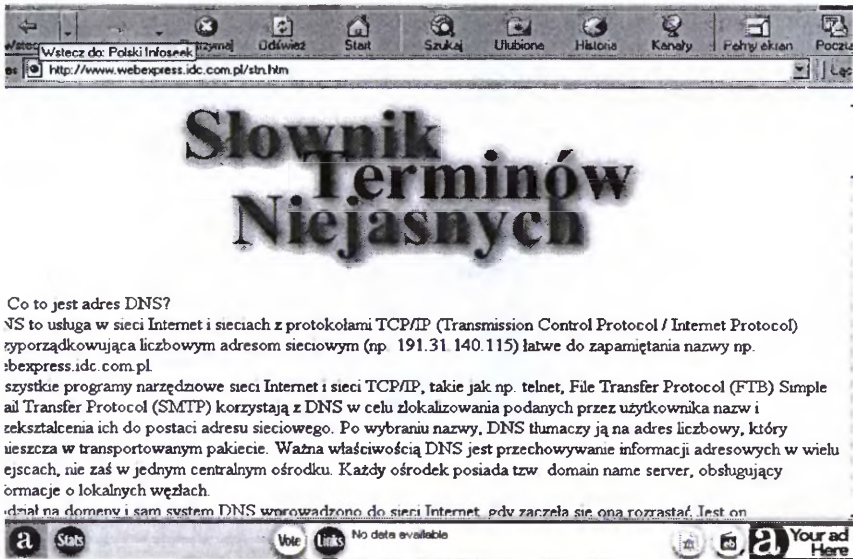

Rys. 77. Słownik terminów komputerowych PC Webopaedia

- Polskie Słownictwo Informatyczne <http://www.dcs.ed.ac.uk/home/jec/slownik/slownik.txt>
- Sieć i wskazówki dla użytkowników i zasady etykiety <http://www.merinosoft.com.pl/oferta/uslugi/internet/netykieta.html>
- Słowniczek Macieja Uhliga (pol.) <http://www.cto.us.edu.pl/elemente/eisl.html>
- Słowniczek terminów IRC <http://www.biz.net.pl/iso/publ/irc/slow.htm>
- Słownik <http://www.enter.pol.pl/ent96.10/en5093.htm>
- Słownik <http://www.enter.pol.pl/ent97.12/slownik.htm>
- Słownik <http://www.polonia.net/katalog/systemy/slowniki.html>
- Słownik hakerów <http://www.odn.zgora.pl/szkoly/zsb-zary/hacksl.html>
- Słownik terminologii internetowej <http://zls.mimuw.edu.pl/~alx/slownik/slownik.html>
- Słownik terminów internetowych <http://www.polwitr.bti.pl/firma/slownik.htm>

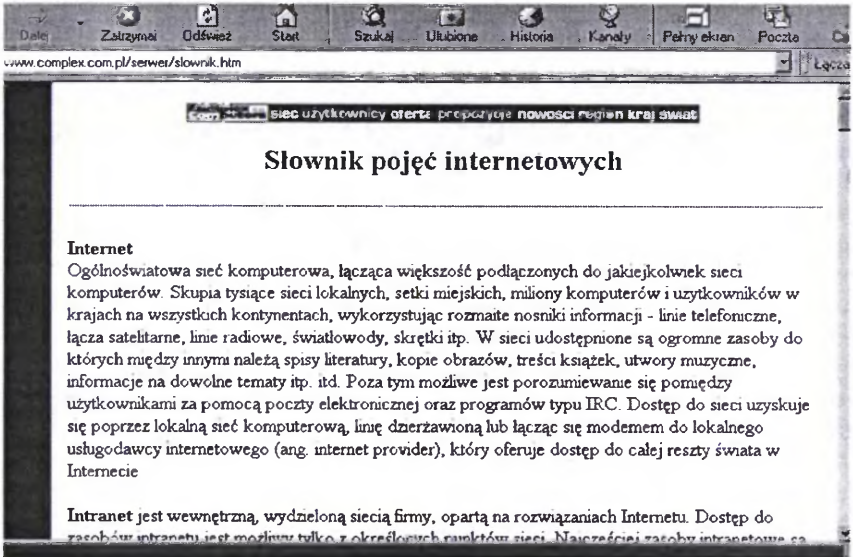
⁸ Cały tekst załączony na stronie 140.

- Słownik terminów niejasnych <http://www.we.netpol.pl/help/slownik.html>
- Słownik terminów niejasnych <http://www.webexpress.idc.com.pl/stn.htm>

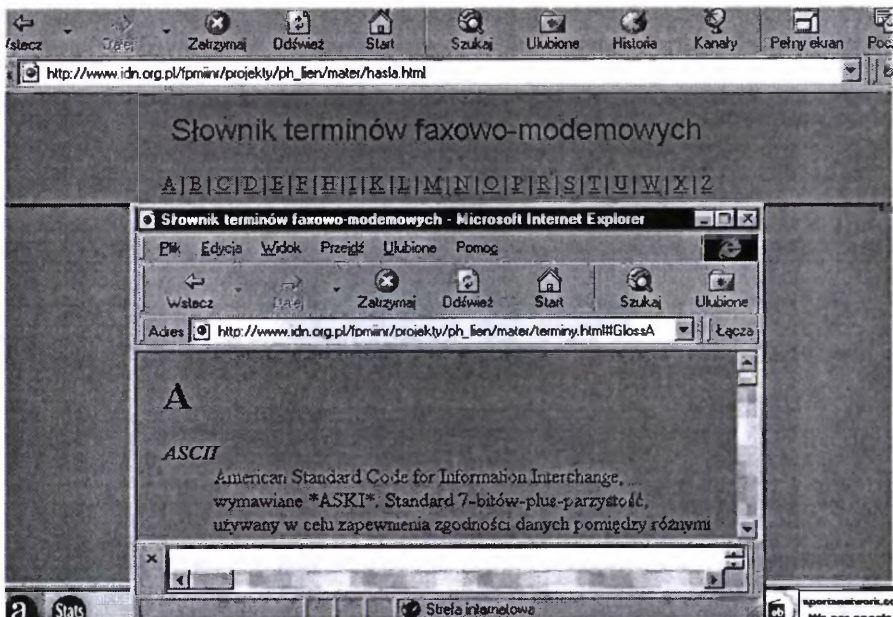
Rys. 78. Słownik terminów niejasnych

- Słownik pojęć internetowych <http://www.complex.com.pl/serwer/slownik.htm>

Rys. 79. Słownik pojęć internetowych

- Słownik terminów faksowo-modemowych http://www.idn.org.pl/fpmiinn/projekty/ph_lien/mater/hasla.html

Rys. 80. Słownik terminów faksowo-modemowych

- Słownik wyrażen̄ związanych z bezpieczeŃstwem (głównie w sieci) <http://zls.mimuw.edu.pl/~robmar/sownik.html>
- Słowniki językowe <http://www.physd.amu.edu.pl/~bolo/sowniki.htm>
- Słowniki, leksykony, encyklopedie <http://leksykon.tvm.com.pl/>
- U Geek Glossary Search http://www.ugeek.com/glossary/glossary_search.htm

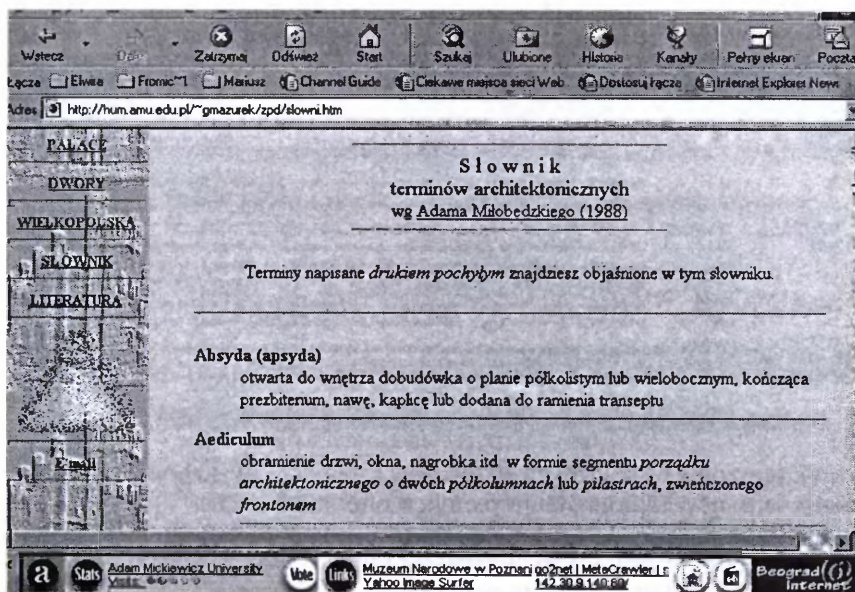
5.4. SŁOWNIKI TERMINOLOGICZNE Z RÓŻNYCH DZIEDZIN WIEDZY

- Author,author <http://www.li.net/author.html>
- Encyklopedia rocka <http://kki.net.pl/~rockon/encyklop.htm>
- Geographic Nameserver <http://www.mit.edu:8001/geo>
- Global Encyclopedia <http://204.32.221.16/>
- Mini encyklopedia kompozytorów <http://klasyka.cavern.com.pl/>
- Nowy słownik pijacki <http://rainbow.mimuw.edu.pl/~pkeplicz/npsp/Sownik.html>
- Słownik terminów astrologicznych <http://www.ci.uw.edu.pl/~bogdan/sownik.htm>
- Słownik terminów żeglarskich <http://www.junga.toys.com.pl/sownik/index.html>
- Słowniczek terminologii fortecznej <http://www.ii.uj.edu.pl/~zbooy/polish/fortslow.html>
- Słownik gwary rowerowej po angielsku http://www.opole.mtl.pl/~faciej/sownik_eng.html
- Słownik hydrogeologiczny <http://www.mos.gov.pl/dg/sownik/wstep.htm>
- Słownik kaktofila http://friko5.onet.pl/d/_wikl/_pojcia.html

Rys. 81. Mini encyklopedia kompozytorów

- Słownik muzyczny <http://klasyka.cavern.com.pl/sownik/>
- Słownik pojęć poligraficznych <http://www.bamagraf.poibox.com/sownik.html>
- Słownik symboli <http://www.nova.priv.pl/NovaSownik.htm>
- Słownik terminów architektonicznych wg A. Miłobędzkiego <http://hum.amu.edu.pl/~gmazurek/zpd/slovní.htm>

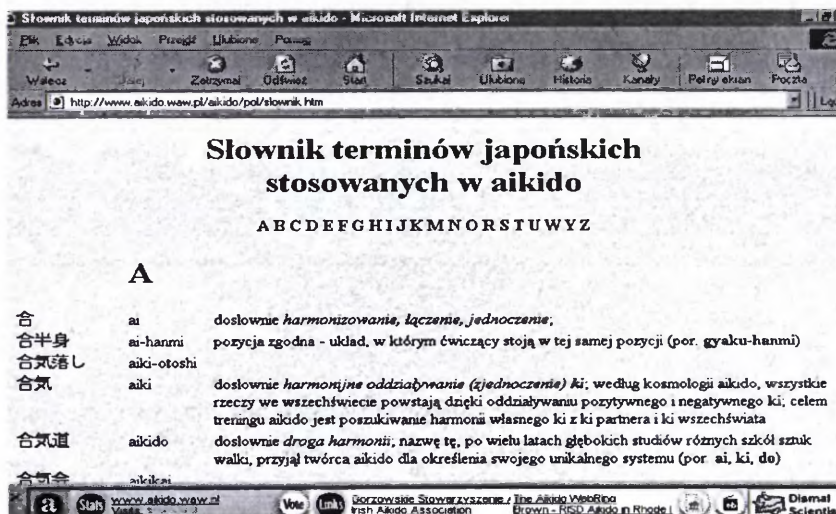
Rys. 82. Słownik terminów architektonicznych

- Słownik terminów golfowych <http://la.ists.pwr.wroc.pl/~tjerzyko/golf.html>

Rys. 83. Strona główna Słownika terminów golfowych

- Słownik terminów japońskich <http://www.aikido.waw.pl/aikido/pol/slownik.htm>

Rys. 84. Słownik terminów japońskich stosowanych w aikido

- Słownik terminów muzycznych <http://www.fraza.com.pl/slownik.htm>
- Słownik terminów teatralnych <http://friko6.onet.pl/ld/kevals/>
- Słownik terminów związanych z grzybami <http://friko2.onet.pl/wr/marksnow/fslownik.htm>
- Słownik ważniejszych terminów związanych z jakością <http://wizard.ae.krakow.pl/~wawaks/tqm/wstep/slang.html>

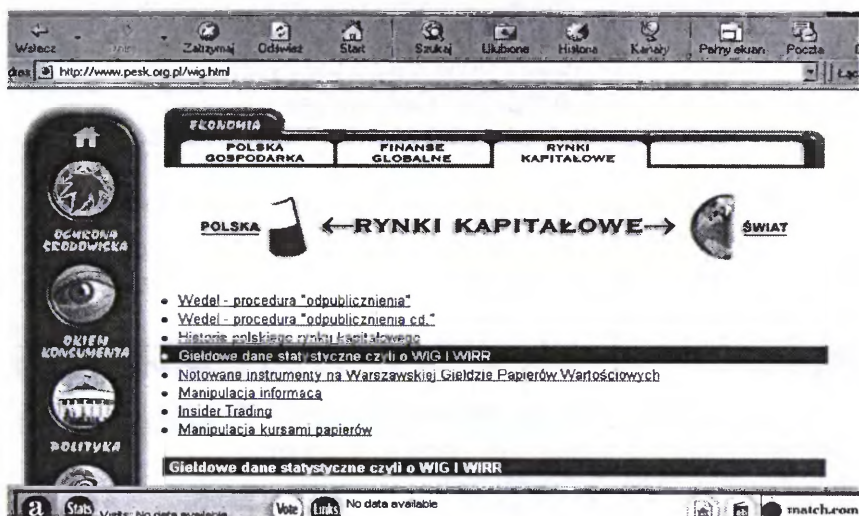
- Słownik związany z terminami Help Desk <http://www.bluebridge.com.pl/Helpdesk/gloss.html>
- The Nine Planets – słownik polskich terminów astronomicznych <http://rhea.ids.pl/space/tnp/help.html>
- Wielka internetowa encyklopedia multimedialna <http://www.encyklopedia.pl/>

Rys. 85. Wielka multimedialna encyklopedia

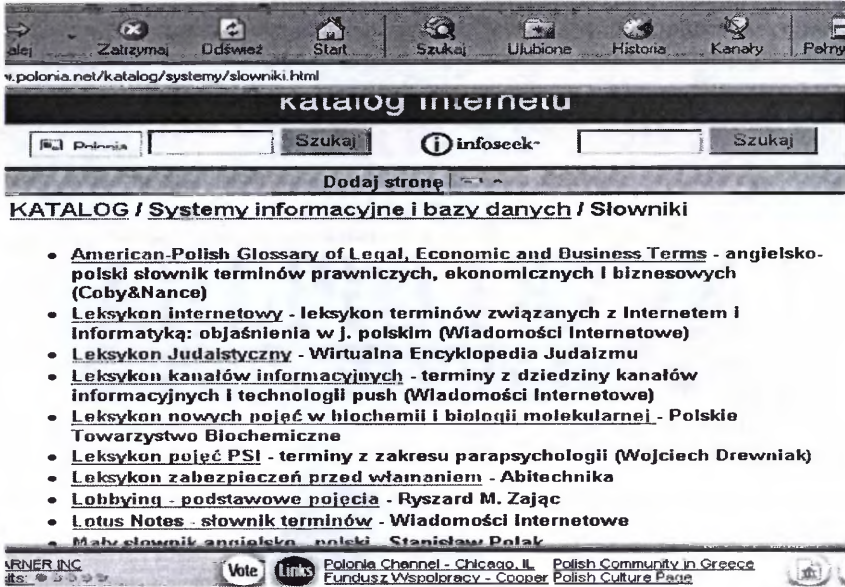
5.5. ADRESY INTERNETOWYCH BAZ POŚWIĘCONYCH RÓŻNORODNYM DZIEDZINOM WIEDZY

- Ekonomia Polska <http://www.pesk.org.pl/wig.html>

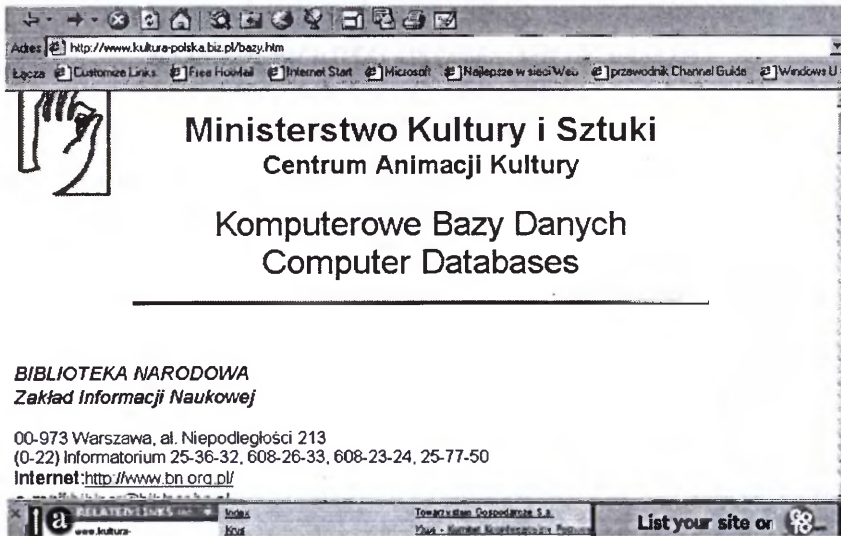
Rys. 86. Ekonomia Polska

- Katalog/Systemy informatyczne/bazy danych
<http://www.polenia.net/katalog/systemy/slowniki.html>

Rys. 87. Katalog słowników internetowych

- Komputerowe bazy danych MKiS <http://www.kultura-polska.biz.pl/bazy.htm>

Rys. 88. Komputerowe bazy danych MKiS

- Map Blast <http://www.mapblast.com/mblast/index.mb>
- Map Quest <http://www.mapquest.com/>
- MapsCom <http://www.maps.com/>
- Naukowe bazy danych <http://zatoka.icm.edu.pl/>

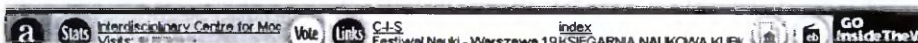
Naukowe bazy danych w ICM

• Bazy bibliograficzne:

- **Medline, CancerLit i CBC** - bazy z zakresu nauk biomedycznych
- **INSPEC** - baza z zakresu fizyki, chemii, informatyki i nauk technicznych
- **Science Citation Index-Expanded** - baza zawierająca wszystkie matematyczno-przyrodniczo-techniczne segmenty bazy Current Contents w wersji rozszerzonej, z dodatkową możliwością przeszukiwania indeksu cytowań
- **MATH** - baza literatury matematycznej (Zentralblatt für Mathematik)

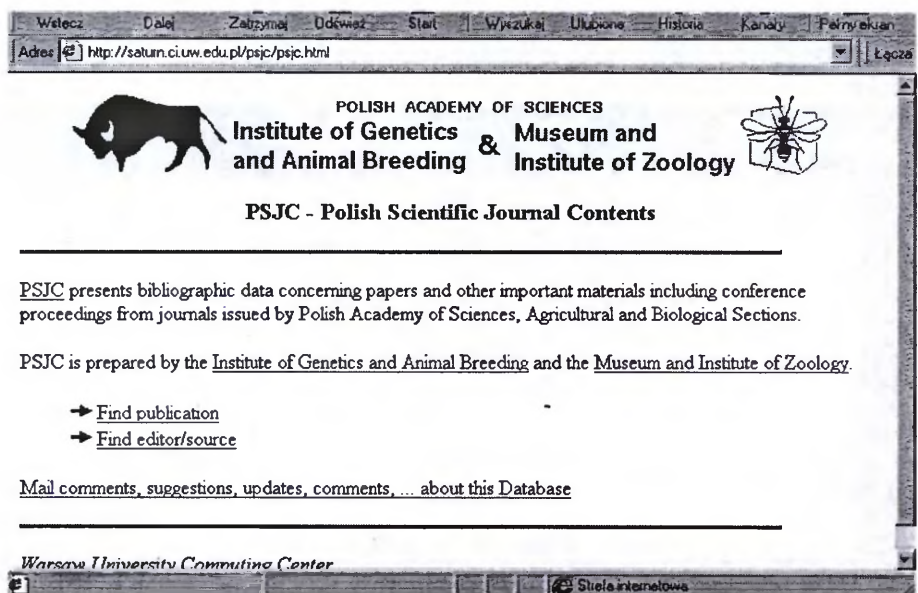
• Bazy strukturalne:

- **Protein Data Bank** - baza struktur białkowych.
- **Cambridge Structural Data Base** - baza struktur małych cząsteczek (głównie nieorganicznych)
- **Beilstein** - baza związków chemicznych i ich reakcji.
- **Visible Human Project** - przekroje człowieka
- **InterEDEN - Plant Database**

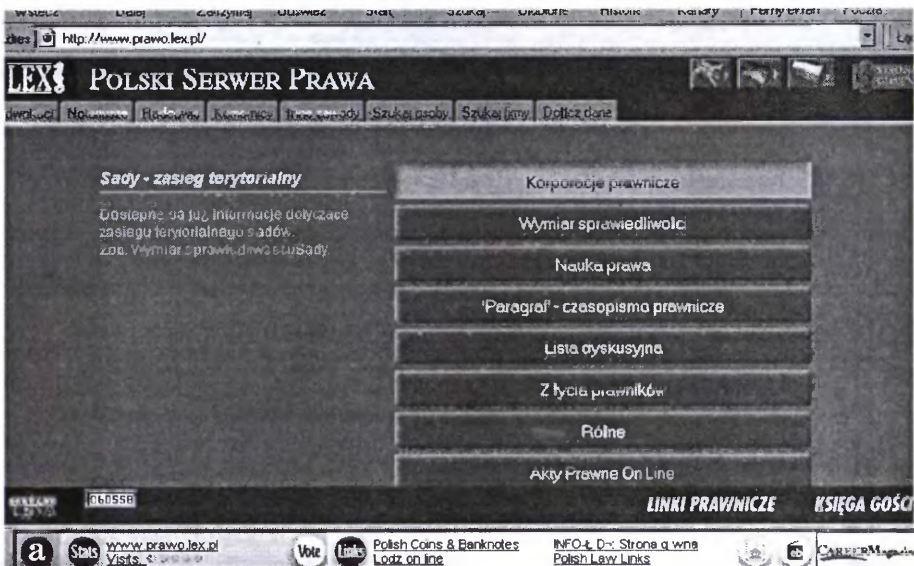
Rys. 89. Linki do baz danych na serwerach ICM

• Polish Scientific Journal Contents <http://saturn.ci.uw.edu.pl/psjc/psjc.html>

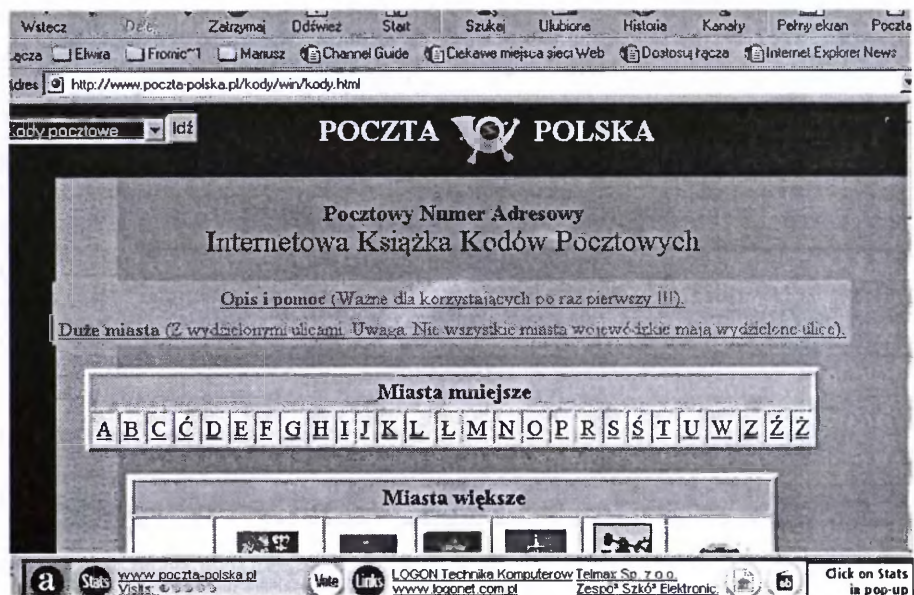
Rys. 90. Polish Scientific Journal Contents – online

• Polski serwer prawa <http://www.prawo.lex.pl/>

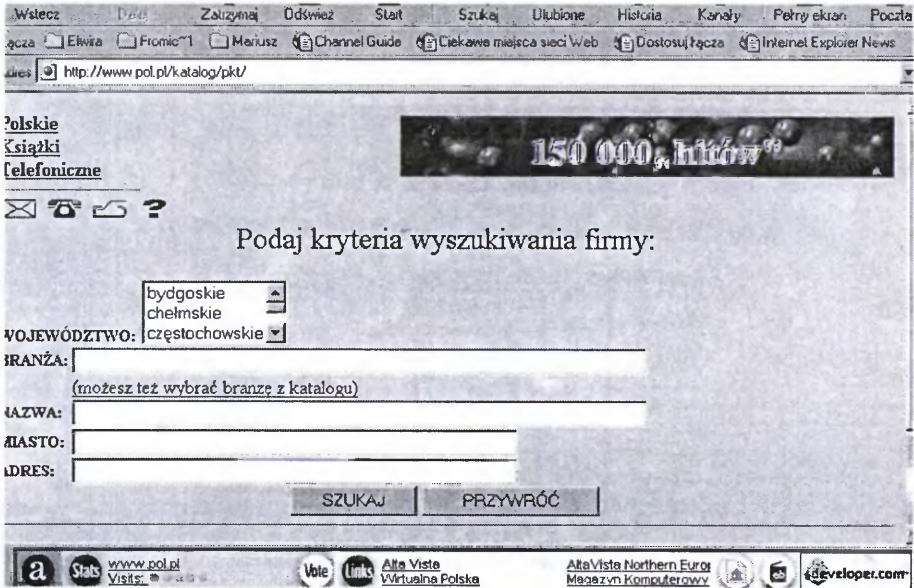
Rys. 91. Polski serwer prawa

- Polski Sunsite – oprogramowania – <http://sunsite.icm.edu.pl/pub/>
- Polskie kody pocztowe <http://www.poczta-polska.pl/kody/win/kody.html>

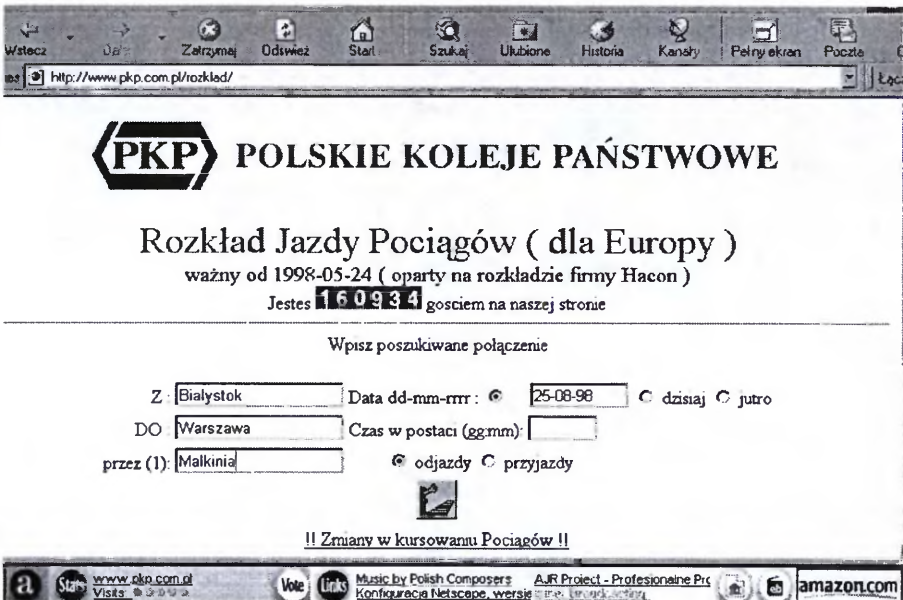
Rys. 92. Baza kodów pocztowych Poczty Polskiej online

- Polskie książki telefoniczne <http://www.pol.pl/katalog/pkt/>

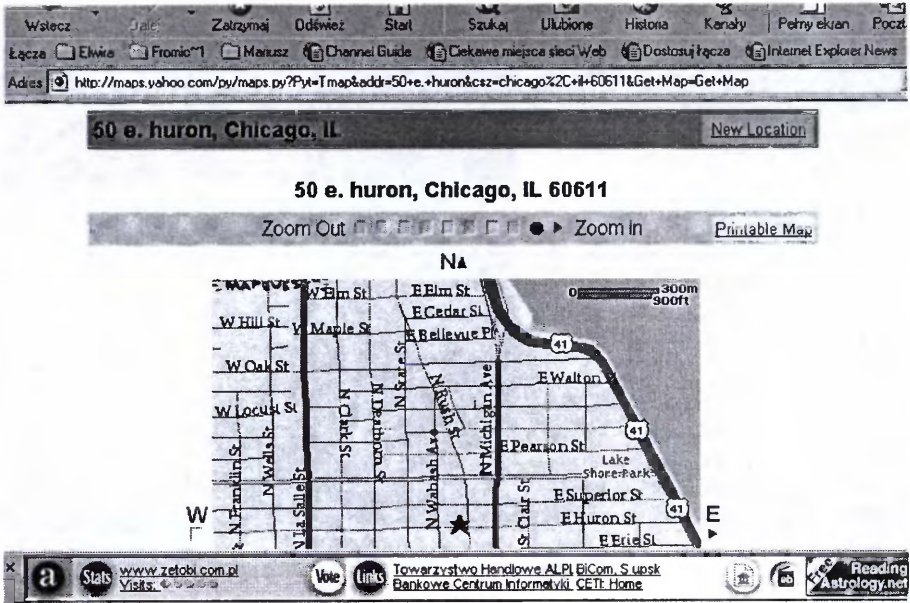
Rys. 93. Książki telefoniczne online

- Rozkład jazdy PKP <http://www.pkp.com.pl/rozklad/>

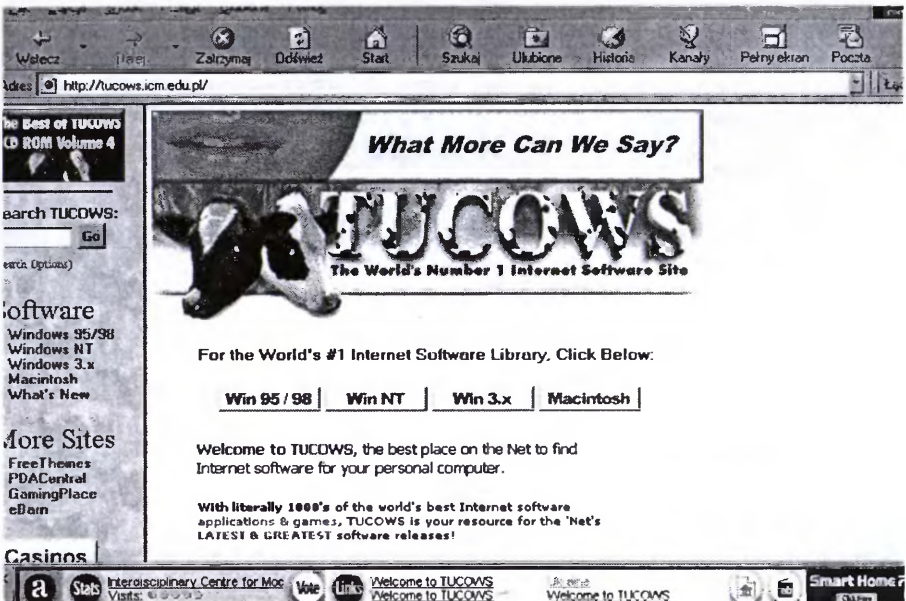
Rys. 94. Rozkład jazdy PKP

- Serwer adresów i map <http://maps.yahoo.com/py/maps.py>

Rys. 95. Biblioteka map

- Serwer chemiczny Docent on-line <http://chemia.panoramix.net.pl/>
- Serwer oprogramowań nieodpłatnych <http://tu cows.icm.edu.pl/>

Rys. 96. Serwer oprogramowań nieodpłatnych

- Sport samochodowy w Polsce <http://www.autosport.com.pl/>

Rys. 97. Serwer o informacjach sportu automotorowego

- Telewizja Polska S.A. <http://www.tvp.com.pl/kome.htm>

Rys. 98. Telewizja polska

- Wirtualny serwis ekonomiczny <http://www.prorexim.com.pl/wse.htm>

Wirtualny katalog firm

Rynek kapitałowy

Rynek pieniężny

Rynek towarowy

Wiadomości

Zyski i straty

WIRTUALNY SERWIS EKONOMICZNY

20.08.98	GPW	Zmiana	20.08.98	NBP	Kantary
WIG	14828,1	-0,5%	1 USD	3,6000	3,5274
WIG 20	1510,6	-1,3%	1 DEM	1,9970	1,9623
NIF	100,5	+0,4%	1 ECU	3,9374	-
WIRR	1825,2	-1,6%	20.08.98	T/N	3M
Obroty	180392	-6,3%	WIBID	18,54	17,30
PŚU	102,00	+1,0%	WIBOR	18,90	18,96

www: [Normy ostrożnościowe w banku komercyjnym](#)

Co nowego?

Statystyka

O czym warto wiedzieć

Inne ciekawe strony WWW

Jak się u nas reklamować?

Napisz do nas

www.prrexim.com.pl

Click

Rys. 99. Wirtualny serwis ekonomiczny

5.6. ADRESY WAŻNIEJSZYCH INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I PAŃSTWOWYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

- Prezydent RP/President of Poland <http://www.president.pl/>

Witamy w serwerze WWW
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

www.president.pl

Rys. 100. Strona Prezydenta RP

- Premier/Prime Minister <http://www.ibspan.waw.pl/cir>

- Senat <http://www.senat.gov.pl/>

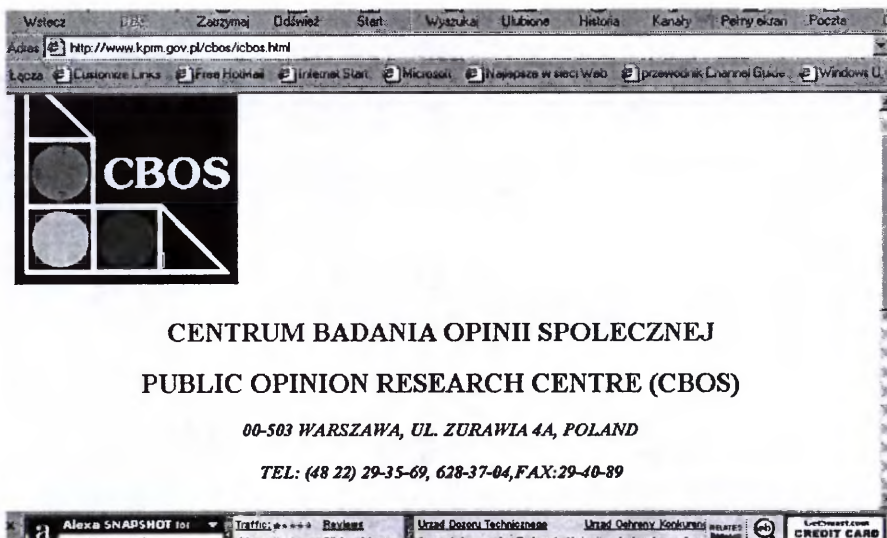
Rys. 101. Strona Senatu RP

- Sejm <http://www.sejm.gov.pl/>

Rys. 102. Sejm RP

- Centralny Urząd Planowania/Central Office for Planning <http://www.cup.gov.pl/>
- Centrum Badania Opinii Społecznej/Public Opinion Research Center <http://www.urm.gov.pl/cbos/icbos.html>

Rys. 103. Centrum Badania Opinii Społecznej

- Główny Urząd Statystyczny GUS/Chief Central Statistical Office
<http://www.ibspan.waw.pl/BIS/96/E/16.html>
- Komitet Badań Naukowych/Committee for Scientific Research
<http://www.kbn.gov.pl/>

KBN KOMITET BADAŃ NAUKOWYCH

00-529 Warszawa 53
 Polska

State Committee for Scientific Research

<English/Polish >

Polskie litery ISO · ASCII · MS-Windows · Mezwia · Mac · IBM ·

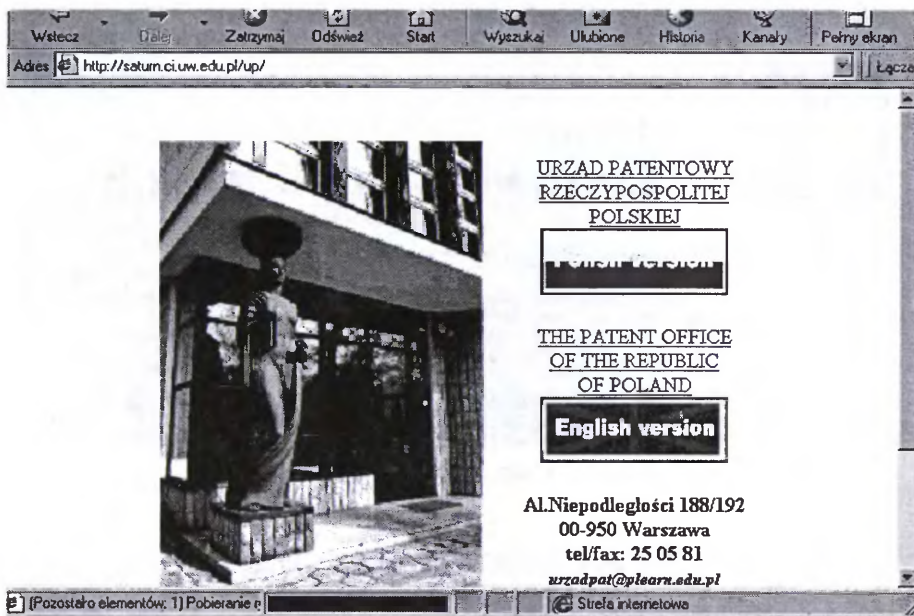
- Aktualności KBN
- Organizacja i działalność KBN
 - Skład organów Komitetu Badań Naukowych
 - Dokumenty KBN
 - Telefony w urzędzie KBN
- Finansowanie badań naukowych
 - System oceny merytorycznej jednostek ubiegających się o dofinansowanie działalności statutowej

Rys. 104. Komitet Badań Naukowych

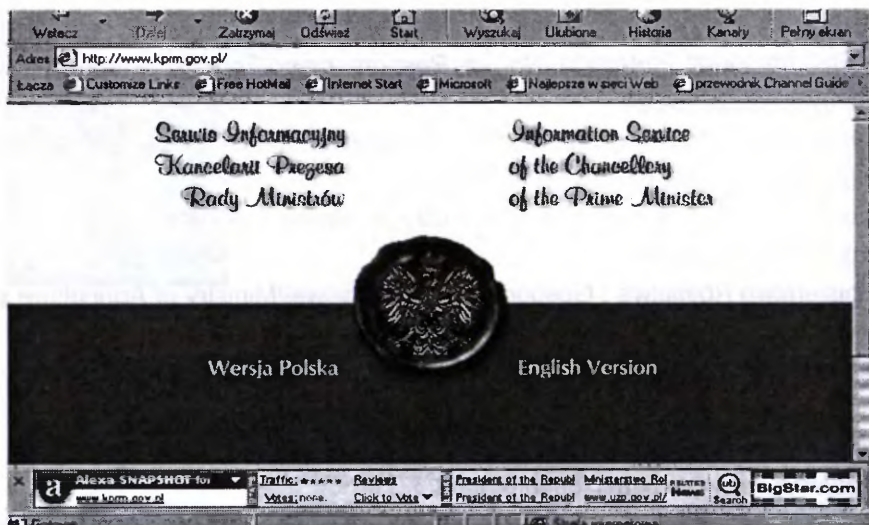
- Ministerstwo Gospodarki/Ministry of Economy <http://www.cup.gov.pl/>
- Ministerstwo Obrony Narodowej/Ministry of National Defence
<http://www.wp.mil.pl/>

- Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa/ Ministry of Environmental Protection, Natural Resources and Forestry
<http://www.mos.gov.pl/>
- Ministerstwo Przekształceń Własnościowych/Ministry of Privatisation
<http://www.urm.gov.pl/mpw/indexnif.html>
- Ministerstwo Przemysłu i Handlu/Ministry of Market and Industry
<http://www.mit.gov.pl/>
- Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej/Ministry of Agriculture and Food Economy <http://www.urm.gov.pl/mr/indexmr.html>
- Ministerstwo Skarbu Państwa/State Treasury <http://www.mst.gov.pl/>
- Ministerstwo Sprawiedliwości/Ministry of Justice <http://www.moj.gov.pl/>
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych/Ministry of Foreign Affairs
<http://www.urm.gov.pl/mszdpi/nfp.html>
- Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej/Ministry of Health and Social Security <http://www.mzios.gov.pl/>
- Urząd Antymonopolowy
<http://www.telbank.pl/StronyKlientow/UrządAntymonopolowy/default.htm>
- Urząd Patentowy <http://up.ci.uw.edu.pl/01.html>

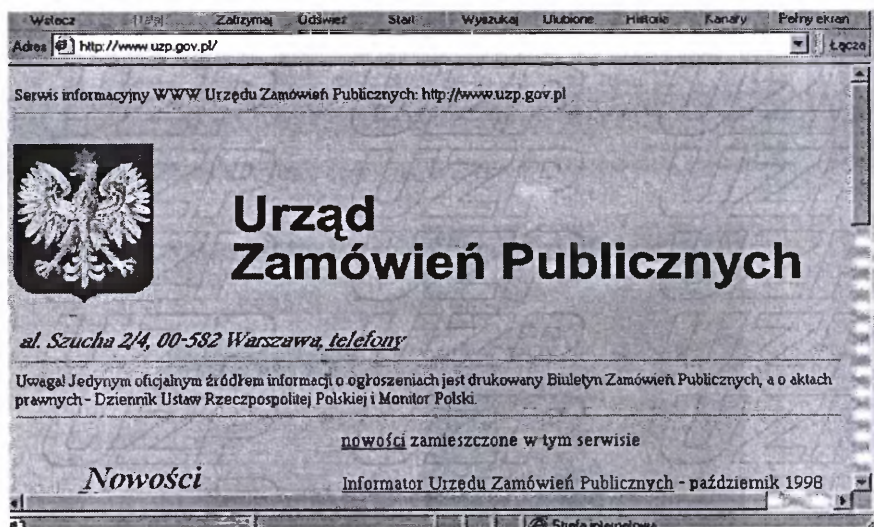
Rys. 105. Urząd Patentowy

- Urząd Rady Ministrów <http://www.urm.gov.pl/>

Rys. 106. Serwis informacyjny Prezesa Rady Ministrów

- Urząd Zamówień Publicznych <http://www.uzp.gov.pl/>

Rys. 107. Urząd Zamówień Publicznych

5.7. KATALOGI BIBLIOTECZNE

Szereg bibliotek na świecie udostępnia swoje strony domowe i katalogi bezpośrednio w Internecie, coraz częściej na stronach WWW lub poprzez telnet. Obie te usługi pozwalają na korzystanie ze zbiorów bibliotek online, tj. zarówno można przeglądać katalogi, jak i zamawiać potrzebne materiały czy to poprzez

wypożyczenie ich na zewnątrz (o ile użytkownik Internetu posiada ważną kartę biblioteczną), czy też wypożyczenie międzybiblioteczne zamawianego materiału bibliotecznego lub jego kserokopii. Samo poszukiwanie adresu bibliotek jest niezmiernie proste, ze względu na serwery gromadzące wszystkie dane o bibliotekach (zob. niżej). Dostęp do nich można uzyskać również często poprzez sieci miejskie MAN, gromadzące linki do ważniejszych instytucji w danym mieście.

Strony różnych instytucji bardzo często ulegają przeobrażeniom. Zmienia się wygląd a często i adres strony. Szczególnie zauważalne jest to w linkach bibliotecznych, które bardzo szybko ulegają zmianom, uaktualnieniom i szerokiej rozbudowie, rzecz jasna często na korzyść użytkowników.

A oto niektóre adresy:

1. Strony zawierające łączniki (linki) do różnych bibliotek:

- Association of Reserch Libraries <http://arl.cni.org/>
- Australian National University Library (Catalogues and servers) <http://anulib.anu.edu.au/elibrary/libcats.html>
- Australian Libraries Gateway <http://enzo.nla.gov.au/products/alg/>
- CARLweb Library <http://www.carl.org:1080/>
- Gabriel Gateway to National Library <http://www.konbib.nl/gabriel/>
- HYTELNET <http://www.cam.ac.uk/Hytelnet/index.html>
- Libraries – The Music Libraries Network <http://www.staffordshire.gov.uk/musicnet/muslibs.htm>
- Lista bibliotek polskich na serwerze Politechniki Białostockiej http://libra.pb.bialystok.pl/biblio_pol_miasta.html
- LIB <http://members.aol.com/dcrof/lib/>
- Libweb – Library Servers via WWW <http://sunsite.berkeley.edu/Libweb/>
- Online Public Access Catalog <http://opac97.bl.uk/>
- OCLC Library Web Sites <http://www.oclc.org/oclc/menu/libs.htm>
- Polskie biblioteki online http://www.oss.wroc.pl/biuletyn/linki/opac_sys.html
- serwer krakowski zawierający adresy bibliotek na świecie <http://www.fema.krakow.pl/biblio.htm>

Biblioteki na świecie

- [Biblioteki Azji, Australii i Nowej Zelandii](#) • [Biblioteki w Europie](#)
- [Biblioteki w Kanadzie](#) • [Biblioteki w Meksyku, Ameryce Środkowej i Południowej](#)
- [Biblioteki w Stanach Zjednoczonych](#) • [Inne źródła biblioteczne](#) • [Katalog biblioteczne](#)

 - biblioteki dostępne przez telnet.

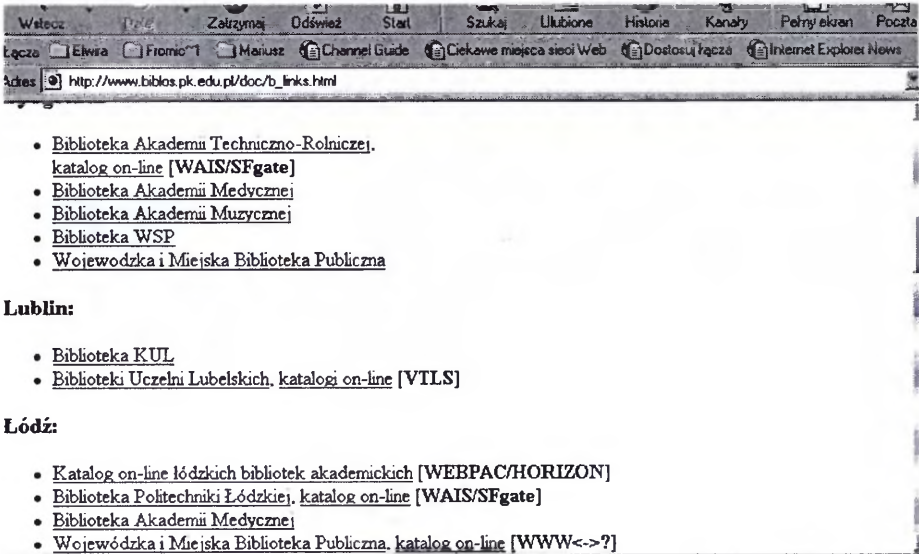
Biblioteki Azji, Australii i Nowej Zelandii

Biblioteki Australii

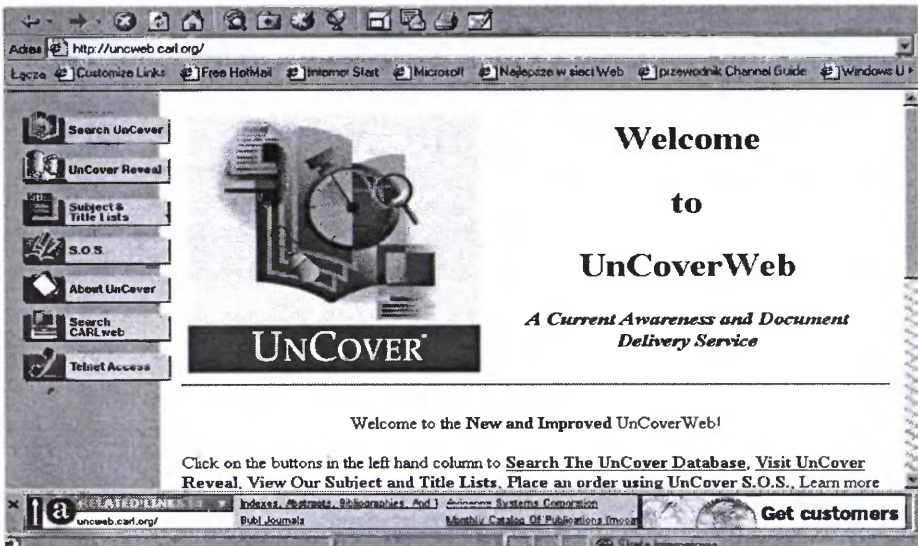
Rys. 108. Serwer krakowski posiadający linki do wielu bibliotek

- serwer zawierający adresy bibliotek polskich
http://www.biblos.pk.edu.pl/doc/b_links.html

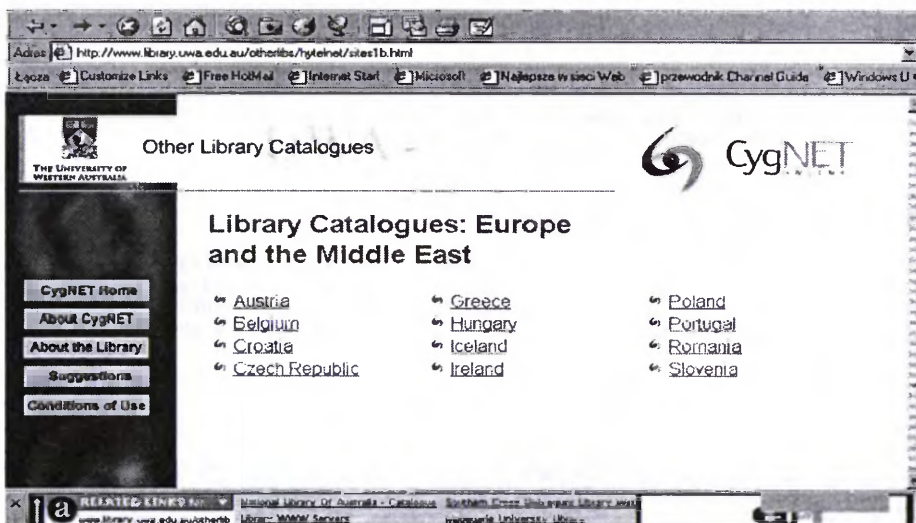
Rys. 109. Zestaw adresów bibliotek polskich

- SJCPJ's Public Libraries with WWW services
<http://sjcpl.lib.in.us/homepage/PublicLibraries/PubLibSrvsGpherWWW.html# wwwsrv>
- UCLA Library <http://www.library.ucla.edu/>
- UnCoverWeb <http://uncweb.carl.org/>

Rys. 110. UnCoverWeb

- UWA Library CygNET online
<http://www.library.uwa.edu.au/otherlibs/hytelnet/index.html>

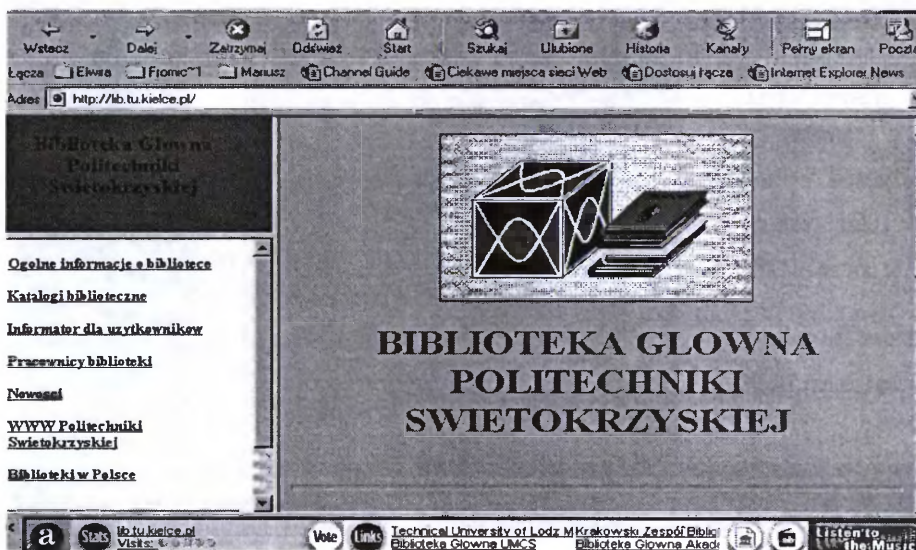

Rys. 111. UWA Library CygNET online

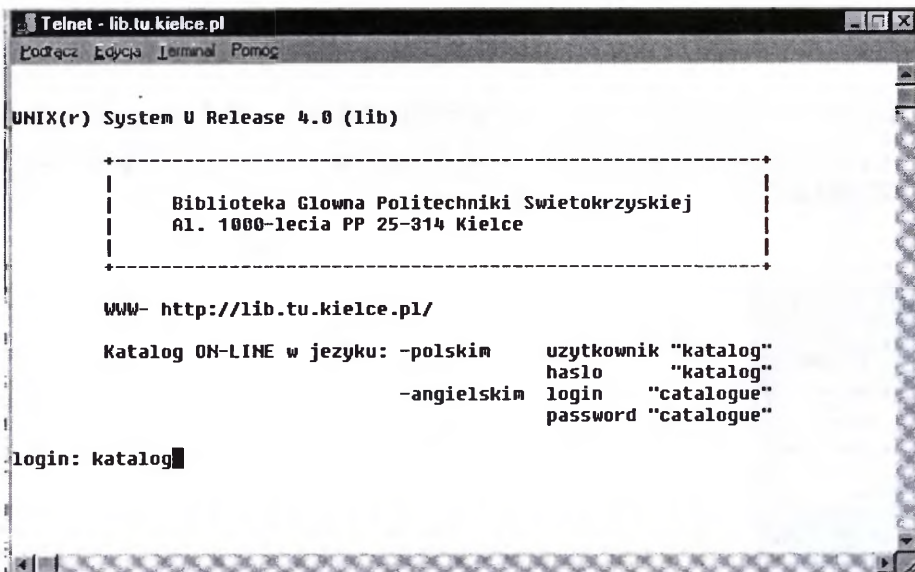
- WEBCATS <http://www.lights.com/webcats/>
- WWW Servers in Japan (Libraries)
http://www.libra.titech.ac.jp/libraries_Japan_e.html

2. Strony główne bibliotek:

- Berkeley Digital Library <http://sunsite.berkeley.edu/>
- Biblioteka Politechniki Białostockiej <http://libra.pb.bialystok.pl/>
- Biblioteka Politechniki Świętokrzyskiej <http://lib.tu.kielce.pl/>

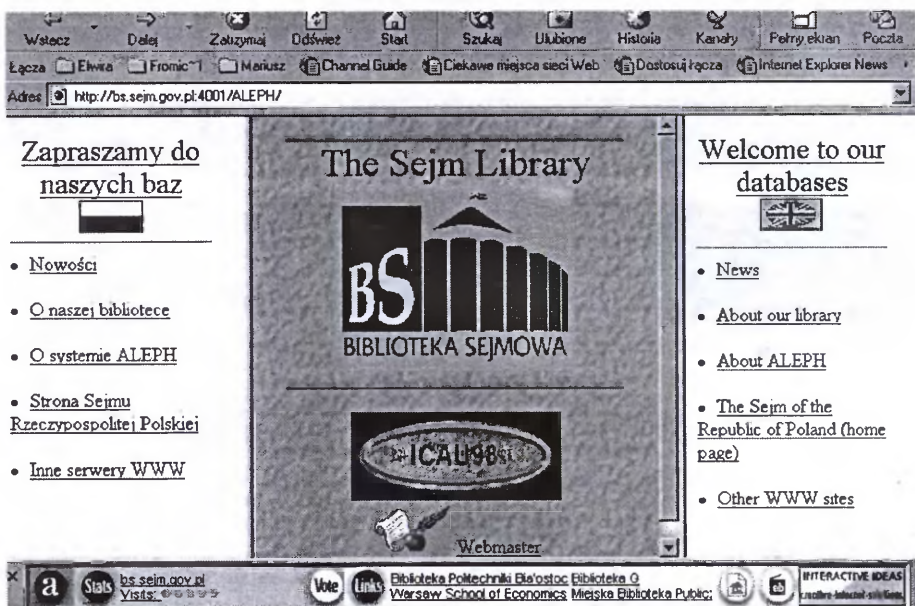

Rys. 112. Strona główna Biblioteki Politechniki Świętokrzyskiej

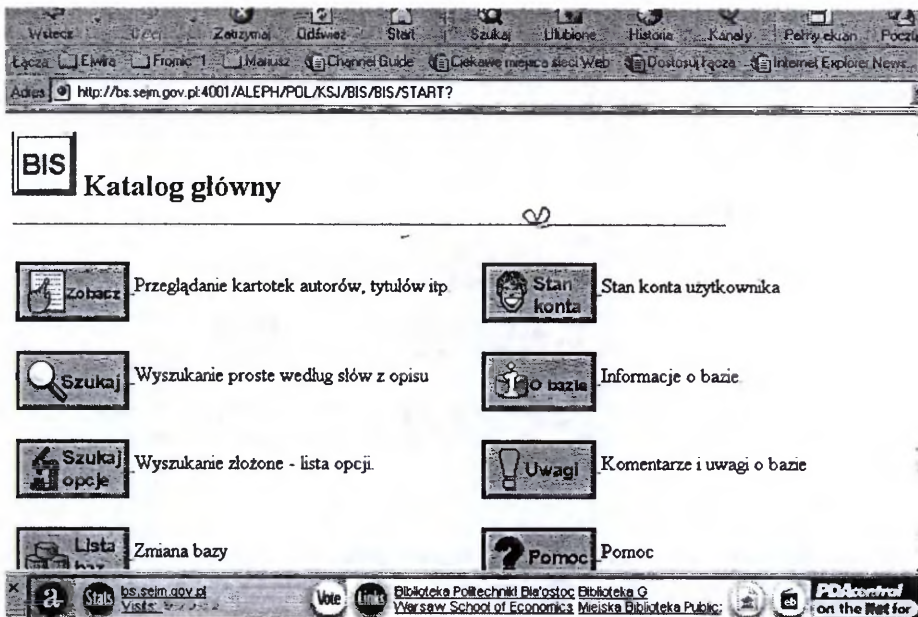

Rys. 113. Katalog online w aplikacji telnet Biblioteki Politechniki Świętokrzyskiej

- Biblioteka Sejmowa <http://bs.sejm.gov.pl:4001/ALEPH/>

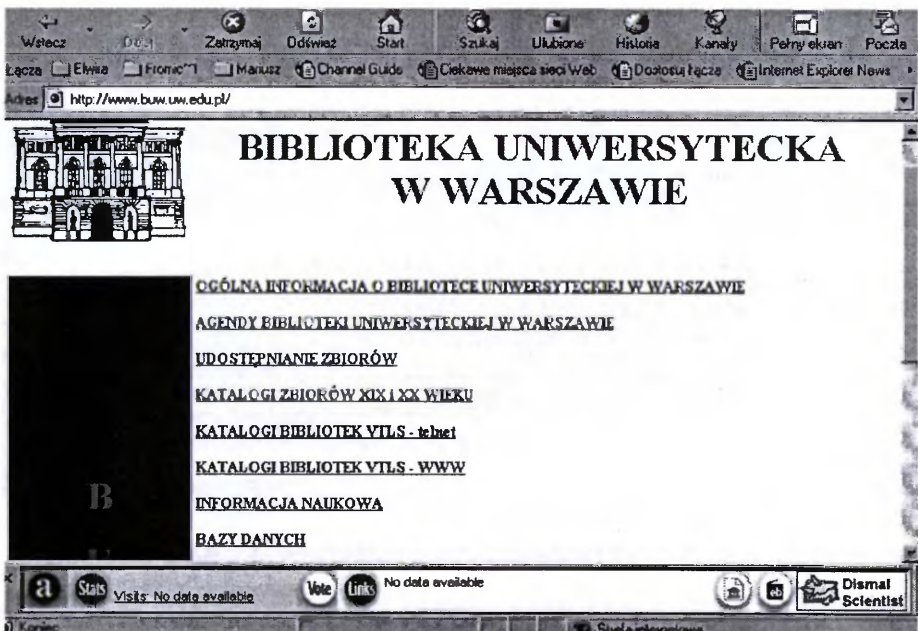

Rys. 114. Strona główna Biblioteki Sejmowej

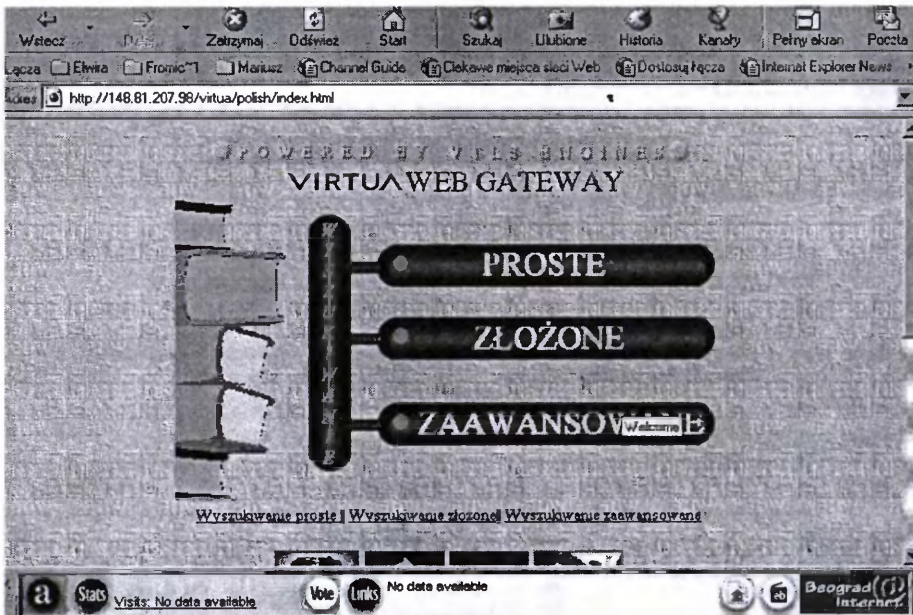

Rys. 115. Katalog online Biblioteki Sejmowej

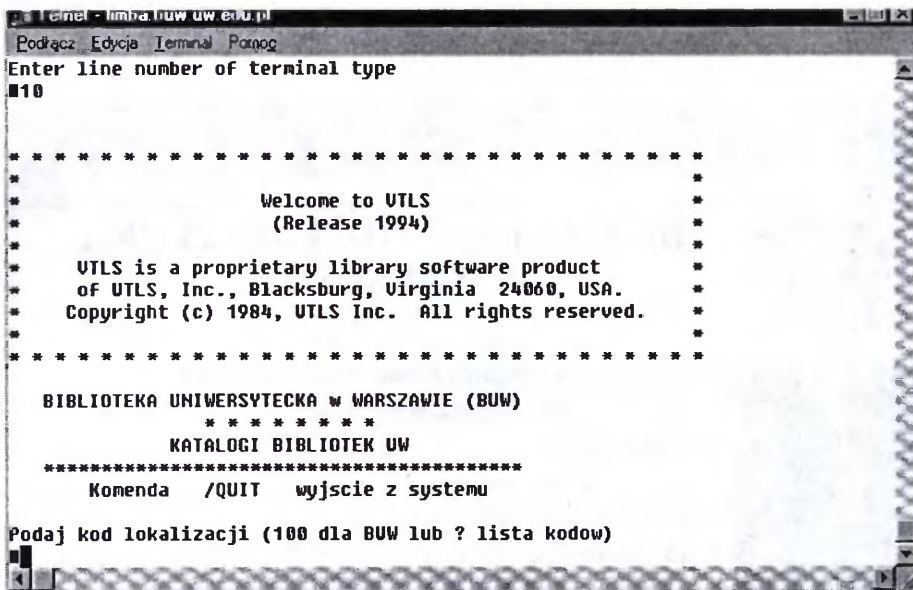
- Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie <http://www.buw.uw.edu.pl/>

Rys. 116. Strona główna Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie

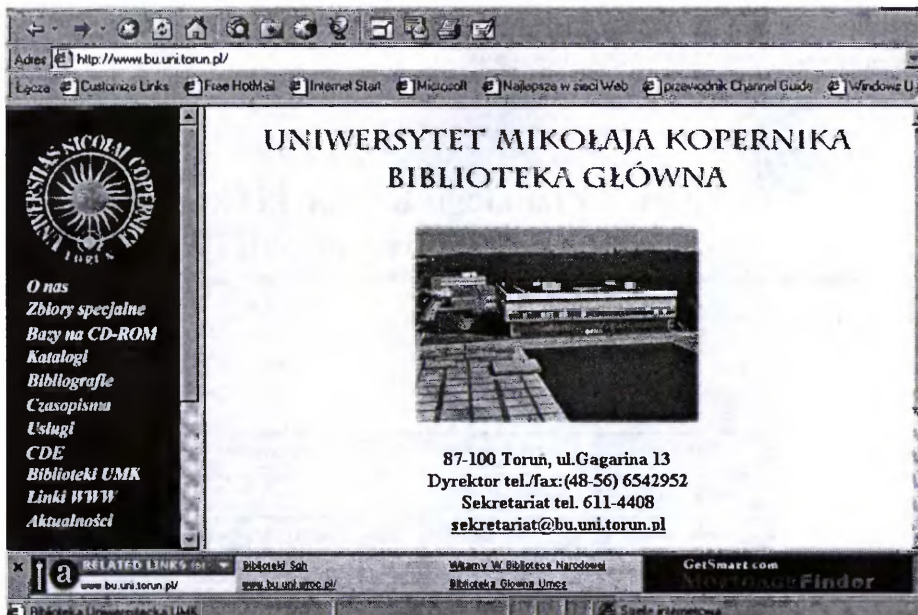

Rys. 117. Katalog online na WWW Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie

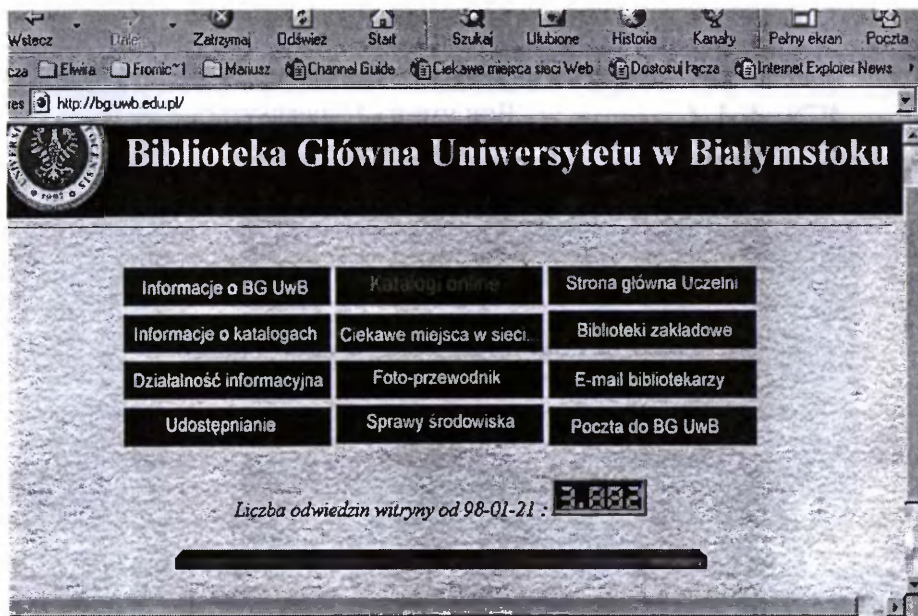
Rys. 118. Katalog online przez telnet Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie

- Biblioteka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
<http://www.bu.uni.torun.pl/>

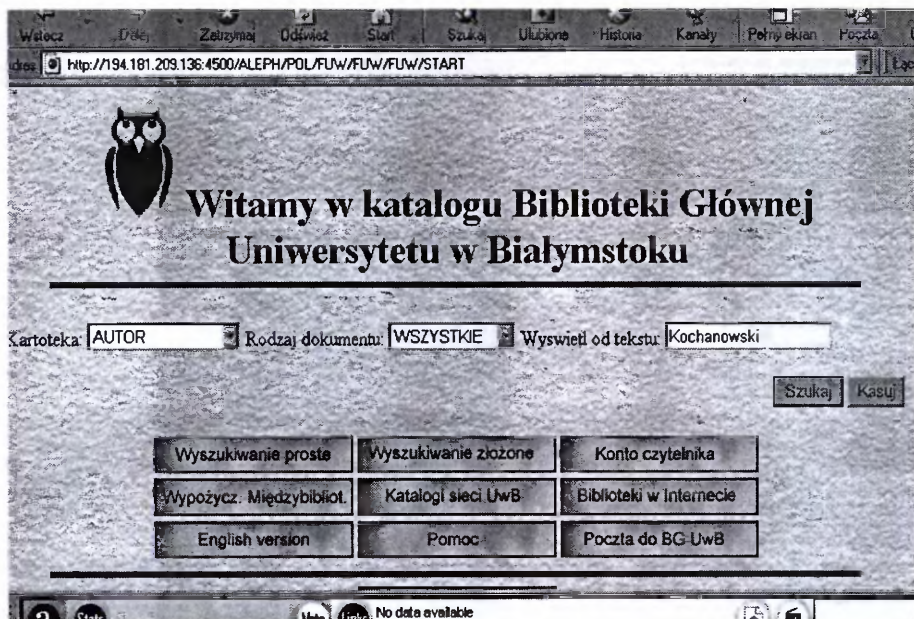

Rys. 119. Strona główna Biblioteki UMK w Toruniu

- Biblioteka Uniwersytetu w Białymstoku <http://bg.uwb.edu.pl/>

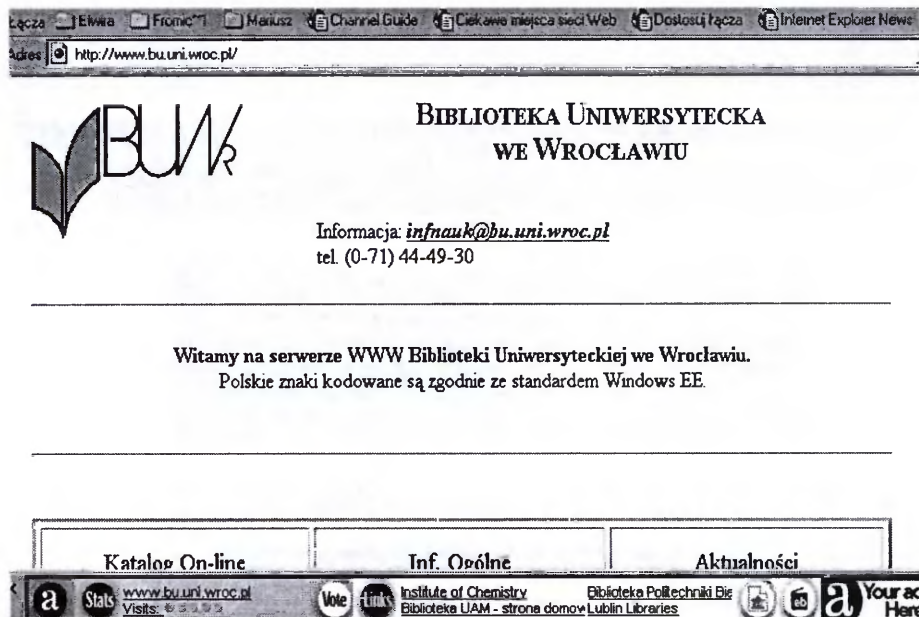

Rys. 120. Strona główna Biblioteki Głównej Uniwersytetu w Białymstoku

Rys. 121. Katalog online Biblioteki Głównej Uniwersytetu w Białymstoku

- Biblioteka Uniwersytetu we Wrocławiu <http://www.bu.uni.wroc.pl/>

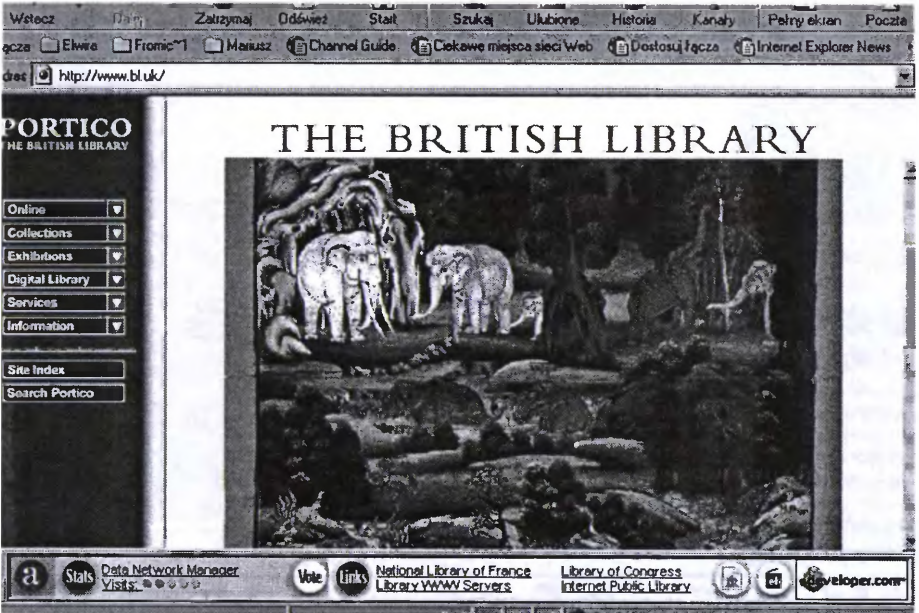

Rys. 122. Strona główna Biblioteki Uniwersytetu we Wrocławiu

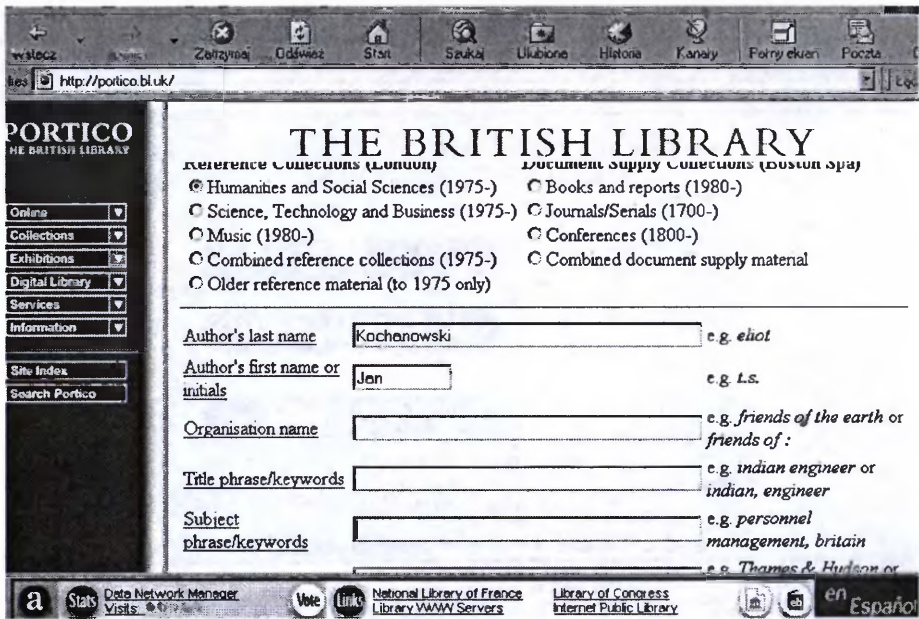

Rys. 123. Katalog online Biblioteki Uniwersytetu we Wrocławiu

- British Library <http://www.bl.uk/>

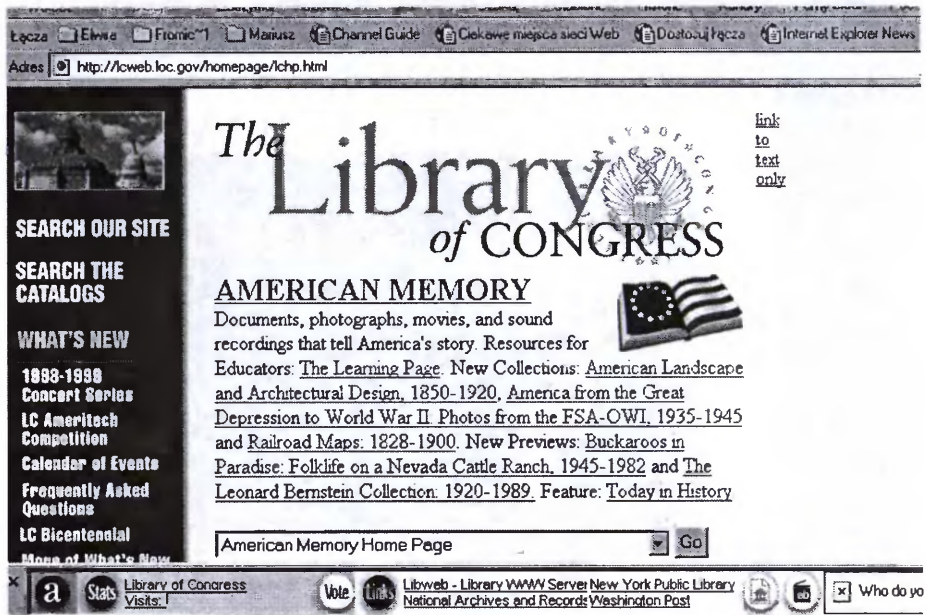

Rys. 124. Strona Główna British Library

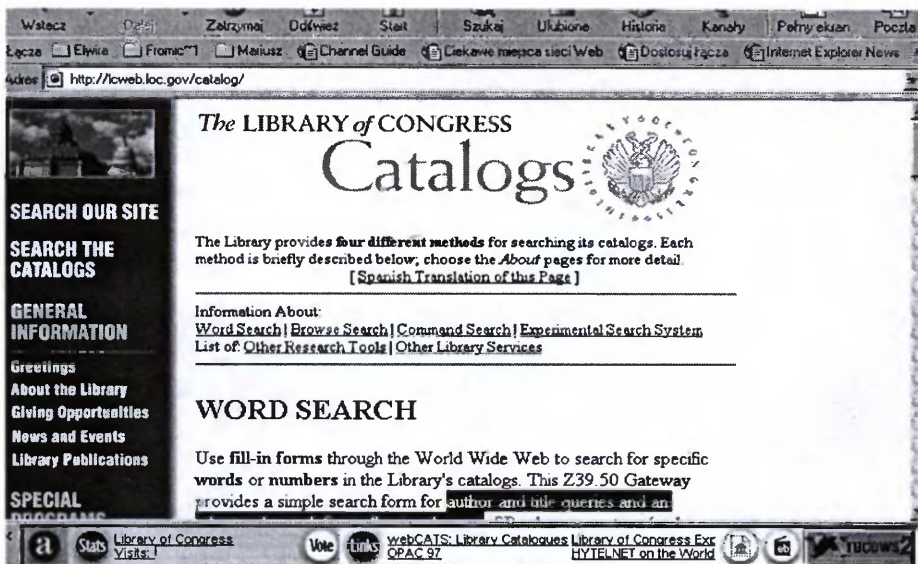

Rys. 125. Katalog online British Library

- Electric Library <http://www.elibrary.com/>
- The Internet Public Library <http://www.ipl.org/>
- Library of Congress <http://lcweb.loc.gov/homepage/lchp.html>

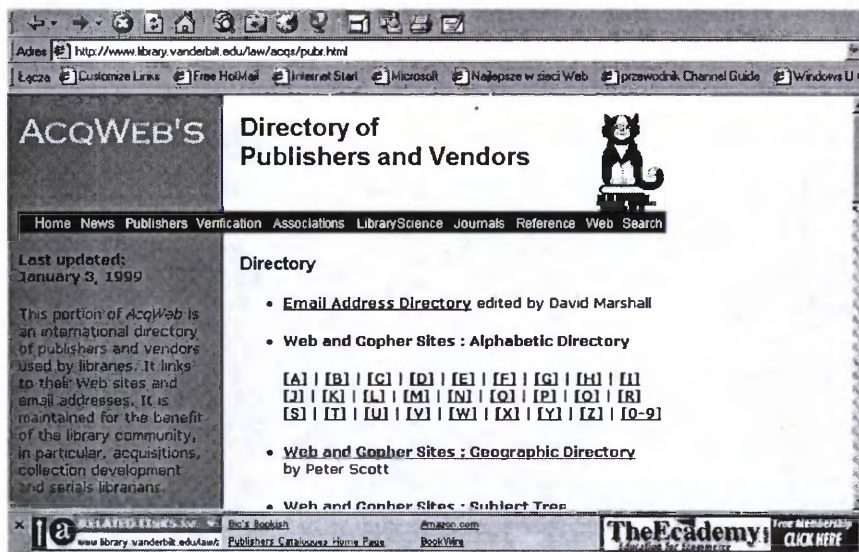
Rys. 126. Strona Główna Library of Congress

Rys. 127. Katalog online Library of Congress

5.8. KSIĄŻKI, KSIĘGARNIE, WYDAWCY I DOSTAWCY

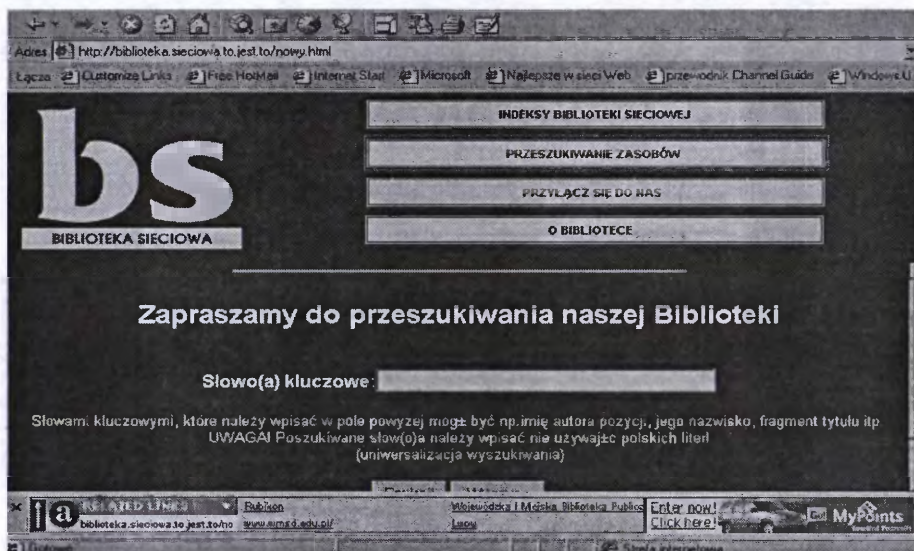
- ACQ WEB'S Directory of Publishers and Vendors
<http://www.library.vanderbilt.edu/law/acqs/pubr.html>

Rys. 128. ACQ WEB'S Directory of Publishers and Vendors

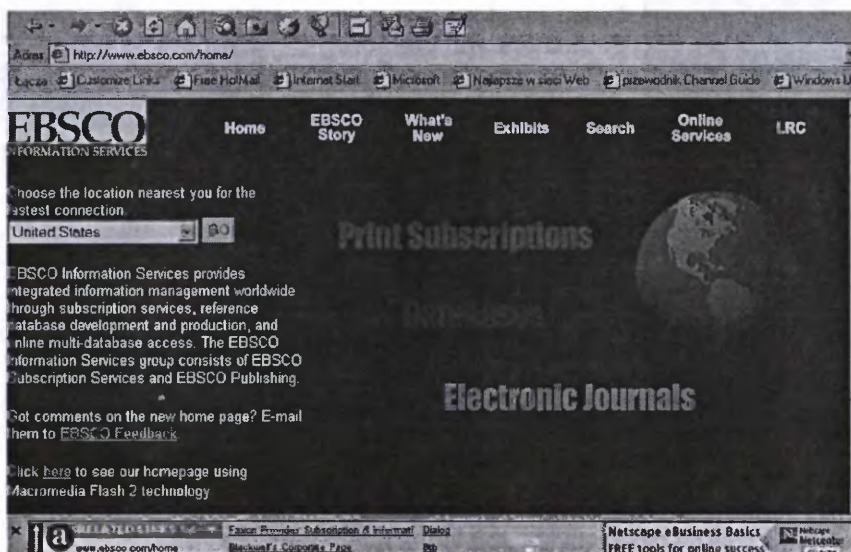
- Adresy wydawców, księgarń w Serwisie Książki.
<http://www.ksiazki.pl/serwis/katalog/index.html#wydawnictwa>
- Amazon – najbardziej znana księgarnia internetowa <http://www.amazon.com/>

- Biblioteka sieciowa <http://biblioteka.sieciowa.to.jest.to/nowy.html>

Rys. 129. Biblioteka sieciowa

- Booktalk (rozmowy o książkach poprzez internet) <http://www.booktalk.com/>
- Book Web <http://www.ambook.org/>
- BookWire <http://www.bookwire.com/>
- BookZone – Super Catalog <http://www.bookzone.com/>
- Books A to Z <http://www.booksatoz.com/>
- Books Com a service of netmarket <http://www.books.com/>
- EBSCO Information Services <http://www.ebsco.com/home/>

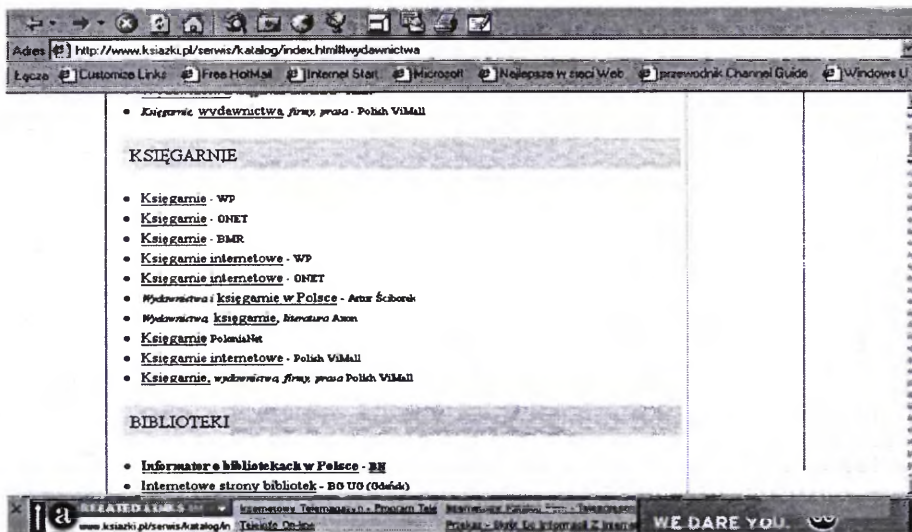

Rys. 130. EBSCO – dostawca czasopism, również na terenie Polski

- Elsevier Science <http://www.elsevier.nl/>
- Internet Bookshop <http://www.bookshop.co.uk/hme/hmepage.asp>
- Internetowy katalog wydawniczy <http://www.ksiazka.com.pl/>
- IPS (International Publishing Service) <http://www.ips.com.pl/index.html>
- Lange & Springer <http://lange.springer.de/>
- Komiks online
<http://www.geocities.com/Area51/Zone/6714/pl/mag/brcr3pl.htm>
- Książki online <http://www.agh.edu.pl/e-books.html>
- Pierwszy polski internetowy serwis książki <http://www.ksiazki.pl/>

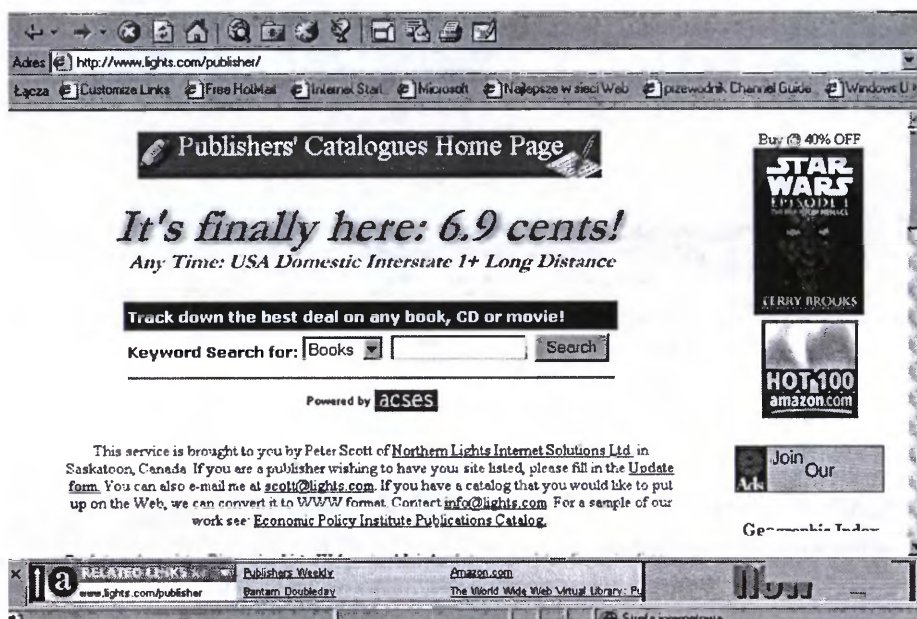

Rys. 131. Pierwszy polski internetowy serwis książki

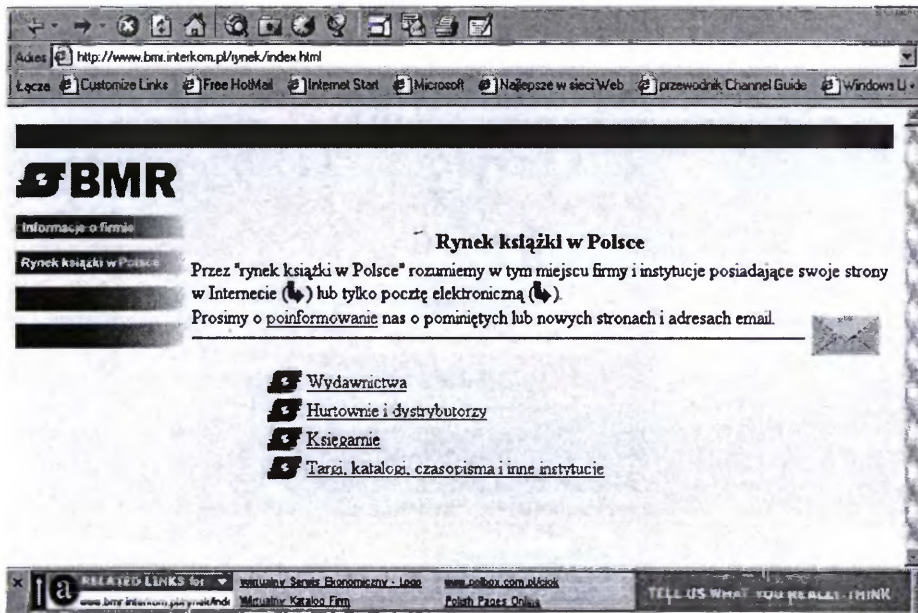
Rys. 132. W tym serwisie adresy wydawców, księgarń itp.

- Komiks polski <http://polski.komiks.to.jest.to/index.html>
- Księgarnie dostępne w Internecie
http://ares.filg.uj.edu.pl/miks/ibin/vb/ksiegarn_int.html
- Publishers' Catalogues and Vendor Information
<http://www.lib.auburn.edu/acq/docs/pubs.html>

Rys. 133. Publishers' Catalogues Home Page

- Księgarnie w polskim internecie
<http://eos.umcs.lublin.pl/~scibek/KSIEGI/ksieg.htm>
- Lista księgarń internetowych
<http://gate.math2.us.edu.pl/~dukaj/bibliogr/bkstores.html>
- Onet.pl hasło księgarnie <http://pzi.onet.pl/biznes/firmy/ksiegarnie/>
- Onet.pl hasło wydawnictwa <http://pzi.onet.pl/biznes/firmy/ksiegarnie/>
- Publishers Weekly Onlines <http://www.bookwire.com/pw/pw.html>
- Publishers' Catalog Home Page <http://www.lights.com/publisher/>
- Publishing Companies Online <http://www.edoc.com/ejournal/publishers.html>
- Rynek książki w Polsce <http://www.bmr.interkom.pl/rynek/index.html>

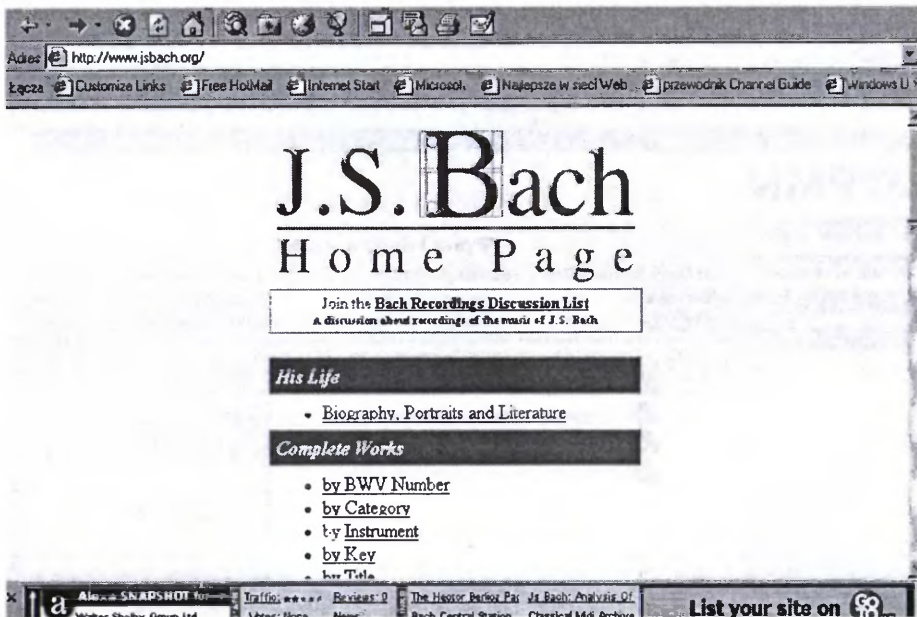

Rys. 134. Rynek książki w Polsce

- The Online Books Page <http://www.cs.cmu.edu/books.html>
- World Wide Web Virtual Library : Publishers
<http://www.comlab.ox.ac.uk/archive/publishers.html>
- Wydawnictwa, księgarnie, publikacje
<http://www.zakupy.centrum.pl/ksiegarnie.htm>
- Wydawnictwa i księgarnie w Polsce
http://eos.umcs.lublin.pl/~scibek/za_wyd.htm
- Wydawnictwa w polskim internecie
http://eos.umcs.lublin.pl/~scibek/KSIEGI/Za_wyd_f.htm

5.9. ADRESY SERWERÓW POŚWIĘCONYCH MUZYCE

- Bach Johann Sebastian <http://www.tile.net/tile/bach/>
- Beethoven Ludwik van <http://magic.hofstra.edu:7003/immortal/index.html>
- Berlioz Hector <http://www.deltanet.com/%7Educky/berlioz.htm>
- Chopin Fryderyk <http://weber.u.washington.edu/~sbode/music/piano.html> ;
<http://www.chopin.pl/>
- Classical Music Pages <http://w3.rz-berlin.mpg.de/cmp/>
- Czajkowski Piotr Ilicz <http://www.odyssey.net/subscribers/scior/pit.html>
- Gershwin George <http://www.sju.edu/~bs065903/gershwin/homepage.htm>

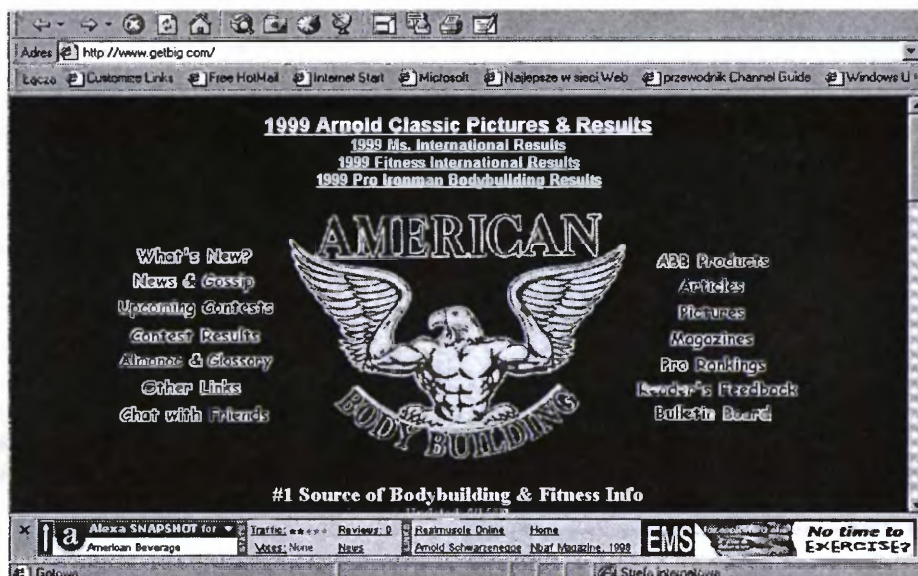

Rys. 135. Strona poświęcona J. S. Bachowi

- Haendel Georg Friedrich <http://www.intr.net/bleissa/handel/home.html>
- Liszt Franciszek <http://www.d-vista.com/OTHER/franzliszt.html>
- Mozart Wolfgang Amadeusz <http://www.frontiernet.net/~sboerner/mozart/x>
- Penderecki Krzysztof <http://gaylord.async.vt.edu/Music/Penderecki.html>
- Prokofiew Sergiusz <http://web.mit.edu/eniale/www/music/prok.html>
- Schumann Robert <http://pantheon.cis.yale.edu/%7Ejameson/schumann.html>
- Strauss Johan <http://www-civeng.rutgers.edu/people/vedrana/frame.html>
- Wagner Ryszard <http://users.utu.fi/h/hansalmi/wagner/x>

5.10. ADRESY INTERNETOWE WITRYN POŚWIĘCONYCH SPORTOWI

- Aerobik <http://magnolia.grove.ufl.edu:1234/>
- Aikido <http://www.v-lo.krakow.pl/~ju-bushi/web2.htm>
- American Body Building <http://www.getbig.com/>
- Arnold Schwarzenegger <http://www.schwarzenegger.com/>
- Bodybuilding Pictures <http://www.skantech.com/gympics/>
- Boxerobics
<http://www.ourworld.compuserve.com/homepages/ianmeck/boxhome.html>
- Dzieci i sport <http://www.bennygoodsport.com/>
- Health & Fitness <http://www.worldguide.com/Fitness/hf.html>

Rys. 136. Strona poświęcona kulturystyce

- Java Gym <http://www.src-net.com/JavaGym/jgchart.htm>
- Real muscle online <http://www.realmuscle.com/>
- Sports One <http://www.sportsone.com/>
- The Internet's Fitness Resources <http://www.netsweat.com/>
- Yoga <http://poweryoga.com/>

5.11. INNE ADRESY BARDZIEJ LUB MNIEJ PRZYDATNE

- Wirtualny sklep – <http://zakupy.supermedia.pl>
- Picture Place <http://www.ids.net/picpal/index.html>
- CDNOW <http://www.cdnw.com/>

Gry:

- The Electronic Arts Web <http://www.ea.com/>
- The Games Domain <http://www.gamesdomain.com/>
- Gid's Web Games <http://www.gids-games.com/>

Instytucje kulturalne:

- City Net <http://www.city.net/>
- Computer Museum of America <http://www.computer-museum.org/>
- Guide to Museums nad Cultural Resources on the Web
<http://www.lam.mus.ca.us/webmuseums/>
- Historical Computer Society <http://www.cyberstreet.com/hcs/hcs.htm>
- Home Page for Hellas (Greece) <http://www.fortnet.gr/hellas/hellas.html>
- Internet Movie Database <http://www.msstate.edu/Movies/welcome.html>
- MTV <http://www.mtv.com/>
- Muzeum Leonarda da Vinci <http://www.leonardo.net/museum/main.html>

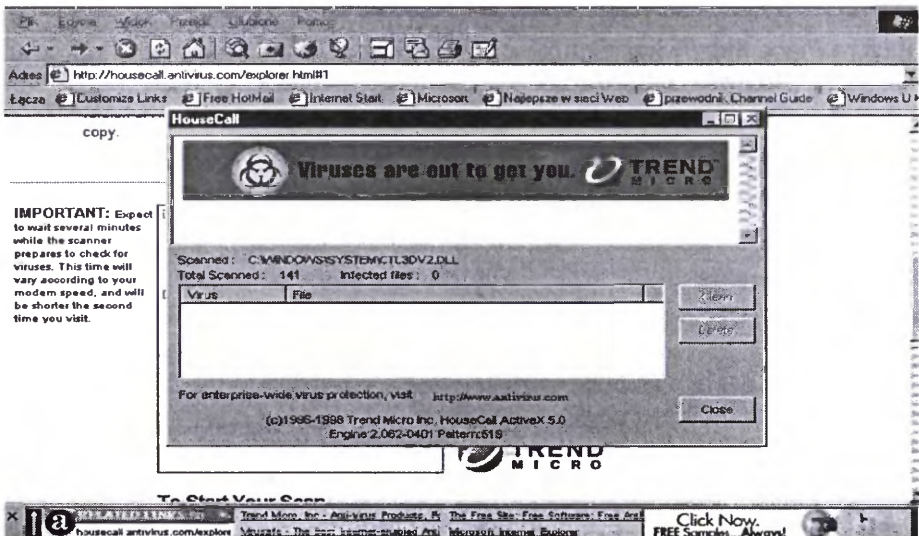

Rys. 137. Muzeum komputerów

- Muzeum w Luvrze <http://mistral.enst.fr/~pioch/louvre>
- Paris <http://www.paris.org/>
- RMF FM <http://www.rmfm.pl/>
- The Official Interactive Guide to the Academy Awards <http://oscars.guide.com/>
- The Surrealism Server <http://pharmdec.wustl.edu/juju/surr/surrealism.html>
- The Ultimate Band List – katalog zespołów <http://ubl.com/>
- Wirtualna galeria Mleczki <http://www.ict.pwr.pl/local/mleczko.html>

Programy antywirusowe

- Serwer sprawdzający Twój komputer <http://housecall.antivirus.com/>

Rys. 138. Program antywirusowy sprawdza zdalnie twój komputer

- ViruSafe & EliaShim sites have been replaced <http://www.virusafe.com/>
- INTRIN Sec. <http://www.intrinsec.com/>
- The free site: Free anti-virus software <http://www.thefreesite.com/antivirus.htm>

Badania internetowe

- Badania użytkowników Internetu <http://www.winter.pl/uzytkownikow.html>
- Badania Polishword <http://www.polishworld.com/polnet96/scorespol.htm>
- Badania użytkowników Internetu <http://badanie.ae.krakow.pl/>

Organizacje bibliotekarskie

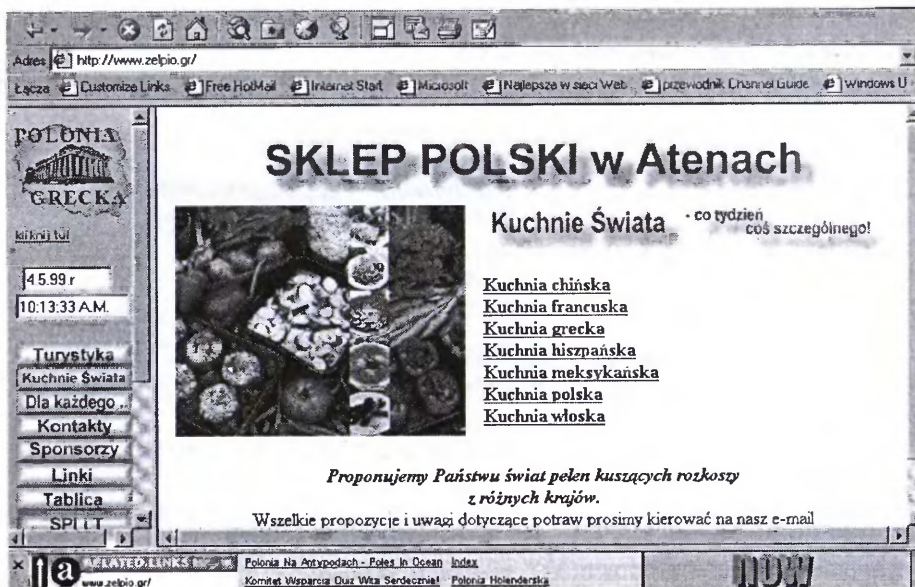
- American Library Association <http://www.ala.org/>
- ASLIB <http://www.aslib.co.uk/index.html>
- MARC STANDARDS <http://rs7.loc.gov/marc/marc.html>
- Online Computer Library Center <http://www.oclc.org/oclc/menu/home1.htm>
- School Libraries on the Web <http://www.voicenet.com/~bertrand/libs.html>
- Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich <http://ciuw.warman.net.pl/alf/sbp/>

Organizacje międzynarodowe

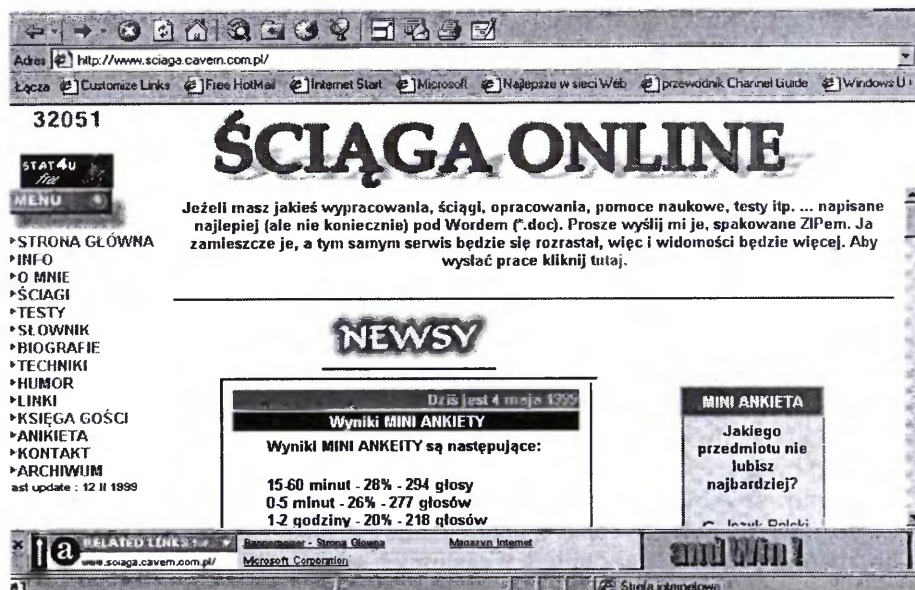
- Council of the European Union <http://ue.eu.int/summ.htm>
- United Nations High Commissioner for Refugees <http://www.unhcr.ch/>
- UNESCO <http://www.unesco.org/>
- UNICEF <http://www.unicef.org/>
- IFLA <http://www.ifla.org/>
- ISO <http://www.iso.ch/welcome.html>
- ONZ <http://www.un.org/>

Inne

- BrowserWatch <http://www.ski.mskcc.org/browserwatch/>
- Elektroniczne kartki pocztowe <http://postcards.www.media.mit.edu/pstcards/>
- Elektroniczne kartki pocztowe <http://www.ceti.com.pl/~zm/postcards/index.htm>
- Horoskopy <http://www.lucknet.com/>
- Lycos download Library
<http://www.lycos.com/computers/miniguide/zdnet/downloads/>
- Lista polskich sklepów internetowych <http://www.okazja.com/lpsi/>
- Net Popup <http://www.vtoy.fi/%7Emalo/netpopup.html>
- oprogramowania <http://www.sharware.com/>
- oprogramowania <http://www.download.com/>
- PeopleLink <http://plnk.peoplelink.com/plnk/peoplelink/>
- The Internet Public Library <http://ipt.sils.umich.edu/>
- Windows on Italy <http://www.mi.cnr.it/WOI/>
- Wycieczka na Tasmanię Interactive Tour of Tasmaina
<http://info.utas.edu.au/docs/tastour/tourhome.html>
- Kuchnie świata <http://www.zelpio.gr/>
- Matura <http://dhtold.iq.pl/matura.html>
- Ściaga maturalna <http://www.sciaga.pl/prace/jpolski/>
- Ściaga online <http://www.sciaga.cavern.com.pl/>

Rys. 139. Kuchnie narodowe

Rys. 140. Ściagi dla maturzystów

- Świat Internetu <http://www.fema.krakow.pl/info/local/fswiat.htm>
- Warszawska giełda papierów wartościowych <http://www.atm.com.pl/~giełda>
- Wyszukiwarka Hoteli na świecie <http://ase.net/>

5.12. ĆWICZENIA RAZ JESZCZE...

Ćwiczenie (1)

Otwórz Internet Explorer, wpisz adres <http://home.microsoft.com/> i wciśnij klawisz **enter**. Na stronie tej znajdują się linki do kilku wyszukiwaczy. W puste pole **Search the Web for** wpisz słowo **biblioteka**, następnie wybierz **AltaVista** i naciśnij przycisk **Go**. Podaj liczbę wyszukanych informacji. Wejdź w kilka podanych linków i wprowadź kilka adresów do ulubionych w swoim folderze **Imię** w podfolderze **biblioteki**, przejrzyj wybrane przez **AltaVistę** korelacje, zawęż wybór do języka polskiego. Załóż także kolejny podfolder dla **szperaczy internetowych** i dodaj do **Ulubionych** adres wyszukiwarki **AltaVista**. Spróbuj jeszcze raz ze słowem **library**. Jaki jest wynik wyszukanych adresów?

Ćwiczenie (2)

Otwórz Internet Explorer i wywołaj stronę <http://home.microsoft.com/>, na której znajdują się linki do kilku wyszukiwaczy. W puste pole **Search the Web for** wpisz słowo **biblioteka**, następnie wybierz **Infoseek** i naciśnij przycisk **Go**. Podaj liczbę wyszukanych informacji. Wejdź w kilka podanych linków i wprowadź kilka adresów do ulubionych w swoim folderze **Imię** w podfolderze **biblioteki**. Porównaj ten wynik z wynikiem poprzedniego ćwiczenia. Zawęż wybór do Polski i przeszukaj wśród wyszukanych rezultatów. Dodaj do **Ulubionych** adres wyszukiwarki Infoseek i zapisz w podfolderze **szperaczy internetowych**. Spróbuj jeszcze raz ze słowem **library**. Jaki jest wynik wyszukanych adresów?

Ćwiczenie (3)

Uruchom program Internet Explorer i wpisz w pole adresu <http://www.amg.gda.pl/szukaj.html>. W wyniku otrzymasz kolejne adresy wyszukiwarek z podziałem na zagraniczne i polskie. Zarejestruj ten adres w **Ulubionych** we właściwym podfolderze. Uruchom link do Polskiego Infoseeka (zarejestruj ten adres także w **Ulubionych**) i spróbuj jeszcze raz w polu do wyszukiwania wpisać słowo **biblioteka**. Wśród wyszukanych wyników zawęż poszukiwania do **Polski**. Uporządkuj dane chronologicznie. Jaki jest wynik? Spróbuj ponownie, tym razem ze słowem **library**. Jaki jest jej wynik?

Ćwiczenie (4)

Otwórz stronę IE z menu **Start =>** poleceniem **Uruchom**, wpisując w pole wyboru adres <http://rainbow.mimuw.edu.pl/~pkeplicz/npsp/Sownik.html>. Znajdź na tej stronie poleceniem **Edycja => Znajdź na tej stronie** następujące wyrażenie „białe wino i owoce”...

Ćwiczenie (5)

Otwórz IE i znajdź stronę Polityka online <http://www.polityka.pol.pl/>. Poszukaj jakiś ciekawy artykuł i zapisz go na dysku C w swoim katalogu **Imię**

Ćwiczenie (6)

Wyszukaj w Internecie poprzez Internetowy Poszukiwacz grafiki o nazwie **cat.jpg**. Aby tego dokonać, należy w **polu nazwy** wpisać nazwę pliku, następnie wybrać w folderze **ustawienia** anglojęzyczne szperacze internetowe. Teraz kliknij na ikonę **szukaj**. Po wyszukaniu wielu obrazów proszę poprzez **filtr** usunąć **duplikaty** a następnie zapisać listę w folderze **Moje dokumenty** i wysłać ją do przeglądarki. Znajdź kilka ilustracji, wybierz jedną i zapisz w swoim katalogu **Imię**.

Ćwiczenie (7)

W Internet Explorer powróć na strony Nowego Słownika Pijackiego wskaźnikiem **Back** (<=) a następnie powróć do strony z ilustracją kota poprzez ikonę **Forward** (=>).

Ćwiczenie (8)

Znajdź adres Wydawnictwa Znak poprzez jedną z wyszukiwarek np. Infoseek <http://infoseek.icm.edu.pl/>. Poszukaj na stronach tej Oficyny książki W. Marciszewskiego: Sztuczna inteligencja i T. Bieniasa: Internet. Przeczytaj opis, skopiuj go i zapisz jako plik w swoim folderze **Imię**. Wydrukuj tę stronę.

Ćwiczenie (9)

W polu adresu wpisz <http://www.poszukiwacz.pl/>, kliknij na link **download** a następnie kliknij na link **IP_190.exe** ściągający program Internetowego Poszukiwacza, zapisz go na swoim dysku w utworzonym przez siebie folderze **Instalacje**. Będzie to folder, w którym zawsze będziesz rejestrować kolejne ściągane z Internetu nowe oprogramowania. W trakcie ściągania programu IP uruchom nowe okno Internet Explorer klikając na ikonę IE. Po ściągnięciu programu IP kliknij na plik **IP** z rozszerzeniem **.exe** i zainstaluj go zgodnie z kolejnymi poleceniami.

Ćwiczenie (10)

Uruchom Internetowego Przeszukiwacza i w **polu nazwy** zapisz wyszukiwane pojęcie np. **library**, następnie sprawdź w jakich szperaczach internetowych będziesz przeszukiwać. Uruchom ikonę **ustawienia**. Możesz uruchomić wszystkie szperacze. Następnie kliknij na ikonę **szukaj**. Po zakończeniu pracy poprzez **Filtr =>usuń powtarzające się duplikaty** i zapisz wynik poszukiwań we własnym folderze w podfolderze nowo utworzonym np. pod nazwą **Wyszukane zasoby** oraz z menu **Plik => wyślij listę do przeglądarki**. Możesz zacząć przeglądanie wyszukanych linków. Pamiętaj o tym, że za każdym razem do listy możesz wrócić poprzez ikonę **<= wstecz**. Zwróć uwagę, że wyszukane zasoby niezbyt dokładnie odzwierciedlają twoje zapytanie. Wpisz do IP inne hasło np. **Samorząd terytorialny** uruchamiając tylko polskie szperacze, wybierasz je z ikony **ustawienia**.

Ćwiczenie (11)

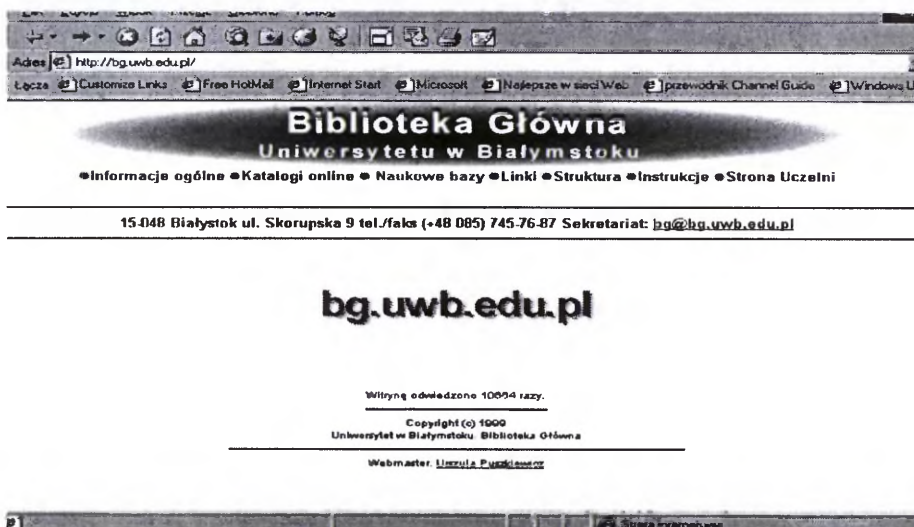
Otwórz przeglądarkę Internet Explorer i wpisz adres Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego <http://ciuw.warman.net.pl/alf/buw/>. Zwróć uwagę, że zmieniono adres tej biblioteki, możesz klikając na link znajdujący się na stronie dotrzeć do

jej aktualnej strony. Sprawdź jaki jest teraz adres BUW (<http://www.buw.uw.edu.pl/>). Sprawdź kiedy była ostatni raz aktualizowana ta strona. Porównaj ją z ilustracją na s. 96.

To samo sprawdź w stosunku do Biblioteki Głównej Uniwersytetu w Białymstoku (<http://www.fuwb.edu.pl/~bgfuw/>). Zwróć uwagę na tekst informacji. Brak jest odnośnika do właściwej strony. Napisz zatem ręcznie adres: <http://bg.uwb.edu.pl/> i sprawdź różnice pomiędzy ilustracją na s. 98 a obecną stroną. Sprawdź także datę jej aktualizacji. Spróbuj wśród prezentowanych na stronach podręcznika znaleźć strony, które zostały w międzyczasie zmienione. Kiedy nastąpiła przypuszczalna zmiana?

Rys. 141. Zmieniona strona główna BUW (15.03.1999)

Rys. 142. Zmieniona strona główna Biblioteki Głównej Uniwersytetu w Białymstoku (brak daty aktualizacji)

Ćwiczenie (12)

Poszukajmy teraz kolejnego programu niezbędnego do ściągania większych plików pod nazwą **NetVampire**, jest to program, który bez względu na komplikacje z połączeniami w sieci będzie czekał i wznawiał połączenia aby skończyć ściąganie pliku. Jest to bardzo przydatne narzędzie umożliwiające zakończenie przerwanych połączeń i ściąganie w całości poszukiwanych programów.

Zalogujmy się do serwera zawierającego różnego rodzaju programy serwerowe, tj. takie, z których można przynajmniej przez jakiś czas lub na stałe korzystać bez wykupienia licencji. Wpisz adres <http://tu cows.edu.pl/>. W polu wyszukiwawczym wpiszmy nazwę programu **NetVampire**⁹. Zostało pokazane miejsce, z którego możemy ściągnąć plik. Kliknijmy na **Download Managers**. Zapiszmy plik już w założonym wcześniej folderze Instalacje. Następnie zainstalujmy program według poleceń. Możesz także wpisać adres <http://www.tucows.com/>, następnie wybierz Europę i jeden z serwerów znajdujących się w Polsce. Kolejne kroki jak wyżej.

Ćwiczenie (13)

Teraz mapy. Na serwerze **YAHOO** jest link do map. Znajdź adres serwera wśród adresów przez ciebie zapisanych w Ulubionych. Po wywołaniu strony kliknij **MAPS**. Ujrzysz dwa pola, w których należy wpisać adres w USA. Np. Ulica **HURON** w Chicago lub 5 (w domyśle aleja) New York. Po ukazaniu się mapy kliknij na jej wybrany fragment. Spróbuj to powtórzyć. Na serwerze wyszukującym mapy <http://www.mapquest.com/> złóż swoje zapytanie o Biały-stok Starsielce. Odpowiedź cię zaskoczy.

Ćwiczenie (14)

Otwórz w IE **Wielką Internetową Encyklopedię Multimedialną**, która znajduje się pod adresem <http://www.encyklopedia.pl/>. Poszukaj kilku wybranych haseł: bibliotekoznawstwo, informacja naukowa, bibliografia, heurystyka, komputeryzacja bibliotek, chemia organiczna, pies, Leleweł, atlas, metodyka itp.

Ćwiczenie (15)

Otwórzmy teraz (**WWW**ebsterDictionary) International online Dictionary <http://www.facstaff.bucknell.edu/rbeard/diction.html> i wyszukaj słowo np. dog, biolog*, information. Sprawdź jak wiele jest słów wyszukanych dla poszczególnych terminów.

Ćwiczenie (16)

Otwórz stronę podręcznika Biologii molekularnej http://www.ibb.waw.pl/bmwi/podrek/pod_main.html i sprawdź, w którym roku **P. Sharp** i **R. Roberts** otrzymali nagrodę **Nobla** za odkrycie genów podzielonych (pokazali, że w genach znajdują się regiony kodujące – eksony i nie kodujące – introny).

⁹ Strona domowa Net Vampire to <http://www.netvampire.com/>

Ćwiczenie (17)

Otwórz Internet Explorer i wywołaj stronę <http://www.altavista.com/>. Spróbuj wyszukać wyrażenia bardziej skomplikowane np. psychologię rozwoju ale nie dotyczącą dziecka. Zawęż teraz wybór do języka polskiego. W polu **Search** napisz **psychologia +rozwoj -dziec***. Jaki uzyskałeś wynik?

Ćwiczenie (18)

Otwórz Internet Explorer i wywołaj stronę <http://www.altavista.com/>. Wyszukaj wyrażenie stowarzyszenia bibliotekarskie ale nie ALA. W polu **Search** wybierz **the Web and Display the Results in Standard** napisz w polu wyboru **Library +Association – „American Library Association”**. Jaki uzyskałeś wynik? Zawęż teraz wybór do języka angielskiego. A teraz ile wyszukałeś dokumentów? Kliknij na **Refine your search** i zaznacz tylko przy bibliotekach **require**, przy innych wyrażeniach **exclude**. Jaki tym razem otrzymałeś wynik?

Ćwiczenie (19)

Otwórz Internet Explorer i wywołaj stronę <http://www.altavista.com/>. Wyszukaj teraz nazwiska osób znanych. W polu **Search** napisz „**Walesa Lech**”. Zawęż teraz wybór do języka polskiego. Jaki uzyskałeś wynik? W polu **Search** napisz **walesa lech**. Zawęż teraz wybór do języka polskiego. A teraz ile wyszukałeś dokumentów? Zwróć uwagę na zawężenie ilości uzyskanych dokumentów przy właściwym zapisie nazwiska i imienia wyszukiwanego wyrażenia.

Ćwiczenie (20)

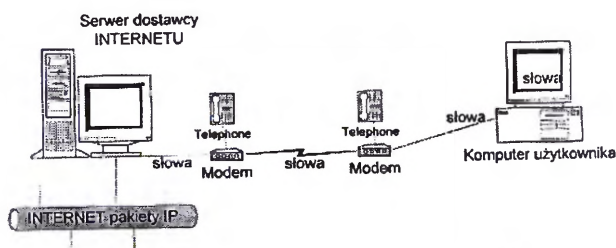
Dla programu TINY TERM uruchomimy zainstalowany już **NetVampire**, skopiujmy adres serwera **ftp** zaznaczając nazwę i używając klawiszy skrótu **Ctrl+C**. Teraz wejdź do folderu **job** i w **add** w miejscu URL wklej skopiowany adres poleceniem klawiszy skrótu **Ctrl+V**. Potwierdź i czekaj aż NetVampire pokaże, że wykonał pracę.

6. POŁĄCZENIE Z INTERNETEM

Połączenie z siecią zapewniają dostawcy usług internetowych¹ poprzez łącza stałe lub standardowe, łącza telefoniczne i modem, łącza satelitarne i radiowe. Dostawcy usług internetowych oferują szybkie połączenia o zasięgu światowym za cenę ułamka kosztów związanych z utworzeniem i utrzymaniem sieci rozległej (WAN). Do grona dostawców należą zarówno małe, lokalne firmy oferujące połączenia komutowane² użytkownikom prywatnym, jak i olbrzymie przedsiębiorstwa o zasięgu globalnym, jak Telekomunikacja Polska S.A., czy średnie, w tym także Centrum Informatyki „ZETO” S.A.

Jeszcze kilka lat temu większość użytkowników miała dostęp do Internetu zazwyczaj za pośrednictwem dedykowanego komputera lub stacji roboczej mającej stałe połączenie z siecią w pracy. Dziś coraz więcej osób korzysta z Internetu w domach. Oferowane są dwa podstawowe rodzaje połączenia telefonicznego z Internetem:

- połączenie konwencjonalne,
- połączenie protokołowe.

Rys. 143. Połączenie konwencjonalne

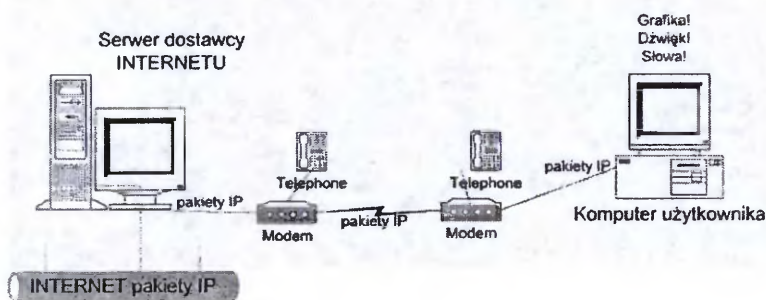
Połączenie konwencjonalne polega na nawiązaniu interaktywnej sesji z komputerem połączonym z Internetem. Zdalny komputer, z którym użytkownik się połączył staje się bazą i stąd wyrusza w sieć. Komputer użytkownika pełni jedynie rolę terminala.

¹ Dostawca usług internetowych może być przedstawiony jako firma umożliwiająca przesyłanie danych na duże odległości. Przykładową listę dostawców internetowych można znaleźć w sieci WWW pod adresem <http://www2.celestin.com/pocia/index.html>

² Zwane Dial-up Link, Switched Line – tanie połączenie z Internetem nawiązywane poprzez niededykowaną linię telefoniczną.

Połączenie konwencjonalne przypomina połączenie z BBS-em³. Korzystając z własnego komputera, modemu i oprogramowania komunikacyjnego (program emulujący terminal) użytkownik łączy się poprzez telefon ze zdalnym dostawcą. Jeżeli modem po drugiej stronie linii odzwieci, użytkownik zostaje połączony ze zdalnym komputerem. Komputer użytkownika przestaje być samodzielną maszyną, gdyż pracuje teraz jako terminal (a więc w zasadzie jest to klawiatura i monitor) podłączony bezpośrednio do zdalnego komputera. Po nawiązaniu połączenia użytkownik podaje swoją nazwę i hasło. Na tej podstawie komputer może określić, czy użytkownik jest legalnym użytkownikiem tej maszyny.

Połączenie protokołowe polega na doprowadzeniu protokołu IP aż do komputera użytkownika przy użyciu jednego z protokołów linii szeregowej – protokołu PPP (Point-to-Point Protocol).

Rys. 144. Protokołowe połączenie z Internetem

Nawiązuje się także połączenie ze zdalnym komputerem, ale komputer użytkownika wymienia z nim informacje z użyciem protokołu IP. Aby skorzystać z tego rodzaju połączenia użytkownik musi mieć konto w zależności od użytego protokołu – konto PPP lub konto SLIP. Komputer użytkownika staje się pełnoprawnym komputerem w Internecie oraz bazą, z której żeglują się po Internecie. Można wykorzystać wszystkie możliwości graficzne swego komputera wykonując aplikacje sieciowe, takie jak np. WWW.

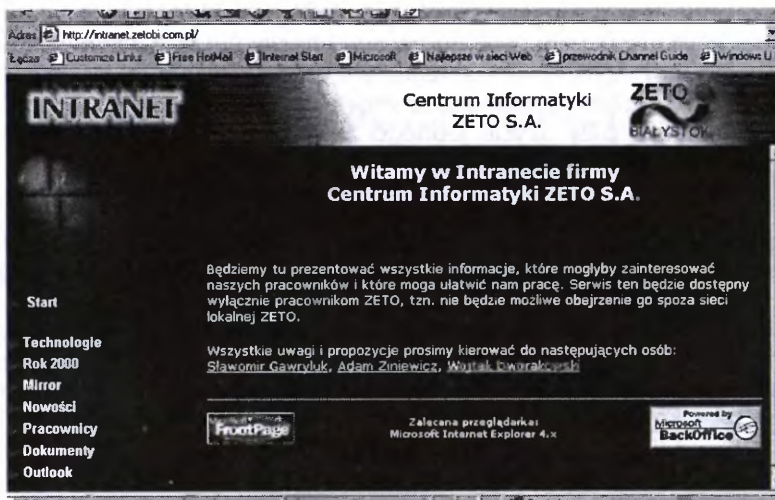
Nawiązanie połączenia protokołowego zaczyna się tak samo: użytkownik łączy się telefonicznie z modemem podłączonym do zdalnego komputera. Tym razem komputer użytkownika posiada oprogramowanie potrafiące wysłać i odbierać przez łącze szeregowe, dane w formacie wymaganym przez protokoły TCP/IP. Po nawiązaniu połączenia wysyłane są do zdalnego komputera nazwa i hasło użytkownika. Po zalogowaniu komputer użytkownika i zdalny komputer zaczynają wymieniać dane korzystając z protokołów Internetu. W ten sposób właśnie komputer użytkownika staje się pełnoprawnym komputerem w Internecie i jest bazą. Oznacza to, że aplikacje internetowe są wykonywane bezpośrednio na tym komputerze a pliki i inne dane, które są pobierane z sieci są przesyłane na ten właśnie komputer.

Oczywiście zostały tu omówione połączenia proste związane z obsługą pojedynczych komputerów. Znacznie bardziej skomplikowane są łącza wykorzystywane przez duże firmy, uczelnie czy przedsiębiorstwa, gdzie w grę

³ Na ogół duży komputer, w którego pamięci trzymane są różne pliki. Można do niego zadzwonić i założyć sobie konto. Wówczas można pisać listy do innych użytkowników, ściągać i wysyłać pliki. Nie ma możliwości połączenia z innym komputerem.

wchodzi połączenie często setki komputerów i użytkowników posiadających własne skrzynki pocztowe i dostęp bezpośredni do Internetu. W takim przypadku wykorzystuje się łącza dzierżawione i światłowodowe.

Wykorzystuje się w takich przypadkach np. łącze ASYNC lub łącze ISDN⁴ bądź wykorzystuje się dedykowane dzierżawione linie cyfrowe typu T1⁵ lub Switched⁶.

Rys. 145. Intranet – sieć wewnętrzna WWW w Centrum Informatyki ZETO S.A.

Rys. 146. Strona Intranetowa TPSA

⁴ ASYNC, ISDN to dwa typy łączy komutowanych. ISDN oferuje większą przepustowość.

⁵ T1 jest popularnym typem dedykowanej linii dzierżawionej. Oferuje przepustowość 1,544 Mb/s. Dostępne są także cząstkowe usługi T1, w których jest dzierżawiona tylko część pasma przenoszenia.

⁶ Switched 56 jest popularnym typem dedykowanej linii dzierżawionej, zapewniającym przepustowość od 56 Kb/s.

Niezbędne są wtedy m.in. routery – oparte na standardach – jest to urządzenie stanowiące połączenie, czyli bramkę, pomiędzy siecią Intranetową zwaną także LAN⁷ a Internetem.

W skład systemu może wejść Multi Protocol Router, jeżeli w firmie działa wewnętrzna sieć firmy Novell NetWare xxx, po to właśnie, aby przejść na system operacyjny UNIX. W zależności od wyboru instaluje się karty sieciowe lub modem zewnętrzny. Często też używa się zabezpieczeń sieci poprzez filtrowanie (selekcjonowanie) pakietów przychodzących do sieci z Internetu. Taką zaporą ogniową stanowi Firewall⁸ czyli mechanizm ochrony sieci przed dostępem ze strony osób nieupoważnionych i niepowołanych. (zob. s. 12, Rys. 1 Rozdz.: Wprowadzenie do Internetu).

⁷ Wewnętrzna sieć WWW przedsiębiorstwa. Intranety albo nie są połączone z Internetem, albo są odizolowane od Internetu za pośrednictwem „firewall”.

⁸ Zabezpieczenia typu „zapora ogniowa” nie pozwalają niepożądanym danym na wejście do sieci ani na opuszczenie jej. Oprogramowanie „zapory ogniowej” określa, jakie dane są autoryzowane. Zazwyczaj jest ono umieszczone na routerach lub serwerach dedykowanych.

7. INSTALACJA POŁĄCZEŃ I NIEKTÓRYCH APLIKACJI

7.1. POŁĄCZENIA KONWENCJONALNE

Aby podłączyć się w sposób konwencjonalny niezbędne są:

- telefon,
- komputer z portem szeregowym (dla modemu zewnętrznego) lub wolnym slotem (dla modemu wewnętrznego),
- modem (i przewód łączący z komputerem, jeżeli jest to modem zewnętrzny),
- oprogramowanie komunikacyjne (zwane również emulacją terminala),
- konto na maszynie dostawcy Internetu

Modem¹ należy włączyć do gniazdka telefonicznego (końcówka RJ11). Szybkość modemu determinuje szybkość połączenia. Dwa łączące się modemy (użytkownika i dostawcy) ustalają prędkość z jaką będą przysyłać dane.

Do nawiązania połączenia konwencjonalnego niezbędny jest program komunikacyjny emulujący terminal. Jest on na ogół częścią systemu operacyjnego Windows firmy Microsoft (w Windows'95 nazywa się on HyperTerminal). Niektórzy dostawcy dostarczają modemy łącznie z oprogramowaniem komunikacyjnym. Po podpisaniu umowy z dostawcą użytkownik otrzymuje konto na maszynie dostawcy. Wraz z kontem użytkownik otrzymuje hasło, które służy do identyfikacji go w celu połączenia się z założoną skrzynką pocztową.

7.2. POŁĄCZENIA PROTOKOŁOWE

Do podłączenia w sposób protokołowy niezbędne są:

- telefon,
- komputer z portem szeregowym (dla modemu zewnętrznego) lub wolnym slotem (dla modemu wewnętrznego),
- modem (i przewód łączący z komputerem, jeżeli jest to modem zewnętrzny),
- oprogramowanie realizujące protokół SLIP lub PPP i TCP/IP,

¹ Modem to urządzenie przekładające dane z postaci cyfrowej, używanej przez komputer na postać analogową używaną w liniach telefonicznych.

- konto na maszynie dostawcy Internetu z możliwością korzystania z protokołów SLIP lub PPP,
- oprogramowanie aplikacyjne (np. przeglądarka WWW).

W celu nawiązania połączenia protokołowego konieczne jest zainstalowanie oprogramowania komunikacyjnego implementującego protokół używany przez dostawcę. Pakiet powinien zawierać:

- driver protokołu,
- oprogramowanie narzędziowe pozwalające na zmiany konfiguracji, połączenie przez modem, wybieranie numeru,
- programy typu klient – korzystające z nawiązanego połączenia.

Aby efektywnie korzystać z połączenia protokołowego niezbędna jest instalacja przeglądarki, która integruje w swoich ramach wszystkie usługi oraz dodatkowo można zainstalować niektóre aplikacje, jak np. Telnet, FTP, programy usługowe typu, Finger, Whois, Ping oraz klient WWW, Gopher, poczta elektroniczna, Usenet News.

Na komputerze użytkownika w systemie Windows'95 należy zainstalować moduł Dial-Up Networking. Następnie podać należy nazwisko, numer telefonu i nazwę użytkownika. Z menu Właściwości należy ustawić Typ Serwera np. PPP i należy wybrać protokół TCP/IP. Wybierając przycisk ustawienia TCP/IP wprowadzić należy dla serwera nazwę domeny, konieczne jest także wprowadzenie co najmniej podstawowego DNS.

Przetestowanie połączenia może odbyć się przy użyciu komendy np. telnet, który to program pozwala na łączenie się z innym komputerem (zob. s. 52 Rys. 53). Jeżeli połączenie się nie udało można skorzystać z aplikacji tracert lub ping². Programy te pozwalają na identyfikację, czy możliwe jest połączenie.

```

C:\>tracert
Usage: tracert [-d] [-h maximum_hops] [-j host-list] [-w timeout] target_name

Options:
-d          Do not resolve addresses to hostnames.
-h maximum_hops  Maximum number of hops to search for target.
-j host-list  Loose source route along host-list.
-w timeout    Wait timeout milliseconds for each reply.

C:\>tracert 194.181.209.136

Tracing route to bg.uwb.edu.pl [194.181.209.136]
over a maximum of 30 hops:
  0  Bialystok-gw.nask.pl [194.92.0.6]  reports: Source quench received.
Trace complete.
C:\>tracert
Usage: tracert [-d] [-h maximum_hops] [-j host-list] [-w timeout] target_name

Options:
-d          Do not resolve addresses to hostnames.
-h maximum_hops  Maximum number of hops to search for target.
-j host-list  Loose source route along host-list.
-w timeout    Wait timeout milliseconds for each reply.

C:\>tracert 194.181.209.136

Tracing route to bg.uwb.edu.pl [194.181.209.136]
over a maximum of 30 hops:
  1    1 ms    1 ms    1 ms  B1.zetobi.com.pl [195.117.87.1]
  2    3 ms    3 ms    3 ms  192.168.0.1
  3    8 ms    7 ms    8 ms  195.117.129.85
  4   10 ms   16 ms   14 ms  194.204.128.5
  5   20 ms   14 ms   43 ms  195.164.16.77

```

Rys. 147. Testowanie programem TRACERT połączenia z serwerem 194.181.209.136

Tracert uruchamia aplikację sprawdzającą czy połączenie jest możliwe.

² Jest to najprostsza aplikacja, dzięki której można sprawdzić połączenie do jakiegoś wybranego komputera w sieci Internet.

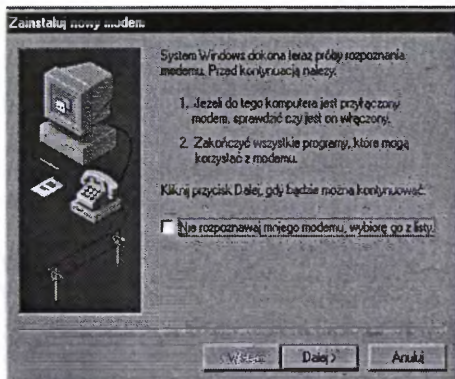
```
Tryb MS-DOS
Auto
Microsoft(R) Windows 95
(C) Copyright Microsoft Corp 1981-1996.
C:\>ping 194.181.209.136
Pinging 194.181.209.136 with 32 bytes of data:
Request timed out.
Request timed out.
Request timed out.
Request timed out.
C:\>ping 195.117.87.92
Pinging 195.117.87.92 with 32 bytes of data:
Reply from 195.117.87.92: bytes=32 time<10ms TTL=32
Reply from 195.117.87.92: bytes=32 time<10ms TTL=32
Reply from 195.117.87.92: bytes=32 time<10ms TTL=32
Reply from 195.117.87.92: bytes=32 time<10ms TTL=32
C:\>_
```

Rys. 148. Testowanie połączenia programem PING

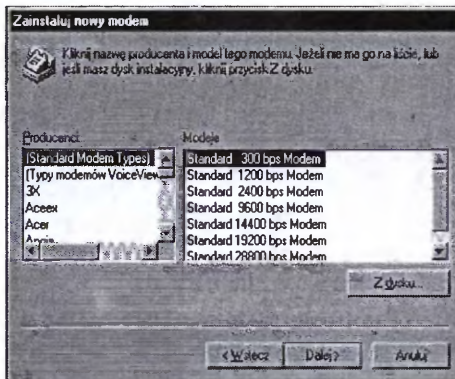
Ping do własnego komputera potwierdza właściwą jego konfigurację.

7.3. INSTALACJA MODEMU

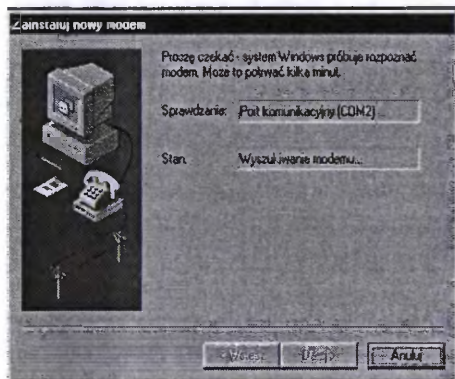
Przed konfiguracją PPP należy podłączyć fizycznie modem do komputera i go włączyć. Z panelu sterowania należy wybrać opcję dodaj nowy sprzęt:

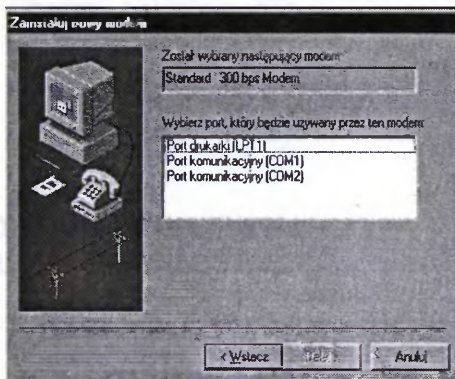
Rys. 149. Krok 1

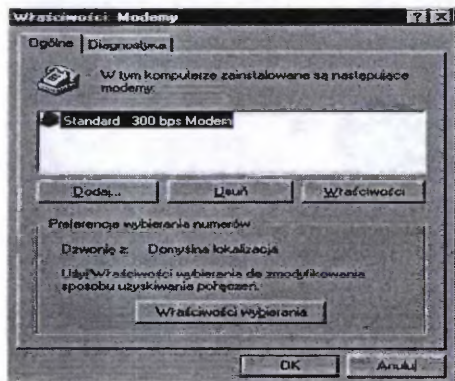
Rys. 150. Krok 2

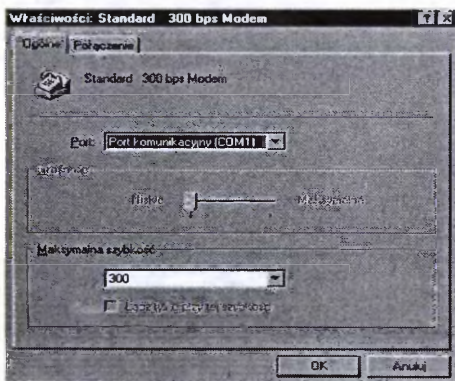
Rys. 151. Krok 3

Rys. 152. Krok 4

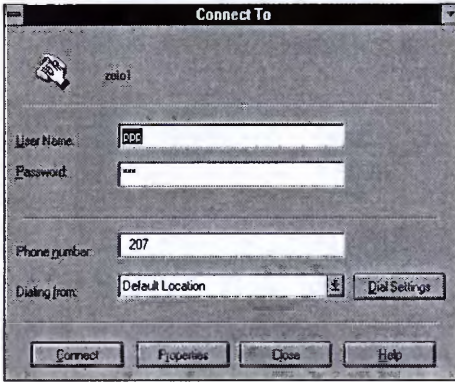

Rys. 153. Krok 5

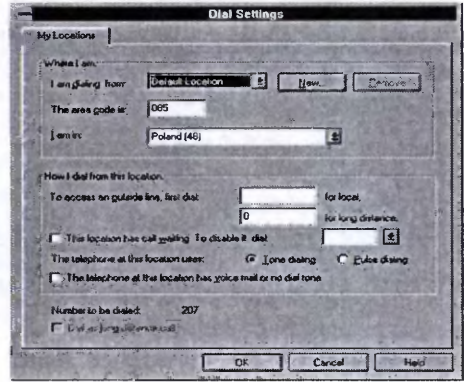

Rys. 154. Krok 6

7.4. PARAMETRY POŁĄCZENIA Z DOSTAWCĄ USŁUG INTERNETOWYCH

Rys. 155. Parametry połączenia z dostawcą usług Internetowych. -1

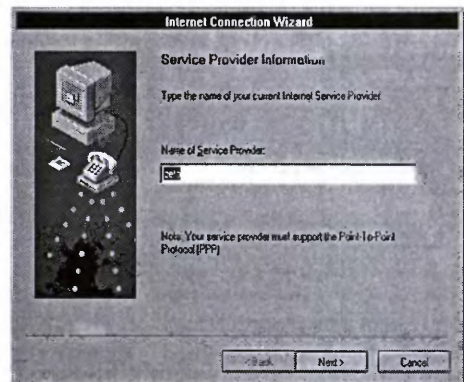

Rys. 156. Parametry połączenia z dostawcą usług Internetowych. -2

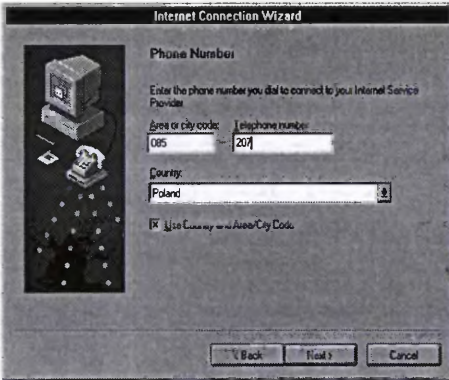
7.5. TWORZENIE I KONFIGUROWANIE POŁĄCZENIA Z DOSTAWCĄ USŁUG INTERNETOWYCH

Rys. 157. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług Internetowych 1

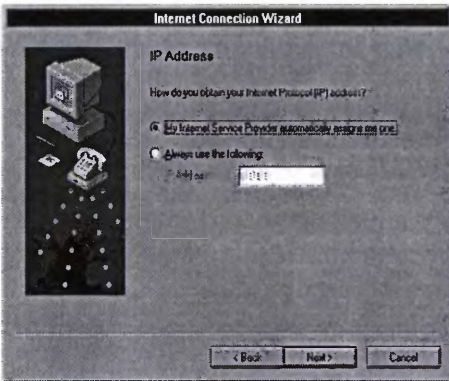
Rys. 158. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług Internetowych 2

Rys. 159. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług internetowych 3

Rys. 160. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług internetowych 4

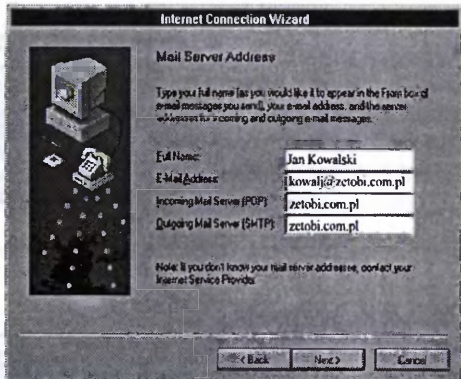
Rys. 161. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług internetowych. Konfigurowanie parametrów TCP/IP

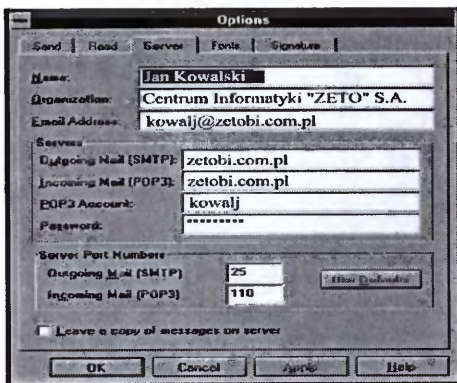
Rys. 162. Konfigurowanie połączenia z dostawcą usług Internet. Konfigurowanie parametrów DNS

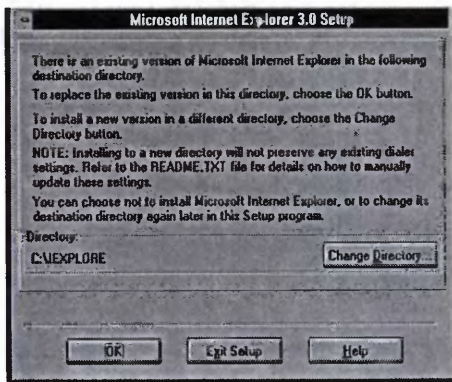
Rys. 163. Konfigurowanie połączenia z dostawcą usług internetowych. Konfigurowanie mail-a

Rys. 164. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług internetowych. Konfigurowanie mail-a

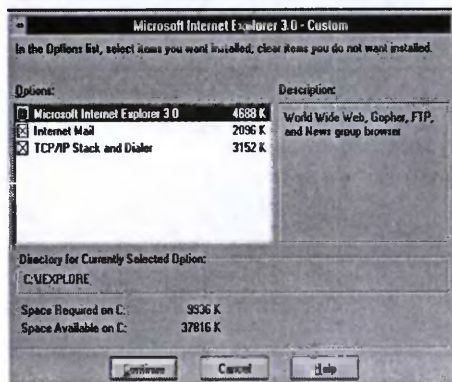
Rys. 165. Menu e-maila

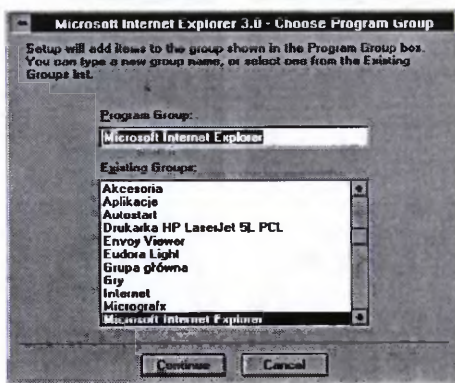
Rys. 166. Instalacja przeglądarki Microsoft Internet Explorer 1

Rys. 167. Instalacja przeglądarki Microsoft Internet Explorer 2

Rys. 168. Instalacja przeglądarki Microsoft Internet Explorer 3

Rys. 169. Instalacja przeglądarki Microsoft Internet Explorer 4

7.6. ĆWICZENIA DO ROZDZIAŁU „INSTALACJA POŁĄCZEŃ I NIEKTÓRYCH APLIKACJI”

Ćwiczenie (1)

Zainstaluj modem w systemie Windows 9x. Podłącz modem do komputera za pomocą odpowiednich kabli. Włącz zasilanie modemu. Włącz komputer. Po wyświetleniu strony Windows, system zwróci ci uwagę, że wykrył nowe urządzenie i w związku z tym należy go zainstalować. Wyświetli też kreatora instalacji sprzętu, który poprowadzi cię poprzez kolejne ekrany. Wybierz sprzęt tj. modem i sprawdź jego nazwę i nazwę firmy. Następnie kliknij na modem i wybierz właściwą firmę i nazwę sprzętu. Kliknij **Dalej=>** Kolejną informacją jaką musisz podać jest nazwa portu, do którego modem jest podłączony. Sprawdź do jakiego portu włączyłeś modem (napis nad wtyczką wyjaśni ci nazwę COM1 lub COM2). W polu **Wybierz port** zaznacz właściwy. Kliknij na przycisk **Dalej=>**. Spowoduje to otwarcie okna **Informacje lokalne**. W polu **W jakim jesteś kraju** wybierz Polskę. W polu **W jakim jesteś obszarze (lub mieście)** wprowadź numer kierunkowy twojego miasta. W polu **Jeśli dzwoniąc musisz wybrać numer linii zewnętrznej, jaki to jest numer?** wprowadź numer, jaki modem powinien wybrać, aby uzyskać połączenie z miejską siecią telefoniczną. Jeśli modem jest podłączony bezpośrednio do sieci miejskiej, wówczas w polu nie wpisuj żadnego numeru.

W oknie **Informacje lokalne**, jeśli nie wiesz w jaki sposób wybiera numer twoja centrala, bezpieczniej będzie wybrać przesyłanie impulsowe. Po podaniu wszystkich niezbędnych informacji kliknij przycisk **Dalej=>** Na ekranie pojawi się informacja, że instalacja modemu została zakończona. Kliknij zatem przycisk **Zakończ**.

Ćwiczenie (2)

Niezbędnym rozpoczęciem wędrówki w Internecie jest zainstalowanie oprogramowania komunikacyjnego. Windows 9x. jest standardowo wyposażony w taki program o nazwie Dial-Up. Z menu **Start** wybierz **Ustawienia** i kliknij na **Panel sterowania**. Następnie kliknij dwukrotnie na ikonę **Dodaj/Usuń programy**. Następnie kliknij na Instalator Windows. Zostanie wyświetlona lista elementów systemu, które można zainstalować na dysku lub z niego usunąć. Kliknij na element **Komunikacja**, następnie kliknij na **Szczegóły**. W efekcie pojawi się okno zatytułowane **Komunikacja**, w którym kliknij na znacznik przy **Dial-Up Networking**, następnie kliknij **OK**. Rozpocznie się proces automatycznej instalacji programu Dial-Up. Po jej zakończeniu ukaże się komunikat informujący.

Ćwiczenie (3)

Po zainstalowaniu programu Dial-Up należy rozpocząć instalację protokołu komunikacyjnego jakim jest protokół TCP/IP. Z menu **Start** wybierz **Ustawienia** i kliknij na **Panel sterowania**. Następnie kliknij dwukrotnie na ikonę **Sieć**. W oknie **sieć** pokazano wszystkie komponenty, które są zainstalowane, jeżeli brak w nim protokołu TCP/IP, należy kliknąć na ikonę **Dodaj**. Zostanie otwarte okno **Wybierz typ składnika sieci**. Z listy należy wybrać pozycję **Protokół**.

Kliknij **Dodaj**. Otworzy się kolejne okno **Zaznacz: protokół sieciowy**. Okno to jest podzielone na dwie części: w jednym znajdują się **Producenci**, w drugim, po prawej stronie **Protokoły sieci** zawierające listę protokołów transmisji specyficznych dla danego producenta. Kliknij w lewym oknie na pozycję **Microsoft**. Z listy **Protokoły sieci** wybierz pozycję **TCP/IP**. Następnie kliknij przycisk **OK**.

Ćwiczenie (4)

Należy teraz powiązać program Dial-Up z protokołem TCP/IP. Z menu **Start** wybierz **Ustawienia** i kliknij na **Panel sterowania**. Następnie kliknij dwukrotnie na ikonę **Karta Dial-Up**. Następnie kliknij na **Właściwości**, kolejno wybierz zakładkę **Powiązania**. Wybierz z menu **TCP/IP** klikając na znacznik. Na zakończenie wykonanych czynności system zaproponuje uruchomienie ponowne komputera zgodnie z nowymi ustawieniami. Kliknij **OK**.

Ćwiczenie (5)

Następnym etapem jest skonfigurowanie protokołu TCP/IP. Z menu **Start** wybierz **Ustawienia** i kliknij na **Panel sterowania**. Następnie kliknij na **Sieć** i wybierz protokół TCP/IP. Jeśli protokół TCP/IP jest powiązany z kilkoma urządzeniami wybierz **TCP/IP→Dial-Up**. Następnie kliknij na **Właściwości**. Wybierz zakładkę **Adres IP** i kliknij na kółeczko **Podaj adres IP**. Wpisz w miejsca do tego przeznaczone adres IP twojego komputera. Następnie przejdź do zakładki **Konfiguracja DNS** i wpisz IP serwera(ów), następnie w zakładce **Router** podaj adres IP Routera. W zakładce **Zaawansowane** określ, iż protokół TCP/IP jest protokołem domyślnym. Pozostałe zakładki ustawione są przez system. Kończąc kliknij **OK**. I tym razem system cię zapyta, czy zrestartować komputer, aby nowe ustawienia zostały zapamiętane. Kliknij **OK**.

Ćwiczenie (6)

Utwórz połączenie z serwerem internetowym udostępnionym przez Telekomunikację Polską S.A. Kliknij dwukrotnie na ikonę **Mój komputer**. Znajduje się tutaj kolejna ikona o nazwie **Dial-Up Networking**. Kliknij dwukrotnie na tę ikonę. Następnie kliknij dwukrotnie na ikonie **Utwórz nowe połączenie** i w polu **Wpisz nazwę komputera, z którym chcesz się połączyć** wprowadź nazwę identyfikującą to połączenie np. TPSA. W polu **Wybierz modem** wstaw z listy ten modem, który zainstalowaliśmy w Ćwiczeniu 1. Następnie kliknij **Dalej**. W kolejnym oknie w polu **Nr telefonu** podaj numer 0202122. Podaj także w polu **nr kierunkowy** numer do własnego miasta. W polu **Kod Kraju**, wybierz z listy **Polskę**. Kliknij **Dalej**. I na koniec **Zakończ**. W wyniku tych czynności zostanie utworzona ikona połączenia o nazwie TPSA, możesz jej skrót przenieść na pulpit komputera.

Ćwiczenie (7)

Dokonaj połączenia komputera z Internetem. Ponownie kliknij dwukrotnie na ikonę **Mój komputer**. Następnie ponownie na ikonę **Dial-Up Networking** i następnie na ikonę **TPSA**. W nowo otworzonym oknie **Połącz z** w polu **Użytkownik** podaj nazwę **ppp**. Podaj hasło, tj. powtórz **ppp**. Następnie kliknij **Połącz**. Teraz można rozpocząć żeglowanie po Internecie.

SŁOWNIK TERMINÓW INTERNETOWYCH*

Adres IP

Unikalny 32-bitowy adres w sieci Internet. Format adresu to cztery bajtowe (8 bitowe) liczby oddzielone kropkami, np. 148.81.83.98

Applet

Krótki program, stanowiący część dokumentu internetowego. Pojęcie applet jest odnoszone w Internecie do małych programów (skryptów) napisanych za pomocą języka programowania Java, firmy Sun. Applet wykonuje jakieś zadanie, np. pozwala wyświetlać animację. Applety Javy są interpretowane (akceptowane) przez przeglądarki Netscape Navigator 2.0 i Microsoft Internet Explorer 3.0 i nowsze wersje.

Archie

Sieć baz danych zawierających listy wszystkich plików dostępnych w Internecie poprzez anonimowego ftp. Aby odnaleźć żądany plik trzeba podłączyć się do tzw. archie serwera i zadać pytanie o plik.

Cache

Specjalny katalog w przeglądarce WWW, gromadzący grafikę wczytywaną w trakcie przeglądania zasobów sieci. Gdy po raz kolejny sięgamy do tej samej strony, przeglądarka wczytuje na ekran grafikę z cache'a, a nie z Internetu, co znacznie przyspiesza wczytanie całej strony. Im większy cache, tym większa możliwość magazynowania grafiki. Optymalna wielkość powinna sięgać 10-15 megabajtów.

DNS (ang. Domain Name Service)

System nazewnictwa domen w sieci Internet. Pozwala nadawać komputerom nazwy zrozumiałe dla człowieka i tłumaczy je na numery IP. Serwer DNS to komputer gromadzący i tłumaczący nazwy literowe komputerów w danej sieci na numery IP.

Domena

Nazwa podsieci, czyli też część nazwy adresu e-mail. Niektóre domeny posiadają poddomeny. Np. domeną jest .pl, .ch, .su, itp. Poddomena to np. .edu, .gov, .mil. Przykładowy adres składa się z nazwy użytkownika i domeny z poddomenami, np. `weber@complex.com.pl`

Edytor HTML

Program służący do tworzenia dokumentów internetowych w standardzie HTML. Chociaż jest możliwe zbudowanie dokumentu internetowego za pomocą każdego, nawet najprostszego edytora tekstów, edytory HTML są tworzone, aby przyspieszać i automatyzować proces konstruowania stron WWW, uwalniając użytkownika od ręcznego wprowadzania poleceń HTML. Większość edytorów pracuje w trybie „tekstowym”, wyświetlając wszystkie znaki sterujące (polecenia) HTML, niektóre pozwalają tworzyć dokumenty w trybie „graficznym”, maskując kody języka, a stosowane są też edytory pozwalające wprowadzać poszczególne elementy w sposób całkowicie zautomatyzowany, za pomocą zestawiania „klocków”.

* <http://www.complex.net.pl/net/sownik.htm> Słownik powstał w Internecie i jest jednym z istniejących na stronach www

E-mail

Poczta elektroniczna to usługa pozwalająca na przesyłanie w Internecie listów i załączników do listów w postaci plików. Każdy list musi być zaadresowany wg. schematu nazwa_użytkownika@adres_maszyny.

Przykładowo użytkownik Jacek Kowalski posiadający konto o nazwie kowal w firmie Complex Computers S.A. mógłby mieć adres: kowal@complex.com.pl gdzie kowal to nazwa konta, complex.com.pl to nazwa domeny dostawcy Internetu. Do czytania i pisania listów służą programy obsługi poczty np. Internet Mail w pakiecie MS Internet Explorer 3.0 lub wbudowany moduł w Netscape Navigatorze 3.0 GOLD. Poza tekstami można przysyłać pocztą elektroniczną także pliki binarne odpowiednio przetworzone na format tekstowy. Konwersję zapewniają ww. programy pocztowe – wystarczy jedynie załączyć do wiadomości wybrane pliki z komputera lokalnego. Skrzynka pocztowa (ang. mailbox) w której są przechowywane wszystkie otrzymane, kopie wysyłanych, jeszcze nie wysłane oraz usunięte listy. Przesyłki pocztowe, których odbiór nie został w pełni potwierdzony są umieszczane w specjalnym katalogu i po ponownym połączeniu się danego użytkownika z daną skrytką pocztową – nieodebrane wiadomości są ponownie transmitowane, aż do pełnego i potwierzonego odbioru. Jeżeli masz w swojej skrytce pocztowej zbyt duży plik (pliki), którego z różnych przyczyn nie możesz odebrać przez połączenie modemowe – musisz zgłosić się do administratora systemu celem jego usunięcia. Dopiero wtedy system zakończy próby jego przesłania.

Finger

Usługa pozwalająca stwierdzić, kto w danej chwili jest zalogowany na danym serwerze lub zebrać informacje o użytkowniku danego serwera. Przykładowo: finger@ia.pw.edu.pl podaje listę, zalogowanych na serwerze o tym adresie, użytkowników. Natomiast finger chris@ia.pw.edu.pl, podaje informacje o użytkowniku chris na serwerze ia.pw.edu.pl.

UWAGA: niektóre serwery nie zezwalają na korzystanie z tej usługi.

Formularz

Dokument internetowy, który pozwala czytelnikowi strony w interakcyjny sposób pobierać lub przysyłać informacje. Przykładem formularza może być ankieta prowadzona przez autora strony, który zbiera od czytelników informacje pewnego typu (np. wiek, płeć, wykonywany zawód, posiadany sprzęt itp.). Formularzem jest strona Ankieta w niniejszym kursie, która zawiera pola wyboru i pola tekstowe.

FTP (ang. File Transfer Protocol)

Protokół transmisji plików. Zazwyczaj usługa ftp służy do kopiowania plików z odległej maszyny do lokalnej lub odwrotnie. Działa na zasadzie klient-serwer i przeważnie z usługi korzystamy przy użyciu interaktywnej aplikacji. Zapewnia ochronę przy użyciu haseł dostępu. Anonimowy FTP pozwala na skorzystanie z ogromnych zasobów sieciowych rozmieszczonych na serwerach na całym świecie. Do takiego serwera można się zalogować używając klienta ftp, na konto użytkownika Anonymous, jako hasło podając swój adres E-mail. Dla użytkowników Windows 95 polecam rewelacyjny program ws-ftp32.

Gopher

System oparty o menu wspomagający poszukiwanie informacji w Internecie. Jest to poprzednik WWW, gdyż w chwili obecnej wszelkie możliwości gophera zostały wbudowane w przeglądarki WWW. Z hostami typu gopher można się bez problemów łączyć klientem WWW i czytać je analogicznie do klienta gopher.

Hasło (ang. password)

Ciąg znaków znanych posiadaczowi konta, służący do jego autoryzacji przy wchodzeniu do systemu. Znajomość hasła jest niezbędna, aby odpowiedzieć na pytanie o nie np. przy procedurze logowania się do systemu lub odbioru poczty

Hipertekst (ang. hypertext)

System połączeń między dokumentami, pozwalający za pomocą kliknięcia myszką na zaznaczonym obszarze przenosić się w inne miejsce dokumentu lub w ogóle do innego dokumentu.

Home page

Dokument WWW wyświetlany jako pierwszy po połączeniu się pod żądany adres. Także: własna strona użytkownika, strona macierzysta.

Host

Maszyna w sieci posiadająca własny adres IP, nazwę i należąca do domeny. Często także: komputer podłączony bezpośrednio do Internetu, pozwalający świadczyć usługi internetowe klientom.

HTML (ang. HyperText Markup Language)

Język hipertekstowy do tworzenia dokumentów używanych przez WWW. Polecenia tekstowe pozwalają na realizację tzw. linków (odsyłaczy), wyświetlanie różnych fontów, grafiki itp. Obowiązującym standardem jest HTML 2, natomiast w trakcie dyskusji znajduje się standard HTML 3, powszechnie jednak używany i coraz częściej interpretowany przez przeglądarki WWW.

Internet

Ogólnosiwiatowa sieć komputerowa, łącząca większość podłączonych do jakiegokolwiek sieci komputerów. Skupia tysiące sieci lokalnych, setki miejskich, miliony komputerów i użytkowników w krajach na wszystkich kontynentach, wykorzystując rozmaite nośniki informacji – linie telefoniczne, łącza satelitarne, linie radiowe, światłowody, skrzynki itp. W sieci udostępnione są ogromne zasoby, do których między innymi należą spisy literatury, kopie obrazów, treści książek, utwory muzyczne, informacje na dowolne tematy itp. itd. Poza tym możliwe jest porozumiewanie się pomiędzy użytkownikami za pomocą poczty elektronicznej oraz programów typu IRC. Dostęp do sieci uzyskuje się poprzez lokalną sieć komputerową, linię dzierżawioną lub łącząc się modemem do lokalnego usługodawcy internetowego (ang. internet provider), który oferuje dostęp do całej reszty świata w Internecie.

Intranet

Jest wewnętrzną, wydzieloną siecią firmy, opartą na rozwiązaniach Internetu. Dostęp do zasobów intranetu jest możliwy tylko z określonych punktów sieci. Najczęściej zasoby intranetowe są separowane od zasobów światowych przez tzw. ściany ogniowe (firewall).

IRC (ang. Internet Relay Chat)

Program typu klient-serwer, dzięki któremu osoby z dowolnego miejsca na świecie mogą porozmawiać w czasie rzeczywistym ze sobą. W tym celu łączą się z tzw. IRC Serwerem i dołączają do kanału, na którym chcą dyskutować. Możliwe jest również przesyłanie plików pomiędzy rozmówcami.

ISDN (ang. Integrated Services Digital Network)

Jest to rodzaj sieci cyfrowej łączącej wszystkie usługi telekomunikacyjne w jedną płaszczyznę. Sieć ta tworzona jest przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury, ale tylko w tych regionach, gdzie pracują cyfrowe centrale telefoniczne.

Konto (ang. account)

Każdy sieciowy system operacyjny pozwala na zakładanie kont użytkownikom. Na definicje konta składa się nazwa użytkownika, hasło, dane o użytkowniku i jego prawa dostępu. Użytkownik nie posiadający konta w danym systemie nie może się do niego dostać, chyba, że korzysta z usługi FTP i przewidziano anonimowego użytkownika.

Linia dzierżawiona (ang. leased line)

Stałe połączenie telekomunikacyjne pomiędzy dwoma odległymi punktami. Linia taka może mieć różną przepustowość i w zależności od niej cenę. Cena zależy również od długości takiej linii, natomiast nie ma znaczenia liczba przesłanych danych.

Link

Łącze – miejsce, którego kliknięcie spowoduje otworenie w przeglądarce innej strony lub połączy się z innym serwerem WWW.

Listy dyskusyjne

Coraz bardziej powszechny sposób prowadzenia publicznych rozmów w Internecie. Istnieją dwa rodzaje list dyskusyjnych, tzw. Usenet News oraz listy pocztowe. Listy pocztowe działają tak, że osoba, która chce brać udział w dyskusji zapisuje się do listy wysyłając zgłoszenie pod pewien adres i otrzymuje wszystkie teksty przysłane na listę. Jej odpowiedzi są odsyłane do wszystkich uczestników listy. Do list typu Usenet podłączamy się korzystając ze specjalnego programu klienta (newsreadera).

Grupa dyskusyjna

Jest to wyodrębnione formalnie miejsce, w którym można wymieniać z innymi osobami informacje i poglądy na określone tematy, zdefiniowane przez zawartość grupy dyskusyjnej. Grupą dyskusyjną nazywamy także osoby uczestniczące w tej wymianie, które dokonały subskrypcji.

Logowanie (ang. login, logon)

Wejście do sieciowego systemu operacyjnego. Logowanie zazwyczaj polega na podaniu nazwy użytkownika i hasła celem identyfikacji. Hasło powinno być tajne, natomiast nazwa użytkownika może być powszechnie znana.

Marquee

Specjalna animacja, wprowadzona przez Microsoft do języka HTML i interpretowana jedynie przez Microsoft Internet Explorer 2.0. Polecenie Marquee, wraz z parametrami, pozwala wprowadzać do dokumentu „pływający” w poprzek ekranu tekst.

Modem (ang. MOdulator/DEModulator)

Urządzenie pozwalające na transmisje danych z komputera poprzez linie telefoniczną do drugiego modemu. Modem może być urządzeniem wewnętrznym (w postaci karty) lub zewnętrznym podłączanym kablem do interfejsu w komputerze.

Multimedia

Łączenie wielu różnych mediów : tekstu, obrazów, dźwięku, wideo czy animacji.

Page

Strona – jedna ze stron WWW, dokument HTML.

Ping

Komenda ping pozwala sprawdzić połączenie internetowe poprzez wysłanie kontrolnego pakietu do i ze zdalnego hosta. Przy uzyskanym połączeniu istnieje możliwość pokazywania statystyk transmisji.

Plug-in

Dosl. wtyczka. Program wspomagający przeglądarkę WWW, rozszerzający jej możliwości. Na przykład plug-in Adobe Acrobat Amber pozwala oglądać z poziomu Netscape Navigatora pliki publikacji elektronicznych Acrobatów (PDF), czego nie potrafi zrobić sam Navigator. Obecnie istnieje już (w końcu marca br.) ok. 40 programów tego typu, głównie współpracujących z Navigatorem. Pojawiają się jednak także „wtyczki” dla Internet Explorera. Plug-iny pozwalają oglądać pliki animacji, wideo, 3D, virtual reality, dokumenty Worda, grafikę wektorową itd., zwalniając z konieczności posiadania oprogramowania natywnego dla danego typu pliku (np. Corela dla plików CMX czy Worda lub Word Viewera dla DOC) i bardzo wzbogacają możliwości przeglądarki.

PPP (ang. Point to Point Protocol)

Internetowy protokół komunikacyjny umożliwiający przesyłanie pakietów danych różnych formatów dzięki pakowaniu ich do postaci PPP. Podobnie jak SLIP także PPP działa poprzez łącze szeregowo. Protokół doskonale nadaje się do pracy z modemem.

Przeglądarka WWW (ang. browser)

Program pozwalający przeglądać strony w World Wide Web, w trybie tekstowym lub graficznym. Najpopularniejszym programem jest obecnie Netscape Navigator. Przeglądarki różnią się zakresem interpretowanych znaczników języka HTML i szeregiem dodatkowych możliwości – obsługa dodatkowych aplikacji, nawigacja, konfigurowanie itp.

Ramka (ang. frame)

Specjalny element dokumentu internetowego, wprowadzony w ramach Netscape Extensions i interpretowany jedynie przez Netscape Navigatora (wiadomo też, że będą one widoczne w Internet Explorerze 3.0). Użycie ramek pozwala dzielić ekran dokumentu na kilka odrębnych okienek, zwykle powiązanych ze sobą odsyłaczami, co ułatwia nawigowanie w skomplikowanych konstrukcyjnie dokumentach. Przykładem użycia ramek jest niniejszy kurs – stałe widoczna ramka ze spisem treści pozwala szybko sięgać do różnych stron całego kursu, wprowadzanych za pomocą odsyłaczy do drugiej ramki. Użycie ramek nie pozbawia użytkowników innych przeglądarek możliwości czytania dokumentu, dzięki konstrukcji NOFRAMES, która zawiera „lustrzane” odbicie treści ramek.

Router

Urządzenie działające w warstwie sieciowej modelu ISO/OSI. Pozwala na kierowanie pakietów zgodnie z zawartą w nich informacją adresową. Urządzenie stosuje się do łączenia sieci LAN i sieci rozległych.

Serwer

Dedykowany system komputerowy wydzielony z sieci w celu realizowania usług na rzecz innych. Przykładowo mogą to być usługi typu podawanie plików, obsługa drukarek, archiwizacja danych, translacja protokołów, itp.

Shell unixowy

Interpreter poleceń systemu unix. Po zalogowaniu się do systemu zazwyczaj nasze działania nadzoruje proces shella. W zależności od tego jaki to shell, możemy stosować różne polecenia.

Site

Witryna – położona w Internecie, czasem zbiorów powiązanych ze sobą stron WWW

Skrypt logowania (ang. login script)

Automatyczna procedura wykonująca, uruchamiana podczas logowania się użytkownika do sieci.

SLIP (ang. Serial Line Interface Protocol)

Protokół transmisji poprzez łącze szeregowe. Protokół uzupełnia TCP/IP tak, aby można było przysyłać dane poprzez łącza szeregowe.

Spam

Rozsyłanie korespondencji „niechcianej”, łańcuszków szczęścia, innymi słowy śmieci.

Strona początkowa (ang. home page)

Strona automatycznie wczytywana po uruchomieniu przeglądarki WWW. Netscape Navigator pozwala ustalić stronę początkową (home page), ale jednocześnie uruchamiać przeglądarkę z pustą stroną, bez konieczności łączenia się z siecią. Jest to wygodne np. wtedy, gdy sami konstruujemy dokument internetowy i kontrolujemy jego wygląd w pracującej w tle przeglądarce.

Strona WWW (ang. Web page)

Dokument zapisany w formacie HTML, dostępny do powszechnego użytku w sieci Internet poprzez przeglądarki WWW.

TCP/IP

Protokół komunikacyjny używany przez wszystkie komputery podłączone do Internetu.

TELNET

Program pozwalający na zdalne logowanie się do innego komputera i emulowanie zawartości jego ekranu tekstowego na ekranie maszyny lokalnej.

UWAGA: niektóre serwery nie zezwalają na korzystanie z tej usługi.

Traceroute

Pozwala na sprawdzenie drogi wysyłania pakietów pod określony adres sieci.

Unix

System operacyjny stosowany dawniej na komputerach typu mainframe, a teraz nawet na personal. Na początku Internet bazował na systemach unixowych, ale w chwili obecnej do połączeń można używać nawet PC pracujący w DOS lub Windows czy też Macintosh.

URL (ang. Uniform Resource Locator)

Próba standaryzowania formatu zapisu adresów i lokacji w Internecie. Najczęściej używany dla opisanie stron WWW. Przykładowe URL-e to: ftp://ftp.funet.fi/, http://www.gazeta.pl/, news://news.nask.org.pl/, mailto:pawel.wimmer@lupus.waw.pl

Usługodawca internetowy (ang. Internet provider)

Dostawca usług internetowych. Zazwyczaj firma posiadająca szybkie łącze ze światem i wiele połączeń telefonicznych. Modemem podłączamy się do takiej firmy i dzięki niej łączymy się z dowolnym miejscem na świecie za cenę połączenia lokalnego. Usługodawca internetowy zazwyczaj oferuje szeroką gamę usług, za które pobiera odpowiednie opłaty.

NIEOFICJALNY SŁOWNIK UŚMIECHÓW*

Oto i one! Niektóre z nich są raczej niezrozumiałe. (Niektóre z nich są także raczej bez smaku. Nie miałam ich jednak na twarzy ;)

- :-) Twój uśmiech podstawowy. Jest używany dla zaznaczenia stwierdzeń sarkastycznych lub żartów, ponieważ przez sieć nie możemy usłyszeć intonacji głosu.
 - ;-) Uśmiech filuterny. Użytkownik powiedział coś sarkastycznego lub zalotnego. Coś jak „nie bij mnie za to co mówię”.
 - :-(Zmarszczenie brwi. Użytkownikowi nie spodobało się ostatnie stwierdzenie lub jest niezadowolony albo smutny z jakiegoś powodu.
 - :-| Obojętność. Lepszy niż marszczenie brwi, ale nie tak dobry jak uśmiech szczęśliwy.
 - :-> Użytkownik właśnie udzielił powalającej na kolana sarkastycznej odpowiedzi. Gorszy niż :-).
 - >:-> Użytkownik właśnie zrobił naprawdę diabelską uwagę.
 - >:-> Filuterny i diabelski połączone.
- To były podstawowe. Poniżej znajdują się niektóre rzadziej spotykane:**
- (:-) Użytkownik jest leworeczny
 - %-) Użytkownik zaczął wpatrywanie się w zielony ekran 15 godzin temu
 - :*) Użytkownik jest pijany
 - [:] Użytkownik jest robotem
 - 8-) Użytkownik nosi okulary przeciwsłoneczne
 - B:-) Okulary przeciwsłoneczne na głowie
 - ::-) Użytkownik nosi normalne okulary
 - B-) Użytkownik nosi okulary w oprawie rogowej
 - 8:-) Użytkownik jest małą dziewczynką
 - :-{) Użytkownik ma wąsy
 - :-} Użytkownik(czka) ma na ustach szminkę
 - {:-) Użytkownik nosi czapkę
 -):-{) Czapka jest odwrócona
 - :-[Użytkownik jest wampirem
 - :-E Wampir z dużymi kłami
 - :-F Wampir z dużymi kłami z jednym kłem brakującym
 - :-7 Użytkownik właśnie powiedział coś krzywo
 - :-* Użytkownik właśnie jadł coś kwaśnego
 - :-)~ Użytkownik się ślini
 - :-~) Użytkownik jest przeziębiony
 - :-(Użytkownik płacze
 - :-) Użytkownik jest tak szczęśliwy że aż płacze
 - :-@ Użytkownik krzyczy
 - :-# Użytkownik nosi kaganiec
 - :^) Użytkownik ma złamany nos
 - :v) Użytkownik ma złamany nos ale w drugą stronę
 - :_) Nos użytkownika ześlizguje się z jego twarzy
 - :<) Użytkownik jest ze szkoły sportowej (są wyjątki)
 - :-& Użytkownik ma związany język
 - =:-) Użytkownik ma podłużną głowę (w kształcie rury)
 - :-) Użytkownik jest punk rock-erem
 - :-((prawdziwi punk rockerzy się nie śmieją)
 - :=) Użytkownik ma dwa nosy
 - +:-) Użytkownik jest papieżem lub piastuje jakiś urząd religijny
 - ˘:-) Użytkownik dziś rano zgoilił sobie jedną brew
 - :-) To samo... z drugiej strony
 - |-I Użytkownik jest śpiący
 - |-O Użytkownik ziewa/chrapie
 - :-Q Użytkownik jest palaczem
 - :-? Użytkownik pali fajkę

* <ftp://cnin.ci.uw.edu.pl/internet/slownik>. (tłum. z ang.: Ewcapada, wszelkie komentarze: ewcapada@pozn4v.tup.edu.pl)

O-) Batman Na Szlaku (lub użytkownik jest pletwonurkiem z akwalungiem)	:> - co?
O :-) Użytkownik jest aniołem (przynajmniej w sercu)	:@ - co?
:-P. Achhhh!	:D - Wesolek
:-S Użytkownik właśnie powiedział coś niespójnego	:! - Hmm...
:-D Użytkownik śmieje się (do ciebie!)	:(- - Smutny
:-X Usta użytkownika są zapieczętowane	:[- - Naprawdę Zdolowany
:-C Użytkownik jest naprawdę nieprzyjemny	:< - co?
<-) Użytkownik jest Chińczykiem	:{ - co?
<-(Użytkownik jest Chińczykiem i nie lubi tego rodzaju żartów	:O - Wrzeszczący
:-/ Użytkownik jest sceptyczny	:C - co?
C=-) Użytkownik jest kucharzem	:Q - co?
@= Użytkownik jest zwolennikiem wojny atomowej	:(- Płaczący
*<:-) Użytkownik nosi kapelusz Świętego Mikołaja	[] - Uściski i
:-o Oj, och!	:* - Pocałunki
(8-o To pan Bill!	- Śpiący
*:o) I klaun Bozo!	^o - Chrapiący
3:] Uśmiech ulubieńca	:^- wypluwanie przeżuwanego tytoniu
3:[Uśmiech średnio ulubionego	:-1 twarz nic nie wyrażająca
d8= Twój ulubiony bóbr nosi gogle i sztywny kapelusz	:-! "
E-:-) Użytkownik jest operatorem radia amatorskiego	:-@ twarz krzycząca
:-9 Użytkownik oblizuje się	:-#] twarz z bujnymi włosami
%-6 Użytkownik ma martwy mózg	:-\$ twarz ze związanymi ustami
[-) Użytkownik nosi słuchawki od walkmana	:-% bankier
(! Użytkownik ma jajowata głowę	:-6 wyraz twarzy po zjedzeniu czegoś kwaśnego
<:-! Użytkownik jest głupi	8-) uśmiech pływaka
K:P. Użytkownik jest małym dzieckiem ze śmigielkiem na czapeczce	:-* wyraz twarzy po zjedzeniu czegoś gorzkiego
@:-) Użytkownik nosi turban	:-0 twarz mówcy
:-0 Żadnych krzyków! (to jest lekcja)	(-(- twarz ze zmarszczonymi brwiami
:-: Uśmiech mutanta	(-(-) wesola duża twarz
Uśmiech niewidoczny):-(-) "
.-) Użytkownik jest jednooki):-(-) niewesoła duża twarz
.-) Jak wyżej...ale jest filuterny]8-) pletwonurek z dużą twarzą
X-(Użytkownik właśnie zmarł	+:-) uśmiechnięty ksiądz
8 :-) Użytkownik jest krasnalem	:-q uśmiech próbującego dotknąć językiem końca nosa
C=}>:*{)} Mega-uśmiech. Pijany, diabelski kucharz z odwróconą czapeczka wąsem i podwójnym podbródkiem	:-e uśmiech niezadowolony
	:-t uśmiech skrzyżowany
	:-i półuśmiech
	:-o uśmiech śpiewającego hymn narodowy
	:-p. uśmiech pokazującego język (tobie!)
	:-[nie-uśmiechnięta głowa-blok
	:-] uśmiechnięta głowa-blok
	:-{ wariacje na temat
	:-} nic to
	{:-) uśmiech mającego fryzurę z przedziałkiem
):-) jak wyżej, odwrotnie
	:-a dotykanie językiem do nosa z lewej strony
	:-s uśmiech po DZIWACZNYM komentarzu
	:-d lewy uśmiech rażący cię
	g-] uśmiech z okularami
	:-j uśmiech w lewa stronę
	:-k pobiją mnie, jest do czegoś podobne, chociaż
	:-\ uśmiech niezdecydowany

Uwaga: Wiele z nich może być wpisywane bez nosów dla uzyskania małych uśmiechów.

- :) Mały uśmiech
- :] Przyjazny mały uśmiech kogoś kto chętnie zostanie przyjacielem
- =) Wariacje na temat
- :) - Jak powinniśmy to nazwać? (co?)
- :) - Szczęśliwy

:- "mam zwykły dzień"	:~ hmm
:-< uśmiech naprawdę smutny	E:- net.ham-radio
:-x "moje usta są zapieczętowane"	:-O uch och
:-v uśmiech gadającej głowy	>:- net.startrek
:v) uśmiech z nosem wskazującym w lewo	:-P. nia nia
:-b uśmiech z językiem wskazującym w lewo	3:o[net.pets
:-/ uśmiech niezdecydowany w lewo	~P. juk
.- uśmiech jednookiego	:-} broda
.-} krzywy i filuterny	:-{ wąsy
0-) uśmiech cyklopa (płatwonurka z akwalungiem?)	:-# kaganiec
:-=) starszy uśmiech z wąsami	:-X związany
:u) uśmiech z zabawnie wyglądającym w lewo nosem	:-Q palacz
:n) uśmiech z zabawnie wyglądającym w prawo nosem	<: głupiec
<: mały nie-uśmiech	(: jajogłowy
>: mały uśmiech	@: turban
}:^#)) mega-uśmiech odwrócone gęste wąsy, skrzywiony nos, podwójny podbródek	8-) okulary
:-) cha cha	B-) rogowe oprawki
~-:-(net.flame	8:-) okulary na czole
-) chi chi	:-8(zachodząca gwiazda
O -)net.religion	;-) filutek
~D ho ho	>:-< smutny
:-> hej hej	:-(Dramat
8 :- net.unix-wizards	:-) Komedia
:-(bu hu	:-o Niespodzianka
X-(net.suicide	8- Rezerwa
	:- Mężczyzna
	>- Kobieta
	~O Urodziny
	8-# Śmierć

ANEKSY

INTERNETOWY SŁOWNIK REGUŁ POSTĘPOWANIA W INTERNECIE*

NETykieta

czyli sieciowy Savoir-Vivre

Oto kilka zasad Internetowego dobrego wychowania. Pamiętaj o nich zawsze, kiedy wysyłasz jakikolwiek list do grup dyskusyjnych i grup usenetowych, a nawet wiadomość prywatną.

- Nie rozsyłaj żadnych reklam bądź informacji do użytkowników, którzy wcześniej nie wyrazili zgody na taką korespondencję. Takie masowe wysyłanie listów często przynosi efekt odwrotny od zamierzonego. Najczęściej odbiorcy są zdenerwowani zapychaniem ich skrzynki pocztowej.
- Wypełniaj zawsze pole „subject” („temat”) listu.
- Żadna linia listu nie powinna mieć więcej niż 70 znaków. Dłuższe linie mogą sprawiać problemy niektórym systemom pocztowym.
- W liście nie powinno być linii zawierających jedynie znak „=”. Może to sprawiać problemy z akceptacją takich listów ponieważ niektóre systemy pocztowe automatycznie wstawiają taką linię po nagłówku listu a przed jego treścią.
- Kiedy odpowiadasz na inną wiadomość, staraj się nie cytować całego listu, a jedynie tę część, której dotyczy twoja odpowiedź. W złym tonie jest w cytowanej części pozostawianie sygnatury nadawcy. Równie naganne jest zacytowanie całego listu tylko po to aby dodać pod nim tekst w stylu: „zgadzam się”, „tak też myślę”.
- Twój podpis (sygnatura) nie powinien przekraczać 4 linii. Długa sygnatura może być początkowo zabawna, lecz bardzo szybko się starzeje. Należy również pamiętać, że duża część użytkowników musi zapłacić za każdy przesłany im bajt informacji.
- Listy powinny być zawsze podpisane prawdziwym imieniem i nazwiskiem ich autora. Zadbaj o to aby oprócz twojego imienia i nazwiska w sygnaturze znalazł się również twój adres e-mailowy.
- Bądź szczególnie ostrożny kiedy odpowiadasz nadawcy listu. W większości przypadków program pocztowy automatycznie kieruje odpowiedź na listę dyskusyjną czy też grupę usenetową, z której pochodzi wiadomość.
- Każda lista dyskusyjna i grupa usenetowa ma swój własny charakter. Zanim wyślesz list, zapoznaj się z opisem tematów poruszanych na danej liście czy grupie (każda lista dyskusyjna i grupa usenetowa ma krótką adnotację określającą charakter grupy). Nie wysyłaj listów na grupę, która nie jest związaną tematycznie z treścią listu.
- Staraj się nie wysyłać tego samego listu na kilka różnych list dyskusyjnych czy grup usenetowych.

* <http://free.polbox.pl/netyk.html>

- Pomyśl zanim wyślesz list. Czy aby na pewno jest to, co chciałem powiedzieć światu? Przeczytaj ponownie to co napisałeś. Czy jest to na pewno to, co zamierzałeś napisać? Pamiętaj – wysłanego listu nie da się już zawrócić.
- Aby zasygnalizować humorystyczne intencje wypowiedzi używaj „uśmiechów”, takich jak :). Żart i sarkazm mogą być błędnie rozumiane w swojej elektronicznej postaci.
- Bądź wyrozumiały dla innych. Każdy kiedyś stawiał swoje pierwsze kroki w Internecie. Jeśli uważasz, że musisz zwrócić komuś uwagę – zrób to w liście prywatnym, jest to znacznie rozsądniejsze niż próba publicznego napiętnowania początkującego użytkownika.
- W bardzo złym tonie jest zwracanie dyskutantom uwagi na literówki, błędy ortograficzne i gramatyczne, a szczególnie robienie tego na forum publicznym.
- Unikaj pisania całego tekstu dużymi literami, jest to znacznie mniej czytelne. Innym problemem z dużymi literami jest to, że często używa się ich, aby nadać fragmentowi tekstu jakieś szczególne zabarwienie emocjonalne. Elektroniczna forma przekazu nie jest w stanie oddać naszych emocji i tonu głosu – do tego właśnie przeznaczono tekst pisany dużymi literami.
- Zwracaj szczególną uwagę na słownictwo którego używasz. Słowa i zwroty, które stosujesz sobie mogą wydawać się zupełnie naturalne, natomiast innym mogą wydawać się obraźliwe. Pamiętaj, że słowo pisane ma zupełnie inną siłę wyrazu niż słowo mówione.
- Kilka skrótów często pojawiających się w listach:

AFAIK – As far as I know = z tego co wiem, na ile mi wiadomo
 AFAIR – As far as I remember = o ile pamiętam, na ile pamiętam
 BTW – By the way = swoją drogą, poza tym ...
 EOD – End of discussion = kończę rozmowę na ten temat
 FYI – For your information = do Twojej wiadomości
 GOK – God only knows = Bóg jeden raczy wiedzieć
 HHOK – ha, ha – only kidding = ha, ha żartowałem
 IMHO – in my humble opinion = moim skromnym zdaniem
 IMO – in my opinion = moim zdaniem
 OTOH – on the other hand = z drugiej strony
 TIA – Thanks in advance = dziękuję z góry

ELEMENTY SKŁADNI JĘZYKA ZAPYTAŃ WAIS*

Opis składni języka zapytań

Zapytanie w języku WAIS składa się z szeregu **warunków** połączonych operatorami logicznymi: **AND** (i), **OR** (lub), **NOT** (nie). Operator **NOT** ma w sensie logicznym znaczenie: **AND NOT**, może więc rozdzielać dwa warunki. Pominięcie operatora jest równoznaczne z użyciem operatora **OR**. W języku zapytań WAIS litery wielkie są utożsamiane z małymi. Dotyczy to wszystkich elementów zapytania, zarówno nazw operatorów logicznych jak i elementów wyrażeń. Elementy wyrażenia mogą być grupowane przy pomocy nawiasów okrągłych. **Warunek** składa się z **nazwy pola**, **operatora relacji** i **wyrażenia elementarnego**. Dostępne **nazwy i charakterystyka pól** zostały zamieszczone w poniższej tabeli. Jedynym dopuszczalnym **operatorem relacji** dla **pól tekstowych** jest operator równości: = lub równoważny mu operator: ==, zachowany ze względu na zgodność z wcześniejszymi realizacjami systemu WAIS. W przypadku **pól numerycznych** dostępne są operatory: = lub == (równe), < (mniejsze), <= (mniejsze lub równe), > (większe), >= (większe lub równe). **Wyrażenie elementarne** może wystąpić w jednej z trzech postaci: **terminu**, **terminu wieloznacznego** i **frazy**. **Terminem** nazywamy dowolny ciąg znaków, traktowany jako wyraz, który chcemy wyszukać w bazie danych. **Terminem wieloznacznym** nazywamy dowolny ciąg znaków zakończony symbolem gwiazdki (*). Użycie **terminu wieloznacznego** oznacza żądanie wyszukania w bazie wszystkich wyrazów rozpoczynających się od ciągu znaków poprzedzającego symbol: *. **Frazą** nazywamy dowolny ciąg terminów zawartych w cudzysłowach. Użycie **frazy** oznacza żądanie wyszukania dokumentów zawierających podany we frazie ciąg wyrazów, znajdujących się obok siebie, z dokładnością do ilości odstępów (spacji) rozdzielających te wyrazy wewnątrz frazy. Użyta wewnątrz frazy gwiazdka (*) traci swoje specjalne znaczenie (tzn. nie oznacza terminu wieloznacznego). Pominięcie w warunku **nazwy pola** oznacza żądanie przeszukania **indeksu globalnego**. Poprzedzenie terminu słowem kluczowym **soundex** wewnątrz warunku wyszukiwawczego, oznacza żądanie przeszukania indeksu typu **SOUNDEX**.

Następujące słowa: **and**, **or**, **not**, **phonix**, **soundex** oraz symbole: <, =, >, * są zastrzeżone i nie mogą występować w zapytaniu w charakterze wyszukiwanych wyrazów. Poniżej zamieszczono liczne przykłady ułatwiające zrozumienie podanej składni wyrażeń wyszukiwawczych.

Rodzaje indeksów:

Każde pole posiadające nazwę (opisane w zamieszczonej poniżej tabeli) posiada tzw. **indeks lokalny**. Indeks ten zawiera wyrazy, które znajdują się w rekordach bazy w obrębie danego pola. Do **indeksów lokalnych** odwołujemy się podając w zapytaniu nazwy interesujących nas pól. Oprócz indeksów lokalnych może również istnieć **indeks globalny**. Może on zawierać wyrazy zawarte w niektórych indeksach lokalnych, jak również znajdujące się poza polami zdefiniowanymi w bazie danych. Do **indeksu globalnego** odwołujemy

* <http://www.biblioteki.lublin.pl/skladnia.html>.

się pomijając w warunku nazwę pola. W realizacji lubelskiej bibliotecznej bramki WAIS-WWW, indeks globalny pełni rolę **indeksu słów kluczowych**. Zarówno indeks globalny, jak i indeksy lokalne mogą również występować w odmianie **SOUNDEX**. Odwołanie do indeksu **SOUNDEX** oznacza chęć wyszukania w bazie danych rekordów zawierających wyraz podany w wyrażeniu wyszukiwawczym, jak również rekordów zawierających wyrazy **podobnie brzmiące**. Indeks **SOUNDEX** posługujemy się np. w przypadku, gdy nie znamy dokładnej pisowni interesującego nas wyrazu. W celu odwołania się do indeksu **SOUNDEX**, należy podany w wyrażeniu wyszukiwawczym termin poprzedzić słowem kluczowym **soundex**. Innym rodzajem indeksu umożliwiającego wyszukiwanie wyrazów podobnie brzmiących jest indeks typu **PHONIX**. Ten rodzaj indeksu nie jest wykorzystywany w lubelskich bibliotecznych bazach danych.

Przykłady:

informacja prasa

– wyszukaj rekordy posiadające terminy informacja lub prasa w indeksie globalnym (indeksie słów kluczowych)

informacja or prasa

– znaczenie analogiczne, jak w powyższym przykładzie

au=(adam and mickiewicz)

– wyszukaj rekordy posiadające terminy Adam i Mickiewicz w polu: autor

ty=samochód kierowca

– wyszukaj rekordy posiadające wyraz samochód w polu: tytuł lub wyraz kierowca w indeksie słów kluczowych

ty=(samochód kierowca)

– wyszukaj rekordy posiadające w polu: tytuł wyraz samochód lub wyraz kierowca

ty=(samochód not kierowca)

– wyszukaj rekordy posiadające w polu: tytuł wyraz samochód ale nie posiadające w tym polu wyrazu kierowca

ty=Tadeusz and au=Mickiewicz

– wyszukaj rekordy posiadające termin Tadeusz w polu: tytuł i termin Mickiewicz w polu: autor

ty="Świat Wiedzy"

– wyszukaj rekordy zawierające w polu: tytuł frazę „Świat Wiedzy” (oba wyrazy muszą być rozdzielone dokładnie jedną spacją)

ty="świat wiedzy"

– znaczenie analogiczne, jak w powyższym przykładzie (wielkie i małe litery są utożsamiane)

ty=informac*

– wyszukaj rekordy posiadające w polu: tytuł wyrazy zaczynające się od ciągu znaków: „informac”

date1>=1996

– wyszukaj rekordy pozycji wydanych w roku 1996 lub później

date1>1990 and date1<1994

– wyszukaj rekordy pozycji wydanych po roku 1990 ale przed rokiem 1994

au=(soundex Johnson)

– wyszukaj rekordy posiadające w polu: autor wyrazy zbliżone brzmieniowo do wyrazu Johnson

ty=(naprawa and (samoch* motocykl*))

– wyszukaj rekordy posiadające w polu: tytuł wyraz naprawa i wyrazy rozpoczynające się od ciągu znaków „samoch” lub od ciągu znaków „motocykl”

ty=(naprawa not samoch*)

– wyszukaj rekordy posiadające w polu: tytuł wyraz naprawa ale nie zawierające w tym polu wyrazów rozpoczynających się od ciągu znaków „samoch”

hp=prawo and au=(Kowalski Malinowski)

– wyszukaj rekordy posiadające w polu: hasło przedmiotowe termin prawo i terminy Kowalski lub Malinowski w polu: autor

au=((henryk and sienkiewicz) or (bolesław and prus))

– wyszukaj rekordy posiadające w polu: autor terminy Henryk i Sienkiewicz lub terminy Bolesław i Prus

ty=(komputer and soundex wektra) and date1>1995

– wyszukaj rekordy pozycji wydanych po roku 1995, posiadających w polu tytułu wyraz komputer i dowolny wyraz brzmiący podobnie do wyrazu wektra

ty=(„Pan Tadeusz” and Litw*)

– wyszukaj rekordy posiadające w polu: tytuł frazę „Pan Tadeusz” oraz wyrazy rozpoczynające się od ciągu znaków „Litw”

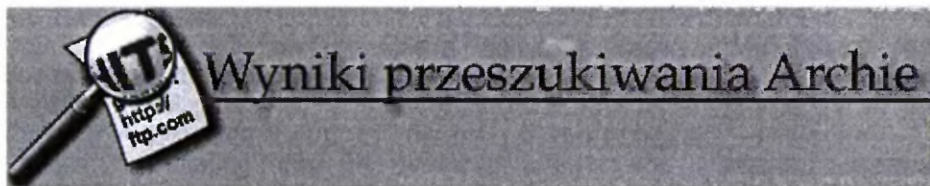
date1=1997 and (ty=(Polska Europa) or au=Kowal*)

– Wyszukaj rekordy pozycji wydanych w roku 1997, posiadających wyraz Polska lub wyraz Europa w polu: tytuł albo dowolny wyraz rozpoczynający się od ciągu znaków „Kowal” w polu: autor

Nazwy i charakterystyka pól:

Nazwa pola	Znaczenie	Indeks globalny	Index SOUNDEX	Typ pola
Ty	Tytuł	Tak	nie	tekstowe
Au	Autor	Nie	tak	tekstowe
An	Nazwisko autora	Nie	tak	tekstowe
Tl	Tłumacz	Nie	tak	tekstowe
Red	Redaktor	Nie	tak	tekstowe
Wst	Autor wstępu/przedmowy	Nie	tak	tekstowe
Wsp	Współautor	Nie	tak	tekstowe
Il	autor ilustracji	Nie	tak	tekstowe
Wyd	Wydawca	Nie	tak	tekstowe
Ko	Instytucja sprawcza	Nie	tak	tekstowe
Nwyd	nazwa wydawcy	Nie	tak	tekstowe
Mwyd	miejsce wydania	Nie	tak	tekstowe
Hp	hasła przedmiotowe	Tak	nie	tekstowe
Je	Język	Nie	nie	tekstowe
Date1	rok początku wydania	Nie	nie	Numeryczne
Date2	rok końca wydania	Nie	nie	Numeryczne
Isbn	ISBN	nie	Nie	tekstowe
Issn	ISSN	nie	Nie	tekstowe
	Słowa kluczowe	wyłącznie	Nie	tekstowe

WYNIKI WYSZUKIWANIA POPRZEC ARCHIE

Kolejne przeszukiwanie: złożone | proste

Wyrażenie:

Liczba trafień na tej stronie wynosi 100

[dalejze trafienia](#)

(1) ftp.bitcon.no

```

1 /.4/winsite/win3/misc
-r-r-r- 2520279 23:00:00 18 Jun 1998 GMT
recipe21.zip

```

(2) ftp.cnr.it

```

2 /pub/PC-IBM/win3.cica/misc
-r-r-r- 2520279 00:00:00 18 Jun 1998 GMT
recipe21.zip

```

(3) ftp.tu-ilmenau.de

```

3 /pub/dos/win3/misc
-r-r-r- 2520279 00:00:00 09 Jul 1998 GMT
recipe21.zip

```

(4) ftp.tuwien.ac.at

```

4 /zauxc/pc/winsite/win3/misc
-r-r-r- 2520279 02:04:00 19 Jun 1998 GMT
recipe21.zip

```

(5) helka.iif.hu

```
5 /pub/mirror_hosts/ftp.winsite.com/pub/pc/win3/misc
-r-r-r- 2520279 00:04:00 19 Jun 1998 GMT
recipe21.zip
```

(6) ftp.rrzn.uni-hannover.de

```
6 /pub/mirror/mswindows/misc
-rw-r-r- 2520279 23:00:00 18 Jun 1998 GMT
recipe21.zip
```

(7) sunsite.cnlab-switch.ch

```
7 /mirror/winsite/win3/misc
-rw-rw-r- 2520279 00:00:00 19 Jun 1998 GMT
recipe21.zip
```

(9) ftp.univie.ac.at

```
9 /mirror/WinSite/win3/misc
-r-r-r- 2520279 22:04:00 18 Jun 1998 GMT
recipe21.zip
```

(11) unix.hensa.ac.uk

```
11 /mirrors/uunet/.vol/9/rec.food.recipes/chicken
-rw-r-r- 4198 00:00:00 16 Jan 1992 GMT
hunan-recipes.Z
```

```
12 /mirrors/uunet/.vol/9/rec.food.recipes/chicken
-rw-r-r- 2238 00:00:00 02 Jan 1992 GMT
middle-eastern-recipes.Z
```

Oczywiście lista ma wiele stron. Podałam jedynie kilka przykładów.

POLSKIE GRUPY DYSKUSYJNE POLISH USENET NEWS*

Spis polskich grup USENET:

soc.culture.polish

A forum for the discussion for people in Poland and abroad. Also a place for the foreigners to put the questions like „how do you pronounce this strange...”. Both English and Polish languages are used here.

pl.listserv.polip

A mailing list covering Polish IP – questions, answers and flames about Internet in Poland.

pl.listserv.plotki

A popular list maintained at Warsaw University of Technology

pl.gazety.donosy

pl.gazety.gazeta

pl.gazety.dyrdymalki

Distribution of e-newspapers: megs of Polish everyday news, fun, art and so on...

pl.listserv.gielda

A mailing list concerning the Warsaw Stock Exchange. The forum for discussion for both the winners and the losers.

pl.rec.travel

For all who travel not only in the cyberspace.

pl.comp.sys.sun.admin

pl.comp.sys.pc-unix

pl.comp.objects

pl.comp.ogonki

UNIX questions and experiences

pl.news.admin

pl.announce.newgroups

Groups for Usenet news servers maintainers and local sites administrators.

pl.listserv.wroclaw

pl.listserv.polwro

For people joined with Wroclaw and not only

pl.listserv.chomor-l

A lot of Humor

pl.gry.rpg

About Games

pl.irc

Polish IRC users

pl.test

All test send here

Polish newsgroups can be read from news.nask.org.pl server in Warsaw. You can contact server administrators by mail: usenet@nask.org.pl

* <http://korweta.task.gda.pl/internet/polska/news.html>

LISTY DYSKUSYJNE NA SERWERACH POLSKICH. LISTS HOSTED IN POLAND*

- ADMIN-L@MAN.TORUN.PL
Lista dyskusyjna administratorów sieci lokalnych TORMAN (33 subscribers)
- ADMIN-UMK@MAN.TORUN.PL
Lista dyskusyjna administratorów sieci lokalnych UMK (24 subscribers)
- AIBIBL@PLEARN.EDU.PL
ACADEMIC INITIATIVE IBM , PROJECT „LIBRARY SYSTEMS”,AIBIBL (149 subscribers)
- ALTER-EE@PLEARN.EDU.PL
ALTER-EE Alternative Network for Eastern Europe, ALTER-EE (113 subscribers)
- ALTERTOX@PLEARN.EDU.PL
ALTERTOX list for Reduction, Refinement and Replacement, ALTERTOX (3 subscribers)
- AMIGA@PLEARN.EDU.PL
Lista dyskusyjna użytkowników komputera AMIGA,AMIGAPL (340 subscribers)
- ANKIETA@PLEARN.EDU.PL
A SPECIAL LIST FOR INTERNAL PURPOSES OF CIUW ADMINISTRATION ONLY.,ANKIETA (1,779 subscribers)
- APPL-L@MAN.TORUN.PL
Computer applications in science and education (134 subscribers)
- APPLE-PL@PLEARN.EDU.PL
Lista użytkowników systemu MacOS., APPLE-PL (183 subscribers)
- AWRSP@PLEARN.EDU.PL
Lista dyskusyjna AWRSP.,AWRSP (no subscriber)
- BIAL@PLEARN.EDU.PL
BIAL – Lista dyskusyjna wezka ckrs.ac.bialystok.pl, BIAL (83 subscribers)
- CAGTAG-L@PLEARN.EDU.PL
CAGTAG-L For the discussion of African Grey parrots. (589 subscribers)
- CHIHUA-L@PLEARN.EDU.PL
CHIHUA-L, The Chihuahua List (no subscriber)
- CIT\$P@PLEARN.EDU.PL
The Cracow Institute of Technology private discussion list., CIT\$P (no subscriber)
- CIT\$W@PLEARN.EDU.PL
The Cracow Institute of Technology open discussion list., CIT\$W (16 subscribers)
- CIUW@PLEARN.EDU.PL
Lista dyskusyjna dla pracowników, CIUW (57 subscribers)
- CIUW-L@PLEARN.EDU.PL
CIUW and PLEARN users discussion list, CIUW-L (44 subscribers)
- COMCRI-L@MAN.TORUN.PL
COMPUTER RELATED CRIME (201 subscribers)

* <http://www.lsoft.com/scripts/wl.exe?XC=PL&C=Poland>

CZUWAJ@PLEARN.EDU.PL
Lista dyskusyjna Międzyuczelnianego Akad. Kręgu Harcerskiego, Czuwaj (107 subscribers)

DOM_BIRD@PLEARN.EDU.PL
DOM_BIRD Poultry discussion group (Chickens) (no subscriber)

DOROTA-L@MAN.TORUN.PL
THE „DOROTA” PROJECT INITIATIVE MAILING LIST (19 subscribers)

DZIECI@SUNSITE.ICM.EDU.PL
Lista DZIECI Internetu (58 subscribers)

EFOS@PLEARN.EDU.PL
Discussion forum for Assoc. for Found. of Science, EFOS (1 subscriber)

EURO2000@PLEARN.EDU.PL
EURO2000 A discussion group devoted to European Values in Polish Soc. (5 subscribers)

EXOTIC-L@PLEARN.EDU.PL
EXOTIC-L Exotic pet bird discussion group. (350 subscribers)

FAMO-UMK@MAN.TORUN.PL
Lista dyskusyjna n.t. fizyki atomowej, molekularnej oraz optyki (9 subscribers)

FLIS-L@MAN.TORUN.PL
Biuletyn informacyjny dla użytkowników serwera flis.man.torun.pl (73 subscribers)

GENPOL@PLEARN.EDU.PL
Polska Lista Genealogiczna / Polish Genealogy List, GENPOL (397 subscribers)

GO-L@MAN.TORUN.PL
Polish GO players discussion list (70 subscribers)

GREENSPL@PLEARN.EDU.PL
Polish Greens, GREENSPL (2 subscribers)

GUMOWE-UCHO@MAN.TORUN.PL
Plotki i afery w Polsce – poglądy, komentarze, opinie (11 subscribers)

GURU@PLEARN.EDU.PL
SENS ZYCIA SEKS PSYCHOLOGIA FILOZOFIA RELIGIA ,GURU (40 subscribers)

GUST@MAN.TORUN.PL
Lista członków Grupy Użytkowników Systemu TeX – GUST (2 subscribers)

GUST-INFO@MAN.TORUN.PL
Ogłoszenia dla członków Grupy Użytkowników Systemu TeX – GUST (88 subscribers)

GUST-L@MAN.TORUN.PL
Polish TeX users group discussion list (153 subscribers)

GUST-Z@MAN.TORUN.PL
List of GUST Management. (18 subscribers)

HACKERS@PLEARN.EDU.PL
Hackers discusion list., HACKERS (1,125 subscribers)

HAM-SAT@PLEARN.EDU.PL
DISCUSSION LIST OF AMATEURS RADIO SATELLITES,HAM-SAT (no subscriber)

HAMS-PL@PLEARN.EDU.PL
DISCUSSION LIST OF POLISH RADIO AMATEURS,HAMS-PL (1 subscriber)

HORBIB-L@MAN.TORUN.PL
Lista dyskusyjna polskich bibliotekarzy pracujących w systemie HORIZON (49 subscribers)

HORCKHW-L@MAN.TORUN.PL
Centralna Kartoteka Haseł Wzorcowych. Podlista listy HORTECH-L (11 subscribers)

HORTECH-L@MAN.TORUN.PL
Lista dyskusyjna polskich administratorów systemu HORIZON (38 subscribers)

HORUMK-L@MAN.TORUN.PL
Lista dyskusyjna bibliotekarzy UMK pracujących w systemie HORIZON (14 subscribers)

HOSPEX@PLEARN.EDU.PL
HOSPitality EXchange database (homestays), HospEx (255 subscribers)

HOSPEX-L@PLEARN.EDU.PL
HOSPitality EXchange (homestays) discussion list, HOSPEX-L (269 subscribers)

HYDROBIO-L@MAN.TORUN.PL
Hydrobiology discussion list. (27 subscribers)

INFOBIB-L@MAN.TORUN.PL
Lista dyskusyjna pracowników informacji naukowej bibliotek szkół wyższych (131 subscribers)

KARDIO-L@MAN.TORUN.PL
Lista dyskusyjna kardiologów – Polish Cardiologists' discussion list. (112 subscribers)

KARTY@SUNSITE.ICM.EDU.PL
Karty bankowe w Polsce i nie tylko (222 subscribers)

KLIO@PLEARN.EDU.PL
Historia Polski – lista dyskusyjna dla historyków, Klio (78 subscribers)

KOMP-LEX@MAN.TORUN.PL
Prawne aspekty przestępstw komputerowych w Polsce (58 subscribers)

KSZTA@PLEARN.EDU.PL
Lista dyskusyjna Rektorskiej Komisji ds Reformy Kształcenia, Kszta (no subscriber)

LATINE@PLEARN.EDU.PL
Grex Latine loquentium, LATINE (390 subscribers)

LEK-MED@ACHILLES.WAM.LODZ.PL
Polska lista dyskusyjna lekarzy i osób związanych z medycyną. (459 subscribers)

LI-L@GRAFEM.MIMUW.EDU.PL
Lista do zajęć Lingwistyka Informatyczna (25 subscribers)

LOGBANK@PLEARN.EDU.PL
DISTRIBUTION LIST OF LOGIC BANK MEMBERS,LOGBANK (14 subscribers)

MAKLER@PLEARN.EDU.PL
ZAAWANSOWANI INWESTORZY GIELDOWI / ADVANCED STOCK INVESTORS,MAKLER (127 subscribers)

MARIA-L@MAN.TORUN.PL
 Discussion list of The International Centre for Information Management, (45 subscribers)

MIZAR@PLEARN.EDU.PL
 MIZAR USERS FORUM,MIZAR (56 subscribers)

MUZYKANT@PLEARN.EDU.PL
 muzykowanie ludowo podobne, MUZYKANT (62 subscribers)

NAJ-WWW@SUNSITE.ICM.EDU.PL
 Lista Twórców Internetu, NAJ-WWW (18 subscribers)

NASK@PLEARN.EDU.PL
 Discussion list, NASK (33 subscribers)

NET-L@MAN.TORUN.PL
 STUDENT'S INTERNET DISCUSSION LIST (33 subscribers)

NEUROPL@PLEARN.EDU.PL
 Sieci Neuronowe – teoria i zastosowania, NEUROPL (180 subscribers)

NMPT-L@GRAFEM.MIMUW.EDU.PL
 Lista do zajęć Metody i Narzędzia Przetwarzania Tekstów (13 subscribers)

NOWY-JORK@PLEARN.EDU.PL
 Nowy Jork – Płotki z Wielkiego Jabłka (471 subscribers)

NUCK-INF@MAN.TORUN.PL
 Podlista NUCK ds. komunikacji i wymiany danych (10 subscribers)

NUCK-KAT@MAN.TORUN.PL
 Podlista NUCK ds. ujednoczenia zasad katalogowania (21 subscribers)

NUCK-KOOR@MAN.TORUN.PL
 Podlista NUCK ds. opracowania szczegółowej koncepcji (13 subscribers)

NUCK-L@MAN.TORUN.PL
 Lista grupy inicjatywnej ds. Narodowego Uniwersalnego Katalogu (NUCK). (39 subscribers)

NUCK-PRA@MAN.TORUN.PL
 Podlista NUCK ds. ustaleń formalno-prawnych (13 subscribers)

NUCK-PRZ@MAN.TORUN.PL
 Podlista NUCK ds. opracowania rzeczowego (11 subscribers)

OOO-L@MAN.TORUN.PL
 UMK Computer Centre discussion list (29 subscribers)

OSTRY-DYZUR@MAN.TORUN.PL
 Lista dyskusyjna miłośników serialu „Ostry Dyżur” (10 subscribers)

PARLET-L@PLEARN.EDU.PL
 PARLET-L, The Parrotlet List! (4 subscribers)

PB-L@PLEARN.EDU.PL
 PowerBuilder PB-L: PowerBuilder Technical Discussion (1,710 subscribers)

PER@PLEARN.EDU.PL
 PROJECT ON ETHNIC RELATIONS,PER (92 subscribers)

PERBAZ@PLEARN.EDU.PL
 DATABASE PERBAZ,PERBAZ (2 subscribers)

PERBIB@PLEARN.EDU.PL
 DATABASE PERBIB,PERBIB (2 subscribers)

PERDB@PLEARN.EDU.PL
 DATABASE PERDB,PERDB (2 subscribers)

PLDIPL-L@MAN.TORUN.PL
 Polish 'DIPLOMACY' discussion list (11 subscribers)

PODWORKO@SUNSITE.ICM.EDU.PL
 Polskie PODWORKO (455 subscribers)

POL\$CRYS@PLEARN.EDU.PL
 Discussion list for the Polish Crystallography fans., POL\$CRYS (5 subscribers)

PRADMIN@PLEARN.EDU.PL
 Lista edukacyjna „PrAdmin”, PrAdmin (36 subscribers)

PRAWO@PLEARN.EDU.PL
 LISTA DYSKUSYJNA STUDENTOW PRAWA I NIE TYLKO...,PRAWO (151 subscribers)

PTI-L@PLEARN.EDU.PL
 THE POLISH COMPUTER SOCIETY (PTI) DISCUSSION LIST,PTI-L (189 subscribers)

PZS@MAN.TORUN.PL
 Polskie Zasoby Sieciowe – Polish Network Resources (54 subscribers)

ROWERY@PLEARN.EDU.PL
 ROWERY: sprzęt, wyprawy, jazda po mieście., ROWERY (121 subscribers)

SAMORZ-L@MAN.TORUN.PL
 List for all Polish student governments. (29 subscribers)

SCHOOL-L@PLEARN.EDU.PL
 The discussion list for school lads., SCHOOL-L (9 subscribers)

SERCE-L@MAN.TORUN.PL
 Lista o profilaktyce chorób serca – heart deseases discussion list. (6 subscribers)

SOCJO-L@PLEARN.EDU.PL
 socjologia i nauki społeczne :, SOCJO-L (49 subscribers)

SOFTUW@PLEARN.EDU.PL
 SOFTUW (no subscriber)

SUN-ADMINS-PL@SUNSITE.ICM.EDU.PL
 polscy administratorzy Sunow (68 subscribers)

SUNSITE-MANAGERS@SUNSITE.ICM.EDU.PL
 SunSITE managers list (54 subscribers)

TEST-L@MAN.TORUN.PL
 This is the list for tests. (10 subscribers)

TIP@PLEARN.EDU.PL
 LIST OF THEORETICAL COMPUTER SCIENCE,TIP (8 subscribers)

TLUG-L@MAN.TORUN.PL
 Discussion list of Linux Users in Torun (Toruń Linux Users Group) (60 subscribers)

TRAMP@PLEARN.EDU.PL
 Lista dyskusyjna turystów, TRAMP (258 subscribers)

UMKSEM-L@MAN.TORUN.PL
 Announcements about local seminars. (1 subscriber)

VISPA-L@MAN.TORUN.PL
 Vietnamese students' and professionals' disscussion list (5 subscribers)

Z-SENATU@MAN.TORUN.PL
 Reports from sessions of Nicolaus Copernicus Univeristy Senate (10 subscribers)

Krótką instrukcja posługiwania się serwerem list:

1. Zapisywanie się do listy.
 - Trzeba wysłać list zaadresowany do np.
Listserv@nazwa_serwera-
w treści listu podać komendę `subscribe nazwa_listy Imię Nazwisko`
2. Wypisywanie się z listy.
 - Trzeba wysłać list zaadresowany do
Listserv@nazwa_serwera
w treści listu podać komendę `unsubscribe nazwa_listy`
3. Pobieranie listy osób zapisanych.
 - Trzeba wysłać list zaadresowany do
Listserv@nazwa_serwera
w treści listu podać komendę `review nazwa_listy`
4. Wysyłanie wiadomości do wszystkich subskrybentów listy.
 - Wiadomość musi być przesłana na adres:
nazwa-listy@nazwa_serwera
5. Serwer list dyskusyjnych może także działać jako **serwer archiwów**.
 - Komendy do serwera archiwów należy wysyłać na adres:
Listserv@nazwa_serwera
W treści listu można podać jedną z komend:
 - `index nazwa_listy` – spis plików dostępnych dla danej listy.
 - `get nazwa_listy nazwa_pliku` – ściągnięcie pliku z archiwum.
6. Wiadomości z listy dyskusyjnej mogą być otrzymywane dwoma sposobami:
 - wiadomość jest przekazywana do subskrybenta natychmiast po jej dotarciu do listy,
 - wiadomości są zbierane przez kilka dni, a następnie zbiorczo wysyłane do subskrybenta. W drugim sposobie, przesyłane zbiorczo listy nazywają się „digest”.
*Jeśli chcemy otrzymywać digest-y (zamiast każdego mail-a natychmiast po jego dotarciu na listę) to musimy wysłać do:
Listserv@nazwa_serwera, w którym w treści podać komendę `set nazwa_listy mail digest`.*
 - Jeśli chcemy przywrócić normalny tryb otrzymywania listów to na ten sam adres trzeba wysłać list, w którym w treści podać komendę `set nazwa_listy mail ack`.

Opis najczęściej używanych skrótów:

RFC zadanie komentarzy (ang. request for comments) – nazwa zestawu dokumentów zawierających rozwiązanie typowych problemów.

FAQ często zadawane pytania (ang. frequently asked questions) – nazwa dokumentów zawierających rozwiązania typowych problemów.

FYI do wiadomości (ang. for your information) – również skreślenie grupy dokumentów uprzedzających ewentualne pytania.

BTW przy okazji (ang. by the way)

IMHO moim skromnym zdaniem (ang. in my humble opinion).

RTFM przeczytaj w podręczniku (ang. read the forgotten manual). Często odpowiedź na proste pytania.

RTFS przeczytaj w źródłach programu (ang. read the forgotten source). Spotykane w odpowiedziach na pytania dotyczące oprogramowania publicznie dostępnego.

MUDY – GRANIE W INTERNECIE*

MUD – co to takiego? MUD, czyli Multi User Dungeon („loch dla wielu użytkowników”), to rodzaj internetowej gry tekstowej. Jest to czysty gatunek role-playing. Granie w MUD-y wymaga znajomości angielskiego (mimo tego, iż jest też kilka polskich MUD-ów – np. Studnia Dusz; jednakże tutaj jest to mieszanina angielskiego z polskim, więc...). Pamiętam jeszcze, jak będąc kiedyś na jednym z MUD-ów, spotkałem kogoś, kto zapytał mnie „Kannst du mir helfen?”. Niestety nie znam języka niemieckiego, a on (ona?) nie znał ani angielskiego ani polskiego, toteż nie mogłam mu pomóc. Wracając jednak do rzeczy należy powiedzieć, że MUD-y to swoiste wirtualne światy. To naprawdę coś niesamowitego móc przeżyć coś takiego. Przebywasz w świecie, który rządzi się własnymi prawami, z ludźmi, którzy rzeczywiście „wczuwają się” w „graną” postać i zachowują się tak jak, w ich mniemaniu, powinna się ona zachowywać. Niezwykłe... Aby móc grać w jakiegokolwiek MUD-a trzeba jeszcze mieć odpowiednie oprogramowanie. Za przykład podam tu ZMuda, który jest programem całkowicie darmowym (freeware; można go ściągnąć np. z [ftp.game.org/pub/mud](ftp://ftp.game.org/pub/mud)). Kiedy już mamy oprogramowanie, musimy wybrać sobie MUD-a i się w nim zalogować. ZMud ma obszerną bazę różnych MUD-ów, więc wystarczy tylko wybrać to, co brzmi interesująco i zaczynamy się logować. Wszędzie robi się to podobnie – trzeba podać imię, pod jakim chcemy być znani, płeć, rasę i hasło zabezpieczające naszą postać przed ingerencją z zewnątrz. A później to już tylko wpisujemy np. kierunki „n”, „s”, „e”, „w” (czyli kolejno: północ, południe, wschód, zachód), czy „say to co chcemy powiedzieć”. Reszty możecie łatwo dowiedzieć się wpisując „help”. Na koniec jeszcze olbrzymia kopalnia wiedzy o MUD-ach: <http://www.mudconnect.com>. Podają także adres doskonałego polskiego MUD-a (w bazie ZMuda może go nie być): <http://helios.et.put.poznan.pl>, port 4000. I cóż mi jeszcze pozostaje? Chyba tylko życzyć Wam szczęścia. Spróbujcie więc, bo, wiercie mi, warto! < T.O

Lista kilku Polskich MUD-ów

Nazwa	Host	Port	Strona WWW
Arkadia	arkadia.rpg.pl	Bez portu	Tak
Agnen(iris)	iris.ids.uni.wroc.pl	7680	Tak
Agnen(agnen)	agnen.uci.agh.edu.pl	7680	Tak
Agnen(titan)	titan.waw.ids.edu.pl	7680	Tak
Agnen(serek)	serek.arch.pwr.wroc.pl	7680	Tak
Arrakis	arrakis.cs.put.poznan.pl	8999	Nie
Mud	student.uci.agh.edu.pl	4000	Nie
Mud	hoth.amu.edu.pl	4000	Nie
Mud	mud.physd.amu.edu.pl	4000	Nie

* http://www.freestyle.sitech.pl/gazetka/wydania/98_marzec_15/mud.html. Gazeta On-line Free Style

CZYM JEST ARKADIA?*

Arkadia to **MUD** czyli **Multi User Dungeon** – interaktywna gra sieciowa osadzona w realiach **Fantasy**. Nasz mud ma być w zamyśle jego twórców najlepszy w Polsce, całkowicie przetłumaczony na nasz ojczysty język. Nie jest to zadanie proste zważywszy na skomplikowaną gramatykę i składnię, jednak nieporozumieniem według nas są tzw. polskie MUD-y spolszczone jedynie jeśli chodzi o opisy. Żałośnie wygląda komunikat 'Głowa czarny rycerz rolls over trawnik.' Drugą sprawą jest **realizm gry**. Np. MUD-y dają bardzo szerokie możliwości jeśli chodzi o to. Nasz 'engine' to Mudlib CD1.0 z najlepszego (zdaniem wielu) LpMUDa na świecie, czyli z Genesis. Stawiamy na graczy chcących 'wczuć' się w kreowane przez siebie postacie, dlatego nie będzie u nas np. zabijania środków komunikacji miejskiej (patrz Studnia Dusz).

Jeśli chodzi o świat gry, to jest to świat zaczerpnięty z literatury Fantasy. W chwili obecnej istnieją dwie Domeny – Imperium w Starym Świecie według **Warhammer RPG** oraz Ishtar, świat oparty na opowieściach o **Wiedźminie A. Sapkowskiego**. Oczywiście obie części świata są ze sobą połączone, tworząc wspólnie pełny świat Arkadii. W miarę rozrastania się Arkadii planujemy powstanie nowych Domen.

Aby rozpocząć grę na Arkadii, trzeba najpierw uzyskać połączenie z Arkadią. Można tego dokonać używając dowolnego programu – MUD'klienta, lub też po prostu korzystając z wszędzie dostępnego programu telnet. Aby się połączyć, należy wpisać: **telnet arkadia.rpg.pl** (lub podać ten adres swojemu programowi-klientowi). Jeśli nie uda się połączyć, warto jeszcze spróbować zamienić adres słowny, na cyferkowy: 194.92.31.100, który daje lepszą gwarancję połączenia. Gdy i to się nie powiedzie, to znaczy, że albo są kłopoty na łączach, albo leży serwer Arkadii i nie można zrobić nic, poza spróbowaniem później. Jeśli używamy programu-klienta, który wymaga podania portu, na który chcemy się połączyć, należy podać port 23.

Po udanym nawiązaniu połączenia, powinno pojawić się zgłoszenie serwera Arkadii i prośba o podanie imienia. Należy wymyślić sobie jakieś imię i je podać. Jeśli serwer po prostu tylko zapyta o hasło, to oznacza, że ktoś już utworzył postać o takim imieniu i trzeba wymyślić inne. Gdy uda ci się utrafić w nieistniejące imię (co wcale nie jest takie trudne), serwer stwierdzi, że tworzysz nową postać i poprosi o podanie nowego hasła, które od tej pory będzie hasłem twojej postaci, gwarantującym, że nikt niczego nie nabroi w świecie Arkadii, grając twoją postać. Serwer poprosi też o podanie odmiany imienia i twojego adresu e-mail, choć ten ostatni można zignorować. Jeśli podasz błędnie odmianę imienia, będziesz mógł ją zmienić, przez pierwsze 6 godzin gry.

Kolejnym etapem, po wpisaniu imienia, hasła i e-maila, jest proces tworzenia postaci. Najpierw należy wybrać rasę, dotykając którejś z figur, prezentujących dostępne rasy. Następnie należy przejść do drugiej sali, gdzie znajduje się rzeźbiarz, który po chwili zada kilka pytań, o pleć, wygląd, itp. cechy. Na koniec wyrzeźbi on figurkę, noszącą wybrane przez nas cechy i jeśli nam to odpowiada, należy jej dotknąć, akceptując tym samym ostatecznie wybrane cechy. Następnie zostaniemy przetransportowani (automatycznie) do pierwszej sali, gdzie trzeba już jedynie wejść w portal, prowadzący do świata przygód! :-)

* <http://akson.sgh.waw.pl/~jtryzn/arkadia/>

ADRESY CHAT ROOM'S*

Opis	Adres
CHAT ROOM	ananke.qdnet.pl/~angel/chat.htm
GyverMac's Chat Room	bartek.bartek.idc.com.pl/chat.html
Chat Room	cclan.fuw.edu.pl:80/~trochim/Chat/
Chat room CDLAND	eleet.webmedia.pl/cdland/chat.htm
Chat ROOM	free.polbox.pl/m/marstol/chat.htm
Poland Chat Room	free.polbox.pl/r/reguly/chat2.htm
!!! McLAREN – Chat Room !!!	free.polbox.pl:80/m/mclaren/chat.html
MP3 CHAT ROOM	free.polbox.pl:80/m/mpeg3/chat2.htm
Chat Room	friko.onet.pl/ka/vader2/chat/chat.html
CHAT room	friko.onet.pl/po/fotart/chat.htm
~Legia Daewoo Chat room	friko.onet.pl/wa/kroczek/chatroom.htm
CHAT ROOM	friko2.onet.pl/jg/xxxpass/chat.htm
Chat Room	friko2.onet.pl/sz/fala1/chat2.htm
The Wyldeside Chat Room	friko2.onet.pl/sz/fala1/wyldechat.htm
Chat Room	friko3.onet.pl/ka/luksus/CHAT2.HTM
0 chat room's	friko6.onet.pl/wa/ikselse/341.html
Paweł Józwiak Chat room	jozwiak.koti.com.pl/chat.html
Supreme_Carnage Chat – Chat Room's	kki.net.pl/carnage/CHAT.HTML
Prywatny Chat Room Miska	linstar.zsz2.starachowice.pl/~misiak/ parachat/
MaJor's R.E.M. Chat	rem.cavern.com.pl/chat/chat.htm
Chat Rooms by Subject	sigma.ire.pw.edu.pl/~jkol/chat.htm
Chat Rooms by Subject	sigma.ire.pw.edu.pl/~jkol/e_chat.htm
Chat room CDLAND	www.cdland.com.pl/chat.htm
DzezNet – Klub	www.dzeznet.art.pl/klub.html
CHAT ROOM	www.inet.com.pl/rafal/chat.html
Pyzak's skateboard (!CHAT ROOM!) & Snowboard Page	www.kki.net.pl/pyzak/chat.htm
T-Rader's WWW	www.kki.net.pl/trader/
Chat Room	www.koti.com.pl/~msstudio/CHAT.HTM
Chat Room	www.ksd.dom.vr.pl/chat1.htm
Chat Room	www.ksd.dom.vr.pl/chat2.htm
Podwórkowy ICQ Chat-Room	www.lodz.pdi.net/~gustaw/ podworko_icq/chatroom.html

* Przykład wyszukiwania informacji poprzez Internetowy Poszukiwacz na zadany temat „CHAT room”

Chat Room	www.nbaklub.idc.com.pl/chatroom.htm
Chat room	www.pc-studio.com.pl/chat_room.html
PPGK Chat Room	www.ppgk.polbox.com/chatroom.html
CHAT ROOM	www.qdnet.pl/~angel/chat.htm
Private Chat Room's	www.securityserver.com/cgi-local/ssis.pl/hackers/messages/81.html
Chat Room	www.valhalla.com.pl/wh40000/chat.htm
#wiaraa chat room	www.wiaraa.okonet.com.pl/chat.html
WP – /Komputery i Sieci/Internet/Ciekawe Zasoby	www.wp.cnt.pl/Komputery_i_Sieci/Internet/Ciekawe_Zasoby/
Net Events: Society and Culture: General Chat	/events.yahoo.com/Net_Events/Society_and_Culture/General_Chat/
Net Events: Society and Culture: Cultures and Groups: Teenagers: Chat Room's	/events.yahoo.com/Net_Events/Society_and_Culture/Cultures_and_Groups/Teenagers/Chat_Rooms/
Net Events: Arts and Entertainment: Music: Genres: Rock and Pop: Artists: Chat Room's	/events.yahoo.com/Net_Events/Arts_and_Entertainment/Music/Genres/Rock_and_Pop/Artists/Chat_Rooms/
Net Events: Society and Culture: Romance: Chat Room's	/events.yahoo.com/Net_Events/Society_and_Culture/Romance/Chat_Rooms/
Net Events: Society and Culture: Religion and Spirituality: Faiths and Practices: Christianity: Chat Room's	/events.yahoo.com/Net_Events/Society_and_Culture/Religion_and_Spirituality/Faiths_and_Practices/Christianity/Chat_Rooms/
Net Events: Sports: Chat Room's	/events.yahoo.com/Net_Events/Sports/Chat_Rooms/
Net Events: Arts and Entertainment: Movies and Film: Chat Room's	/events.yahoo.com/Net_Events/Arts_and_Entertainment/Movies_and_Film/Chat_Rooms/

GOPHER: UMARŁY ŚWISTAK?*

Zanim ekrany komputerów podłączonych do Internetu opanowały hipertekstowe strony WWW, swój okres świetności przeżył system prezentowania informacji określany nazwą *gopher*. Słowo to oznacza pewien amerykański gatunek gryzonia, kopiącego tunele podobnie jak nasz kret, a zarazem – w innym swoim znaczeniu – osobę „na posyłki”, przynoszącą nam na nasze żądanie zamówione rzeczy. Obydwa te aspekty – zarówno „przynoszenie” zamówionych przez nas informacji z odległego komputera, jak i „krecie tunele” łączące serwery obsługujące tę usługę – odnaleźć można w sposobie działania systemu.

Gopher (w Polsce usługę tę zwykle określać się mianem „świstak”) wydaje się być znacznie uproszczonym „przodkiem” WWW – w obu tych systemach odnaleźć można wiele cech wspólnych. Choć w rzeczywistości oba zostały wynalezione właściwie jednocześnie, a nawet idea WWW powstała nieco wcześniej, to jako pierwszy zaczął być powszechnie stosowany właśnie gopher, stworzony w 1991 r. na University of Minnesota. Szerokie rozpowszechnienie systemu WWW nastąpiło natomiast dopiero w dwa-trzy lata później. Niewątpliwie wynikało to ze znacznie prostszej postaci informacji prezentowanej przez gophera i związanej z tym większą łatwością stworzenia oprogramowania klienta, jak i jego mniejszymi wymaganiami.

```

Internet Gopher Information Client v2.0.16
Home Gopher server: gopher.micro.umn.edu

1. Information About Gopher/
2. Computer Information/
3. Discussion Groups/
4. Fun & Games/
5. Internet file server (ftp) sites/
6. Libraries/
7. News/
--> 8. Other Gopher and Information Servers/
9. Phone Books/
10. Search Gopher Titles at the University of Minnesota (<?)
11. Search lots of places at the University of Minnesota (<?)
12. University of Minnesota Campus Information/

Press ? for Help. q to Quit
Page: 1/1

```

Rys. 170. Charakterystyczne, hierarchiczne menu gophera

Gopher pozwala przeglądać zasoby Internetu (a ściślej, zasoby serwerów tej usługi) za pomocą prostego, drzewiastego systemu menu. Po uruchomieniu klienta gophera pojawia nam się – analogicznie jak w przypadku klienta WWW – główne menu domyślnego serwera ustalonego w konfiguracji programu.

* Artykuł znajduje się na stronie <http://www.wsp.krakow.pl/papers/gopher.html>

Składa się ono, jak to można zobaczyć na Rys. 170, z szeregu wierszy tekstu opisujących, jeden pod drugim, poszczególne pozycje menu. Jak jest to typowo przyjęte w większości programów komputerowych, wyboru z takiego menu możemy dokonywać przesuwając wskaźnik (w tym przypadku ma on postać strzałki) na odpowiedni wiersz klawiszami kursora i zatwierdzając nasz wybór klawiszem ENTER.

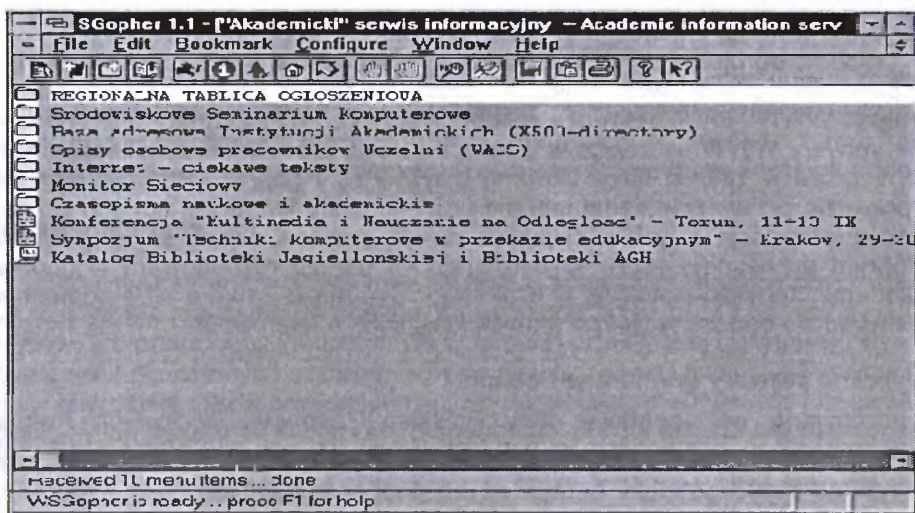
Każda z tych pozycji może reprezentować albo menu niższego poziomu, zawierające kolejny wykaz możliwości do wyboru, albo bezpośrednio już „końcowy” dokument, zawierający „surową” informację (to wyraźne rozgraniczenie menu od dokumentu jest podstawową cechą różniącą gophera od WWW, gdzie ze względu na obecność w treści dokumentu odsyłaczy rozróżnienie takie traci sens – dokumenty mogą być równocześnie listami odsyłaczy do innych dokumentów). Owe „końcowe” dokumenty mogą być, podobnie jak w WWW, różnych typów. Podstawowym rodzajem dokumentu występującym w systemie gopher jest plik tekstowy. Po wybraniu klawiszem ENTER pozycji w menu reprezentującej taki rodzaj dokumentu jego treść jest bezpośrednio wyświetlana na naszym ekranie (z możliwością ewentualnego zapisu na dysk). Przeszukiwalny indeks (typowo np. spis adresowy) wymaga najpierw podania klucza (np. nazwiska), według którego chcemy wyszukiwać informacje w bazie danych; po czym na ekranie zostanie wyświetlone menu zawierające wszystkie pozycje z bazy, w których znaleziony został szukany tekst. Plik binarny jest po wciśnięciu ENTER transmitowany do naszego komputera w sposób analogiczny jak przy ftp.

Niektóre z plików binarnych są specjalnie oznaczone jako „graficzne” czy „dźwiękowe”. Część klientów gophera potrafi tak oznaczone pliki potraktować odpowiednio do ich przeznaczenia – po przetransmitowaniu pliku na lokalny dysk uruchamiany jest określony program pomocniczy, wyświetlający lub odtwarzający go. Ostatni wreszcie rodzaj dokumentów spotykanych w menu gophera reprezentuje sesje telnetowe do określonych komputerów – po wybraniu z menu takiej pozycji gopher wywołuje automatycznie klienta telnetu dla nawiązania połączenia.

Podobnie jak WWW, gopher jest systemem rozproszonym, co oznacza, że poszczególne pozycje z menu mogą odwoływać się do danych znajdujących się na zupełnie innych komputerach niż ten, z którego początkowo to menu załadowaliśmy. O ile jednak w WWW utworzenie takiego odwołania sprowadza się po prostu do umieszczenia odpowiedniego URL-a w treści dokumentu, a ewentualne połączenie z tym URL-em realizowane jest samodzielnie przez przeglądarkę (klienta) WWW, o tyle w gopherze w procesie tym bierze aktywny udział serwer, i w jego plikach konfiguracyjnych trzeba opisać wszystkie niezbędne połączenia – właśnie owe „krecie tunele” łączące poszczególne serwery. W gopherze nie ma prostego sposobu zapisu lokalizacji konkretnego dokumentu (takiego jak URL); używane w plikach konfiguracyjnych serwerów tzw. selektory, opisujące sposób dostępu do poszczególnych dokumentów z menu, mają dużo bardziej złożoną i nieczytelną budowę.

Używanie gophera wymaga oczywiście – jak w przypadku każdej usługi Internetowej – posiadania odpowiedniego programu klienta na swoim komputerze i nawiązaniu połączenia z którymś z serwerów realizujących tę usługę. Gopher powstawał w czasach, gdy powszechnym sposobem dostępu do Internetu był dostęp terminalowy za pośrednictwem konta na jakimś komputerze Unixowym, wyposażonym najczęściej jedynie w oprogramowanie trzech pod-

stawowych usług: telnetu, ftp i e-mailu, ewentualnie Usenet news. Stąd też wielu użytkowników nie miało dostępu do klienta gophera bezpośrednio na swoim komputerze. Dla nich uruchomiono więc cały szereg tzw. klientów publicznych – dostępnych poprzez zalogowanie się telnetem na konto o nazwie „gopher” na odpowiednim komputerze, na którym taki publiczny klient został udostępniony. Wiele z takich publicznych klientów nadal funkcjonuje do dzisiaj (w Polsce jednym z nich jest np. **gopher.mat.uni.torun.pl**). Taki sposób pracy nie jest jednak zalecany na dłuższą metę; jest też niewygodny, gdyż nie umożliwia np. zapisywania plików na własny dysk – dlatego lepiej mieć zainstalowanego własnego klienta. Oryginalny klient gophera napisany był – jak się nietrudno domyślić – na Unixa, istnieją jednak jego realizacje także dla innych systemów operacyjnych, w tym dla MS-DOS i Windows (przykładowy wygląd ekranu jednego z klientów gophera dla Windows – WSGopher – przedstawiony jest na Rys. 171).

Rys. 171. WSGopher – popularny klient gophera działający w środowisku MS Windows

W przypadku środowisk typu Windows instalowanie samodzielnego klienta gophera wydaje się być jednakże obecnie już raczej pozbawione sensu, ze względu na to, że możliwość czytania dokumentów z serwerów gophera mają wszystkie przeglądarki WWW (dzięki URL-om typu „gopher:”), zaś górują one nad zwykłym klientem gophera możliwością podania URL-a od razu do interesującego nas dokumentu, bez konieczności przechodzenia od głównego menu serwera przez wszystkie szczeble pośrednie, co jest nieuniknione w przypadku „zwykłego” gophera. Instalowanie klienta gophera ma jedynie sens w przypadku pracy w trybie czysto tekstowym, gdyż jest on wygodniejszy w obsłudze od tekstowych przeglądarek WWW.

Administrator konfigurujący serwer gophera winien zadbać, aby z serwera tego było „wyjście na świat” – jedną z pozycji menu powinno być odwołanie do listy wszystkich innych serwerów w świecie. Lista taka jest przechowywana w wielu różnych punktach „gopherprzestrzeni” (*gopherspace* – takim terminem określano sieć połączonych z sobą serwerów gophera, zanim rozpowszechnił się system WWW), a jej oryginalnym źródłem jest oczywiście University of

Minnesota (gopher.micro.umn.edu) – miejsce „narodzin” gophera. Na liście tej znajduje się też system wyszukiwawczy o nazwie Veronica (podobno ma być to skrót od Very Easy Rodent-Oriented Network Index to Computerized Archives :-)), poszukujący w „gopherprzestrzeni” dokumentów zawierających zadane słowa – klucze.

W menu wielu serwerów gophera znaleźć też można połączenia z innymi usługami sieciowymi: możliwe jest np. „ściągnięcie” za pośrednictwem gophera plików z archiwów anonymous ftp bądź czytanie (niestety bez możliwości wysyłania) wiadomości systemu Usenet. I znowu w przeciwieństwie do WWW, gdzie korzystanie z tych usług należy do standardowych możliwości przeglądarki (URL-e typu „ftp:”, „news:”), udostępnienie np. archiwum anonymous ftp przez gophera wymaga odpowiednich przygotowań po stronie serwera – zainstalowania specjalnego oprogramowania „pośredniczącego” (tzw. bramki) między usługami. Udostępniane jest tym sposobem zwykle jedno lub kilka konkretnych archiwów – nie ma możliwości dostania się gopherem do **dowolnego** serwera ftp, jak można to zrobić za pomocą przeglądarki WWW.

Wobec ogromnego rozpowszechnienia serwerów i przeglądarek WWW gopher niewątpliwie swoje najlepsze czasy ma już za sobą. Usługa ta powoli umiera: WWW nie tylko zawiera w sobie wszystkie jej możliwości, ale na dodatek serwery WWW są znacznie prostsze i mniej pracochłonne w konfiguracji. Tam, gdzie wcześniej zainstalowane były serwery gophera, funkcjonują one wprawdzie przeważnie nadal, ale nie uruchamia się już raczej nowych serwerów, a informacje z tych istniejących powoli przenosi się na serwery WWW (dobrym przykładem może tu być – kiedyś bardzo rozbudowany – gopher Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie). Być może za kilka lat z gopherem spotykać się będziemy tylko w starych książkach o Internecie...

Wybrane serwery gophera w Polsce

(opracowano na podstawie listy Polskich Zasobów Sieciowych Rafała Maszkowskiego, dostępnej m.in. pod <http://www.uci.agh.edu.pl/pzs/pzs.html>)

Gopher.ae.poznan.pl	gopher.man.lodz.pl
Gopher.ch.pwr.wroc.pl	gopher.mat.uni.torun.pl
Gopher.cyfronet.krakow.pl	gopher.nask.org.pl
Gopher.ia.pw.edu.pl	gopher.pwr.wroc.pl
Gopher.icm.edu.pl	gopher.uci.agh.edu.pl
Gopher.immt.pwr.wroc.pl	plearn.edu.pl
Gopher.ae.katowice.pl	gopher.amu.edu.pl
Gopher.ae.poznan.pl	gopher.et.put.poznan.pl
Gopher.atr.bydgoszcz.pl	gopher.pol.lublin.pl
Gopher.elka.pw.edu.pl	gopher.mim.pcz.czest.pl

BBS I FIDO*

BBS jako przedstawiciel poczty elektronicznej.

BBS, czyli Bulletin Board System jest to komputer wyposażony w modem (czasem także i fax komputerowy) odbierający automatycznie telefony (a właściwie dane poprzez linię telefoniczną), wyposażony w oprogramowanie pozwalające użytkownikowi na wysłanie i odebranie poczty elektronicznej oraz danych w postaci plików. Niektóre BBS-y oferują także inne możliwości, np. połączenie z Internetem. Przykładem może być komercyjny BBS Maloka w Warszawie.

Osoba prowadząca BBS to SysOp (System Operator – Administrator systemu). SysOp ustala zasady korzystania z BBS-u oraz nadzoruje pracę systemu i użytkowników. BBS-y skupiają praktycznie wszystkie osoby posiadające modem i chcące komunikować się ze sobą; nawiązywać nowe, interesujące znajomości, wymieniać się wiedzą i oprogramowaniem. Poczta elektroniczna pozwala także, po połączeniu z siecią Fido bądź Internetem, na kontakt z całym krajem i światem – co wiąże się z dostępem do niesłychanie dużej ilości informacji.

Rodzaje BBS-ów

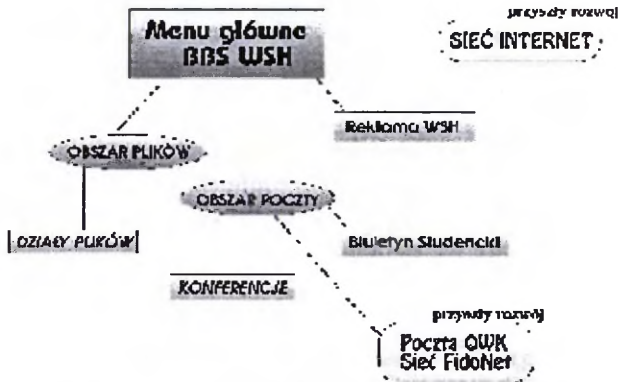
Najliczniejszą „rodziną” BBS-ów są BBS-y amatorskie, będące przez wiele lat praktycznie jedynymi. Są one zwykle tworzone przez osoby prywatne (hobbystów) lub przez kluby komputerowe w ramach działalności statutowej i wykorzystywane przez innych użytkowników do nawiązywania łączności. Systemy te mają tzw. działy plików zawierające np. oprogramowanie shareware i freeware, biuletyny lub gazetki elektroniczne, „konferencje” poczty elektronicznej i – często – dodatkowe atrakcje, np. gry online. W celu wymiany poczty i plików, BBS-y z reguły – choć nie zawsze – łączone są w sieci wykorzystujące do komunikowania się również linie telefoniczne, w czasie wolnym, nie wykorzystywanym przez zwykłych użytkowników. Największą taką siecią – o zasięgu ogólnosiwiatowym jest FidoNet.

Drugą grupą są BBS-y komercyjne, nastawione na przynoszenie zysku. BBS-y te prowadzone są często również z myślą o hobbystach. Ze względu na konkurencję systemów amatorskich, system komercyjny musi udostępniać dodatkowe usługi uzasadniające pobieranie opłat. Dostęp do tego typu systemów mają w zasadzie tylko klienci, którzy wnoszą opłatę. Często system bywa podzielony na dwie części: bezpłatną (otwartą dla wszystkich) i płatną (dla abonentów). Przykładami tej grupy są warszawskie systemy Maloka i Polbox. Trzecia grupa to BBS-y prowadzone przez firmy z myślą o klientach lub partnerach handlowych. Tego typu system może np. umożliwiać zdalny kontakt klienta z firmą, pozwalać na udostępnianie upgrade-ów oprogramowania, udzielanie porad przez firmę lub innych klientów itp. W Polsce przykładem takiego systemu (otwartego) jest BBS firmy Copact. Czwarta grupa to systemy interakcyjne wykorzystujące BBS jako sposób dostępu do niektórych usług nie związanych z typowym zakresem działalności BBS-ów, np. do baz danych. Tak

* <http://complex1.complex.com.pl/żbylu/art/bbs.html>

jest np. w przypadku systemu Koliber (bodaj jedyny w Polsce prywatny system specjalizujący się w odpłatnym udostępnianiu informacji), KING (system informacyjny warszawskiej giełdy) czy PAP.

Każdy BBS, bez względu na jego charakter i rodzaj, posiada jednakową strukturę organizacyjną. Pierwsze BBS-y posiadały jedynie możliwość wymiany poczty pomiędzy użytkownikami (poczta elektroniczna). Z czasem operatorzy systemów poszerzyli ich działalność o wymianę oprogramowania, co przyczyniło się do spopularyzowania wymiany informacji za pomocą sieci. Obecne poczty elektroniczne to duże systemy mające wiele obszarów poczty, konferencji, posiadające ogromne zasoby oprogramowania i oferujące użytkownikom dodatkowe możliwości np. korzystanie z poczty QWK, sieci FidoNet oraz połączenie z siecią Internet.

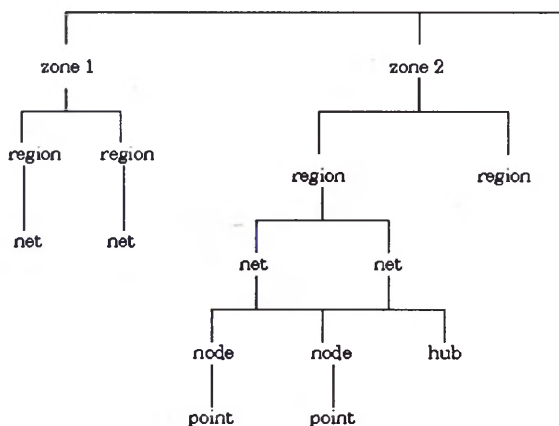
Rys. 172. Poniższy schemat obrazuje strukturę BBS WSH

BBS WSH składa się z dwóch podstawowych obszarów: poczty i plików. Obszary te dostępne są z menu głównego systemu. Obszar plików zawiera 21 różnych działów z oprogramowaniem (np. programy graficzne, muzyczne, pliki dla studentów WSH). W skład obszaru poczty wchodzi 8 konferencji, do których użytkownicy mogą przysyłać swoje wiadomości.

Powstanie sieci FIDONET

W 1984 roku młody Amerykanin z San Francisco Tom Jennings próbował porozumieć się za pośrednictwem komputera ze swym przyjacielem, Johnem Madill mieszkającym na drugim końcu kontynentu, w Baltimore. Zainteresowali innych użytkowników komputerów i w sierpniu tego samego roku było już w USA 30 stale porozumiewających się węzłów, a wiosną 1995 było ich już ponad 200.

Pierwotne założenie było proste – aby zaoszczędzić kosztów poszczególne komputery zbierały przez cały dzień komunikaty i wiadomości od swych członków, po czym nocą, zwykle między 3 a 4 ranem, w porze najniższych taryf, automatycznie się łączyły i hurtem wymieniały pocztę i wiadomości. W początkowej fazie wymiana występowała bezpośrednio między zainteresowanymi węzłami, łączyły się więc one „każdy z każdym”. Gdy jednak liczba węzłów przekroczyła 1000, system zaczął się „zacinać”; podczas owej nocnej godziny ruch między węzłami stawał się całkiem ożywiony i coraz trudniej było ustalić sensowny „rozkład jazdy”. Wprowadzono więc obowiązujący do dziś tzw. system hierarchiczny:

Rys. 173. Hierarchiczna budowa sieci FIDONET

W systemie tym występują następujące elementy:

- zone (strefy) – odpowiadają w przybliżeniu kontynentom:
 - 1 = North America (United States of America and Canada)
 - 2 = Europe
 - 3 = Oceania (Australia and New Zealand)
 - 4 = Latin America
 - 5 = Africa
 - 6 = Asia
- region (regiony) – najczęściej odpowiadają państwom (48 – Polska)
- net (sieci) – grupują systemy z niewielkich geograficznie obszarów
- hub – węzeł pobierający od Hosta (net) pocztę dla węzłów na danym terenie
- node (węzły) – lokalne systemy
- point (punkt) – to pojedynczy użytkownik sieci FidoNet podczepiony do konkretnego węzła i posiadający swój prywatny adres (np. 2:481/11.12)

W tym systemie każdy węzeł porozumiewa się nocą wyłącznie ze swą bezpośrednią jednostką nadrzędną. Cały ruch między strefami odbywa się za pośrednictwem centralnych węzłów tych stref, podobnie – szczebel niżej – ruch między regionami i sieciami. Pozwala to poważnie obniżyć koszty telekomunikacyjne funkcjonowania sieci: dominują połączenia lokalne, a dalekie połączenia międzynarodowe lub międzykontynentalne odbywają się z wykorzystaniem zaawansowanych technik upakowania danych oraz z wysoką prędkością transmisji danych.

Całość jest koordynowana przez międzynarodową organizację zwaną INFA (International Fido Net Association), której członkami są operatorzy (SysOp) wszystkich węzłów z całego świata. IFNA powstała w 1985 roku i od tego czasu zajmuje się organizacją sieci, która jest swego rodzaju fenomenem: wysoce złożonym systemem technicznym, którym nikt nie kieruje!

Zbigniew Zieliński

Powyższy tekst napisałem wykorzystując swoją pracę dyplomową.*

* Uzyskałam zgodę autora na umieszczenie jego pracy w swoim skrypcie.

TELEKONFERENCJE – PRZYSZŁOŚĆ INTERNETU?*

Każda osoba, która choć trochę surfowała po sieci i korzystała z usług Internetu w pewnym momencie zaczęła się zastanawiać nad tym, jak np. przesłać równocześnie dźwięk i obraz – tak aby w czasie rzeczywistym, nie tylko móc „rozmawiać” z kolegą (koleżanką) zza oceanu (lub z innego miasta) – co umożliwiają kanały IRC – ale i także móc widzieć jego (jej) przesympatyczne oblicze. Takie możliwości daje użytkownikom Internetu telekonferencja.

Ideą telekonferencji zostałem zarażony tuż po obejrzeniu jednego z odcinków programu „Internet w jedyńce”, w którym została zaprezentowana w ciekawy sposób ta nowa usługa sieciowa. Autorzy programu zaaranżowali jam-session grupy muzyków, na co dzień grających ze sobą – natomiast w studiu spotkali się oni „wirtualnie”, tj. każdy z nich przebywał u siebie w domu, a dzięki zainstalowanym komputerom i kamerom wideo mogli wspólnie grać nie będąc razem. Wiem, że brzmi to trochę niewiarygodnie, dlatego chciałbym Czytelnikom w dalszej części artykułu przybliżyć możliwości i zastosowanie telekonferencji.

Co jest wymagane, aby podłączyć się do telekonferencji

Aby połączyć się z jakąś telekonferencją i nie wychodząc z domu być np. świadkiem bezpośredniej transmisji lądowania promu kosmicznego należy posiadać:

- program, który umożliwi „podpięcie” się pod odbywającą się telekonferencję – jak na razie na peceta jest tylko jeden tego typu program, a mianowicie CU-SeeMe (dalej: CUSM; napisany w Cornell University Information Technologies) wer. 0.84b7, pracujący pod Windows (3.x, 95, NT, a także i na Macintosh'u), oraz:
- odpowiedni komputer – minimum 386SX, choć wiadomo lepsze byłoby 386DX (jednak polecałbym 486DX – komfort pracy z CUSM jest zauważalny w stosunku do 386),
- kartę muzyczną – wystarczy zwyczajny Sound Blaster lub Gravis UltraSound (doskonale do tego nadawałaby się karta z full duplex np. Gravis Max – wtedy nie byłoby efektu „zacinania się” dźwięku), dzięki której będziemy mogli nie tylko widzieć, ale i słyszeć naszych „bohaterów konferencji”.
- modem – generalnie powinien być jak najszybszy – 28.880, choć mając model 14.400 też można połączyć się z telekonferencją (nie można wtedy korzystać z karty dźwiękowej).

Oczywiście, jeżeli ktoś z Czytelników będzie chciał uczestniczyć czynnie w telekonferencji – czyli będzie chciał równocześnie wysyłać i odbierać informacje oraz obraz wideo (czytaj: rozmawiać), będzie musiał posiadać odpowiednio mocniejszy sprzęt: co najmniej 486DX (lub Pentium), a do tego kamerę (może być QuickCam), wraz z odpowiednią kartą wideo (i programem Video for

* http://complex1.complex.com.pl/zbylu/art/art_1.html

Windows) oraz mikrofon. Wraz z CUSM jest dołączana dokładna dokumentacja z informacjami dotyczącymi sprzętu, jaki obsługuje ten program.

Konfiguracja programu CU-SeeMe

Instalacja programu CUSM jest niezwykle prosta (sprowadza się do rozpakowania programu i uruchomienia go pod Windows). Sam program jest niedużą aplikacją (zajmuje około 900Kb). Następnie należy odpowiednio skonfigurować CUSM. Poniższe opcje pozwalają zdefiniować:

File/Video Setup – mając kamerę i odpowiednią kartę wideo, możemy podać maksymalną prędkość transmisji, jakość wyświetlanego obrazu (paleta 8-bit greyscale), rozdzielczość (160x120), oraz tryb wyświetlania (NTSC lub PAL),

File/Sound devices – opcja ta ustawia domyślnie driver karty dźwiękowej jaką mamy zainstalowaną w komputerze, zaś dodatkowe menu Audio (opcja Conference/Show Audio Panel) reguluje głośność dźwięku oraz włącza/wyłącza mikrofon,

File/Exit – a to niespodzianka – ta opcja wyłącza program :),

Edit/Preferences – w okienku Your Name wpisujemy swoje imię (bądź nazwisko), które będzie „widziane” przez innych użytkowników telekonferencji; ważna jest także funkcja Max Video Windows, która ogranicza ilość otwartych okien telekonferencji (od dwóch do ośmiu),

Edit/Font – definiuje czcionkę jaka będzie używana do wysyłania wiadomości przy połączeniu z innym uczestnikiem konferencji,

Window/Bring to Front oraz Window/Tile – definiuje, która z wyświetlanych konferencji ma być „na wierzchu” i jak mają być poustawiane okna uczestników spotkania „na linii”.

Obsługa Cu-SeeMe

Po poprawnym skonfigurowaniu CUSM użytkownik może już podłączyć się pod działającą telekonferencję. W tym celu łączymy się z naszym providerem i uruchamiamy CUSM. Następnie wybieramy opcję Conference/Connect, po uruchomieniu której, podajemy adres np.: sunsite.icm.edu.pl (adres telekonferencji „Internet w Jedyńce” – jednak jest tylko „czynny” w dniu kiedy nadawany jest program). Po połączeniu, włączamy Participans/Show All, która wyświetla nam wszystkich uczestników konferencji, ale tylko tych którzy korzystają z kamer i kart wideo (Rys. 174) – czyli jesteśmy już na linii :). Opcja Participans/Close All – zamyka wszystkie okna z uczestnikami telekonferencji). Mając kartę dźwiękową, użytkownik może posłuchać co mówią inni uczestnicy telekonferencji, zaś szczęśliwi posiadacze kamer i kart wideo mogą nawet uczestniczyć czynnie w zabawie. CUSM pozwala także na włączenie tzw. chat mode (Conference/Open Chat Window), w którym użytkownicy porozumiewają się za pomocą klawiatury (jak na IRC). W chwili kiedy „zapcha” nam się odbiór wideo innych uczestników konferencji istnieje możliwość zatrzymania otrzymanej animacji (Conference/Stop Receiving Video) i wysyłanej przez nas (Conference/Stop Sending Video). CUSM umożliwia także użytkownikowi podłączenie się do telekonferencji na dwa sposoby:

- pierwsza możliwość to połączenie się z wieloma osobami korzystającym z tego programu (coś jak normalne IRC),
- druga możliwość to rozmowa tylko z jedną osobą.

W chwili kiedy rezygnujemy z uczestnictwa w telekonferencji i chcemy się rozłączyć używamy opcji Conference/Disconnect.

Praktyczne wykorzystanie telekonferencji

Uważam, że obecnie wykorzystanie medium, jakim są telekonferencje nie ma jeszcze wielkiego znaczenia. O ile dostęp do sieci Internet posiada coraz więcej osób, to nie wszyscy posiadają odpowiedni sprzęt do prowadzenia telekonferencji (wiąże się z tym zakup kamery, karty wideo, karty dźwiękowej oraz mikrofonu i głośników). Także przepustowość łączy telefonicznych jest zbyt mała aby odpowiednio wykorzystać telekonferencje. Najlepszym przykładem tego jest znikoma ilość adresów, gdzie można się podłączyć do telekonferencji. Jednak należy wziąć pod uwagę to, że wykorzystanie programu Cu-SeeMe (wersja, którą opisuję jest shareware), jest bezpłatne, a „duże” pakiety wideo konferencyjne kosztują nawet i kilka tysięcy dolarów. Z drugiej jednak strony należy wziąć pod uwagę szybkość, z jaką nowe usługi internetowe zdobywają popularność (np. www), także i to, że sieć Internet staje się normalną „częścią” pracy komputera. Dlatego uważam, że niedługo każdy z nas będzie korzystał z telekonferencji, tak jak teraz pracuje z ftp, www, czy też IRC.

Adresy dostępnych telekonferencji

Jak na razie nie ma zbyt wiele adresów. Jedyne adresy polskiej telekonferencji jaką znalazłem to sunsite.icm.edu.pl. Działa ona tylko w dniu kiedy jest nadawany program „Internet w Jedyńce”. Poniżej zamieszczam adresy telekonferencji dostępnych na zachodzie*:

INTERTELE S.A. <http://www.intertele.pl/bbs/tele.html>

GALTLC <http://pamctr.uni.lodz.pl/BBS/galtlc.htm>

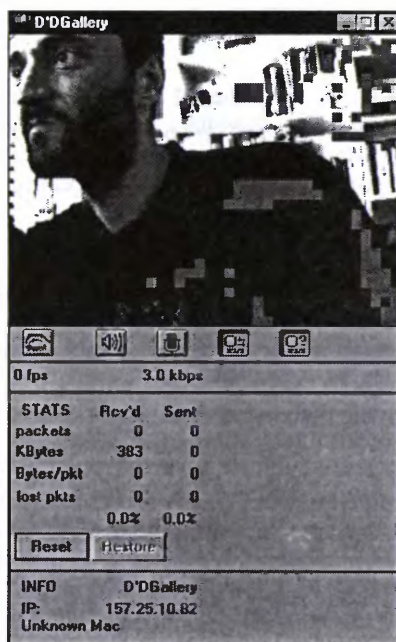
Czas na wnioski

W tym momencie, chciałbym ostudzić zapał wszystkich czytelników, którzy już myślą o zainstalowaniu i uczestniczeniu w telekonferencjach. O ile rozdzielczość wyświetlanych animacji – użytkowników będących podłączonych do telekonferencji jest nie najgorsza (160x120), to szybkość przesyłanych danych jest zatrważająca. Wyświetlany obraz często „zamiera”, odświeżanie ekranu to tylko coś o czym moglibyśmy pomarzyć:

Ilość wyświetlanych klatek spadała czasami do 2-3 na 10-15 sekund, a po włączeniu dźwięku musiałem czekać jeszcze dłużej. Nic nie pomaga ustawienie w Edit/Preferences (Max/Min kbits/s) odpowiedniego przesyłu transmisji, dopiero wyłączenie dźwięku pozwala na znośne uczestnictwo w zabawie (a łączyłem się modemem ZyXel Omni 288S, 486DX/4-100). Mimo wszystko program Cu-SeeMe, oferuje naprawdę duże możliwości w stosunku do ceny, choć na razie prędkość łączy nie pozwala na praktyczne wykorzystanie telekonferencji. Prawda jest taka, że na razie telekonferencje są tylko ciekawostką, która może w najbliższym okresie zostać udoskonalona i wykorzystana głównie w cyfrowych sieciach ISDN. Należy dodać, że nie jest to jedna z nowych usług Internetu – powstają już nowe „ciekawostki” – kolejną z nich to internetowy telefon. Mimo tego zapraszam wszystkich czytelników do poeksperymentowania

* Niestety autor nie podał adresów telekonferencji, znalazłam kilka i umieściłam je przy tym artykule.

z tą nową usługą sieciową, tym bardziej, że możemy uczestniczyć w różnych ciekawych telekonferencjach, oglądając je na ekranie domowego peceta.

Rys. 174. Próba telekonferencji

Program CU-SeeMe można pobrać z <ftp://complex.com.pl>. Znajduje się w katalogu /pub/upload/.

Więcej informacji na temat programu Cu-SeeMe znajduje się na stronie:

<http://cu-seeme.cornell.edu/pc.cuseeme.html>

<http://cu-seeme.cornell.edu/welcome.html>

<http://cu-seeme.cornell.edu/pc.cu-seemecurrent.html>

Zygmunt Zieliński

DOSTĘP DO INTERNETU ZA POMOCĄ KABŁÓWKI*

Od pewnego czasu po Internecie krążyły informacje o możliwości podłączenia się do sieci poprzez telewizję kablową. Wydawać się by mogło, iż kablówka służy tylko do przesyłania programów telewizyjnych – ale po przystosowaniu łącz i wykorzystaniu odpowiedniego sprzętu można także surfować po sieci z wykorzystaniem kablówki.

Z dostępem do Internetu poprzez telewizję kablową wiązą się 3 sprawy:

- powszechność i dostępność – (wiadomo jest dużo firm),
- zakres możliwości połączenia i jego zakres,
- sposób fizycznej realizacji połączeń, technika łącz, sposób zarządzania liczbą połączeń,
- koszt połączeń

Ważną cechą jest zakres połączeń i ich prędkość – za pomocą telewizji kablowej można się łączyć z szybkością równą połączeniom za pośrednictwem kart sieciowych (czyli około 10 megabitów/s). Jeżeli sieć jest oparta na światłowodach – to jest ona bardzo odporna na zakłócenia.

Zasada pracy poprzez łącza kablowe jest taka sama jak zasada połączeń modemowych – sygnał jest przesyłany do użytkownika z serwera na jednej częstotliwości, odbierany zwrotnie na innej. Zajmuje się tym specjalny interfejs – który umożliwia połączenia z szybkością typową 14.400 lub 28.800 bps, a także wyższą pozwalającą na przekazywanie danych audio i wideo.

Jakie są koszty sprzętu – czyli owego interfejsu umożliwiającego pracę w takiej sieci – profesjonalne urządzenia mogą kosztować w granicach 1000zł. Gorsze modele w granicach 200-500 zł. Oczywiście należy również dodać koszty za użytkowanie – dostęp do Internetu (czyli opłata abonamentowa za korzystanie z sieci). Jako duży plus należy dodać, iż nie płacimy dodatkowo za tzw. impuls – znany i lubiany przez użytkowników sieci – drobiazg. Chciałbym dodać, iż korzystanie z zasobów sieci pozwala na jednoczesne korzystanie z programu telewizyjnego.

* <http://complex1.complex.com.pl/~zbylu/art/kabel.html>

WEBTV*

Po dwóch latach badań przeprowadzanych w ścisłej tajemnicy, w sierpniu zeszłego roku firma WebTV z wielką pompą zaprezentowała rozwiązanie umożliwiające łączność z Internetem przy wykorzystaniu standardowego odbiornika telewizyjnego. Produkt nazwany został tak samo jak firma czyli WebTV (<http://www.webtv.net/HTML/home.about.html>).

WebTV jest małym „pudełkiem”, które po podłączeniu do zwykłego odbiornika TV i linii telefonicznej daje możliwość eksploracji Internetu przy pomocy telewizora. Przystawka (wielkości odtwarzacza video) i oprogramowanie (specjalna przeglądarka podobna do Internet Explorera lub Netscape Navigatora) są już od dłuższego czasu dostępne we wszystkich sklepach. Dużym atutem jest też cena – produkt jest zdecydowanie tańszy w porównaniu z komputerem osobistym. Przystawka do telewizora kosztuje około 200\$ plus opcjonalna klawiatura w cenie około 70\$.

Tak więc przyszły internauta nie musi już kupować drogiego sprzętu komputerowego, by oddawać się rozkoszom podróżowania po Internecie. Niska cena wynika głównie z tego, że WebTV zbudowana jest z bardzo specjalistycznych podzespołów elektronicznych mających tylko jedno zadanie – przetworzyć sygnał z modemu na wyraźny obraz na ekranie telewizora. Kampania reklamowa WebTV, skierowana jest głównie do ludzi, którzy nigdy nie zasiedli do komputera. Ma przekonać i pokazać, że korzystanie z Internetu lub poczty elektronicznej jest tak samo łatwe jak obsługa pilota w odbiorniku telewizyjnym. Aby rozpocząć zwiedzanie sieci nie trzeba znać żadnych adresów IP, ani też wiedzieć jak konfiguruje się modem lub porty wejścia/wyjścia komputera. WebTV łączy się automatycznie z serwisem firmowym i już po minucie na ekranie telewizora pojawia się przeglądarka WWW. Wydaje się, że idea „Internetu z telewizora” jest skazana na sukces. Przystępna cena i łatwość obsługi otwierają „wrota Internetu” przed mniej zamożnymi, a także przed osobami, które nie chcą (lub boją) nauczyć się podstawowej obsługi komputera. „WWW z telewizora, czyli Internet dla reszty z nas”; WWW nr 5/97 Hubert Kordylewski, Chicago

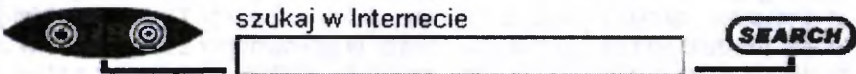
* <http://complex1.complex.com.pl/~zbylu/art/webtv.html>

SPOSOBY WYSZUKIWANIA W HOTBOT*

Różne sposoby szukania informacji za pomocą usługi wyszukiwawczej HotBot, jednej z największych i najbardziej znanych na świecie.

Proste wyszukiwanie

Najprostsza postać formularza wyszukiwawczego to zwykłe pole tekstu, gdzie wpisujemy jeden lub kilka wyrazów i przycisk, który rozpoczyna proces wyszukiwania.

Gdy wpisujemy tu jeden wyraz, na przykład **wino**, HotBot wyszuka wszystkie dokumenty, w których znajduje się podany wyraz. Może być jednak ich bardzo dużo.

Dlatego warto podać więcej wyrazów, na przykład **czerwone wino kolacja**. HotBot wyszuka te dokumenty, w których znajdują się wszystkie te trzy wyrazy. Ciągłe jednak na takie pytanie możemy uzyskać wiele odpowiedzi.

Pytanie można znacznie uściślić, posługując się frazami zamiast wyrazami. Frazę umieszcza się w cudzysłowach, na przykład „**czerwone wino**” kolacja. Wtedy mamy szansę znaleźć na przykład miejsce, gdzie można zamówić **czerwone wino**, a nie również miejsca, gdzie podają tylko białe wino, a nad wejściem wiszą **czerwone** lampiony.

Wyszukiwanie na wybranym serwerze

Prosty formularz wyszukiwawczy może zostać wzbogacony o wybór miejsca, w którym zamierzamy prowadzić poszukiwania. Może to być cały Internet, ale także pojedynczy serwer, na przykład **Projekt Winter – winter.it.com.pl**.

Formularz ten różni się od poprzedniego tylko niewielkim fragmentem kodu HTML:

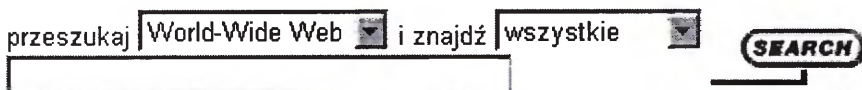
```
<SELECT NAME="domain">
<OPTION VALUE="winter.it.com.pl" selected> Projekt Winter
<OPTION value=""> Internet
</SELECT>
```

* Wiadomości Internetowe aut: Jarosław Zieliński <http://www.winter.pl/hotbot.html>

Wprowadzając kolejną opcję <OPTION VALUE> moglibyśmy wpisać tu na przykład serwer przez siebie utworzony czy ten, w którym często szukamy informacji. Oczywiście serwer musi być wcześniej zgłoszony do usługi HotBot i należy liczyć się z pewnym opóźnieniem w indeksowaniu zawartości, ale i tak mamy dzięki temu potężne narzędzie do szukania informacji.

Podstawowe wyszukiwanie

Gdy po prostu wpisujemy w naszej przeglądarce adres <http://www.hotbot.com> trafiamy na formularz podstawowy usługi HotBot. Możemy posługiwać się nim w sposób bardzo prosty, wpisując tylko wyrazy czy frazy. Ale formularz ten ma również kilka opcji, z którymi warto się zapoznać i stosować je podczas wyszukiwania.

Operując opcją **przeszukaj** możemy wybrać, czy interesują nas zasoby **World-Wide Web**, czy także **grupy dyskusyjne**; domyślnie jest to World-Wide Web. W prostszych formularzach opcja ta również istnieje, ale jest ustawiona „na sztywno” na zasoby World-Wide Web. Dzięki tej opcji możemy także rozszerzyć swoje poszukiwania na wypowiedzi w grupach dyskusyjnych.

Opcja **znajdź** pozwala wyszukać tylko te dokumenty, w których występują **wszystkie słowa**, które wpisujemy lub dokumenty, w których występuje co najmniej **jedno ze słów** przez nas wpisanych. Pierwszy wybór jest odpowiednikiem użycia operatora logicznego AND, drugi – operatora OR. W dwóch poprzednich prostych formularzach opcja ta istniała i była „na sztywno” ustawiona na znalezienie dokumentów, w których występują wszystkie słowa.

Dalej opcja **znajdź** pozwala także znaleźć takie dokumenty, w których występuje podana przez nas **fraza**; nie ma tu potrzeby oznaczać ją cudzysłowami.

Interesujący jest także ostatni wybór z opcji **znajdź** – **adres URL**. Dzięki niemu można znaleźć wszystkie odwołania do podanego adresu internetowego. Można w ten sposób na przykład spróbować dowiedzieć się, do jakich list czy katalogów wpisana jest stworzona przez nas strona.

Wyszukiwanie zaawansowane

Najwięcej możliwości wyboru daje nam jednak formularz wyszukiwania zaawansowanego, gdzie można dobrać opcje dotyczące zakresu czasowego, tematycznego czy geograficznego.

Operując poszczególnymi opcjami można znaleźć bardzo precyzyjnie poszukiwane informacje, ograniczając się do pewnej części Internetu czy wręcz konkretnej domeny.

Na przykład, jeśli chcemy szukać tylko w polskich zasobach World-Wide Web, wystarczy wpisać **.pl** w opcji **w cyberprzestrzeni**. Możemy ograniczyć się nawet tylko do serwisów komercyjnych – **com.pl** albo akademickich – **edu.pl**.

Przeszukaj i znajdź

czas

- nieważne
- po lub stycznia 19
- w ciągu ostatnich lat

miejsce

- wszędzie
- w cyberprzestrzeni
podaj domenę (.edu) lub nazwę serwera (www.it.com.pl)
- geograficznie

wyniki

na jednej stronie

26.12.96 ze zmianami 26.12.96

PRZYDATNE WYRAŻENIA I POLECENIA UNIX I NIE TYLKO...

Przydatne informacje o UNIX:

/	kartoteka korzeń
/usr	podkartoteka korzenia o nazwie usr
cat nazwa_pliku	wyświetli zawartość pliku o podanej nazwie
cd nazwa_kartoteki	przejdź do kartoteki o podanej nazwie
cd	powrót do kartoteki macierzystej
rm nazwa_pliku	spowoduje skasowanie pliku o podanej nazwie
mkdir nazwa_kartoteki	utwórz kartotekę o podanej nazwie
rmdir nazwa_kartoteki	usuń kartotekę o podanej nazwie
clear	czyszczenie ekranu
more nazwa_pliku	stronicowe przeglądanie zawartości pliku
grep nazwa_pliku	wyświetli wszystkie wiersze podanego pliku
head nazwa_pliku	wyświetli początkowe wiersze podanego pliku
tail nazwa_pliku	wyświetli ostatnie wiersze pliku
compress nazwa_pliku	kompresja pliku
creat nazwa_pliku	tworzenie nowego zbioru
pwd	wyświetli nazwę i ścieżkę bieżącej kartoteki
finger	pokaże listę aktualnie zalogowanych użytkowników serwera
who	wyświetli listę aktualnie zalogowanych użytkowników
mkdir nazwa_kartoteki	utwórz katalog
passwd	zmiana hasła
ls nazwa_kartoteki	wyświetl zawartość kartoteki o podanej nazwie, lub kartoteki bieżącej jeśli nie podano nazwy
mv stara_nazwa nowa_nazwa	zmień nazwę pliku/kartoteki na nową nazwę
pine	wywołanie programu poczty elektronicznej o nazwie pine

Podstawowe komendy UNIX dla ftp:

ftp nazwa_komputera.i.domeny	logowanie się zdalne na ftp, jeśli klient wchodzi na ftp za pomocą ikony, to po ftp => należy wprowadzić polecenie open nazwa_komputera, wówczas komputer zażąda nazwy użytkownika i podania hasła. Można podać nazwę konta: anonymous. Znaczną część poleceń można znaleźć przy pomocy (helpu) na ftp.
ASCII	ustawienie tekstowego trybu transmisji danych
binary	ustawienie binarnego trybu transmisji danych
status	wyświetlenie stanu wszystkich ustawionych opcji
pub	zapytanie o nazwę
pwd	wyświetlenie nazwy bieżącej kartoteki na zdalnym komputerze
cd nazwa_kartoteki	zmiana kartoteki na zdalnym komputerze

cdup	przejdźcie do kartoteki nadrzędnej dla bieżącej kartoteki na zdalnym komputerze
dir	wyświetlenie zawartości kartoteki na zdalnym komputerze z podaniem nazw, trybów dostępu, właściciela i rozmiarów plików
mdir	wyświetlenie zawartości kartoteki na zdalnym komputerze z podaniem nazw, trybów dostępu, właściciela i rozmiarów plików
ls	wyświetlenie zawartości kartoteki na zdalnym komputerze z podaniem nazw plików
mls	wyświetlenie zawartości wielu kartotek na zdalnym komputerze z podaniem nazw plików
lcd	zmiana kartoteki na lokalnym komputerze (jeśli nie podano nazwy nowej kartoteki, to wyświetlona będzie nazwa kartoteki roboczej na komputerze lokalnym)
get nazwa_pliku	skopiowanie pliku z komputera zdalnego na lokalny np. get plik_źródłowy plik_docelowy
recv	synonim get
put nazwa_pliku	skopiowanie pliku z komputera lokalnego na zdalny
send	synonim put
mget	skopiowanie wielu plików z komputera zdalnego na lokalny
mput	skopiowanie wielu plików z komputera lokalnego na zdalny
ls kartoteka	skrótowy wydruk zawartości podanej kartoteki
dir kartoteka	pełny wydruk zawartości podanej kartoteki
bye	zakończenie pracy

Podstawowe komendy UNIX dla ARCHIE:

reply adres-pocztowy	pobrane pliki wysłać na adres podany
site adres-pocztowy	jak wyżej
connect komputer	połącz się ze zdalnym komputerem o podanej nazwie
help	wyświetlenie pomocy
c	wyszukiwanie z rozróżnieniem małych i dużych liter
s	wyszukiwanie bez rozróżnienia małych i dużych liter
oplik	wynik wyszukiwania zostanie umieszczony w pliku o nazwie plik m# wynik wyszukiwania ma zawierać co najwyżej # elementów (wartość domyślna wynosi 95)
hserwer	wyszukiwanie przeprowadzić w bazie danych znajdujących się na serwerze serwer
prog wzorzec	wyszukiwanie plików o podanym wzorcu
find wzorzec	znajdź pliki o podanym wzorcu
compress	skompresuj pliki
chunksize liczba	podziel pliki na części po określonej liczbie bajtów (wartość domyślna wynosi 64000)
quit	koniec sesji, ignoruj dalsze polecenia

Podstawowe komendy UNIX dla telnet:

?	wyświetlenie ? spowoduje wyświetlenie tekstu pomocy
open nazwa	nawiązanie połączenia ze zdalnym komputerem (nazwę można podać za pośrednictwem domeny np. zetobi.com.pl lub numerycznie adres IP 195.117.87.1)
close	zamknięcie bieżącego połączenia i powrót do trybu wprowadzania poleceń
quit	zamknięcie bieżącego połączenia i zakończenie pracy z klientem
status	wyświetlenie aktualnego stanu programu oraz nazwy zdalnego komputera, z którym mamy nawiązane połączenie
set escape znak	zmienia klawisze wyjścia, którego przyciśnięcie spowoduje przejście do trybu wprowadzania poleceń np. set escape % (zamiast close)

Podstawowe komendy IRC:

server (poznani.irc.pl)	połączenie się z serwerem irc
nickname	użyty pseudonim przez użytkownika
join (/j) aliens	wejście na kanał
msg (/m)	rozmowa prywatna
whois (/wii)	informacje o danej osobie
left (/l)	wyjście z kanału
ver	informacje o skrypcie danej osoby
away (/setaway)	(w zależności od skryptu) odejście od komputera
play	odczytywanie wiadomości przysłanych podczas naszej nieobecności
op nick	dawanie komuś możliwości kopania, banowania, zmian topica, zmian mode, itp.
kick (/k) nick	wykopanie kogoś z kanału (z możliwością powrotu), może być z komentarzem
ban nick	wyrzucenie kogoś z kanału (bez możliwości powrotu)
bot	program, który zachowuje się jak żywa osoba, robot
unban	zdjęcie bana
topic (/t)	zmiana topica
dirlm	wyrzucanie ostatniego msga na kanał (w skrypcie FOX) w innych inaczej
miw	otwieranie okienka oddzielającego kanał od msg
me	jest komendą, która zastępuje wpisanie własnego nicka. Np. Miodzio (/me) już będzie uciekał
ping	sprawdzenie ile czasu idzie do kogoś wiadomość
nick	zmiana pseudonimu używanego przez użytkownika
lag	opóźnienie pomiędzy wysłaniem wiadomości a jej otrzymaniem
netsplit	tymczasowa awaria serwerów, przejawiająca się tym, że część osób znika z kanału

quit /exit wyjście z irca, może być z komentarzem jeżeli nic nie wpisujemy, gdy wyjdziemy inni ircujący zobaczą informacje która ma skrypt

Skrypt jest to program służący do wygodnego posługiwania się ircem na unixie, każdy ze skryptu ma zarówno inne, charakterystyczne dla siebie komendy, jak i powtarzające się w wielu skryptach. Przykładowe nazwy skryptów (fox, killer, lice, bitchX, eyeball, wampire)

Podstawowe komendy w komunikacji z listserverem*:

SUBSCRIBE nazwa_listy imię nazwisko wpisanie na podaną listę lub zmianę nazwiska jeśli jesteś już na liście

UNSUBSCRIBE nazwa_listy wypisanie się z listy, aby wypisać się ze wszystkich list na danym serwerze, zamiast listy wpisujesz gwiazdkę (*)

SIGNOFF nazwa_listy polecenie wykreślenia z listy to samo co UNSUBSCRIBE

REVIEW nazwa_listy polecenie przesłania listy subskrybentów

INFO temat polecenie przesłania informacji dotyczących danego tematu. Oto jakie mogą być zapytania:
 refcard – skrócony opis poleceń
 faq – najczęściej zadawane pytania
 files – opis funkcji serwera plików
 database – opis funkcji baz danych
 udd – Katalogowa Baza Danych – Przewodnik Użytkownika

INFORMATION nazwa_listy informacje na temat określonej listy

HELP lub ? pomoc na temat dostępnych poleceń

LIST polecenie przesłania spisu list dystrybucyjnych w systemach LISTSERV

LIST GLOBAL spis list dystrybucyjnych we wszystkich systemach LISTSERV

LISTS opcje przesyła informację na temat list dyskusyjnych na danym serwerze. Bez podania jakiegokolwiek opcji zwraca wykaz wszystkich list na danym serwerze. Dostępne opcje:
 detailed – opis lokalnych list z pełną informacją o każdej z nich
 global – wszystkie znane listy ze skróconymi opisami
 global/xxx – wszystkie znane listy zawierające w swojej nazwie xxx
 summary serwer – pełna lista członków wszystkich list serwera

DIGEST nazwa_listy informuje LISTSERV, że chcesz jedynie otrzymywać streszczenia wiadomości, a nie wiadomości indywidualne. W streszczeniu wiadomości np. z jednego dnia upakowane są w jedną przesyłkę FILE lub

* http://friko2.onet.pl/pi/kamil_p/news.html

	NOFILES – określa czy chcesz otrzymywać pliki z danej listy
SIGNON nazwa_listy	połączenie ponownego przekazywania listów
SET nazwa_listy opcja	zmienia opcję twojej subskrypcji. Jako opcja może wystąpić:
ACK lub NOACK	określa, czy chcesz otrzymać potwierdzenie po wysłaniu wiadomości na listę, czy nie, CONCEAL lub NOCONCEAL określa, czy ukryć twoje nazwisko przed poleceniem REVIEW
MAIL nazwa_listy	połączenie wznowienia przysyłania listów
NOMAIL nazwa_listy	czasowe wstrzymanie odbioru listów do konkretnego LISTSERVERA. Opcja przydatna w okresie wakacyjnym listserv nie przysyła nam poczty pomimo tego, że cały czas jesteśmy na listę zapisani
INDEX	otrzymujesz jedynie spis wiadomości. W spisie takim zawarte są tylko tematy przesyłek i ich długość. Nie ma treści
INDEX nazwa_listy	otrzymasz zawartość katalogu plików archiwalnych listy, jeśli są one archiwizowane
REPRO lub NOREPRO	określa czy chcesz otrzymywać kopie wysyłanych przez siebie wiadomości
TOPICS opcja	wybierając opcje ALL, otrzymasz wszystkie wiadomości. Natomiast pisząc + lub – wraz z nazwą tematu, będziesz otrzymywał lub nie wiadomości na zadany temat
STATS nazwa_listy	otrzymasz statystyki dotyczące list

BIBLIOGRAFIA

1. Adamczewski Piotr: *Internet w praktyce biznesu*. Poznań : Wydaw. AE, 1998.
2. Ahuja Vijay: *Bezpieczeństwo w sieciach : [Internet, Intranet, Firewall]*. Warszawa : MIKOM, 1997.
3. Babicz Zdzisław, Jabłoński Zbigniew, Stachurski Sebastian J.: *Słownikowy poradnik użytkownika komputera: ponad 1000 haseł*. - Wyd. 2. Białystok : PRINTEX, 1998.
4. Ballew Scott M.: *Zarządzanie sieciami IP : za pomocą ruterów Cisco*. Warszawa : Wydaw. RM, 1998.
5. Barta Janusz, Markiewicz Ryszard: *Internet a prawo*. Kraków : Universitas, cop. 1998.
6. *Bezpieczeństwo Internetu : profesjonalny informator*. Warszawa : LT&P, 1997.
7. Bienias Tomasz: *Internet*. Kraków : Znak, 1998
8. Bremner Lynn M., Iasi Anthony F., Sarvati Al.: *Intranety: biblia*. Warszawa : MIKOM, 1997.
9. Cady Glee Harrah, McGregor Pat: *Internet : od podstaw do mistrzostwa*. -- Wyd. 2. Warszawa : Komputerowa Oficyna Wydawnicza HELP, 1996.
10. Castro Elizabeth: *Po prostu Netscape : [dla Windows 95]*. Gliwice : Helion, 1996.
11. Charkiewicz Artur: *Podręcznik użytkownika Internetu nie tylko dla studentów*. Warszawa : Translator, 1995.
12. Choromański Romuald: *Internetowa książka teleadresowa 1997*. Warszawa: Skrzydła, 1997.
13. Colburn Rafe: *CGI*. Gliwice : Helion, 1998.
14. Collin Simon: *Internet w biznesie : nowe perspektywy rozwoju*. Warszawa: Poltext, 1998.
15. Crumlish Christian: *Internet dla zabieganych*. Warszawa : Wydaw. RM, 1999.
16. Cupała Wiesław: *Internet : wirtualny przewodnik dla początkujących hackerów*. Wrocław : Croma, 1995.
17. *CyberSeks : prężny przewodnik po erotyce elektronicznej : [praca zbiorowa]*. / aut.: Phillip Robinson, Nancy Tomosaitis, Peter Spear, Virginia Soper. Warszawa : Oficyna Wydaw. Read Me, cop. 1995.
18. Derfler Frank J., Freed Les: *Jak działają sieci*. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1995. (Biblioteka PC Magazine).
19. Dobrowolski Zdzisław St.: *Internet i biblioteka*. Warszawa : Wydaw. SBP, 1998
20. Dornfest Asha: *Tworzenie stron WWW za pomocą WORDA*. Gliwice : Helion, cop. 1996.
21. Dudek Andrzej: *Nie tylko wirusy : hacking, cracking, bezpieczeństwo Internetu*. Gliwice : Helion, 1998.
22. Falk Bennett: *Internet*. – Wyd. 3. Warszawa : Helion, 1997.
23. Falk Bennett: *Internet*. – Wyd. 2. Gliwice : Helion, 1995.

24. Fox Thomas S.: *Katolicyzm w internecie*. Warszawa : Zakład Nauczania Informatyki MIKOM, 1997.
25. Gar Simon: *Bezpieczeństwo w Unixie i Internecie*. Warszawa : Wydaw. RM, 1997.
26. Gawrysiak Piotr: *VRML : wirtualna rzeczywistość w Internecie*. Warszawa : Mikom, 1996.
27. Gilister Paul A.: *Internet : przewodnik użytkownika*. – Wyd. 2. Warszawa : Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1996.
28. Głomb Krzysztof, Supel Jerzy, Wiatr Grażyna: *Internet w gminie : poradnik dla wójta i burmistrza*. Warszawa : Municipium, 1998.
29. Grimes Galen A.: *Internet ze środowiska Windows 95 w 10 minut*. Warszawa : Intersoftland, 1996.
30. Grimes Galen A.: *Przeglądarka Netscape for Windows 95 w 10 minut*. Warszawa : Intersoftland, 1996.
31. Guisnel Jean: *Wojny w cyberprzestrzeni*. Kraków : Znak, 1998.
32. Harasymowicz Jakub: *Ała@ma.koła.pl, czyli pierwszy krok w Internecie*. Warszawa : Internet Technologies Polska sp. z o.o., 1995.
33. Hoffman Paul E.: *Internet : poradnik*. Warszawa : Wydawnictwo PLJ, 1995.
34. Hubert Sherry Gordon, Schwerin Rich: *Microsoft Internet Explorer PL*. Warszawa : Exit, 1997.
35. *Internet : podstawy pracy w sieci : praca zbiorowa / pod red. Joanicjusza Nazarko*. Białystok : Wydawnictwa WSFiZ, 1997.
36. *Internetowa książka teledadresowa '97*. Warszawa : Skrzydła, 1997.
37. *Internetowa książka teledadresowa dla firm 1998*. Warszawa : Skrzydła, 1998.
38. Jamsa Kris A., Lalani Suleiman „Sam”, Weakley Stive: *Programowanie WWW*. Warszawa : Mikom, 1997.
39. Kaiser Romuald: *Literackie spacery po Internecie*. Kraków : Wydaw. Literackie, 1997.
40. Konikowski Jacek: *Sieciowy pierścień / Jacek Konikowski // Enter*. – 1999, nr 4, s.105-107
41. Korona Zbigniew P., Sadoch Anna, Stacholec Marzanna: *Internet – narzędzie informacji naukowej*. Warszawa : Instytut Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej, 1997. (Seria Informacja Naukowa, 1230-2090 ; 17).
42. Kubiak Mirosław: *Internet dla nauczycieli – nauczanie na odległość*. Warszawa : Zakład Nauczania Informatyki MIKOM, 1997.
43. Lalani Suleiman (Sam): *Java – biblioteka programisty*. Warszawa : Zakład Nauczania Informatyki MIKOM, 1997. (Seria Biblioteka Programisty) .
44. *Leksykon : komputery, multimedia, Internet I [wsprac. Wendy Grossman]* Warszawa : Wydaw. RTW, 1997.
45. Levine John R., Baroudi Carol: *Sekrety Internetu*. Warszawa : Oficyna Wydaw. Read Me, 1995.
46. Levine John R., Levine Young Margaret: *Internet dla opornych. Cz. 2*. Warszawa : Oficyna Wydaw. Read Me, 1994.
47. Lewandowski Mariusz, Stec Anna: *5000 użytecznych adresów internetu*. Wydawnictwo PLJ, 1996.
48. Loshin Peter: *Extranet w praktyce*. Warszawa : „Exit”, 1998.
49. Lowe Doug: *Sieci komputerowe dla opornych*. – Wyd. 2. Warszawa : Oficyna Wydaw. Read Me, 1996.

50. Macewicz Włodzimierz: *HTML : język opisu dokumentu hipertekstowego : [WWW, Internet, Mosaic, Internet Explorer, Netscape]*. – Wyd. 2 rozsz. Warszawa : Zakład Nauczania Informatyki MIKOM, 1996.
51. Marciszewski Witold: *Sztuczna inteligencja*. Kraków : Znak, 1998
52. Marciszewski Witold: *Tajniki Internetu*. Warszawa : Filomat : Aleph, 1995. (Seria Cogito; nr 2).
53. McFedries Paul: *E-mail nie tylko dla orłów*. Warszawa : Intersoftland, 1996.
54. McFedries Paul: *Hipertekst : nie tylko dla orłów*. Warszawa : Intersoftland, 1996.
55. Michałowska Agnieszka, Michałowski Sławomir: *Ćwiczenia z Internetu*. Warszawa : Zakład Nauczania Informatyki MIKOM, 1997.
56. Miller Mark A.: *Sieci : Internetworking*. Warszawa : Wydaw. RM, 1999.
57. Miszczak Martin: *Internet : katalog Polish World*. Gliwice : Helion, 1997.
58. O'Donnell Jim: *Microsoft Internet Explorer 4*. Warszawa : MIKOM, 1998.
59. Osiak Sławomir: *Od modemu do internetu : książka z dyskietką*. Poznań : Wydaw. Nakom, 1997 (Biblioteka Użytkownika Mikrokomputerów ; 27).
60. Parker Timothy: *TCP/IP*. Gliwice : Helion, 1997.
61. Pawlak Marcin: *W wielości siła / Marcin Pawlak // Chip*. – 1999, nr 5, s. 180-181
62. Perry Paul J: *Java – tworzenie apletów WWW*. Warszawa : Oficyna Wydaw. Read Me, 1996.
63. Piątkowski Piotr: *Party line IRC : pogawędki przez Internet*. Warszawa : BIZNET, 1996.
64. Pikoń Krzysztof: *ABC Internetu*. – Wyd. 2 popr. i uzup. Gliwice : Helion, cop., 1997
65. Pikoń Krzysztof: *1000 najlepszych stron WWW*. Gliwice : Helion, cop. 1997.
66. Prendergast Richard A., Brekke David A.: *Modemy : krótki kurs [konfiguracja modemu, protokoły transmisji, Internet]*. Warszawa : Mikom, 1996.
67. *Przewodnik Novella po Intranecie i internecie*. – Wyd. 3. Warszawa : Novell, 1997.
68. Pyra Marianne: *IRC*. Warszawa : Helion, 1997.
69. Rajca Piotr: *Po prostu Internet Explorer 4*. Gliwice : Helion, cop. 1998.
70. Rajca Piotr: *Po prostu Internet Explorer*. Gliwice : Helion, 1997.
71. Ruszczyk Zbigniew: *Internet w biznesie*. Gdańsk : Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Zawodowego, 1997.
72. Schneier Bruce: *Ochrona poczty elektronicznej : jak chronić prywatność w sieci Internet*. Warszawa : Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1996.
73. Schneier Bruce: *Ochrona poczty elektronicznej*. Warszawa : Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1996.
74. Smith Richard J, Gibbs Mark, McFedries Paul: *Żeglując po Internecie*. – Wyd. 3 (popr.). Warszawa : LT&P, 1997.
75. Smyk Andrzej: *Internet w firmie*. Warszawa : MIKOM, 1998.
76. Sokołowski Maciej: *Internet w Polsce : [podręcznik dla każdego]*. Gdańsk : Inwestpol-Consulting, cop. 1996.
77. Stern Morgan: *Połączenie NetWare z Internetem*. Warszawa : Exit, cop. 1998
78. Stevens W. Richard : *Biblia TCP/IP*. T. 1. Warszawa : Oficyna Wydaw. Read Me, 1998.
79. Stevens W. Richard: *Biblia TCP/IP*. T. 3. Warszawa : Oficyna Wydaw. Read Me, 1998.

80. Stevens W. Richard, Wrigh G. R.: *Biblia TCP/IP*. T. 2. Warszawa : Oficyna Wydaw. Read Me, 1998.
81. Sullivan-Trainor Michael: *Infostrada*. Warszawa : Oficyna Wydaw. Read Me, 1995.
82. Tauber Daniel A., Kienan Brenda, Towers J. Tarin: *Netscape Communicator*. Warszawa : EXIT, 1998.
83. Tauber Daniel A., Kienan Brenda: *Netscape Navigator 3 : pierwsze internetowe podróże*. Warszawa : Komputerowa Oficyna Wydawnicza HELP, 1997.
84. Taylor Dave: *HTML – tworzenie stron WWW*. Warszawa : Oficyna Wydaw. Read Me, 1996. (Seria Internet).
85. Taylor Edward: *TCP/IP bez tajemnic*. Warszawa : Zakład Nauczania Informatyki MIKOM, 1996.
86. Trusewicz Magdalena: *Internet od A do Z*. Warszawa : MIKOM, 1998.
87. *1000 [tysiąc] najlepszych stron WWW*. Warszawa : Helion, 1997.
88. Weiss Aaron: *Jak chronić się w Internecie? : nie tylko dla ortów*. Warszawa : Intersoftland, 1995.
89. Wood Lamont: *Poczta elektroniczna : modemy i programy telekomunikacyjne*. Warszawa : Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1994.
90. Wulf Alex, Bernör Gerhard: *UNIX, C und Internet : moderne Datenverarbeitung in Wissenschaft und Technik*. Berlin : Springer, 1994.
91. Young Lewine Margaret, Lewine John R.: *Internet FAQs często zadawane pytania*. Warszawa : Oficyna Wydaw. Read Me, 1996.
92. *Z Internetem w świat : przewodnik po usługach i narzędziach dostępu do tych usług : praca zbiorowa / pod red. Józefa Janyszka*. Wrocław ; Warszawa : NASK, 1997.

Podręczniki do nauki internetu online:

1. Corel WordPerfect 8 <http://www.polbox.pl/lupus/wperfect/>
2. Definition of Internet http://www.fnc.gov/Internet_res.html
3. Dokumentacja – [poradnik użytkownika WWW i innych aplikacji internetowych]
<http://www.silesia.top.pl/new/dokumentacja.htm>
4. Encyklopedia Internetu
<http://www.arnes.si/books/www-handbook/handbook.long.html#RTFTtoC86>
5. Freeware Home – programming > Help File Tools
<http://www.inet.com.pl/freewarehome/programming/helpfile.html>
6. Gaffin Adam : EFF'u Przewodnik po Internecie, w.3.1. (Tytuł Oryginału : EFF's Guide to the Internet) (poprzednio Wielki Przewodnik po Internecie dla Odpornych na Wiedzę) 16 lutego, 1995. –
<http://www.axon.lagnica.pl/pomoc/internet/eff.html>
7. Gaffin Adam: EFF'U Przewodnik po internecie w.3.1 po polsku
<http://www.task.gda.pl/help/html/wst/r1.htm>
8. Gawlik Grzegorz: Mały podręcznik o MUDach dla początkujących
<http://friko5.onet.pl/ol/lodowaty/mudy/mudy.html>
9. General user's guide <http://www.Isoft.com/manuals/user/user.html>
10. Gracham Ian: HTML Documentation Table of Contents
<http://www.univ.gda.pl/owner/ktem/NewHTML/htmlindex.html>
11. Ingram Phillip : The Web for Earth Sciences Information. Part 1.
<http://hum.amu.edu.pl/~zbow/esifaq2.html>
12. Internet Archive http://www.fnc.gov/Internet_res.html

13. Internet Service Manager Help
<http://www.budimex.com.pl/iisadmin/htsrv.htm>
14. Internet Society <http://www.isoc.org/internet-history/>
15. Linux Documentation Site <http://www.mikrus.pw.edu.pl/lds/>
16. Kacperski J.L.: Leksykon Komputerowy CompLex
<http://fizjlk.fic.uni.lodz.pl/problem.htm>
17. Mały przewodnik po internecie <http://www.wloc.ids.pl/help/index.html>
18. Myszka Wojciech: Narzędzia sieciowe Wrocław, 1997
http://www.immt.pwr.wroc.pl/export_hp/tool/node2.html
19. Myszka Wojciech: Podręcznik administratora
<http://www.support.css.pl/book/tools/node89.html>
20. Net History : An Informal History of BITNET and the INTERNET
<http://www.geocities.com/SiliconValley/2260/>
21. Nowak Leszek: PODRĘCZNIK INTERNAUTY – podstawowe informacje o sieci
<http://www.pagi.pl/pagi.start/PODRECZNIK/podrmenu.htm>
22. PC Kurier online : opisy narzędzi <http://www.pckurier.pl/inetools/>
23. Pentium(r) Pro Processors – Manuals
<http://www.intel.com.pl/design/pro/manuals/>
24. Podręcznik do obsługi list dyskusyjnych
<http://www.lsoft.com/manuals/index.html>
25. Podręcznik internauty http://friko2.onet.pl/pi/kamil_p/index.html
26. Poradnik użytkownika Rubikonu: <http://www.bukkurier.com.pl/poradnik/>
27. Rafa Jarosław: Artykuły o Internecie
<http://www.wsp.krakow.pl/papers/papers.html>
28. Rinaldi Arlene H.: Sieć : wskazówki dla użytkowników i zasady etykiety.
Warszawa 1992 (tłum.)
<http://www.merinosoft.com.pl/oferta/uslugi/internet/netykieta.html>
29. Start to write for the World Wide Web
<http://www.lakeweb.com/scripts/begin.html>
30. The History of the Internet <http://www.davesite.com/webstation/net-history.shtml>
31. The Official Red Hat Linux Users Guide
<http://www.astro.amu.edu.pl/Library/Linux/Manual/node1.html>
32. The Illustrated Encyclopedia of Web Technology <http://www.stars.com/>
33. The Webmaster's Lexicon <http://www.stars.com/WebRef/Lexicon/>
34. Trochę ooo... [dostawcy internetu, przewodniki po internecie, historia internetu] <http://www.kki.net.pl/kcm4/html/swiat.html>
35. Uhlig Maciej: Elementarz internetu <http://mail.ids.pl/elementarz/>
36. Web Site Manager: <http://www.dragontiger.com/handbook/>
37. Zieliński Jarosław: Wiadomości Internetowe <http://www.winter.pl/>
38. Zieliński Zbigniew: [Zbylu home page]
<http://complex1.complex.com.pl/~zbylu/>

SPIS ILUSTRACJI

1. Otoczenie sieciowe LAN ZETO – Białystok	12
2. Tworzenie dróg zastępczych w razie awarii fragmentu sieci.	13
3. Schemat budowy przykładowego fragmentu sieci INTERNET; literami R oznaczone są routery łączące poszczególne podsieci.. . . .	14
4. Warstwy protokołów	15
5. Klasy sieci	17
6. Hierarchia domen	18
7. Strona główna Centrum Informatyki „ZETO” z przeglądarki Internet Explorer	20
8. Jedna ze stron Centrum Informatyki „ZETO” z przeglądarki Netscape Navigator	21
9. Przeglądarka WWW Opera w. 3.0 beta 8	22
10. Movie Player jest aplikacją video i dźwięku	22
11. Widok na tekst HTML – tzw. źródło	23
12. Pobieranie grup dyskusyjnych z serwera news://news.vogel.pl/	24
13. Informacja o grupach dyskusyjnych.	24
14. Czytnik Newsów Free Agent	25
15. Odczyt zaprenumerowanych list dyskusyjnych ze skrzynki pocztowej	25
16. Serwer grup dyskusyjnych	26
17. Jedna ze stron w Internecie posiadająca linki do wyszukiwarek.	27
18. Z menu Szukaj w przeglądarce Internet Explorer 3.0 wyświetlają się wyszukiwarki.	27
19. Wyszukiwarka internetowa AltaVista	28
20. Wyszukiwarka internetowa Polski Infoseek	28
21. Witryna Alexy	29
22. Słowniki serwera Alexa	30
23. Nowość internetu Web Ring	30
24. Program do obsługi poczty elektronicznej – Pine w środowisku UNIX	32
25. Menu Eudory Light	32
26. Właściwości i konfiguracja Eudory Light	33
27. Program do obsługi poczty elektronicznej – Eudora.	33
28. Outlook Express	34
29. Program do obsługi poczty elektronicznej – Microsoft Outlook.	34
30. Konfiguracja Pegasusa	35
31. Listy dyskusyjne znajdujące się na różnych serwerach	36
32. List otrzymany z listy dyskusyjnej INFOBIB-L	36
33. Aplikacja obsługująca FTP w Windows'95.	37
34. Profile sesji w WS_FTP	38

35. FTP_voyager połączony z serwerem ftp.zetobi.com.pl	39
36. Ftp poprzez przeglądarkę Internet Explorer	39
37. FAST FTP Search v.4.0 http://ftpsearch.ntnu.no/	40
38. Lista serwerów Archie w środowisku UNIX	41
39. Polski serwer Archie na WWW – http://archie.icm.edu.pl/	42
40. Wynik wyszukiwania w Archie wyrażenia „telnet”	42
41. Strona główna serwera Gopher bazy Veronica	43
42. Menu GOPHER-a na zapytanie „Poland”	43
43. Wyszukiwarka WAIS na WWW	44
44. Serwer IRC (warszawa.irc.pl)	45
45. Rozmowa na kanale #aliens	46
46. Chat rooms na Yahoo	47
47. Rozmowy uczestników Virtual Cafe	47
48. Połączenie z polskim serwerem NetMeeting tplanet.pl	48
49. Ilustracja rozmowy dwóch użytkowników	49
50. Menu ICQ	50
51. Przykładowa rozmowa na ICQ z innym użytkownikiem	50
52. Jeden z dystrybutorów wysyłki SMS do ERY GSM	51
53. Program emulacji terminala Telnet z Windows'95	52
54. Usytuowanie serwerów proxy w sieci	53
55. Ustawienia Proxy serwera na konkretnym komputerze	53
56. Przykład strony z Word'97 zapisanej jako plik .html	55
57. Źródło tej strony utworzone poprzez konwersję z WORD'97	56
58. Program Jack Hammer 1.02 do łączenia się jednocześnie z kilkoma serwerami	63
59. Aplikacja NearSite for Windows	63
60. Copernic 1.01	64
61. Net Vampire ściągający plik z ftp	65
62. Efekt wyszukiwania hasła „Polska sztuka ludowa”	65
63. Biuletyn Zamówień Publicznych uaktualniany na bieżąco	66
64. Pierwszy Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy	67
65. Strona główna Gazety Bankowej online	67
66. Strona główna Gazety Wyborczej online	68
67. Strona główna Internet online	68
68. Kurier Poranny	69
69. Czasopismo Mathesis Universalis	69
70. Strona główna Rzeczpospolitej online	70
71. Strona główna Washingtonpost online	70
72. Linki do czasopism polskich online	71
73. Serwer BUBL Journals	71
74. Lista polskich czasopism elektronicznych	72
75. Prenumerata prasy polskiej	73
76. RSW – przegląd prasy polskiej	73
77. Słownik terminów komputerowych PC Webopaedia	74
78. Słownik terminów niejasnych	75
79. Słownik pojęć internetowych	75
80. Słownik terminów faksowo-modemowych	76
81. Mini encyklopedia kompozytorów	77
82. Słownik terminów architektonicznych	78
83. Strona główna Słownika terminów golfowych	78
84. Słownik terminów japońskich stosowanych w aikido	79

85. Wielka multimedialna encyklopedia	80
86. Ekonomia Polska	80
87. Katalog słowników internetowych	81
88. Komputerowe bazy danych MKiSz	81
89. Linki do baz danych na serwerach ICM.	82
90. Polish Scientific Journal Contens – online	82
91. Polski serwer prawa	83
92. Baza kodów pocztowych Poczty Polskiej on-line	83
93. Książki telefoniczne on-line	84
94. Rozkład jazdy PKP	84
95. Biblioteka map	85
96. Serwer oprogramowań nieodpłatnych	85
97. Serwer o informacjach sportu automotorowego	86
98. Telewizja polska	86
99. Wirtualny serwis ekonomiczny	87
100. Strona Prezydenta RP	87
101. Strona Senatu RP	88
102. Sejm RP	88
103. Centrum Badania Opinii Społecznej	89
104. Komitet Badań Naukowych	89
105. Urząd Patentowy	90
106. Serwis informacyjny Prezesa Rady Ministrów	91
107. Urząd Zamówień Publicznych	91
108. Serwer krakowski posiadający linki do wielu bibliotek	92
109. Zestaw adresów bibliotek polskich	93
110. UnCoverWeb	93
111. UWA Library CygNET online	94
112. Strona główna Biblioteki Politechniki Świętokrzyskiej	94
113. Katalog on-line w aplikacji telnet Biblioteki Politechniki Świętokrzyskiej	95
114. Strona główna Biblioteki Sejmowej	95
115. Katalog on-line Biblioteki Sejmowej	96
116. Strona główna Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie	96
117. Katalog on-line na WWW Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie	97
118. Katalog on-line przez telnet Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie	97
119. Strona główna Biblioteki UMK w Toruniu	98
120. Strona główna Biblioteki Głównej Uniwersytetu w Białymstoku	98
121. Katalog on-line Biblioteki Głównej Uniwersytetu w Białymstoku	99
122. Strona główna Biblioteki Uniwersytetu we Wrocławiu	99
123. Katalog online Biblioteki Uniwersytetu we Wrocławiu	100
124. Strona Główna British Library	100
125. Katalog on-line British Library	101
126. Strona Główna Library of Congress.	101
127. Katalog on-line Library of Congress.	102
128. ACQ WEB'S Directory of Publishers and Vendors	102
129. Biblioteka sieciowa	103
130. EBSCO Dostawca czasopism, również na terenie Polski	103
131. Pierwszy polski internetowy serwis książki.	104
132. W tym serwisie adresy wydawców, księgarń itp.	104
133. Publisher's Catalog Home Page	105
134. Rynek książki w Polsce.	106
135. Strona poświęcona J. S. Bachowi	107

136. Strona poświęcona kulturystyce	108
137. Muzeum komputerów	109
138. Program antivirusowy sprawdza zdalnie Twój komputer.	109
139. Kuchnie narodowe.	111
140. Ściągi dla maturzystów	111
141. Zmieniona strona główna BUW (15.03.1999).	114
142. Zmieniona strona główna Biblioteki Głównej Uniwersytetu w Białymstoku (brak daty aktualizacji)	114
143. Połączenie konwencjonalne	117
144. Protokołowe połączenie z Internetem	118
145. Intranet – sieć wewnętrzna WWW w Centrum Informatyki ZETO S.A.	119
146. Strona Intranetowa TPSA	119
147. Testowanie programem TRACERT połączenia z serwerem 194.181.209.136.	122
148. Testowanie połączenia programem PING	123
149. Krok 1.	124
150. Krok 2.	124
151. Krok 3.	124
152. Krok 4.	124
153. Krok 5.	124
154. Krok 6.	124
155. Parametry połączenia z dostawcą usług Internetowych. -1	125
156. Parametry połączenia z dostawcą usług Internetowych. -2.	125
157. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług Internetowych 1.	125
158. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług Internetowych 2.	125
159. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług Internetowych 3.	126
160. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług Internetowych 4.	126
161. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług Internetowych. Konfigurowanie parametrów TCP/IP.	126
162. Konfigurowanie połączenia z dostawcą usług Internet. Konfigurowanie parametrów DNS.	126
163. Konfigurowanie połączenia z dostawcą usług Internetowych. Konfigurowanie mail-a	126
164. Tworzenie i konfigurowanie połączenia z dostawcą usług Internetowych. Konfigurowanie mail-a.	126
165. Menu e-maila	127
166. Instalacja przeglądarki Microsoft Internet Explorer 1.	127
167. Instalacja przeglądarki Microsoft Internet Explorer 2.	127
168. Instalacja przeglądarki Microsoft Internet Explorer 3.	127
169. Instalacja przeglądarki Microsoft Internet Explorer 4	127
170. Charakterystyczne, hierarchiczne menu gophera.	159
171. WSGopher – popularny klient gophera działający w środowisku MS Windows.	161
172. Poniższy schemat obrazuje strukturę BBS WSH	164
173. Hierarchiczna budowa Sieci FIDONET	165
174. Próba telekonferencji	169

TABLE OF CONTENTS

FROM THE EDITOR	7
FOREWORD	9
LIST OF ABRIDGEMENTS	10
1. INTRODUCTION TO THE INTERNET	11
2. STRUCTURES OF THE INTERNET	13
3. PROTOCOLS	15
4. NETWORK APPLICATIONS	19
4.1. WWW	19
4.1.1. Web Browsers	19
4.1.1.1. Internet Explorer	19
4.1.1.2. Netscape Navigator	21
4.1.1.3. Opera	21
4.1.2. USENET NEWS	23
4.1.3 Search engines	26
4.1.4 E-mail	31
4.1.4.1 Pine	31
4.1.4.2 Eudora	32
4.1.4.3 Pegasus Mail	34
4.1.5 FTP	37
4.1.6 ARCHIE	41
4.1.7 GOPHER	42
4.1.8 WAIS	44
4.1.9 IRC	45
4.1.10 Microsoft® NetMeeting™	48
4.1.11 ICQ	49
4.1.12 SMS	50
4.2 TELNET	51
4.3 PROXY (W3CACHE)	52
4.4 Practice make perfect	54
5. HOW TO SEARCH THE ASSETS OF THE INTERNET	60
5.1 Some URL's of the magazines	66
5.2 Lists of the periodicals databases contained in the Internet	71
5.3 URL's of the Internet terms and phrases	74
5.4 Terminology dictionaries of various fields	76
5.5 URL's of the different databases for the various field of knowledge	79
5.6 URL's of the selected important Polish State and governmental institutions	76
5.7 Library catalogues	90
5.8 Books, booksellers, publishers, book providers	101
5.9 URL's of the servers for music	105
5.10 URL's of sport web sites	106
5.11 Other - more or less useful - URL's	107
5.12 Practice again.....	111

6. HOOKING UP TO THE INTERNET	116
7. Installing the connections and some applications	120
7.1 Plug ins	120
7.2 Packet switch networks	120
7.3 Installing modem	122
7.4 Parameters of the connection with the Internet services provider	124
7.5 Configuring and creating connection with the Internet services provider	124
7.6 Practice for the Chapter 7	127
DICTIONARY OF THE INTERNET TERMS	129
UNOFFICIAL SMILEY DICTIONARY	135
ANNEXES:	
Annex I Dictionary of the Internet Ethics	140
Annex II Elements of the syntax of the WAIS	142
Annex III Results of the searching via ARCHIE	145
Annex IV Polish Usenet News	147
Annex V Lists hosted in Poland	148
Annex VI MUDs - playing in the Internet	155
Annex VII What is Arkadia ?	156
Annex VIII Addresses of the Chat Rooms	157
Annex IX GOPHER: Dead gopher ?	159
Annex X BBS and FIDO	163
Annex XI Teleconferences : future of the Internet ?	166
Annex XII Access to the Internet through cable	170
Annex XIII Web TV	171
Annex XIV Strategies for the searching Hot Bot	172
Annex XV Useful UNIX terms and commands and more	175
BIBLIOGRAPHY	175
LIST OF PICTURES	185

WYDAWNICTWO
SBP

WYDAWNICTWO
SBP

UWAGA UŻYTKOWNICY MAK-a!

Oferujemy nową, niezbędną w Waszej pracy książkę czterech autorów:

Bożeny Bartoszewicz-Fabiańskiej
Jolanty Słowik
Piotra Boczkowskiego
Jerzego Świaniewicza

ADAPTACJA FORMATU MARC BN DLA POTRZEB BIBLIOGRAFII REGIONALNEJ

Cz. I ZINTEGROWANY FORMAT MARC BN NA POTRZBY BIBLIOGRAFII REGIONALNEJ

Cz. II PAKIET BIBREG

W części pierwszej autorki przedstawiają zastosowanie w pracach nad bibliografiami regionalnymi formatu MARC BN. Część druga to opis procedury wydruku bibliografii regionalnej z bazy MAK-a. Do książki dołączona jest dyskietka instalacyjna.

Stron 204, Cena 28 zł.

Zamówienia prosimy kierować:

Dział Promocji i Kolportażu
ul. Hankiewicza 1, 02-103 Warszawa
lub

Wydawnictwo SBP ul. Konopczyńskiego 5/7, 00-335 Warszawa

WYDAWNICTWO
SBP

WYDAWNICTWO
SBP

POLECA

nową, ciekawą książkę
z serii

PROPOZYCJE I MATERIAŁY

Małgorzata CZERWIŃSKA

**"PISMO I KSIĄŻKA W SYSTEMIE L. BRAILLE'A
W POLSCE. Historia i funkcje rewalidacyjne".**

Problematyka niewidomych, specyfiki ich życia od dawna stanowi przedmiot badań psychologicznych, socjologicznych i pedagogicznych w wyniku czego powstała w Polsce obszerna literatura dot. tych dziedzin. Natomiast problematyka pisma i książki dla niewidomych nie posiadała dotąd samodzielnego, wyczerpującego omówienia. Lukę tę zappełniła książka dr Małgorzaty Czerwińskiej, którą Państwu oferujemy. Podstawowe pytanie które Autorka stawia w swej pracy brzmi „czy książka brajlowska w Polsce ma przyszłość?”.

Trzeba pamiętać, że w odróżnieniu od książki i pisma ludzi widzących, pismo i książka brajlowska pełnią funkcje rewalidacyjne, uczestnicząc w procesie rehabilitacji osób niewidomych. Odpowiedź na te pytanie znajdziecie Państwo w tej publikacji. Będzie ona bardzo przydatna zarówno teoretykom zajmującym się badaniami jak i praktykom mającym styczność ze środowiskiem niewidomych.

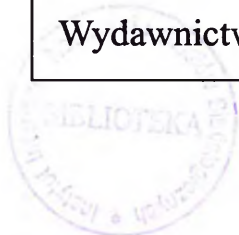
JEST TO PRACA PIONIERSKA !

Stron 142, Cena 20 zł.

Zamówienia prosimy kierować:

Dział Promocji i Kolportażu
ul. Hankiewicza 1, 02-103 Warszawa
lub

Wydawnictwo SBP ul. Konopczyńskiego 5/7, 00-953 Warszawa

18369

szafel

WYDAWNICTWO
SBP

